

**Handlingar
till
Kommun-
fullmäktiges
sammanträde
17 oktober
2018**

PROTOKOLL
2018-09-14 — 09-20

Dnr: 201-33564-2018

Slutlig rösträkning och mandatfördelning

Val till kommunfullmäktige 2018-09-09

Kommun: FÄRGELANDA

Plats: Nova Arena, Nohabgatan 35, Trollhättan

Rösträkningen och fördelningen av mandaterna har skett enligt reglerna i 13 och 14 kap. vallagen.

Länsstyrelsen beslutar att fastställa utgången av valet till kommunfullmäktige.

- Bilaga 1 Röster och mandat för partierna
- Bilaga 2 Valda ledamöter och ersättare

De grunduppgifter som länsstyrelsen har använt är följande:

- Bilaga 3 Förteckning över antalet röster per parti och lista
- Bilaga 4 Valsedlar med kandidater för partier som tagit mandat
- Bilaga 5 Kandidater som klarat spärren för inval på personliga röstetal

Beräkningsresultaten är följande:

- Bilaga 6 Fördelning av mandat
- Bilaga 7 Ordning av namn för inval av ledamöter

Vid protokollet: Anneli Wejke

Justerat: Anna Blomberg

Den som vill överklaga detta beslut kan göra det skriftligen hos Valprövningsnämnden.

Skrivelsen ska ha kommit in till Valprövningsnämnden, Sveriges riksdag, 100 12 Stockholm tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att valet avslutades.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Val till kommunfullmäktige i FÄRGELANDA 2018-09-09

Röster och mandat för partierna

I en kommun som är en enda valkrets fördelas mandatet mellan partier som anmält sitt deltagande eller anses ha anmält sitt deltagande i valet och som fått minst 2 procent av rösterna i kommunen.

FÄRGELANDA, Hela kommunen: 31 mandat

Parti	Röster		Personröster		Mandat
	antal	%	antal	%	
Moderaterna	434	10,12	143	32,95	3
Centerpartiet	1 338	31,20	575	42,97	10
Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	237	5,53	94	39,66	2
Kristdemokraterna	46	1,07	0	0,00	
Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	1 043	24,32	281	26,94	8
Vänsterpartiet	172	4,01	48	27,91	1
Miljöpartiet de gröna	46	1,07	6	13,04	
Sverigedemokraterna	966	22,52	308	31,88	7
Feministiskt initiativ	5	0,12	0	0,00	
Övriga anmälda partier	2	0,05	0	0,00	
Summa giltiga röster	4 289		1 455	33,92	
Ogiltiga röster	103	2,35			
(varav inte anmälda partier	5	0,11)			
(varav blanka	98	2,23)			
Summa avgivna röster	4 392				
Röstberättigade	5 210	Valdeltagande	84,30 %		

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Val till kommunfullmäktige i FÄRGELANDA 2018-09-09

Valda ledamöter och ersättare

Ledamöter

Moderaterna

Linda Jansson
Per Krokström
Hans Göran Palmqvist

Centerpartiet

Tobias Bernhardsson
Thor-Björn Jakobsson
Louise Blom
Sandra Hallberg
Magnus Bandgren
Tomasz Galbas
Kristina Ivarsson
Karin Snapp
Marion Pelli
Carina Tihane

Liberalerna (tidigare Folkpartiet)

Kenneth Carlsson
Ingo Asplund

Arbetarepartiet-Socialdemokraterna

Ulla Börjesson
Edgardo Varas
Kerstin Fredriksson
Tommy Larsson
Lilian Borg-Hansen
Urban Henriksson
Peter Höög
Kent Carlsson

Vänsterpartiet

Inger Bäcker

Sverigedemokraterna

Owe Qvick
Jane Glamér
Maj Andersson
Pontus Westerman Hansson

Jörgen Andersson

Jessica Olsen
Karl-Erik Segersax

Ersättare

1 Christina Svedberg
2 Tomas Andersson

1 Birgitta Mehamedi Örn
2 Ann Blomberg
3 Håkan Melin
4 Fredrik Gustafsson
5 Ann-Marie Jacobsson

1 Håkan Gusteus
2 Olle Hagström

1 Eva-Lena Johansson
2 Per-Olof Magnusson
3 Paula Carlson
4 Magnus Fröberg

1 Lars Karlsson
2 Ywonne Jansson

1 Hans Johansson

1 Kunde inte utses

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Val till kommunfullmäktige i FÄRGELANDA 2018-09-09

Förteckning över antalet röster per parti och lista

Listnumren 90000 avser valsedlar som räknas som partiröster.

Parti	List-nummer	Röster per lista	Summa
Moderaterna			434
	0001-14306	321	
	0001-90000	113	
Centerpartiet			1 338
	0004-11827	1 141	
	0004-90000	197	
Liberalerna (tidigare Folkpartiet)			237
	0003-13929	182	
	0003-90000	55	
Kristdemokraterna			46
	0068-90000	46	
Arbetarepartiet-Socialdemokraterna			1 043
	0002-12340	800	
	0002-90000	243	
Vänsterpartiet			172
	0005-14110	116	
	0005-90000	56	
Miljöpartiet de gröna			46
	0055-13413	34	
	0055-90000	12	
Sverigedemokraterna			966
	0110-15465	734	
	0110-17061	15	
	0110-17099	1	
	0110-17182	7	
	0110-17185	1	
	0110-17431	1	
	0110-17434	2	
	0110-17437	2	
	0110-17441	1	
	0110-90000	202	
Feministiskt initiativ			5
	0532-90000	5	
Övriga anmälda partier			2

Summa giltiga röster	4 289
Ogiltiga röster	103
(varav inte anmälda partier	5)
(varav blanka	98)
Summa avgivna röster	4 392

Val till kommunfullmäktige i FÄRGELANDA 2018-09-09

Valsedlar med kandidater för partier som tagit mandat

Kandidaternas antal personröster anges för varje lista. Totala antalet personröster för kandidater som klarat spärren för inval med hjälp av personröster framgår av Bilaga 5.

Kandidatnamn som ersatts med * var inte valbar på valdagen p.g.a. att personen avlidit, inte samtyckt eller inte uppfyllde kriterierna för rösträtt.

Moderaterna (partiet har anmält kandidater)

Listnummer: 0001-14306	Antal personröster
1. Linda Jansson	57
2. Per Krokström	39
3. Hans Göran Palmqvist	5
4. Christina Svedberg	12
5. Tomas Andersson	8
6. Bengt Svedberg	5
7. *	1
8. Bengt Melin	1
9. Tony Mattsson	4
10. Kim Doan	3
11. Hugo Hultgren	4
12. Arne Andersson	3
13. Bengt Bonander	1
Summa:	143

Centerpartiet (partiet har anmält kandidater)

Listnummer: 0004-11827	Antal personröster
1. Tobias Bernhardsson	331
2. Thor-Björn Jakobsson	46
3. Louise Blom	63
4. Sandra Hallberg	37
5. Magnus Bandgren	9
6. Tomasz Galbas	12
7. Kristina Ivarsson	2
8. Karin Snapp	8
9. Marion Pelli	2
10. Carina Tihane	1
11. Birgitta Mehamedi Örn	4
12. Ann Blomberg	3
13. Håkan Melin	3
14. Fredrik Gustafsson	3
15. Ann-Marie Jacobsson	8
16. Leif Söderqvist	
17. Nils Karlsson	3
18. Maino Svensson	1
19. Lennart Hansson	3
20. Suzanna Sandberg	
21. GullBritt Johansson	
22. Daniyal Ahmadi	1

23. Susanne Malm Zetterberg	7
24. Maria Andersson	1
25. Emanuel Karlsson	19
26. Elisabeth Örn	8
Summa:	575

Liberalerna (tidigare Folkpartiet) (partiet har anmält kandidater)

Listnummer: 0003-13929	Antal personröster
1. Kenneth Carlsson	50
2. Ingo Asplund	6
3. Håkan Gusteus	4
4. Olle Hagström	4
5. Bernt Johansson	12
6. Astrid Berggren	2
7. Bo Ljung	3
8. Birgit Hagström	
9. Åke Högberg	1
10. Inger Andersson	
11. Anas Barbour	7
12. *	1
13. Morgan Andersson	4
Summa:	94

Arbetarepartiet-Socialdemokraterna (partiet har anmält kandidater)

Listnummer: 0002-12340	Antal personröster
1. Ulla Börjesson	73
2. Edgardo Varas	53
3. Kerstin Fredriksson	41
4. Tommy Larsson	6
5. Lilian Borg-Hansen	9
6. Urban Henriksson	12
7. Peter Höög	21
8. Kent Carlsson	6
9. Eva-Lena Johansson	5
10. Per-Olof Magnusson	13
11. Paula Carlson	1
12. Magnus Fröberg	6
13. Tony Bratt-Nilsson	9
14. Jenny Johansson	3
15. Håkan Ekman	1
16. Rune Månsson	2
17. Eva Nör	3
18. Aina Skoglund	1
19. Anna-Greta Wall	
20. Mimoza Zhubi	
21. Mona Grundberg	1
22. Jan Grundberg	
23. Ann-Charlotte Hallberg-Johansson	
24. Gunnar Hagstedt	3
25. Anna-Karin Stråle-Börjesson	12
26. Barbro Fröberg	
27. *	
Summa:	281

Vänsterpartiet (partiet har anmält kandidater)

Listnummer: 0005-14110	Antal personröster
1. Inger Bäcker	19

2. Lars Karlsson	5
3. Ywonne Jansson	13
4. Iréne Pettersson	1
5. Michael Holster	2
6. Fredrik Zidek	7
7. Andréa Zidek	1
Summa:	48

Sverigedemokraterna

Listnummer: **0110-15465** Antal personröster

1. Jörgen Andersson	152
2. Owe Qvick	16
3. Jane Glamér	20
4. Jessica Olsen	69
5. Maj Andersson	21
Summa:	278

Listnummer: **0110-17061** Antal personröster

1. Jörgen Andersson	
2. Owe Qvick	
3. Jane Glamér	
4. Jessica Olsen	
5. Maj Andersson	
6. Karl-Erik Segersax	15
Summa:	15

Listnummer: **0110-17099** Antal personröster

1. Owe Qvick	1
Summa:	1

Listnummer: **0110-17182** Antal personröster

1. Jörgen Andersson	
2. Owe Qvick	
3. Jane Glamér	
4. Jessica Olsen	
5. Maj Andersson	
6. Pontus Westerman Hansson	7
Summa:	7

Listnummer: **0110-17185** Antal personröster

1. Pontus Westerman Hansson	1
Summa:	1

Listnummer: **0110-17431** Antal personröster

1. Karl-Erik Segersax	1
Summa:	1

Listnummer: **0110-17434** Antal personröster

1. Jörgen Andersson	
2. Owe Qvick	
3. Jane Glamér	
4. Jessica Olsen	
5. Maj Andersson	
6. Pontus Westerman Hansson	2
7. Karl-Erik Segersax	
8. Hans Johansson	
Summa:	2

Listnummer: 0110-17437

Antal personröster

-
1. Jörgen Andersson
  2. Owe Qvick
  3. Jane Glamér
  4. Jessica Olsen
  5. Maj Andersson
  6. Hans Johansson

2
Summa: 2

Listnummer: 0110-17441

Antal personröster

-
1. Sven Olof Pihl

1
Summa: 1

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Val till kommunfullmäktige i FÄRGELANDA 2018-09-09

Kandidater som klarat spärren för inval på personliga röstetal

Nedan bortses från kandidater som inte är valbara på valdagen p.g.a. att personen avlidit, inte samtyckt eller inte uppfyllde kriterierna för rösträtt. Spärren för inval på personligt röstetal är 5 % av partiets röster i valkretsen, dock minst 50 personröster i valkretsen.

	Personröster antal	% av partiets röster i valkretsen
Moderaterna		
Linda Jansson	57	13,13
Centerpartiet		
Tobias Bernhardsson	331	24,74
Liberalerna (tidigare Folkpartiet)		
Kenneth Carlsson	50	21,10
Arbetarepartiet-Socialdemokraterna		
Ulla Börjesson	73	7,00
Edgardo Varas	53	5,08
Sverigedemokraterna		
Jörgen Andersson	152	15,73
Jessica Olsen	69	7,14

Val till kommunfullmäktige i FÄRGELANDA 2018-09-09

Fördelning av mandat

Mandaten har fördelats enligt den jämkade uddatalsmetoden. Vid beräkningarna har partiernas röstetal delats (se Bilaga 1) först med 1,2 och sedan med 3, med 5, med 7 osv. i tur och ordning allt eftersom partierna har tagit sina mandat. Jämförelsetalet har beräknats exakt men har redovisats med endast två decimaler.

Om jämförelsetalen var exakt lika för två eller flera partier har mandatet lottats mellan partierna. Markeringen * anger det parti som har vunnit lottningen.

Mandat-nummer	Parti	Delningstal	Jämförelsetal
1	Centerpartiet	1,2	1 115,00
2	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	1,2	869,16
3	Sverigedemokraterna	1,2	805,00
4	Centerpartiet	3	446,00
5	Moderaterna	1,2	361,66
6	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	3	347,66
7	Sverigedemokraterna	3	322,00
8	Centerpartiet	5	267,60
9	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	5	208,60
10	Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	1,2	197,50
11	Sverigedemokraterna	5	193,20
12	Centerpartiet	7	191,14
13	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	7	149,00
14	Centerpartiet	9	148,66
15	Moderaterna	3	144,66
16	Vänsterpartiet	1,2	143,33
17	Sverigedemokraterna	7	138,00
18	Centerpartiet	11	121,63
19	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	9	115,88
20	Sverigedemokraterna	9	107,33
21	Centerpartiet	13	102,92
22	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	11	94,81
23	Centerpartiet	15	89,20
24	Sverigedemokraterna	11	87,81
25	Moderaterna	5	86,80
26	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	13	80,23
27	Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	3	79,00
28	Centerpartiet	17	78,70
29	Sverigedemokraterna	13	74,30
30	Centerpartiet	19	70,42
31	Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	15	69,53

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Val till kommunfullmäktige i FÄRGELANDA 2018-09-09

Ordning av namn för inval av ledamöter

Kandidaterna har i första hand ordnats efter storleken på personliga röstetal och i andra hand jämförelsetal som beräknats enligt heltalsmetoden. Om personligt röstetal eller jämförelsetal var exakt lika för två eller flera kandidater har mandatet lottats mellan dem. Markeringen * anger den kandidat som har vunnit lottningen.

	Personröster		Jämförelsetal
	antal	%	
Moderaterna			
1 Linda Jansson	57	13,13	
2 Per Krokström			321,00
3 Hans Göran Palmqvist			160,50
Centerpartiet			
1 Tobias Bernhardsson	331	24,74	
2 Thor-Björn Jakobsson			1 141,00
3 Louise Blom			570,50
4 Sandra Hallberg			380,33
5 Magnus Bandgren			285,25
6 Tomasz Galbas			228,20
7 Kristina Ivarsson			190,16
8 Karin Snapp			163,00
9 Marion Pelli			142,62
10 Carina Tihane			126,77
Liberalerna (tidigare Folkpartiet)			
1 Kenneth Carlsson	50	21,10	
2 Ingo Asplund			182,00
Arbetspartiet-Socialdemokraterna			
1 Ulla Börjesson	73	7,00	
2 Edgardo Varas	53	5,08	
3 Kerstin Fredriksson			800,00
4 Tommy Larsson			400,00
5 Lilian Borg-Hansen			266,66
6 Urban Henriksson			200,00
7 Peter Höög			160,00
8 Kent Carlsson			133,33
Vänsterpartiet			
1 Inger Bäcker			116,00
Sverigedemokraterna			
1 Jörgen Andersson	152	15,73	
2 Jessica Olsen	69	7,14	
3 Owe Qvick			761,00
4 Jane Glamér			381,90
5 Maj Andersson			254,18
6 Karl-Erik Segersax			15,23
7 Pontus Westerman Hansson			9,70

Kommunstyrelsen

KS § 146 **Dnr 2018/5**
Delårsrapport juli 2018, inkl. prognos

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna Färgelanda kommuns delårsrapport för perioden 2018-01-01 – 2018-07-31 och överlämna den till revisionen för granskning.

Ärendebeskrivning

Kommunen ska upprätta delårsrapport för perioden januari till juli varje år.

Kommunens resultat för perioden uppgår till + 2,6 mnkr, vilket är en avvikelse från budget med + 0,4 mnkr.

Prognosen för helårsresultatet uppgår till 1,2 mnkr, vilket är 6,7 mnkr sämre än budget.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-09-13
Ledningsutskottets protokoll 2018-09-17 § 110
Ekonomichefen, personalchefen och sektorscheferna informerar.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justering

LB

B

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 110   **Dnr 2018/5**
Delårsrapport juli 2018, inkl. prognos

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna Färgelanda kommuns delårsrapport för perioden 2018-01-01 – 2018-07-31 och överlämna den till revisionen för granskning.

Ärendebeskrivning

Kommunen ska upprätta delårsrapport för perioden januari till juli varje år.

Kommunens resultat för perioden uppgår till + 2,6 mnkr, vilket är en avvikelse från budget med + 0,4 mnkr.

Prognosen för helårsresultatet uppgår till 1,2 mnkr, vilket är 6,7 mnkr sämre än budget.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-09-13

Ekonomichefen och sektorscheferna informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justering

UB

B

Utdragsbestyrkande

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Delårsrapport per juli 2018, innehållande årsprognos

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna Färgelanda kommuns delårsrapport för perioden 2018-01-01 – 2018-07-31 och överlämna den till revisionen för granskning.

Ärendebeskrivning

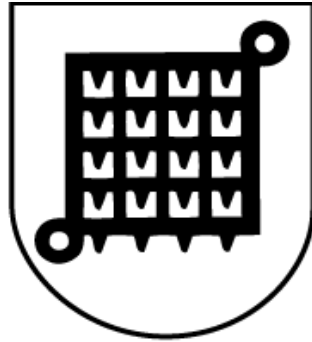
Kommunen ska upprätta delårsrapport för perioden januari till juli varje år.

Kommunens resultat för perioden uppgår till + 2,6 mnkr, vilket är en avvikelse från budget med + 0,4 mnkr.

Prognosen för helårsresultatet uppgår till 1,2 mnkr, vilket är 6,7 mnkr sämre än budget.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Delårsrapport

Färgelanda kommun

**Delår jan-
juli 2018**

Innehållsförteckning

Färgelanda kommun.....	3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Kommunchefen har ordet.....	5
Organisationsschema	6
Förvaltningsberättelse	7
Personalredovisning	14
Ekonomisk redovisning	19
Resultaträkning delår	25
Balansräkning delår.....	26
Kassaflödesanalys	27
Notförteckning delår.....	28
Investeringsredovisning	33
Kommunfullmäktiges förvaltning.....	35
Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor	37
Sektor Barn och utbildning	41
Sektor Omsorg	49
Sektor Samhällsutveckling	57
Valbohem AB.....	62
Färgelanda Vatten AB.....	63
Gatersbyn 120 Fastighets AB.....	65
Redovisningsprinciper.....	66
Begreppsförklaringar	67
Revisionsyttrande	69

Färgelanda kommun

I **Färgelanda kommun** bor numera ca 6600 invånare, koncentrerat till fyra tätorter. Kommunen ligger i södra Dalsland och erbjuder en rik mångfald av möjligheter såsom en vacker natur med glittrande sjöar och orörd vildmark där du kan utöva ett aktivt friluftsliv. Kommunen har kvar spår från en intressant fornhistoria med bl.a. Håvesten vid Ättehögsullen söder om samhället. Inte långt därifrån ligger Färgelandas utmärkta golfbana, Dagsholm.

Näringslivet består, förutom av serviceföretag, till stor del av företag inom tillverkningsindustrin där många entreprenörer verkar som underleverantörer till fordonsindustrin. En av de större privata arbetsgivarna är IAC Group Sweden AB som har en fabriksanläggning i Färgelanda tätort med cirka 400 anställda. I klustret, Livsmedelcenter i Väst finns för närvarande tre företag; Dalsspira Mejeri AB, Västfarm AB och Lillesjö Food AB vilka tillsammans har ca 50 anställda.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Under perioden januari till juli 2018 har mycket fokus lagts på att få fart på arbetet med att utveckla kommunen att bli en attraktiv boendekommun som man gärna flyttar till. Inte då enbart på grund av det strategiska läget. Vi trodde under 2017 att vissa viktiga hörnstenar skulle vara på plats under 2018 men så blev inte fallet. Men äntligen är ombyggnationen av Höjdenskolan igång och även tillbyggnationen av Månvägens förskola. Vi får bra resultat i olika rankingar både vad gäller skola och äldreomsorg. Detta är viktiga parametrar för att bosätta sig i en kommun. Efter väldigt många år är även byggnation av cykelvägen mellan Stigen och Färgelanda i gång, detta gläder nog många av oss. Andra kvartalet 2018 kan vi också glädjas åt en liten ökning i befolkningsunderlaget. Under 2017 minskade invånarantalet mycket på grund av migrationsverkets beslut om flytt av många nyanlända. Totalt sett under mandatperioden är det ändå en rejäl ökning med ca 115 invånare.

Vi har också god hjälp av vårt kommunala bostadsbolag Valbohem med destination Färgelanda kommun i sin marknadsföring.

Vi har också sett en ökning av villabyggnationen i Färgelanda kommun, men tyvärr har inte byggnationen av lägenheter och trygghetsboende kommit i gång vilket är en förutsättning för kommunens utveckling. Träffar har förts med externa byggherrar som visat ett visst intresse för att bygga i Färgelanda. Vårt kommunala bostadsbolag är på tå och kommer förhoppningsvis i gång med byggnation i Färgelanda tätort.

Framför oss har vi en rad utmaningar som till största delen handlar om ekonomi. Hur får vi pengarna att räcka till både den årliga driften och de stora investeringar vi har framför oss? Detta problem delar vi med de flesta kommuner i Sverige.

Vi har också problematiken kring kompetensförsörjningen. I dag finns ett antal bristyrken, lärare, förskolelärare, sjuksköterskor, undersköterskor, liksom viss spetskompetens. Här konkurrerar kommunerna om samma personer och då bjuds gärna över varandra, framför allt vad gäller lön men det handlar också om arbetsmiljö.

Vi har också påbörjat ett stort arbete kring samarbete med andra kommuner. Här fås bra draghjälp av förändringen i lagstiftningen vad gäller köp av tjänster mellan kommuner.

Vad det gäller resultatet per 31 juli följer man budget, en positiv avvikelse gentemot budget med 0,4 miljoner. Mer alarmerande är prognosen för 2018 som visar på en negativ avvikelse om ca 6,6 miljoner gentemot budget. Sektor omsorg visar ett underskott på ca 1 miljon, där en stor del avser hemtjänsten och utökat antal hemtjänsttimmar. Sektor samhällsutveckling visar ett underskott jämfört med budget på 2,2 miljoner vilket till stor del härrör från migrationsverksamheten. Finanserna prognostiserar ett underskott jämfört med budget på 5,3 miljoner på grund av ökade pensionskostnader samt försämrad skatteprognos.

Ulla Börjesson

Kommunstyrelsens ordförande

Kommunchefen har ordet

Den kommunala verksamheten har under början av 2018 sakta men säkert formats in i den omorganisation som genomfördes under 2017. Rutiner och planer har initierats och genomförts och en utmärkt ledningsgrupp bestående av kommunchef, sektorchefer, personalchef, ekonomichef, IT-chef och Valbohems VD har arbetat tillsammans med övergripande kommunala frågor.

Kommunen står inför ekonomiska utmaningar. Verksamheterna visar däremot kvalitetsmässigt goda resultat. Vi står inför spännande år med ombyggnation av skola, eventuella nybyggnationer av trygghetsboenden, invigning av ny förskola och andra stora investeringar gjorda för att anpassa oss efter kommuninvånarnas behov trots att vi behöver krympa kostnaderna. En ekvation som kan vara svår att få ihop.

För att särskilt tillgodose kommunernas behov av kunskapsutveckling inom säkerhetsskydd så har MSB i samverkan med bland andra Försvarshögskolan och Säkerhetspolisen och Sveriges Kommuner och Landsting utvecklat en Säkerhetsskyddskurs för kommuner.

Säkerhetsskyddskursen för kommuner Västra Götaland och Halland genomfördes på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götaland den 19-21 juni där vår säkerhetssamordnare Elisabet Niklasson deltog.

Den 13 juli fick NÄRF (Norra Älvsborgs Läns Räddningstjänstförbund) nästan samtidigt sex larm om bränder i sina medlemskommuner. Den största av dem var i Åntorp strax söder om Färgelanda. Den 16 juli började kommunen sitt arbete med att bistå räddningstjänst och senare hemvärn med mat och dryck. Eftersläckningsarbetet varade knappt en vecka. Ytterligare en skogsbrand härjade i anslutning till Ragnerudssjön, Kroppefjäll, med start den 24 juli. NÄRF begärde snabbt in extraresurser i brandbekämpningen av MSB och två italienska brandplan samt två tyska helikoptrar kom till undsättning och branden kunde mycket snabbt släckas. Även här stöttade kommunen (och fantastisk personal) med mat och dryck under eftersläckningsarbetet. Vid båda bränderna har vi naturligtvis också förmedlat information till allmänheten via hemsida och sociala media.

Över hela länet råder en akut brist på foder till betande djur. Färgelanda kommun erbjöd redan den 11 juli bönder möjligheten att slå en del av kommunens mark och använda som foder. Det rådde totalt grill- och eldningsförbud i hela Västra Götalands län från och med den 25 juli. Den 14 augusti blev det åter tillåtet att grilla på egen tomt.

För övrigt har vi också tillsammans med ledningen för Färgelanda Cup jobbat för ett tryggt och säkert evenemang, den 10-12 augusti. Cuphelgen fick en rivstart - mycket starka vindar gjorde att en del matcher fick flyttas fram, bland annat fick målen säkras upp för att inte flyga iväg.

Näringslivsarbetet har utvecklats genom att samverkan mellan kommun och företagen har stärkts, ett arbete som kommer att intensifieras. Färgelandadagarna och Näringslivsmässan gav kommuninvånarna och näringslivet en möjlighet att mötas under annorlunda former. Evenemang som Bomässa, kommunkalender och Färgelandadagarna är också viktiga för vår gemensamma marknadsföring av kommunen.

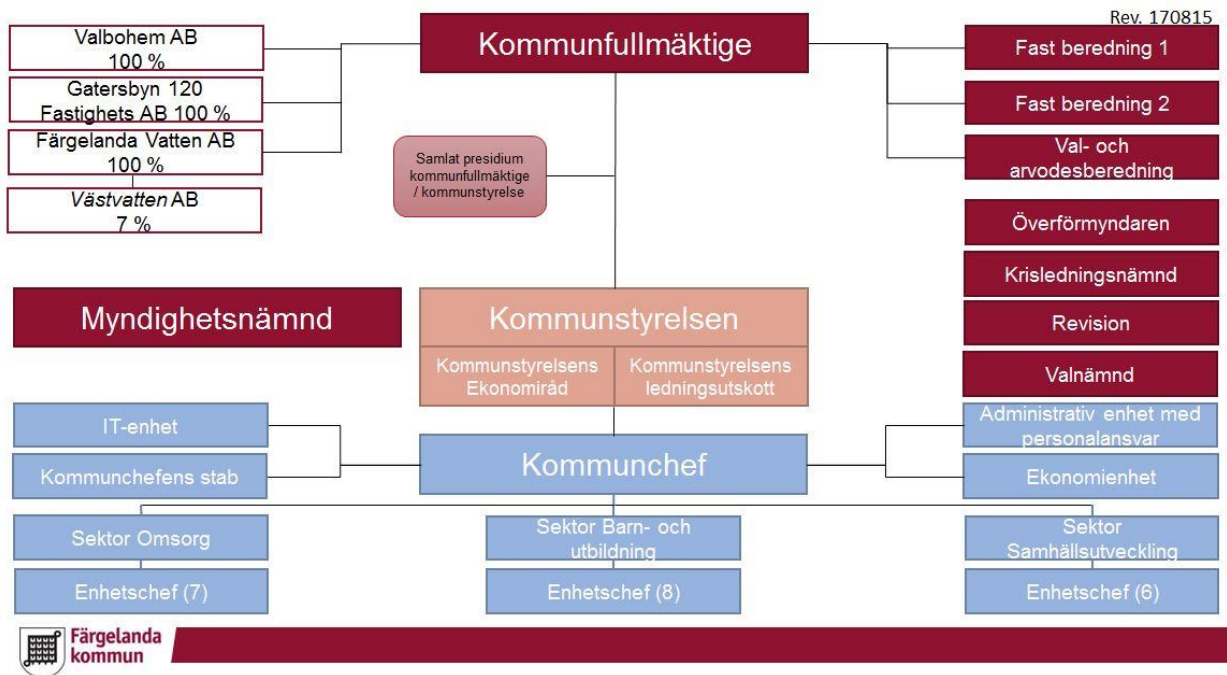
Vi är riktigt duktiga på marknadsföring av Färgelanda kommun i sociala medier och använder även den kanalen till rekryteringsannonser.

Susanne Korduner

Kommunchef

Organisationsschema

Kommunfullmäktige Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 31 ledamöter, valda av folket i de allmänna valen vart fjärde år. Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2014-2018:

- Socialdemokraterna: 11 mandat
- Centerpartiet: 7 mandat
- Sverigedemokraterna: 5 mandat*
- Moderaterna: 3 mandat
- Liberalerna: 2 mandat
- Kristdemokraterna: 2 mandat
- Vänsterpartiet: 1 mandat

*Sverigedemokraterna har 5 mandat i Kommunfullmäktige. På tre av dessa mandat har det inte kunnat utses en ledamot.

Politikerna är uppdragsgivarna

Det är politikerna i Färgelanda kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder som är ytterst ansvariga för den kommunala servicen. De anger inriktningen för kommunens verksamheter, vad som ska prioriteras och genomföras. De styr kommunen genom att sätta upp mål, ge uppdrag och genom att fördela resurser till de olika verksamheterna ur kommunens totala budget.

De kommunanställda är verkställande

Det är de anställda, medarbetare och chefer som ansvarar för att politiska beslut genomförs i det dagliga arbetet. De hanterar frågor om ekonomi, kvalitet, planering och arbetsledning. De anställda ansvarar också för att ta fram underlag för politiska beslut, att följa upp verksamheterna och att återredovisa detta till uppdragsgivarna – politikerna.

Förvaltningsberättelse

Inledning

Kommunens delårsrapport avlämnas av Kommunstyrelsen till Kommunfullmäktige och vänder sig i första hand till kommunfullmäktige och förtroendevalda i kommunen.

Syftet med delårsrapporten är att ge information om verksamhet och ekonomi under årets första sju månader. Den innehåller en förvaltningsberättelse med bland annat avstämning av finansiella mål och mål för verksamheterna, ekonomisk redovisning (innefattande kommunala bolag) samt respektive sektors redovisning av sin verksamhet och ekonomi.

Förhoppningen är att delårsrapporten även ska vara av intresse för kommuninvånare och andra intressenter i omgivningen.

Kommunens vision är **Färgelanda 2030 – Den företagsamma och trygga kommunen för alla, med närhet till natur, sjö och stad**

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till sektorerna i kommunens samtliga verksamheter. De övergripande målen bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet. De övergripande målen ska vara vägledande för sektorerna i deras arbete.

I Mål- och resursplanen 2018-2020 beslutades följande prioriterade områden och verksamhetsmål:

Prioriterade områden: Utbildning - Arbetsmarknad - Bostäder

Verksamhetsmål

Utbildning - Arbeta mot 100 procent målluppfyllelse eller behörighet till nationellt program på gymnasiet. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka.

Arbetsmarknad - Minst 25 individer ska komma ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.

Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 60 praktikplatser varje år under planperioden. Samtliga sektorer skall bidra med minst 20 platser vardera. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning. Varje sektor skall bidra med praktikplatser.

Bostäder - Under planperioden skall minst 50 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun. Färgelanda kommun skall öka med minst 100 invånare under planperioden.

I delårsrapporten redovisas målluppfyllelsen för de mål där det är möjligt.

Bolag

I kommunkoncernen ingår kommunens helägda aktiebolag, Valbohem AB, Färgelanda Vatten AB och Gatersbyn 120 Fastighets AB.

Valbohem AB är det kommunala bostadsbolaget i Färgelanda kommun med 616 lägenheter i sitt bestånd. Valbohems vision är att vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden i Färgelanda kommun.

För bolagets projekt "Integration mellan generationsgränserna" beviljades ett stöd på 500 tkr från Boverket för anläggande av fyra lekplatser. Projektet är två-årigt och två lekplatser anläggs under 2018.

En uppgradering av fastighetssystemet med ny hemsida har påbörjats med slutförande i september

2018. Uppgraderingen syftar till ökad service för hyresgäster med bla felanmälan på nätet samt bättre marknadsföring av bolagets bestånd och Färgelanda som destination.

Uppsägning från Migrationsverket av ett större antal lägenheter leder till högre vakansgrad under senare delen av året.

Den kalla och snörika vintern har medfört höjda driftskostnader.

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter. Bolaget äger samtliga VA-anläggningar i Färgelanda kommun. Tillsammans med kommunen beslutar bolaget om utbyggnader, upprustningar och VA-taxor. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften sköts av det gemensamma bolaget Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningar i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelandas ägarandel av Västvatten AB är 7 %.

Projektering för uppgradering och renovering av Färgelandas vattenreservoar pågår. På vattenverken i Vallardalen, Stigen och Högsäter har stänkskyddsdraperier installerats vid lutdosering för att förbättra arbetsmiljön. Ödeborgs reningsverk har fått nya skjutspjällsventiler på inkommande galler och centrifugen har programmerats. Sökandet efter ovidkommande vatten i Stigens spillvattensystem fortskrider. Flödesmätare har använts och fakta är genomgången. Möten med vägföreningar har genomförts för att komma överens om vilka ytor som avvattnas till dagvattensystemet. Fakturering av allmän platsmarkhållare påbörjades 2017-07-01, men ytorna diskuterades då fortfarande. Överenskommelse om debitering av dagvatten är nu klar. Vattenskyddsområden är godkänt av styrelsen och har nu gått vidare till Kommunfullmäktige för beslut. Spillbrunnar är utbytta i Järbo. Färgning för att fastställa dagvattentaxan i Högsäter pågår.

Gatersbyn 120 Fastighets AB är ett vilande bolag, där ingen verksamhet har bedrivits under året.

Kommunen har också minoritetsintressen i Dalslandskommunernas miljö- och energiförbund, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, Dalslands Turist AB samt Stiftelsen för Dalsland kanals framtida bestånd. Dessa verksamheter redovisas separat och ingår inte i kommunens delårsrapport.

Befolkning

Färgelanda kommun hade per sista juni i år 6 600 invånare. Det är en ökning med 8 personer sedan årsskiftet. Under årets första kvartal minskade invånarantalet med 14 personer men under andra kvartalet vändes detta till en ökning med 22 personer, vilket således innebär en nettoökning med 8 personer under första halvåret.

Omvärldsanalys

SKL:s Ekonomirapport, maj 2018, visar att trycket på välfärdstjänster förväntas öka kraftigt framöver då antalet yngre och i synnerhet äldre personer ökar snabbt. Samtidigt som antalet personer i arbetsför ålder ökar jämförelsevis svagt. Detta kommer att leda till både finansiella svårigheter och rekryteringsproblem under lång tid framöver. Den första utmaningen i välfärden de kommande åren är att kunna rekrytera personal och den andra utmaningen är finansieringen, menar SKL.

SKL gör också bedömningen att högkonjunkturen mattas av under 2019 och att tillväxten i skatteunderlaget avtar. Det förhållandevis positiva utgångsläget kan förväntas övergå till en betydligt mer bekymmersam situation, vilket också mer tydligt börjar återspeglas i kommunernas och landstingens planer. Det kommer att krävas betydande resurstillskott, men även om ekonomin går ihop kommer det vara svårt att klara kompetensförsörjningen. Enligt SKL:s beräkningar skulle kommunsektorn behöva 60 procent av den totala sysselsättningsökningen i riket fram till 2025, vilket kan förväntas förvärra bristsituationen vi ser redan nu. Välfärden har också stora investeringsbehov.

Inför de utmaningar vi har framför oss kommer det att krävas att kommuner, regioner och landsting bedriver verksamheten på ett helt annat sätt än idag. Utvecklingen pågår redan, men det kommer att krävas mer utveckling och förändring kommande år då förväntningarna på välfärden fortsätter att öka. Olika åtgärder bör vidtas, enligt SKL, främst från kommunernas och landstingens sida, men även från statens. För att lyckas med de omställningar som måste göras krävs; bättre utnyttjande av teknikens möjligheter, ökad samverkan, statlig styrning utifrån lokala behov samt rekryteringsstrategier för välfärdsjobben.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunalagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Miniminivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning också att använda befintliga resurser på bästa sätt för att nå fullmäktiges mål samt att hålla det egna kapitalet reellt oförändrat.

Kommunfullmäktige har satt resultatmålet exklusive jämförelsestörande poster till minst 1,5 - 2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Resultatet för perioden är 1,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag, vilket är lite lägre än resultatmålet. Både likviditets- och soliditetsmålen uppnås. Kommunen klarar således balanskravet och två av tre finansiella mål för perioden. Prognostiserat helårsresultat är 0,3 procent, bedömningen är att både soliditets- och likviditetsmålen kan bli svåra att nå för året. Detta är i stort beroende av i vilken takt investeringar fortlöper under resterande del av året och finansieringen av dessa.

Balanskravet

Kommunallagens balanskrav definieras som att intäkterna ska överstiga kostnaderna för varje år och gäller kommunen, inte koncernen. Balanskravsutredningen i senaste årsredovisning visar att kommunen klarar balanskravet.

Under 2013 beslutades om riktlinjer för att ge möjlighet att reservera och disponera medel i en så kallad resultatutjämningsreserv (RUR). För åren 2010-2012 har 14,5 mnkr avsatts till resultatutjämningsfonden. Inga ytterligare avsättningar till RUR är planerade.

RUR kan användas för att täcka ett negativt balanskravsresultat om det samtidigt råder lågkonjunktur. SKLs bedömning är att 2018 inte kan betraktas som lågkonjunktur, vilket innebär att det inte är möjligt att ta RUR i anspråk under året. (SKL Cirkulär 18:18)

Balanskravsutredning

Belopp i tkr	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Årets resultat enligt RR	12 943	12 184	123	12 372	22 517	13 344
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0	-145	-555	-975
+ Realisationsförluster med undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0	0
+ - Synnerliga skäl	0	0	0	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	12 943	12 184	123	12 227	21 962	12 369
Reservering av medel till RUR						-14 575
Användning av medel från RUR						
Årets Balanskravsresultat	12 943	12 184	123	12 227	21 962	-2 206

Kommunens resultat

Färgelanda kommun redovisar ett resultat för årets första sju månader på 2 608 tkr. Resultatet är 415 tkr bättre än budgeterat och 6 452 tkr sämre än motsvarande period föregående år. Största delen av avvikelsen jämfört med föregående år beror på att statsbidragen minskat kraftigt. Verksamhetens kostnader har minskat men inte i lika hög omfattning. Periodens resultat motsvarar 1,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Det finansiella resultatmålet för perioden är således inte uppfyllt.

Prognos

Prognosen visar på en negativ avvikelse gentemot budget på 6 650 tkr. Detta skulle i så fall innebära ett positivt resultat för 2018 på 1 219 tkr, vilket skulle motsvara 0,3 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.

Sektorernas avvikelser och prognos kommenteras under respektive sektors avsnitt. Finansverksamheten prognostiserar ett oförändrat underskott, jämfört med aprilprognosen, på 5 300 tkr för helåret. Detta beror på högre pensionskostnader och lägre skatteintäkter än budgeterat.

Beslut om bolagisering av industrifastigheten Livsmedelcenter i Väst har fattats. Det är i dagsläget osäkert om detta kommer att slutföras under innevarande år eller i början av 2019. Hur stort kapitaltillskott som kommer att behövas i detta bolag är oklart i dagsläget och är av dessa anledningar inte inräknat i årsprognosen.

Framtidsutsikter

Kommunen står inför ett antal stora utmaningar. Den allt äldre befolkningen genererar ett ökat vårdbehov vilket kräver mer resurser bland annat i hemtjänsten. Med pensionsavgångar kommer också ett större rekryteringsbehov.

Skolans utmaningar och/eller möjligheter i samband med inflyttning i ny förskola i Högsäter och i Höjdenskolan är både arbetskrävande och positiv.

De senaste årens låga investeringsnivå har medfört ett stort investeringsbehov, inte minst inom digitalisering av våra verksamheter.

Driftsredovisning

Tabell

Belopp i tkr	Kostnad	Intäkt	Netto 201807	Budget 201807	Periodens Avvikelse	Budget helår	Prognos jämfört med budget
Nämnd/Förvaltning/Sektor/Enhet							
<i>Kommunfullmäktige</i>	-1 465	188	-1 277	-2 178	901	-3 645	400
<i>Kommunstyrelse och Stab</i>	-28 711	1 149	-27 562	-26 973	-589	-46 157	400
<i>Sektor Barnomsorg / Utbildning</i>	-109 670	16 808	-92 862	-90 224	-2 638	-158 602	1 000
<i>Sektor Omsorg</i>	-96 043	24 028	-72 015	-70 324	-1 691	-120 556	-950
<i>Sektor Samhällsutveckling</i>	-85 967	55 580	-30 387	-27 263	-3 124	-46 604	-2 200
Summa verksamheten	-321 856	97 753	-224 103	-216 962	-7 141	-375 564	-1 350
Finansiering							
<i>Finansiering</i>	-48 684	46 089	-2 595	-10 086	7 491	-10 704	-3 700
- Arbetsgivaravgifter m.m.	-35 915	0	-35 915	-35 094	-821	-60 161	
- Pensionskostnader	-12 644	0	-12 644	-18 266	5 622	-24 727	-3 700
- Personalomkostnadspåslag (PO)	0	44 639	44 639	46 095	-1 456	79 020	
- Intern ränta	0	1 431	1 431	1 262	169	2 164	
- Övrigt	-125	19	-106	-4 083	3 977	-7 000	
Summa efter finansiering	-370 540	143 842	-226 698	-227 048	350	-386 268	-5 050
Skatteintäkter	0	158 727	158 727	159 089	-362	272 724	
Inkomst-/Kostnadsutjämningsbidrag	-4 452	62 392	57 940	59 196	-1 256	101 479	
Kommunal fastighetsavgift	0	7 596	7 596	6 744	852	11 561	
Regleringsbidrag	0	606	606	-657	1 263	-1 127	
Generella bidrag från staten	0	4 212	4 212	5 133	-921	8 800	-1 600
Finansiella intäkter	0	292	292	408	-116	700	
Finansiella kostnader	-67	0	-67	0	-67	0	
TOTALT	-375 059	377 667	2 608	2 865	-257	7 869	-6 650

Kommunens målarbetare

Måluppfyllelse

Prioriterade områden för nuvarande planperiod: Utbildning - Arbetsmarknad - Bostäder

Utbildning - Kan konstateras att utbildningsmålet inte nåtts för perioden men att de siffror som redovisas är preliminära.

Arbetsmarknad - I dagsläget har vi nio personer som ingår i jobb- och utvecklingsgarantin placerade i AME`s egna verksamheter. (Tio personer står i kö.) Kommunen har 14 anställda på extratjänster och ytterligare fyra kommer att tillsättas under september-oktober. Detta är personer som har gått jobbspåren inom omsorg- och måltid.

Vi har dessutom 15 praktiktjänster fördelade på kommunens verksamheter.

Bostäder - Här har vi inte nått uppnåelsemålet under första halvåret 2018. Dock har vi arbetat med marknadsföring av Färgelanda som boendeort på mässor och dylikt. Vi har när denna rapport skrivs 6600 invånare.

Utbildning

Arbeta mot 100 procent måluppfyllelse eller behörighet till nationellt program på gymnasiet. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka.

Meritvärdet år 9 var 206,4 per sista juli i år, motsvarande värde vid årsskiftet var 219,2. 73,4 procent var behöriga till yrkesprogram på gymnasiet per sista juli, vid årsskiftet var motsvarande siffra 91,2 procent.

Alla siffror är preliminära då den nationella statistiken inte är publicerad ännu. 47 elever av 64 gick direkt till nationellt gymnasieprogram om vi undantar de elever som går till IM-språk. Andelen är mindre än föregående år.

Vi kan se en stor minskning av barn och elevantal för samtliga verksamheter. Det beror helt på utflyttning av nyanlända. Vi har inte den officiella statistiken för våra skolor ännu men vi har fortsatt bra resultat. Dessvärre också fortsatt stora skillnader mellan pojkar och flickors resultat. De inlagda resultaten är våra egna uträkningar. De officiella siffrorna kommer senare i höst och kan skilja från våra egna uträkningar.

Arbetsmarknad

Minst 25 individer ska komma ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.

Samarbete med Dalslands folkhögskola

Det är ofta svårt för personer utan gymnasieutbildning att läsa på distans på vuxenutbildningen. Vi har därför ett gott samarbete med Dalslands folkhögskola som erbjuder studiemotiverande kurser samt vi erbjuder i vår tur elever från folkhögskolan att läsa distanskurser på vuxenutbildningen. Samarbetet sker genom DUA-gruppen.

Samarbete mellan Valboskolan 7-9 och Vuxenutbildningen

Eleverna på grundläggande vuxenutbildning är i stort behov av stöd från ämneslärare.

Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 60 praktikplatser varje år under planperioden. Samtliga sektorer skall bidra med minst 20 platser vardera. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning. Varje sektor skall bidra med praktikplatser.

Sektor samhällsutveckling har per 180731 tre personer i arbetsträning, i samverkan med Arbetsförmedlingen. Antalet kommer att stiga igen under hösten enligt prognos. I dagsläget har vi

nio personer som ingår i jobb- och utvecklingsgarantin placerade i AMEs egna verksamheter (tio personer står i kö). Kommunen har 14 anställda på extratjänster och ytterligare fyra kommer att tillsättas under september-oktober. Detta är personer som har gått jobbspåren inom omsorg- och måltid. Sektorn har även tagit emot feriearbetare under sommaren 2018. En säsongsanställning i kommunen är avslutad då personen sökt och fått en tillsvidareanställning i ett privat företag.

Vård och omsorgs verksamheter har utsedda handledare på Håvestensgården, Lillågården och i hemtjänsten. Utbildning är genomförd för dessa personer. Sektorns verksamheter har därutöver rapporterat in antal möjliga praktikplatser till AME. Hittills under året 2018 har sektor omsorg tagit emot nio praktikanter i sektor omsorgs verksamheter.

Alla verksamheter inom Barn- och utbildningssektorn erbjuder studenter att praktisera från läroprogram och skolsköterskeutbildningar. Vi har via Arbetsförmedlingen flera språkpraktikanter i flera verksamheter. Studenter på SFI/IM-språk går särskilt pedagogspår i Uddevalla och gör också praktik i vår kommun. Vi har flera extratjänster i barn- och utbildnings verksamheter. Vi har även haft två praktikanter under första halvåret anställda på administrativa enheten.

Bostäder

Under planperioden skall minst 50 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.

Sektor samhällsutveckling har genomfört tre möten med Valbohem avseende att diskutera möjligheter till exploatering på kommunägd mark. Sektorn har planerat och genomfört en byggdialog med exploatörer i närområdet i syfte av ett ökat bostadsbyggande. Sektor samhällsutveckling har deltagit vid Bomässan samt Färgelanda dagarna och marknadsfört kommunal planberedskap och kommunal mark i syfte att stärka kommunens varumärke. Sektorn har även deltagit i olika nätverk i samma syfte.

Färgelanda kommun skall öka med minst 100 invånare under planperioden.

Vi var 6600 invånare per den sista juni 2018, det är en ökning med åtta personer sedan årsskiftet. Under årets första kvartal minskade invånarantalet med 14 personer men under andra kvartalet vändes detta till en ökning med 22 personer vilket således innebär en nettoökning med åtta personer under första halvåret. Vi deltar aktivt i mässor och marknadsför Färgelanda som boendeort både i tidningar och i sociala medier.

Personalredovisning

Anställda

Förklaring av statistik

Med anställda i detta avsnitt avses antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Timavlönade är exkluderade.

Antalet är beräknat på ett genomsnitt under perioden jan-juli 2018 och jämförs med samma period tidigare år. Orsaken till att vi redovisar ett genomsnitt är för att ge ett så rättvisande antal som möjligt då antalet anställda kan skifta under perioden, speciellt under semesterperioden.

Statistiken visar antalet anställda och särredovisar därför inte antalet tjänster och anställda. Detta medför att det vid nyanställning av avslutad tjänst redovisas 2 antal för samma tjänst.

Antal anställda

Statistiken nedan visar att vi har minskat totalt antal anställda i kommunen med 19 stycken sedan föregående år. Tio av dessa är uppsägningar på grund av arbetsbrist. Övriga nio beror troligtvis på en minskad personalomsättning under 2018, se avsnitt 6.2, vilket minskar redovisning av dubbelbemanning. Se förklaring ovan.

Antal anställda

Antal	2018	2017	2016
Tillsvidare	439	453	444
Kvinnor	382	390	378
Män	57	63	66
Visstid	76	81	52
Kvinnor	49	54	31
Män	27	27	21
Total	515	534	496
Kvinnor	431	444	409
Män	84	90	87

Med anställda avses antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Timavlönade är exkluderade. Antalet är beräknat på ett genomsnitt under perioden jan-juli. Viss dubbelbemanning kan förekomma.

Antal anställda per sektor

Sektor	Total	Tillsvidare	Visstid
Barn & Utbildning	198	160	38
Kvinnor	169	140	29
Män	29	20	9
Omsorg	173	158	15
Kvinnor	163	151	12
Män	10	7	3
Samhällsutveckling	118	96	22
Kvinnor	81	73	8
Män	37	23	14
Stab	26	25	1
Kvinnor	18	18	0
Män	8	7	1
Total	515	439	76

Med anställda avses antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Timavlönade är exkluderade. Antalet är beräknat på ett genomsnitt under jan-juli. Viss dubbelbemanning kan förekomma.

Personalrörlighet

Förklaring statistik

Statistiken är beräknad på externa avslut av tillsvidareanställda under perioden jan-juli. Detta fördelas på genomsnittligt antal tillsvidareanställda under samma period.

Med avslut menas de som har sin sista anställningsdag under beräkningsperioden. Även om statistik finns som visar anställningar som avslutas efter beräkningsperioden räknas dessa inte med. Orsaken till det är att det annars kan bli missvisade siffror då det i efterhand kan tillkomma fler avslut under kommande period.

Personalrörlighet

Åtta procent är den totala personalomsättningen i kommunen under jan-juli 2018. Detta innebär en minskning med två procentenheter i jämförelse med samma period föregående år. Antalet avslut på egen begäran har minskat rejält från 2017, från 45 till 20 avslut. Orsaken till att nyckeltalet inte har minskat mer beror främst på en ökad andel av avslut på grund av arbetsbrist.

Personalavgångar

Under perioden jan-juli 2018 så är det en anställd som på egen begäran har valt att avsluta sin anställning i Staben. Jämfört med föregående år under samma period så har Staben minskat sin personalomsättning med nio procentenheter. Det är dock få anställda i Staben vilket gör att den inte är jämförbar med övriga sektorer.

Barn och Utbildning har i jämförelse med samma period 2017 ökat sin personalomsättning med två procentenheter. Avsluten 2018 består hittills av nio avslut på egen begäran och två ålderspension.

Omsorg har sedan föregående period minskat sin personalomsättning med åtta procentenheter. 2018 års avslut beror hittills på fem avslut på egen begäran och två ålderspension.

Samhällsutveckling har ökat sin personalomsättning med fem procentenheter sedan föregående period. Detta beror främst på arbetsbrist.

Observera att jämförelser inte kan göras med årsredovisningens nyckeltal för personalomsättning.

Sektor	Stab	Barn & utbildning	Omsorg	Samhällsutveckling
Total	4 %	7 %	4 %	18 %

Med personalavgångar menas det totala antalet tillsvidareanställningar som upphört under jan-juli 2018 ställt mot antalet tillsvidareanställda under samma period.

Sysselsättningsgrad

Förklaring av statistik

Tabellerna visar antal anställda med respektive sysselsättningsgrad. Statistiken visar endast tillsvidare- och visstidsanställdas sysselsättningsgrad. Timanställningar är inte medräknade.

Statistiken är beräknad på ett genomsnitt under perioden jan-juli och jämförs med tidigare år under samma period. Orsaken till att det beräknas på ett genomsnittligt antal är för att få en så rättvisande statistik som möjligt då antalet anställningar varierar under perioden.

Sysselsättningsgrad

Tabellen nedan visar att andelen heltidsanställningar i kommunen har ökat med 4 procentenheter.

I jämförelse med andra kommuner i Fyrbodals kommun (Källa: Kolada.se, 2017) så ligger vi på 5 procentenheter över genomsnittet för andelen heltidsanställningar. Läs mer nedan, Sysselsättningsgrad i Sektor Omsorg.

Sysselsättningsgrad

Antal	2018	2017	2016
Heltid	378	366	343
Kvinnor	305	291	267
Män	73	75	76
75 -99%	97	116	113
Kvinnor	91	108	107
Män	6	8	6
<75%	40	52	40
Kvinnor	35	45	35
Män	5	7	5
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	73	69	69

Tabellen visar antal anställningar fördelat på sysselsättningsgrad. Beräkningen är baserad på tillsvidare- och visstidsanställda.

Sysselsättningsgrad i Sektor Omsorg

Andelen heltidsanställningar har ökat inom sektor Omsorg med 5 procentenheter sedan föregående år (jan-juli). Orsaken till att det var en högre andel 2016 beror på den omorganisation som genomfördes vid årsskiftet 2016/2017, dessa år kan därför inte jämföras.

Den ökade andelen heltidsanställda är ett förväntat resultat av heltidsprojektet som fortfarande löper på. I jämförelse med andra kommuner i Fyrbodals kommun (Källa: Kolada.se) så har vi en hög andel heltidsanställda inom Sektor Omsorg. Genomsnittet i Fyrbodals kommuner ligger på 39,4 procent. Tilläggas bör att denna procentandel är framtagen under 2017 och att heltidsprojektet är ett nationellt åtagande som pågår i kommunerna.

Sysselsättningsgrad sektor Omsorg

Antal	2018	2017	2016
Heltid	91	89	131
<i>Kvinnor</i>	83	82	167
<i>Män</i>	8	7	24
75 - 99%	67	82	95
<i>Kvinnor</i>	65	79	92
<i>Män</i>	2	3	3
< 75%	15	18	21
<i>Kvinnor</i>	15	18	20
<i>Män</i>	0	0	1
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	52	47	53

Tabellen visar antal anställningar fördelat på sysselsättningsgrad. Beräkningen är baserad på tillsvidare- och visstidsanställda.

Löner

2018 års löneöversyn är inte avslutad den 31 juli varför medellön och utfall inte kan redovisas.

Sjukfrånvaro

Förklaring statistik

Tabellen nedan visar hur sjuktalen ser ut i Färgelanda kommun. Med detta menas antal sjukfrånvarotimmar fördelat på antal budgeterade timmar. Statistiken är framtagen för perioden jan-juli 2018 och jämförs med samma period under tidigare år. Timanställda är exkluderade i statistiken.

Sjuktalen mellan åldersgrupper och kön är inte jämförbara då det är en stor skillnad på antal anställda i de olika grupperna.

Sjuktal

Sjuktalen har inte ändrats något nämnvärt sedan föregående period. Korttidsfrånvaron har ökat något sedan 2016. Orsaken kan bero på att det infördes nya rutiner för sjukanmälan under 2016 som sedan kan ha frångåtts något.

Genomsnittet av sjuktal i Fyrbodals kommuner för 2017 låg på 7,1 % (Källa: Kolada.se).

Sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetad tid

%	2018	2017	2016
Sjukfrånvaro totalt	6,9	6,8	6,9
<i>Kvinnor</i>	7	6,9	7,4
<i>Män</i>	7	4,3	4,4
varav korttidsfrånvaro	3,1	2,9	2,6
<i>Kvinnor</i>	3,1	2,9	2,7
<i>Män</i>	3,3	3,2	2,5
Sjukfrånvaro			
29 år och yngre	7,1	6,9	6,2
30 -49 år	6,2	5,9	5,3
50 år och äldre	7,4	7	8,4

%	2018	2017	2016
Total	6,9	6,8	6,9

Antal sjuktimmar/budgeterad arbetstid. Statistiken är beräknat på tillsvidare- och visstidsanställda.

Arbetsmiljö

Företagshälsovård

Nedanstående tabell visar hur vi har fördelat insatser från företagshälsovården under jan-juli 2018. I jämförelse med jan-juli 2017 så har inte insatserna ändrats något större. Något mer fokus har under 2018 legat på att förebygga och främja på gruppnivå istället för individnivå, vilket är positivt.

Insatserna på organisationsnivå har bestått av arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud med syfte att förebygga. På gruppnivå har det bland annat bestått av hälso- och arbetsmiljöutredningar och genomgång av arbetsplatsens ergonomi.

	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		4%		4%
Grupp		17%	6%	23%
Individ	46%	23%	4%	72%
Totalt	46%	44%	10%	100%

Ekonomisk redovisning

Övergripande mål

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning. Miniminivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning också att använda befintliga resurser på bästa sätt för att nå fullmäktiges mål samt att hålla det egna kapitalet oförändrat.

För att leva upp till detta har kommunen beslutat om tre finansiella mål.

Uppföljning av de verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning återfinns under avsnittet kommunens målarbete.

Finansiella mål

För planperioden 2018-2020 har tre finansiella mål fastställts i budgetarbetet.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till minst 1,5–2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att uppnå en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 40 procent.

Årets finansiella mål	Utfall 201807	Budget 2018	Prognos 2018
Resultat, %	1,1	2,0	0,3
Resultat, mnkr	2,6	7,9	1,2
Likviditet, %	118,8	>100	80
Soliditet, %	30,9	40	30

Resultatet för perioden uppgår till 1,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Resultatmålet är således inte uppfyllt för perioden och förväntas inte heller vara uppfyllt för helåret enligt lämnad prognos.

Likviditeten är fortsatt god och uppgick per sista juli till 118,8 procent. Likviditetsmålet är således uppnått. Kommunen står inför stora investeringar under planperioden. Likviditetsförstärkningen under slutet av 2017 kommer att utgöra del av den finansiering som krävs för dessa investeringar.

Kommunens soliditet uppgår vid periodens slut till 30,9 procent.

I samband med årsbokslutet för 2017 gjordes redovisningsmässiga förändringar. Långa hyreskontrakt med kommunen som hyresgäst ska redovisas i balansräkningen, såsom finansiell leasing enligt RKR 13:2. Detta har påverkat soliditeten. Överskott i verksamheterna slam och renhållning har tidigare redovisats som del av eget kapital. Enligt rekommendation från RKR ska dessa redovisas som kort skuld. Även det har påverkat soliditeten. Soliditeten efter dessa båda förändringar i redovisningen uppgick vid årsskiftet till 30,1 procent. För att kunna göra en rättvisande jämförelse mot det beslutade soliditetsmålet så gjordes då en beräkning av soliditeten även innan dessa redovisningsmässiga förändringar. Soliditeten uppgick då till 46,8 procent. Utifrån kända förutsättningar när soliditetsmålet sattes, så ansågs då målet vara uppfyllt. Utifrån detta resonemang och att soliditeten under året har ökat med 0,8 procentenheter, så kan målet även anses vara uppfyllt per sista juli.

För kommande planperiod, 2019-2021, har beslutats att för att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 35 procent.

Sannolikt är att kommunen behöver uppta lån i slutet av året för finansiering av investeringar. Likviditets- och soliditetsmålen är svåra att prognostisera, handlar till stor del om hur mycket som kommer att investeras och vad som behöver lånas. Att kunna uppnå både likviditets- och soliditetsmål under året bedöms som svårt. Utifrån ett antal antaganden, bland annat investeringar för ytterligare 40 mnkr under hösten och att lån upptas med 20 mnkr prognostiseras en likviditet på ca 80 % och en soliditet på ca 30 %. Sannolikt behöver prioriteringar göras i investeringsplanen. Arbete fortgår.

Periodens resultat

Målsättning:

Resultatet ska uppgå till minst 1,5 - 2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. 2018 års resultat budgeterades till 7 869 tkr eller 2,0 procent.

Färgelanda kommun redovisar ett resultat för årets första sju månader på 2 608 tkr. Resultatet är 415 tkr bättre än budgeterat och 6 452 tkr sämre än motsvarande period föregående år. Största delen av avvikelsen jämfört med föregående år beror på att statsbidragen minskat kraftigt. Verksamhetens kostnader har minskat men inte i lika hög omfattning. Periodens resultat motsvarar 1,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Det finansiella resultatmålet för perioden är således inte uppfyllt.

Prognos

Prognosen visar på en negativ avvikelse gentemot budget på 6 650 tkr. Detta skulle i så fall innebära ett positivt resultat för 2018 på 1 219 tkr, vilket skulle motsvara 0,3 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.

Sektorernas avvikelser och prognos kommenteras under respektive sektors avsnitt. Finansverksamheten prognostiserar ett oförändrat underskott, jämfört med aprilprognosen, på 5 300 tkr för helåret. Detta beror på högre pensionskostnader och lägre skatteintäkter än budgeterat.

Beslut om bolagisering av industrifastigheten Livsmedelcenter i Väst har fattats. Det är i dagsläget osäkert om detta kommer att slutföras under innevarande år eller i början av 2019. Hur stort kapitaltillskott som kommer att behövas i detta bolag är oklart i dagsläget och är av dessa anledningar inte inräknat i årsprognosen.

Nettokostnadsandel (%)

	Bokslut 201707	Bokslut 201807	Budget 2018	Prognos 2018
Verksamheten	93,6	95,9	95,2	96,8
Avskrivningar	2,6	3,1	3,0	3,1
Finansnetto	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2
Resultat	4,0	1,1	2,0	0,3

Tabellen visar tydligt att verksamhetens nettokostnadsandel ökat kraftigt och prognosen indikerar på en ännu högre nettokostnadsandel för helåret, vilket resulterar i ett allt svagare resultat. Detta ställer stora krav på fortsatt arbete kring verksamhetsanalyser och effektiviseringsåtgärder.

Skatter och statsbidrag

Utdebiteringen under 2018 uppgår till 22:26 per skattekrone.

Den prognostiserade budgetavvikelsen för helåret på -1 600 tkr beror på den del av det extra statsbidraget, de så kallade Välvårdsmiljarderna, som utbetalas utifrån flyktingsituationen. Det budgeterades med samma belopp som utbetalades 2017, vilket visade sig vara för högt då flyktingsituationen förändrades.

Finansnetto

Finansnettot är positivt och uppgår för perioden till 211 tkr. Det är en effekt av låga räntor på både likviditet, fordringar och låneskuld. Finansnettot är 191 tkr sämre än budget och 222 tkr sämre än föregående år. Den största delen av avvikelserna beror på utdelning från Kommuninvest som fanns med bland de finansiella intäkterna i delårsbokslutet föregående år, men är ännu inte intäktsförda per juli innevarande år.

Övervägande del av de finansiella intäkterna avser för övrigt borgensavgifter från Färgelanda Vatten AB och Valbohem AB samt ränteintäkter på kundfordringar.

Anläggningstillgångar

Periodens investeringar uppgår till 21 563 tkr, samma period förra året uppgick dessa till 5 433 tkr. Investeringarna för årets första sju månader är 50 procent större än investeringarna för hela 2017 (14 338 tkr). Totalt beslutat investeringsutrymme för planperioden 2018-2020 är 80 000 tkr, exklusive investeringsbehovet i kommunens bolag. I planen för 2018 finns investeringar på 77 812 tkr, dock vet vi att vissa investeringar är fördröjda. Under avsnittet investeringsredovisning redovisas vilka investeringar som utförts under perioden i jämförelse med plan.

De planenliga avskrivningarna av kommunens tillgångar uppgår för perioden till 7 006 tkr, samma period förra året uppgick dessa till 5 879 tkr. Beloppen påverkas dels av när under året investeringsobjekten färdigställs, samt indelning av investeringarna i komponenter. Vissa komponenter har en högre avskrivningstakt än andra, vilket man i de tidigare rekommendationerna inte tog hänsyn till. Alla nya investeringar som berörs av de nya rekommendationerna får därför olika avskrivningstider beroende på komponent.

Ytterligare kommentarer till periodens investeringar återfinns under respektive sektorsavsnitt.

Likviditet

Målsättning:

Likviditeten ska överstiga 100 procent.

För att ha en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent. Per sista juli är likviditeten 118,8 procent. Likviditeten förbättrades avsevärt under slutet av föregående år. Färgelanda Vatten AB återbetalade då revers på 33 mnkr som upprättats i samband med att Färgelanda kommun överlät tillgångarna i kommunens VA-verksamhet till Färgelanda Vatten AB. Migrationsverket gjorde också stora utbetalningar under slutet av 2017. Kommunen står inför stora investeringar under planperioden. I investeringsplanen för 2018 finns investeringar på 77,8 mnkr upptagna, dock vet vi att vissa investeringar är fördröjda. Likviditetsförstärkningen kommer att utgöra del av den finansiering som krävs för dessa investeringar.

Kassaflödesanalysen visar hur de likvida medlen har använts under året. Den är uppdelad i tre olika delar; löpande verksamhet, som består av årets resultat, kortfristiga fordringar, lager och kortfristiga skulder, investeringsverksamhet samt finansieringsverksamhet, som består av långfristiga skulder och långfristiga fordringar.

Den löpande verksamheten har i kommunen genererat ett flöde med inbetalningar på 18,6 mnkr. Investeringsverksamheten har genererat utbetalningar på 21,6 mnkr och finansieringsverksamheten har genererat utbetalningar på 2,4 mnkr. Detta gör att kommunen har ett negativt kassaflöde på 5,4 mnkr per sista juli, kassa och bank har således minskat sedan årsskiftet. Kommunens löpande verksamhet räcker inte längre till att finansiera gjorda investeringar.

Eget kapital

Kommunens egna kapital har ökat med periodens resultat 2 608 tkr och uppgår vid periodens slut till 137 670 tkr.

Av det egna kapitalet avsattes under 2013, 14 575 tkr till en resultatutjämningsreserv. Syftet med en resultatutjämningsreserv är att kunna täcka eventuella balanskravsunderskott som kan uppstå vid en lågkonjunktur.

Koncernen

På grund av ändrad redovisningsperiod har en sammanställd redovisning för kommunkoncernen inte kunnat göras för perioden.

Pensionsskuld och övriga avsättningar

Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelser och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen.

Ansvarsförbindelsen, dvs. pensionsskulden som ligger utanför balansräkningen, uppgår per sista juli till 152 728 tkr, inklusive löneskatt, enligt prognos från Skandia. Vid förra delårsrapporten uppgick ansvarsförbindelsen inklusive löneskatt till 155 161 tkr, vilket innebär en minskning med 2 433 tkr.

Pensionsavsättningen, inklusive löneskatt, uppgår per sista juli till 6 202 tkr, att jämföras med 3 602 tkr för motsvarande period föregående år. Detta innebär en ökning med 2 600 tkr.

Totala pensionsförpliktelser uppgår vid periodens slut till 158 930 tkr, motsvarande period föregående år uppgick dessa till 158 763 tkr, vilket innebär en ökning med 167 tkr.

Förändringen mellan åren beror främst på avslutade och tillkommande anställningar. Beräkningen bygger på modellen i RIPS17 och är en prognos över skuldens storlek.

Låneskuld

Inga nya lån har upptagits under perioden och kommunen har följt den planerade amorteringen, vilket innebär att 2 362 tkr amorterats under årets första sju månader. Totalt uppgår kommunens låneskuld till 51 800 tkr och den genomsnittliga skuldräntan uppgick per sista juli till 0,0095 procent (-0,0025 procent vid årsskiftet).

Koncernen

Valbohem AB har utnyttjat 151 000 tkr av den beviljade borgensramen på 180 000 tkr.

Kommunen har under året beviljat en höjning av borgensram med 5 000 tkr för Färgelanda Vatten AB till totalt 45 000 tkr. Färgelanda Vatten AB har utnyttjat 39 000 tkr av den beviljade borgensramen.

Soliditet

Målsättning:

Soliditeten ska på lång sikt uppgå till minst 40 procent.

Soliditeten är ett mått på kommunens finansiella handlingsfrihet på längre sikt.

Kommunens soliditet uppgår vid periodens slut till 30,9 procent (30,1 procent vid årsskiftet) och skuldsättningsgraden uppgår därmed till 69,1 procent (69,9 procent vid årsskiftet). Soliditeten har således ökat med 0,8 procentenheter under året.

I samband med årsbokslutet för 2017 gjordes redovisningsmässiga förändringar. Långa hyreskontrakt med kommunen som hyresgäst ska redovisas i balansräkningen, såsom finansiell leasing enligt RKR 13:2. Detta har påverkat soliditeten. Överskott i verksamheterna slam och renhållning har tidigare redovisats som del av eget kapital. Enligt ny rekommendation från RKR ska dessa redovisas som kort skuld. Även det har påverkat soliditeten. Soliditeten efter dessa båda förändringar i redovisningen uppgick vid årsskiftet till 30,1 procent. För att kunna göra en rättvisande jämförelse mot det beslutade soliditetsmålet så gjordes då en beräkning av soliditeten även innan dessa redovisningsmässiga förändringar. Soliditeten uppgick då till 46,8 procent. Utifrån kända förutsättningar när soliditetsmålet sattes, så ansågs då målet vara uppfyllt. Utifrån detta resonemang och att soliditeten under året har ökat, så kan målet även anses vara uppfyllt per sista juli.

För kommande planperiod, 2019-2021, har beslutats att för att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 35 procent.

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelse för pensioner är dock negativ.

Ekonomisk ställning

Kommunens balansomslutning har ökat med 180 183 tkr eller 68 procent sedan föregående delårsbokslut och uppgår vid bokslutsdagen till 446 241 tkr.

Anläggningstillgångar

De materiella anläggningstillgångarna har ökat med 196 393 tkr och uppgår till 345 551 tkr. Största förändringen är att härröra till långa hyreskontrakt med kommunen som hyresgäst som ska redovisas i balansräkningen såsom finansiell leasing enligt RKR 13:2. Det innebär att kontrakten ska redovisas både som tillgång och skuld. Första gången som detta redovisningssätt tillämpades var vid årsbokslutet 2017 och har påverkat tillgångarna med 178 806 tkr jämfört med delårsbokslut 2017. För övrigt har vi en större investeringstakt. Byggnation av förskolan i Högsäter är den största vilket påverkat de materiella anläggningstillgångarna med ca 18 500 tkr.

De finansiella anläggningstillgångarna har minskat med 33 000 tkr. Den revers som tidigare fanns mellan kommunen och Färgelanda Vatten AB har återbetalats under slutet av 2017.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 16 748 tkr och uppgår till 85 484 tkr. Bankmedlen står för den största delen av förändringen, vilket beror på återbetalning av revers med Färgelanda Vatten AB.

Eget kapital

Kommunens egna kapital uppgår till 137 670 tkr. Det egna kapitalet har ökat dels med kommunens resultat och dels minskat med resultat av slam och renhållning. Överskott i verksamheterna slam och renhållning har tidigare redovisats som del av eget kapital. Enligt rekommendation från RKR ska dessa redovisas som kort skuld, vilket gjordes i årsbokslutet 2017.

Avsättningar

Avsättningar till pensioner, inkl. löneskatt, har ökat med 2 600 tkr och uppgår till 6 272 tkr.

Skulder

Långa hyreskontrakt som redovisats såsom finansiell leasing har även ökat skulderna med 178 806 tkr. Skuld till slam och renhållningskollektivet har också påverkat skulderna, efter omföring från eget kapital, med 1 303 tkr. Inga nya lån har upptagits och amortering enligt plan har gjorts.

Resultaträkning delår

Belopp i Tkr	N o t	Bokslut 201707	Bokslut 201807	Budget 201807	Budget 2018	Prognos jämfört med budget
Verksamhetens intäkter	1	72 411	53 264	51 016	86 581	18 400
Verksamhetens kostnader	2	-284 045	-272 926	-271 874	-461 086	-23 050
Avskrivningar	3	-5 879	-7 006	-6 856	-11 753	-400
Verksamhetens nettokostnader		-217 513	-226 668	-227 714	-386 258	-5 050
Skatteintäkter	4	154 440	158 727	159 089	272 724	0
Generella statsbidrag och utjämning	5	71 700	70 338	70 416	120 713	-1 600
Finansiella intäkter	6	533	304	408	700	0
Finansiella kostnader	7	-100	-93	-6	-10	0
Resultat före extraordinära poster		9 060	2 608	2 193	7 869	-6 650
Extraordinära intäkter		0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader		0	0	0	0	0
Periodens resultat		9 060	2 608	2 193	7 869	-6 650

Balansräkning delår

Belopp i Tkr	Not	Bokslut 201707	Kommunen	
			Bokslut 201712	Bokslut 201807
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	8 a, 8b, 9a, 9b, 10	149 158	337 381	345 551
Finansiella anläggningstillgångar	11	48 164	15 206	15 206
Summa anläggningstillgångar		197 322	352 587	360 757
Omsättningstillgångar				
Förråd, lager och exploateringsfastigheter				
Fordringar	12	45 869	29 162	23 418
Kassa och bank	13	22 867	67 432	62 066
Summa omsättningstillgångar		68 736	96 594	85 484
SUMMA TILLGÅNGAR		266 058	449 181	446 241
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
därav periodens resultat		9 060	12 943	2 608
Avsättningar				
Avsättningar pensioner	15	2 899	4 654	4 991
Avsättningar löneskatt		703	1 129	1 211
Övriga avsättningar	16	70	70	70
Summa avsättningar		3 672	5 853	6 272
Skulder				
Långfristiga skulder	17	58 093	229 827	221 077
Kortfristiga skulder	18	71 894	78 439	81 222
Summa skulder		129 987	308 266	302 299
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		266 058	449 181	446 241
Soliditet, %		49,8 %	30,1 %	30,9 %
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser per 31 december	19	155 161	151 311	152 728
Borgensförbindelser	20	155 235	190 081	190 081

Kassaflödesanalys

Belopp i Tkr	Not	Kommunen	
		Bokslut 201707	Bokslut 201807
Den löpande verksamheten			
Periodens resultat		9 060	2 608
Justering för av- och nedskrivningar		5 879	7 006
Justering för gjorda avsättningar			419
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	21		-77
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		14 939	9 956
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar		7 533	5 744
Ökning(-)/minskning(+) förråd, lager och exploateringsfastigheter		0	0
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder		-4 151	2 860
Kassaflöde från den löpande verksamheten		18 321	18 560
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar		-5 432	-21 563
Bidrag till materiella anläggningstillgångar			
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1	
Investering i finansiella anläggningstillgångar			
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-5 431	-21 563
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån			
Amortering av skuld		-2 512	-2 363
Ökning av långfristiga fordringar			
Minskning av långfristiga fordringar			
Inlösen av pensionsskuldavsättning			
Ökning av långfristig skuld (NÄRF)			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 512	-2 363
Periodens kassaflöde			
		10 378	-5 366
Likvida medel från årets början		12 489	67 432
Likvida medel från periodens slut		22 867	62 066
Periodens förändring av likvida medel		10 378	-5 366

Notförteckning delår

Belopp i Tkr

	201707	201807
Not 1 Intäkter		
Statsbidrag	46 613	26 986
Övriga bidrag	930	662
Konsumtionsavgifter	4 886	5 794
Huvudavgift (Bo-/vård-/musikskoleavgift/färdtjänst m.m.)	2 606	2 770
Kostersättning	0	0
Avgifter från andra kommuner	0	0
Övriga avgifter	1 732	1 866
Försäljning	5 740	6 981
Hysesintäkter	6 513	6 858
Övriga intäkter	3 391	1 347
Summa	72 411	53 264
Not 2 Kostnader		
Personalkostnader	170 953	166 751
Material	8 557	8 686
Köpta tjänster	27 151	22 661
Entreprenader	53 057	48 196
Övriga kostnader/Bidrag	24 327	26 632
Summa	284 045	272 926
Not 3 Avskrivningar		
Inventarier	1 778	4 837
Fastigheter	4 101	2 169
Summa	5 879	7 006
Not 4 Skatteintäkter		
Kommunalskatt	154 440	158 727
Slutavräkning skattemedel	0	0
Summa	154 440	158 727
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämning	54 728	54 020
Kostnadsutjämning	8 481	8 373
Fastighetsavgift	6 685	7 579
Utjämningsavgift LSS	-3 289	-4 452
Strukturbidrag/Införandebidrag	0	0
Regleringsbidrag/avgift	-38	606
Generella bidrag från staten	5 133	4 212
Summa	71 700	70 338
Not 6 Finansiella intäkter		
Utdelning	297	0
Ränteintäkter	211	266
Räntebidrag	0	0

Belopp i Tkr

Övriga finansiella intäkter	25	38
Summa	533	304
Not 7 Finansiella kostnader		
Räntekostnad lån	57	22
Räntekostnad pensionsskuld	0	0
Övriga finansiella kostnader	43	71
Skatt pga bokslutsdisposition	0	0
Summa	100	93
	201712	201807
Not 8a Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	342 170	350 900
Ackumulerad avskrivning	-204 598	-217 625
Årets investeringar	8 753	20 559
Utrangering	-22	0
Försäljning	-1	0
Reavinst	0	
Reaförlust	0	
Nedskrivning	0	
Avskrivning	-8 189	
Redovisat värde vid årets slut	138 113	153 834
<i>Avskrivningstider 10 - 50 år</i>		
Not 8b Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Markreserv	13 248	13 248
Verksamhetsfastigheter	64 904	61 934
Fastigheter för affärsverksamhet	4 483	4 335
Publika fastigheter	10 973	11 064
Fastigheter för annan verksamhet	31 476	30 769
Övriga fastigheter inkl VA-anläggningar	5 361	4 943
Pågående arbeten	7 668	27 541
Exploateringsmark	0	
Summa	138 113	153 834
Not 9a Maskiner och inventarier		
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	57 845	63 281
Ackumulerad avskrivning	-45 690	-51 374
Årets investeringar	5 585	1 004
Utrangering	-149	
Försäljning	0	
Reavinst	0	
Reaförlust		
Nedskrivning	0	
Avskrivning	-3 516	
Redovisat värde vid årets slut	14 075	12 911
Not 9b Specifikation maskiner och inventarier		

Belopp i Tkr

Maskiner	1 229	1 513
Inventarier	12 383	11 001
Bilar och andra transportmedel	33	27
Konst	0	0
Övriga maskiner och inventarier	430	370
Summa	14 075	12 911
Not 10 Finansiell leasing		
Hyreskontrakt med avtalstid överstigande fem år		
Avgifter inom ett år	10 276	10 276
Avgifter senare än ett år men inom fem år	39 154	41 080
Avgifter senare än fem år	135 763	127 450
Summa	185 193	178 806
<i>Fotnot:</i>		
<i>Hyreskontrakt med avtalstid mindre än fem år har klassificerats som operationella, även om de i övrigt uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal.</i>		
<i>Vid årsbokslutet 2017 var det första gången som denna klassificering enl RKR 13.2 tillämpades, varför inga jämförelsetal från fg år finns.</i>		
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	337 381	345 551
Not 11 Finansiella tillgångar		
Inera AB	42	42
Valbohem AB	7 500	7 500
Färgelanda Vatten AB	2 500	2 500
Gatersbyn 120 Fastighets AB	50	50
Västvatten AB	0	0
Vindenergi Väst AB	15	15
Dalslands Turist AB	253	253
Kommuninvest Ekonomiska förening	1 300	1 300
Ödeborg Folkets Hus	48	48
Kommuninvest Ekonomiska förening	3 498	3 498
Revers Färgelanda Vatten AB	0	0
HBV	0	0
Summa	15 206	15 206
Not 12 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	5 562	3 944
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	20 649	16 839
Mervärdesskatt	2 951	2 679
Övriga fordringar hos staten	0	35
Övriga fordringar	0	-79
Kortfristiga placeringar	0	0
Summa	29 162	23 418
Not 13 Kassa och bank		
Handkassa	13	18
Kassa och bank	67 419	62 048
Summa	67 432	62 066

Belopp i Tkr

Not 14 Eget kapital		
Årets resultat	12 943	2 607
Resultatutjämnings reserv	14 575	14 575
Övrigt eget kapital	107 544	120 488
Summa	135 062	137 670
Not 15 Avsatt till pensioner		
Pensioner och liknande förpl	1 142	1 131
Garantipensioner	3 512	3 860
Summa	4 654	4 991
Not 16 Övriga avsättningar		
Framtida underhåll av våtmarker	70	70
Övriga avsättningar	0	0
Summa	70	70
Not 17 Långfristiga skulder		
<i>Långfristiga lån</i>		
Ingående skuld	54 663	49 762
Nya lån	0	0
Amorteringar och lösen av lån	-4 900	-2 362
Utgående skuld	49 763	47 400
<i>Övriga långfristiga skulder</i>		
Norra Älvsborgs räddningsförbund	5 148	5 147
Leasingskulld långa hyreskontrakt	174 916	168 530
Utgående skuld	180 064	173 677
Summa Långfristiga skulder	229 827	221 077
<i>Fotnot:</i>		
<i>Vid årsbokslutet 2017 var det första gången som RKR 13.2 tillämpades på långa hyreskontrakt, varför inga jämförelsetal från fög år finns.</i>		
Not 18 kortfristiga skulder		
Kortfristig del av långfristiga lån	4 900	4 400
Kortfristig del av leasingskulld	10 276	10 276
Skuld till kollektiv slam och renhållning	1 226	1 303
Leverantörsskulder	9 627	11 191
Övriga skulder	5 554	7 086
VA kollektiv	0	0
Löneskatter	4 300	4 605
Mervärdesskatt	173	0
Upplupna löner	1 156	942
Upplupna semesterlöner	11 826	14 377
Upplupna sociala avgifter	9 905	11 077
Upplupna pensionskostnader	8 751	5 442
Upplupna räntekostnader	8	1
Övriga interimsskulder	10 737	10 522

Belopp i Tkr

Summa	78 439	81 222
Not 19 Pensionsförpliktelser		
Ansvarsförbindelse	122 175	123 315
Löneskatt	29 639	29 916
Avgår överskottsfond	-503	-503
Summa	151 311	152 728
Not 20 Borgensförbindelser		
Egna Hem*	81	81
Kommuninvest	190 000	190 000
Summa	190 081	190 081
	201707	201807
Not 21 Kassaflödesanalys		
<i>Justering för ej likviditetspåverkande poster</i>		
Årets resultat för slam och renhållning		77
Kortfristig del av finansiell leasingsskuld		0
Finansiella leasingtillgångar		-6 387
Långfristig del av finansiell leasingsskuld		6 387
Summa		77

Investeringsredovisning

Investeringsbudget 2018 och plan 2018-2020						
	Sektor	BESLUT	Ack Utfall tom 2017	Ack Utfall 201801-201807	PLAN 2018	PLAN 2019
Investeringsutrymme enligt Övergripande Verksamhetsplan 2018-2020					20 000	20 000
Återstående investeringar enligt beslut före 2017						
Infrastruktur o Fastighetsinvesteringar						
Cykelväg Stigen-Färgelanda	SHU	10 200	933		5 200	4 067
Vänstersvängfält	SHU	2 500	705		0	1 795
Bredbandsutbyggnad	IT	9 000	7 075	1 748	1 190	0
Fiber. Norra Färgelanda	IT			735	735	
Förskola Högsäter	SHU	22 500	2 304	16 185	12 000	8 196
Fiberanslutning av vht utanför tätort	IT	1 300	357	109	0	943
Uthyrning Gatersbyn	SHU	9 900	6 191	7	2 023	
Uthyrning Gatersbyn del 2	SHU			27	117	
Delning av lokal	SHU		669	42	0	
Fasad Livsmedelcenter	SHU		386	44	14	
Uthyrning Gatersbyn värmeåtervinning	SHU		326	60	174	
Energieffektiviseringar	SHU	14000	12 162		0	1 338
Bergvärmeanläggning brandstation Färgelanda	SHU				500	
Uppgradering av arbetsstationer 2018	IT	2700	905	119	900	895
Etablering Dyrtorp (Industriplan Högalid)	SHU	25050	2 450	84	18 250	4 350
Dammen Stigen	SHU	600	103	32	0	497
Lekplatser	SHU	600	467	219	133	
SUMMA Beslutade projekt tom 2017		98 350	35 033	19 411	41 236	22 081
Oförutsett KS	KS/Stab	1 500			1 500	5 500
Grundram IT	IT	600	480	214	600	600
Grundram	KS/Stab	100	100		100	100
Grundram	SHU	460	460	219	432	460
Grundram	BoU	800	800	290	641	800

Investeringsbudget 2018 och plan 2018-2020						
Grundram	Omsorg	880	880	38	842	880
Grundram IKT	BoU	225		207	225	225
SUMMA Beslutade Årliga grundramar			2 840	968	4 731	8 565
SUMMA Beslutade Investeringar		98 350	37 873		45 967	30 646
Nya Investeringar		BESLUT			2018	2019
Inventarier Förskolan Högsäter		1 000			1 000	
Tillagningskök Förskolan Högsäter		125			125	
Inventarier Höjden		300			300	
E-arkiv		300			300	
Diarie		1 300			1 300	
IKT-plan		245		243	245	245
Höjden skola		26 600	277	295	26 323	
Ny traktor centralförråd		400		435	400	
Ombyggnad Centrumhus Heta bönan		130	21		109	
Brandstationen Högsäter		1 400	11	211	1 389	
Kommunal nattladdare		70			70	
Laddstolpar kommunhus 2 st samt centrumhus 1 st		265			184	
Förrädsbyggnad Stigens fks					100	
SUMMA Beslutade NYA Investeringar		32 135	309	1 184	31 845	245
TOTALT BEHOV			38 182	21 563	77 812	30 891

Kommunfullmäktiges förvaltning

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ med ansvarar för bland annat de övergripande strategiska frågorna.

Fullmäktige väljs direkt av folket i de allmänna valen vart 4:e år, vilket skedde i september 2018.

Kommunfullmäktige skall vara kommunalpolitikens viktigaste mötesplats.

Exempel på beslutsärenden i kommunfullmäktige: budget och kommunalskatt, taxor och avgifter, fysisk planering, grunder för ersättningar till partierna och de förtroendevalda, den politiska organisationen, ansvarsfrihet för förtroendevalda.

Revision

Revisionen, som består av fem förtroendevalda ledamöter, är kommunfullmäktiges organ för objektiv och förutsättningslös granskning och kontroll av hela den kommunala organisationen. Granskningen skall genomföras i en sådan omfattning att revisorerna varje år kan lämna ett underlag för kommunfullmäktiges ställningstagande i frågan om ansvarsfrihet kan lämnas för kommunstyrelsen och nämnderna.

Sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna är PWC.

Beredningar

Kommunfullmäktige har två fasta beredningar som tilldelas specifika uppdrag. Kommunfullmäktige kan också lämna uppdrag till tillfälliga beredningar. Ett resultat av det beredningsarbetet är att kommunen nu har ett ungdomsråd.

En tillfällig beredning med uppdraget att upprätta förslag till äldreplan för perioden 2018-2023 har tagit fram en plan som behandlades av kommunfullmäktige våren 2018.

Myndighetsnämnd

Myndighetsnämnden arbetar bl a med tillsyn, tillstånd och myndighetsutövning mot enskild.

Nämnden är också trafiknämnd.

Exempel på ärenden som handläggs av nämnden: Bygglov och strandskyddsdispenser, Insatser till stöd och hjälp för enskilda och lokala trafikföreskrifter.

Överförmyndare

Om någon på grund av sjukdom, psykiska störningar, försvagat hälsotillstånd eller liknande, behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sin ekonomi, kan domstolen förordna en god man eller förvaltare. Tillsynen över gode män och förvaltare sköts av en överförmyndare. 2010 träffades avtal med Uddevalla kommun om handläggarsöd till överförmyndaren.

Partistöd

Kommuner och landsting får ge ekonomiskt bidrag till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Det finns ingen skyldighet att lämna partistöd men alla kommuner, landsting och regioner gör det. Storleken på stödet varierar dock mellan kommunerna.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Akkumulerat utfall 201707	Akkumulerat utfall 201807	Akkumulerad budget	Avvikelse mot budget	Prognos avvikelse helår
Intäkter	661	187	76	111	0
Kommunbidrag	2 130	2 178	2 178	0	0
Summa intäkter	2 791	2 365	2 254	111	0
Personalkostnader	-1 759	-957	-1 210	253	0
Övriga kostnader	-680	-507	-1 044	537	400
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-2 439	-1 464	-2 254	790	400
Periodens resultat	352	901	0	901	400

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807	Budget 201807	Avvikelse 201807	Budget 2018	Prognos 2018
Kommunfullmäktige	705	578	906	328	1 463	400
Kommunrevision	134	72	259	187	444	0
Överförmyndare	603	576	510	-66	875	0
Nämnder, styrelser och Valberedning	336	51	503	452	863	0
Totalt	1 778	1 277	2 178	901	3 645	400

Kommunfullmäktige visar ett överskott på 400 tkr. Pengarna var avsatta för ungdomsrådets verksamhet. Pengar som inte kommer att användas fullt ut under året.

Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen

Består av 13 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska också leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska bereda ärenden till fullmäktige.

Den politiska organisationen har ett ekonomiråd etablerat under kommunstyrelsen för att hantera processen gällande verksamhetsplanering och budget.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över de kommunala bolagen, samt över de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsen ansvarar för hela kommunens verksamhet förutom myndighetsutövningen som myndighetsnämnden ansvarar för.

Kommunens ledningsgrupp

Ledningsgruppen är en sammanhängande resurs för de tre sektorerna och dess verksamhet och kommer hela organisationen till gagn. I ledningsgruppen ingår förutom kommunchefen, de tre sektorcheferna även personalchef/administrativ chef, economichef och IT-chef.

Ekonomienheten

Kommunen har en central ekonomienhet som understödjer den politiska verksamheten, staben samt de tre sektorerna. Upphandlingsfunktionen är även organiserad inom ekonomienheten.

Administrativa avdelningen inklusive HR

En för kommunen samlad administration som understödjer den politiska verksamheten, staben samt de tre sektorerna vad gäller kansli och personalfrågor samt växel/medborgarkontor.

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet syftar till att utjämna skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället och att skapa förutsättningar för människor att känna trygghet till sig själva och sin omgivning och att kunna göra hälsosamma val i livet.

Folkhälsoarbetet bedrivs med utgångspunkt från det avtal som finns mellan Färgelanda kommun och Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden och har sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar. I kommunen finns ett Folkhälsoråd med deltagare från kommunstyrelsen i Färgelanda och Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden.

IT-enheten

Uppdraget för IT är att tillhandahålla god service inom IT-området till kommunens alla verksamheter.

Beredskap och säkerhet

Ansvarar för att se till att kommunala verksamheter som är särskilt samhällsviktiga såsom kommunledning, vattenförsörjning, renhållning, äldreomsorg, skola och räddningstjänst är säkrade i händelse av kris. Utföra risk- och sårbarhetsanalyser där olika risker som kan leda till extra ordinära händelser och andra samhällsstörningar och tänkbara effekter på samhället identifieras. Till grund för kommunernas arbete med krisberedskap finns en överenskommelse mellan Staten och Sveriges kommuner och landsting. Arbetet finansieras till stora delar av ett riktat statsbidrag. Krisberedskap handlar om vår förmåga att före, under och efter en kris, förebygga, motstå och hantera extraordinära händelser. Genom utbildning och övning stärker kommunen sin förmåga att kunna hantera störningar i samhällsviktig verksamhet, till exempel vid ett större elavbrott.

Verksamhetsberättelse

Ekonomi Upphandling

Upphandlingsfunktionen har förstärkts under året. Ny upphandlare tillträdde sin tjänst under april månad. Upphandling är ett prioriterat område där det bland annat görs en inventering för att se till att avtal finns i förekommande fall och att upphandling görs på ett riktigt sätt.

Upphandling av nytt ekonomisystem har startat tillsammans med Mellerud, Dals-Ed och Bengtsfors kommuner. Upphandling av nytt HR system har startat tillsammans med Mellerud, Åmål och Dals-Eds kommuner. E-arkiv har startat upp tillsammans med övriga kommuner i Fyrbodalen, implementering under senhösten.

IT-aktiviteter

GDPR-anpassningar inför 25 Maj 2018 har genomförts. E-arkiv projekt inom Fyrbodalen. Anpassningar i infrastrukturen för att lyfta över skolans personal till vårt gemensamma adminsystem är nu ett faktum. Ny IT-chef har anställts. Ny digitaliseringsexpert har anställts. Denne person tillhör den administrativa enheten. Nu fokuseras på digitalisering i samtliga verksamheter.

Risk- och säkerhetsarbete

För att särskilt tillgodose kommunernas behov av kunskapsutveckling inom säkerhetsskydd så har MSB i samverkan med bland andra Försvårshögskolan och Säkerhetspolisen och Sveriges Kommuner och Landsting utvecklat en Säkerhetsskyddskurs för kommuner.

Säkerhetsskyddskursen för kommuner i Västra Götaland och Halland genomfördes på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götaland den 19-21 juni. Till följd av det extremt varma och torra vädret ökade risken för skogsbränder och sommaren 2018 kommer vi nog alla minnas med tanke på alla de stora och små bränder som pågick runt om i Sverige.

Den 13 juli fick NÄRF nästan samtidigt sex larm om bränder i sina medlemskommuner. Åsken hade gjort sitt. Den största av dem var i Åntorp strax söder om Färgelanda. Den 16 juli började kommunen sitt arbete med att bistå räddningstjänst och senare hemvärn med mat och dryck. Eftersläckningsarbetet varade knappt en vecka. Ytterligare en skogsbrand härjade i anslutning till Ragnerudssjön, Kroppefjäll, med start den 24 juli. NÄRF begärde snabbt in extraresurser i brandbekämpningen av MSB och två italienska brandplan samt två tyska helikoptrar kom till undsättning och branden kunde mycket snabbt släckas. Även här har kommunen stöttat med mat och dryck under eftersläckningsarbetet. Vid båda bränderna har vi naturligtvis också förmedlat information till allmänheten via hemsida och sociala media.

Folkhälsoarbetet

Vi anmälde intresse för stöd av Länsstyrelsen Västra Götaland och Nationella BRÅ i det brottsförebyggande arbetet. Färgelanda kommun är en av två kommuner som med start i höst kommer få stöd i detta, de modeller och metoder som finns för brottsförebyggande metoder är anpassade till större städer så det ska bli spännande att få ta del av Länsstyrelsens kunskap om hur man kan arbeta i mindre kommuner.

Ungdomsrådet hade sitt sista möte för terminen i juni och de 10 ungdomar som satt med i styrelsen har nu avslutat sitt uppdrag. De avslutade sitt arbete med att hjälpa till att förbereda inför skolavslutningsfesten där artisten Anis Don Demina uppträdde. Arbetet med ungdomsrådet drar igång igen nu i höst, då kommer en ny styrelse att utses och tanken är att de ska sitta hela läsåret.

Folkhälsorådet besökte Håvestensgården och projektet Ung Omsorg på sitt möte i juni. En av ungdomarna som har anställts i projektet berättade tillsammans med enhetschefen om deras arbete. Varje team består av ungefär åtta ungdomar i 14-15 års ålder. Teamet ersätter aldrig ordinarie personal utan utgör enbart en avlastning för personalen och erbjuder det lilla extra som kanske inte hinns med i det ordinarie arbetet av ordinarie personal.

Den 12 juni genomförde RFSL en utbildningsdag kring HBTQ-frågor, dagen var riktad till chefer i kommunen och kommunledningsutskottet. Diskussion hur arbetet ska fortsätta efter utbildningen pågår.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall 201707	Ackumulerat utfall 201807	Ackumulerad budget	Avvikelse mot budget	Prognos avvikelse helår
Intäkter	1 102	1 149	2 180	-1 031	0
Kommunbidrag	27 749	26 973	26 973	0	0
Summa intäkter	28 851	28 122	29 153	-1 031	0
Personalkostnader	-9 985	-12 088	-11 579	-509	-100
Övriga kostnader	-17 746	-15 398	-16 311	913	500
Kapitalkostnader	-869	-1 225	-1 263	38	0
Summa kostnader	-28 600	-28 711	-29 153	442	400
Periodens resultat	251	-589	0	-589	400

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807	Budget 201807	Avvikelse 201807	Budget 2018	Prognos 2018
Kommunstyrelse	3 251	1 576	2 725	1 149	4 672	1 000
Kommunchef	5 478	4 563	4 122	-441	7 067	0
Ekonomikontor	4 159	4 681	4 504	-177	7 675	-100
Personalkontor	3 273	4 039	4 068	29	6 974	0
Kansliavdelning	2 469	2 530	2 084	-446	3 536	-300
Folkhälsoenhet	232	469	239	-230	410	0
IT & Kommunikation	3 710	4 535	3 637	-898	6 234	-200
Räddningstjänst	5 817	5 169	5 594	425	9 589	0
Totalt	28 389	27 562	26 973	-589	46 157	400

Kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott på 1000 tkr. Avsatta pengar för planerat underhåll samt för Helges Spår i Stigen kommer inte att användas under året. Kostnader för moduler, Samverkan Dalsland, turism samt självrisk i samband med bränder minskar överskottet från dessa avsatta medel.

Ekonomienhetens avvikelse jämfört med budget avser kostnader i samband med upphandling av ekonomisystem samt utökning av licenser för upphandlingsverktyg. Delar av avvikelsen består även av årsavgifter för olika IT-system som inte periodiserats vilket jämnar ut sig över året. Årsprognosen pekar därför på en negativ avvikelse med 100 tkr jämfört med budget.

Administrativa enheten kommer att få en negativ avvikelse på 300 tkr som delvis beror på rekryteringen av en digitaliseringsexpert som vi inte tillfullo lyckats finansiera under året, men också kostnader för upphandling av nya system samt införande av tilläggsmoduler i befintliga system.

IT-enheten har ökade konsultkostnader på 200 tkr i samband med byte av IT-chef.

Analys av utfall per verksamhetsområde

Ekonomienheten

Förstärkning av kommunens upphandlingsfunktion har bland annat inneburit ytterligare licenskostnader för upphandlingsverktyg samt stort utbildningsbehov. På sikt kommer säkerligen denna verksamhet innebära ekonomiska fördelar för kommunen som helhet.

För att på ett bra sätt kunna stödja kommunens verksamheter och för att ha en god kvalitet i den ekonomiska redovisningen är ett användarvänligt och funktionellt ekonomisystem viktigt. Upphandlingsprocess tillsammans med tre andra kommuner har startats under året vilket bland annat medfört kostnader för konsultinsats.

Administrativa-/ Personal avdelningen

Heltidsprojektet har kommit igång och har nu gått ut i hela omsorgssektorn vilket genererar en del extrakostnader men att vi på sikt tjänar på att få ett bättre flöde för de anställda och mindre timanställda. En del konsultstödkostnader har uppkommit i samband med den upphandling som vi gör av nytt HR system tillsammans med tre andra kommuner. En ny digitaliserings expert har anställts, placerad på vår avdelning för att kunna vara i en mer oberoende roll gentemot IT, vilket ger ett lyft för hela kommunen då dessa frågor blir alltmer i fokus. I samband med återkomst från barnledighet har en dubbelkostnad uppstått. Vissa kostnader för service av system från förra året har vi fått ta i år.

Framtid

Ett viktigt mål är att nå en strukturerad upphandlings- och inköpsprocess i kommunen. För att ytterligare säkerställa att ökade krav i samband med inköp och upphandlingar hanteras effektivt och att befintliga avtal följs behöver upphandlingsfunktionen fortsätta att utvecklas.

Sektor Barn och utbildning

Verksamhetsbeskrivning

Förskola inkl. pedagogisk omsorg

Verksamhet för barn 1-5 år finns i fyra förskolor inkl. en pedagogisk omsorg i norr och söder samt två förskolor i Färgelanda tätort. I Högsäter finns en provisorisk enhet samt en på Höjdens förskola samt under 2017 har två tillfälliga moduler lagts till i Ödeborg och Stigen.

Det finns också två fristående förskolor, Stigen och Järbo, och en fristående pedagogisk omsorg, Barnens lek och lär i kommunen.

Fritidshem

Verksamhet utanför skoltid för grundskoleelever 6-12 år. Samtliga F-6 skolor organiserar denna verksamhet.

Det finns också fritidshem på de båda fristående F-6 skolorna.

Grundskola

Kommunen är huvudman för tre F-6 skolor: Valboskolan inkl. Höjdenskolan, Bruksskolan och Högsäters skola samt en 7-9 skola på Valboskolan.

Höjdens skola har tagits i bruk för förskoleklassen inkl. fritidshem från Valbo F-6. Efter renovering ska hela F-3 från Valboskolan successivt flytta till Höjdenskolan.

Det finns också två fristående F-6 skolor, Järbo och Stigen, i kommunen.

Grundsärskola

På Valboskolan finns grundsärskola årskurs 1-9, både grundsär och träningskola.

Elevhälsa

I kommunen har vi: två centralt placerade specialpedagoger och en på Valboskolan 7-9, två kuratorer och två skolsköterskor (1,75%). Socialpedagog är anställd och kopplad till särskild undervisningsgrupp. Vi har rekryterat en skolpsykolog och har samma skolläkare som föregående år.

Det finns en studie- och yrkesvalslärare på grundskolan och ytterligare en på vuxenutbildningen som har del av tjänst på Dalslands folkhögskola.

Gymnasium inkl. gymnasiesärskola

Merparten av kommunens gymnasieelever går genom Fyrbodals avtal på Uddevalla gymnasieskola, men ett antal går också på andra utbildningsorter.

Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen organiserar i kommunen svenska för invandrare och gymnasieutbildning i vård och omsorg samt vuxengymnasiekurser via distansutbildning. Man köper också in olika utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, lärlingsutbildning och yrkesvux.

Verksamhetsberättelse

Helheten

Rekrutering av behöriga och legitimerade lärare samt skolläda och elevhälsopersonal blir allt svårare. Detsamma gäller för förskolan. Vi har en jämförelsevis god nivå på legitimerade lärare och förskollärare men det blir svårare för varje år. Vi har flera pensionsavgångar framför oss, vilket ytterligare försvårar. Lönekostnaderna ökar då efterfrågan överträffar tillgången på lärarpersonal. Det råder brist på adekvat utbildad personal inom utbildningssektorn i hela landet. Detta är också lönedrivande.

Förskolor och skolor i ytterområdena har små möjligheter att samordna så det är ekonomiskt tuffare och svårare att bibehålla kvalitet i verksamheten vid sjukdom och annan personalfrånvaro såsom kompetensutveckling.

En förskolechef och två rektorer läser Rektorsprogrammet

Fem lärare vidareutvecklar sig till special-lärare och pedagoger vid Göteborgs universitet. En är klar med sin utbildning vårterminen 2018.

Färre nyanlända barn och elever på alla nivåer men de särskilda behoven av språkträning ställer stora krav på verksamheterna.

Extra resurser för enskilda barn/elever har vi tillfört då behovet varit stort.

Barnomsorg

Eftersom vi har blivit beviljade statsbidrag för minskade barngrupper har vi kunnat vara fler personal på avdelningarna. Det har gjort att arbetsbördan har fördelats på personalen och vi har kunnat dela in barnen i mindre grupper. Fokus är också att ha utomhuspedagogik på alla förskolor.

Barnomsorg på obekvämt arbetstid har inte haft några ansökningar under 2018.

Utbyggnaden av Högsäters förskola pågår.

Förskolan har uppmärksammats för sitt goda arbete med flerspråkighet och personal vid Ödeborgs förskola har genom internationellt projekt gjort besök i Indien.

Grundskola inkl. grundsärskola och fritidshem

Måluppfyllelsen för årets årskurs 9 är något sämre än föregående år. Antal elever som gick till IM var 12 samt 4 till IM-språk. Meritpoäng för år 9, se nedan. Glädjande är att fler elever når över 300 meritpoäng. Samtliga är flickor så arbetet att motivera pojkarna kvarstår högt på agendan.

Fortsatt utvecklingsarbete pågår för att nå högre måluppfyllelse. Ny utvecklingsgrupp med fokus röd tråd från förskola till år 9 arbetar med kompetensutvecklingsfrågor som ska stödja arbetet.

År 7-9 deltar i ett ESF-projekt med fokus fullföljda studier "En skola för alla"

Vi har tagit fram ny rutin för frånvarorapportering och uppföljning då vi vet att det har stor betydelse för måluppfyllelsen att eleverna är i skolan.

Antalet nyanlända elever minskade under 2018. Intäkter från Migrationsverket upphör när eleverna får uppehållstillstånd. Kostnaderna finns dock kvar och behöver täckas av budget.

Det ställer stora krav på oss att skapa en god inkludering i våra skolor för att bl.a. motverka främlingsfientlighet. Kartläggning av elevernas kunskaper görs under inskolningsfasen och eleverna får sin klassplacering utifrån sin kunskapsnivå. Alla elever som har behov av studiehandledning har rätt till det. Vi erbjuder också modersmålsundervisning i flera språk.

Vi har under året fortsatt arbetat med utredning av kränkingsanmälningar och många diskrimineringsärenden där rasistiska uttryck förekommer. Flera elever har stora behov av stöd av fysiska eller psykiska skäl, vilket innebär behov av fler vuxna i skolan.

Insatser för elevernas ökade måluppfyllelse:

Höjdenskolan används för förskoleklassen vilket innebär bättre förhållanden både för dem och för övriga elever på Valboskolan.

Vi har arbetat fram en modell för projektet "Du äger ditt liv" och arbetet med eleverna startade höstterminen med årskurs 6 och därefter årskurs 7. Det är ett samprojekt med IFO, Kultur och fritid, folkhälsorådet samt Hälsokällan. Det har varit ett väldigt uppskattat projekt och inneburit klara målbilder för många elever. Arbetet innefattar också ungdomsmottagningen i år. Samforskning med Högskolan Väst kring projektet pågår under 2018.

Vi har ett tydligt mål för alla skolverksamheter att alla elever ska ha daglig fysisk aktivitet, gärna inom alla olika ämnen.

Vi får nytt statsbidrag för att öka jämlikheten i skolan samt för nyanländas lärande.

Skolträdgårdsprojekt pågår tillsammans med Västra Götalandsregionen för alla elever på Valboskolan 1-6.

Nytt projekt tillsammans med IFO, En trygg kommun för alla, innebär fler vuxna i skolan med fokus på trygghet och att motverka psykisk ohälsa.

Gymnasieskolan inkl. gymnasiesärskola

Vi har fri-sökavtal med samtliga gymnasieskolor i Fyrbodalen och antagning sköts av antagningskansliet Fyrbodalen förutom IM-språk där vi har avtal med Uddevalla kommun. Flera elever på gymnasiet har behov av tilläggsbelopp som stöd för sitt lärande.

Gruppen nyanlända elever till IM-språk har minskat.

Vuxenutbildningen

Gymnasial vuxenutbildning

Vuxenutbildningen:

- Vårdkurser i egen regi:
- Distansstudier (Miroi)
- Annan kommun (främst i Uddevalla)

Många studerande har svårt att klara av distansstudier med avhopp som resultat.

Ansökan av statsbidrag för regionalt yrkesvux till Skolverket har skett i samarbete mellan kommunerna Strömstad, Tanum, Orust och Uddevalla. Administration och ansökan har sköts av Uddevalla.

Yrkesutbildning inom vård- och omsorg finns i Färgelanda med nyrekryterad lärare i verksamheten.

Certifiering av vård- och omsorgscollege för Uddevalla, Orust och Färgelanda sker i september 2018.

SFI

Det är fortsatt söktryck till SFI och undervisningslokalerna är små och inte helt ändamålsenliga.

Grundläggande vuxenutbildning

I den grundläggande vuxenutbildningen sker framför allt studier i svenska som andraspråk, matematik och engelska. Dessa kurser har framför allt skett i Uddevalla med specifika spår.

Det finns ett ökat tryck och önskemål om studier på grundläggande och gymnasial nivå då fler SFI-elever söker vidarestudier. Vuxenutbildningen bör således ha grundläggande vuxenutbildningen i egen regi för att möta upp de studerandes behov.

Särskild utbildning för vuxna

Det fanns inga studerande för särskild utbildning för vuxna under 2018

Utvecklingsenheten

Allmänt

Utvecklingsenheten är en stödjande enhet främst inriktad mot den IKT-pedagogiska och specialpedagogiska delen av undervisningen i förskola och skola.

Implementering digitala elevenheter

På Valbo 7-9 har uppnåtts full täckning för "1:1-projektet", en egen dator till varje elev. I årskurs 6 har, under lektionstid, uppnåtts 100 % -ig täckning med en dator till varje elev på samtliga skolenheter.

Under läsåret har det funnits en IKT-pedagog anställd på 50%. Det har medfört en effektivare organisation med högre kvalitet när det gäller administration av digitala elevenheter samt hantering av felanmälda elevdatorer främst på Valbo 7-9.

IKT-pedagogik - Informations och Kommunikationsteknik

För att kunna genomföra implementeringen ovan, hantera datorer och konton på ett säkert sätt har vi sedan januari 2015 en skoldomän genom Google. Den heter G Suite (f.d. GAFE) vilken kan ses som en verktygslåda med digitala redskap som sköts och administreras av utvecklingsenheten.

En högre kvalitet och kvantitet gällande inslag av främst programmering i undervisningen har genomförts av den nyanställda IKT-pedagogen. Det har genomförts kontinuerligt både som workshops för personal och lektioner med eleverna.

Elevhälsa

Vi har idag god tillgång på elevhälsopersonal inkl. skolläkare och skolpsykolog. Vi har dock svårigheter att rekrytera specialpedagog och skolsköterska i tillräcklig utsträckning.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Akkumulerat utfall 201707	Akkumulerat utfall 201807	Akkumulerad budget	Avvikelse mot budget	Prognos avvikelse helår
Intäkter	14 753	16 808	16 752	56	1 000
Kommunbidrag	87 736	90 224	90 224	0	0
Summa intäkter	102 489	107 032	106 976	56	1 000
Personalkostnader	-53 665	-57 713	-53 580	-4 133	-2 100
Övriga kostnader	-49 263	-51 241	-52 914	1 673	2 500
Kapitalkostnader	-692	-716	-482	-234	-400
Summa kostnader	-103 620	-109 670	-106 976	-2 694	0
Periodens resultat	-1 131	-2 638	0	-2 638	1 000

Intäkter

Några statsbidrag tillkommer som intäkter för grundskolan såsom en miljon kronor för jämlik skola.

Personalkostnader

Grundskolans, inkl. fritidshemmen, personalkostnader har ett negativt resultat som dels beror på ett flertal insatser för att tillgodose särskilda behov samt att uteblivna migrationsmedel för nyanländas lärande inte täcker kostnaderna för lagstadgade krav såsom modersmålsundervisning, studiehandledning och svenska som andraspråk.

Flera tjänster vakanshålls under hösten.

Övriga kostnader

Besparing har skett på påverkbara omkostnader.

Vi får fortsatt dra ner på övriga kostnader såsom inköp och kostsamma kompetensutvecklingsinsatser under 2018.

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807	Budget 201807	Avvikelse 201807	Budget 2018	Prognos 2018
Barnomsorg	14 880	20 498	19 945	-553	41 594	0
Grundskola inkl grundsär	35 376	31 984	27 982	-4 002	45 002	-600
Gymnasieskola inkl gymnasiesär	20 546	20 035	21 721	1 686	37 236	1 000
Ledningskontor	6 134	6 827	8 409	1 582	14 053	1 200
Vuxenutbildning	2 505	1 740	2 130	390	3 509	400
Utomkommunal verksamhet fsk - åk 9	9 413	11 778	10 038	-1 740	17 208	-1 000
Totalt	88 855	92 862	90 224	-2 638	158 602	1 000

Analys per verksamhetsområde samt prognos

Små verksamheter i förskolan och skolan har svårare att rekrytera och är sårbara vid personals frånvaro vilket skapar högre kostnader då samordningsvinster uteblir.

Grundskolan går med underskott helt beroende av personal för särskilda behov samt ökande lönekostnader vid nyrekrytering. Siffrorna förbättras dock när man lägger till statsbidrag som kommer att utbetalas senare under året. Vi kan inte dra ner på personal för nyanländas lärande i samma takt som bidragen från Migrationsverket minskar. Nyanlända elever får uppehållstillstånd samt utflyttning har skett.

Mer lärartid i grund- och grundsärskolan på grund av utökad timplan och stadiindelad timplan med moderna språk för år sex vilket också ger ökade kostnader för transporter.

Gymnasieskolans kostnader beräknas sjunka under året då färre elever går fler än tre år samt då färre elever på IM språk med asyl eller permanent uppehållstillstånd har Färgelanda som hemkommun.

Ledningskontorets och vuxenutbildningens positiva resultat beror framför allt på vakanser och längre sjukskrivningsperioder.

Utomkommunala verksamheters ökade kostnader beror dels på kostnader till friskolor och till andra kommuner och följer kommunens kostnader för verksamhet via barn/elevpeng.

Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2015	2016	2017	Utfall 201807
Antal barn				
Förskolor	276	288	312	260
Pedagogisk omsorg	23	33	18	9
Vårdnadsbidrag	10	5	0	0
Summa	309	326	330	269
Antal elever				
Grundskolor	725	766	775	609
Grundskolor	13	13	15	11
Summa	738	779	790	620
Antal elever				
Gymnasiet	250	271	282	258
Gymnasiesår	10	9	8	12
Summa	260	280	290	270
Antal kursdeltagare				
Vuxenutbildning	205	272	142	161
varav Sfi		80	105	80

Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på

Verksamhet	2015	2016	2017	Utfall 201807
Grundskola:				
Meritvärde år 9	174,2	212,4	219,2	206,5
<i>Resultat i nationella prov år 9 (%):</i>				
Svenska	96,4	~100	?	89
Matematik	91,5	91,3	81,7	?
Engelska	88,1	~100	~100	~100
Gymnasieskola:				
Gymnasiebehörighet % (yrkesprogram)	51,6	85,7	91,2	73,4
Andel som fullföljt utb. inom 4 år				
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	63,7	77,2	75	
<i>Alla kommuner</i>	<i>78,6</i>	<i>78,7</i>	<i>78,5</i>	

Om antalet elever med provbetyg F är färre än 5, så visas andelen med A-E som ~100.

Andelen som fullföljt utb. inom 4 år har utgått och ersatts av nyckeltalet Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år

Alla siffror är preliminära då den nationella statistiken inte är publicerad ännu.

47 elever av 64 gick direkt till nationellt gymnasieprogram om vi undantar de elever som går till IM-språk. Andelen är mindre än föregående år

Analys av utfall per verksamhetsområde

Vi kan se en stor minskning av barn och elevantal för samtliga verksamheter. Det beror helt på utflytt av nyanlända. Minskning av elevantalet på F-6 påverkar enbart ytterskolorna negativt.

Vi har inte den officiella statistiken för våra skolor ännu men vi har fortsatt bra resultat. Dessvärre också fortsatt stora skillnader mellan pojkar och flickors resultat. De inlagda resultaten är våra egna uträkningar. De officiella siffrorna kommer senare i höst och kan skilja från våra egna uträkningar.

Investeringar

Enligt införandeplan för digitala elevenheter kommer vi att investera 225 000 kr i nya chromebooks under 2019.

Framtid

Nya lagar och förordningar innebär:

- ytterligare utökad timplan från augusti 2019 100 timmar mer i Idrott och hälsa i grundskolan år 6-9
- krav på legitimation också för fritidspedagoger från augusti 2019

Allt större svårigheter att rekrytera legitimerad personal även om vi har förhållandevis god tillgång i dagsläget. Gapet mellan tillgång och efterfrågan kommer att öka vilket innebär ökade lönekrav.

Vi arbetar tillsammans med IFO för att organisera en resursgrupp för år 1-6. Vi har ett ökande antal elever med särskilda stödbehov också i de yngre åldrarna.

Förskola-skola har startat ett utvecklingsarbete för en röd tråd genom våra verksamheter med fokus på olika områden och ämnen över tid.

Statsbidragens ansökningar, rekvisitioner och redovisningar ökar. Det tar mycket tid i anspråk och innebär i många fall en styrning av verksamheterna.

Sektor Omsorg

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Omsorg ansvarar för att främja kommuninvånarnas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Sektor omsorg har tre huvudsakliga lagrum att förhålla sig till, Socialtjänstlagen (SoL), lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Verksamheten bygger på frivillighetens grund men under vissa förutsättningar kan även vård- och behandlingsinsatser ske med tvång.

Verksamheten planeras och styrs av sektorns ledningsgrupp som består av socialchef, enhetschefer inom äldreomsorgen,, enhetschef för individ- och familjeomsorgen, enhetschef för enheten för stöd och service, utvecklings- och enhetschef för omsorgskontoret samt medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Sektor omsorg består av följande delar.

Omsorgs- och utvecklingskontoret, individ- och familjeomsorgen, enheten för stöd och service och äldreomsorgen.

Verksamhetsberättelse

Omsorgs- och utvecklingskontoret

Biståndsenheten har arbetat fram en rutin och mall för interngranskning av utredningar utifrån IVO:s granskning av verksamheten.

Omsorgs- och utvecklingskontoret, har i samverkan med verkställande enhet, framarbetat processbeskrivning för handläggning och verkställande av insatser inom LSS och socialpsykiatri och arbetat med att samverka mellan verksamheterna.

Enheten har i samverkan med andra verksamheter påbörjat ett förslag till ny fördelningsmodell gällande schablonersättningen för kommunplacerade nyanlända personer.

Handledning för biståndshandläggare utifrån att utreda LSS är planerade under hela året tillsammans med Strömstad kommun.

Äldreomsorg

Trycket på korttidsplatser har under året varit konstant högt vilket inneburit överbeläggning under alla månader. Vid överbeläggning och mycket hård arbetsbelastning har extrapersonal satts in för att säkerställa vården och omsorgen på enheten. Redovisning av insatta extratimmar vid överbeläggning redovisas varje månad till ekonom och Socialchef. Ersättning till verksamheten har betalats ut from årsskiftet för insatta extrapass vilket förbättrat arbetsmiljön för personalen och vård och omsorgskvaliteten för brukarna.

Dagverksamheten Kärnan har under året tagit emot allt fler personer med en demensdiagnos vilket påverkat verksamheten. Lokalen och personaltätheten är inte anpassad för verksamhet med personer med demensdiagnos.

Solgården har arbetat med teamkänslan på samverkansdagar för att få en bättre sammanhållning i arbetsgruppen med förhoppning om att förbättra arbetsmiljön och sänka sjuktalen.

Hemtjänsten har fokuserat på organisationshälsa, vilket inneburit att man gjort schemaförändringar. Förändringarna är gjorda för att frigöra tid för att aktivt kunna arbeta med kvalitetsfrågor och uppdrag som ska verkställas enligt lag.

Antalet hemtjänsttimmar att verkställa har ökat med ca 560 timmar i månaden jämfört med föregående år 2017.

Effektiviteten har varit mycket hög vilket leder till en väldigt hög arbetsbelastning på personalgruppen.

Arbetet med Heltidsprojektet fortsätter, rätten till 100 % anställning ska gälla och införas för den personal som redan är anställd och som så önskar detta. Vid nyrekrytering anställs man på 100 %. Tillfälliga vikariebehov täcks av tillsvidareanställd personal med höjda sysselsättningsgrader. Frisktalet har ökat.

Antalet inskrivna patienter i Hemsjukvården har ökat, med mer omfattande insatser till fler. Detta leder till att sjuksköterskornas resurser och kompetens har fått anpassas till arbetsförhållandena.

Hittills i år har 37 uppdrag för Samverkande sjukvård genomförts, mot planerade i budget 56 uppdrag.

Tiden för dokumentation blir en allt större del av den legitimerade personalens arbetsuppgifter. Tiden tas från närvaro hos patienter och stöd till deras närstående samt handledning och utbildning till omsorgspersonalen. Tiden för egen utbildning och reflektion blir minimerad.

En medicinsk sekreterare har anställts för att i första hand dokumentera i Magna Cura den legitimerade personalens patientdiktat. Detta kommer att avlasta arbetsbördan för sjuksköterskor och rehabpersonal, så att de kan använda tiden för insatser som bara kan utföras av dessa professioner.

Kommunrehab arbetar i två team. En legitimerad sjukgymnast, en legitimerad arbetsterapeut och en rehabassistent ingår i varje team. Teamen är riktade mot var sin halva av kommunen. Effekten av denna organisering kan vara att man kan se en minskad kostnad på handikapphjälpmedel då bemanningen på rehab är tätare och utrymme finns för att noggrant utföra internkontroller. Möjligheten att erbjuda träning och aktivitet i förebyggande syfte är avsevärt förbättrad.

Inom hemsjukvårdens rehabverksamhet har vi from 2018 en ny huvudhandledare för studenter från flera olika universitet som utbildar personer som arbetar med hälso- och sjukvårds insatser. Sjuksköterskestudenter samt studerande från sjukgymnast- och arbetsterapeutprogrammet, tas emot kontinuerligt.

Individ- och familjeomsorg

Antalet LVM placeringar under första halvåret 2018 har varit fler än under samma period 2017. Försörjningsstödet har en ökande volym gällande sökande med större hushåll än tidigare vilket leder till ökade kostnader för ekonomiskt bistånd.

Enheten för stöd och service

Sedan 1 januari ingår Färgelanda kommun i ett samarbetsavtal med Fyrbodals kommunalförbunds kommuner gällande personligt ombud.

Beslut har fattats om att Socialpsykiatrin, daglig verksamhet LSS och utslussboendet för ensamkommande ungdomar flyttar tillbaka till sektor omsorg och får en ny organisationstillhörighet i sektor omsorg from 1 januari 2019. Arbetet pågår med att skapa en ny tydlig organisering av enheten för stöd och service olika verksamhetsdelar.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Akkumulerat utfall 201707	Akkumulerat utfall 201807	Akkumulerad budget	Avvikelse mot budget	Prognos avvikelse helår
Intäkter	27 626	24 028	18 543	5 485	9 400
Kommunbidrag	66 907	70 324	70 324	0	0
Summa intäkter	94 533	94 352	88 867	5 485	9 400
Personalkostnader	-60 792	-60 332	-55 036	-5 296	-8 000
Övriga kostnader	-37 412	-35 366	-33 539	-1 827	-2 350
Kapitalkostnader	-367	-345	-292	-53	0
Summa kostnader	-98 571	-96 043	-88 867	-7 176	-10 350
Periodens resultat	-4 038	-1 691	0	-1 691	-950

Intäkterna visar en positiv avvikelse mot budget pga. att intäkterna har varit lågt budgeterade.

Personal kostnaderna har gått ner jämfört med tidigare år. Övertalighet har avslutats och ett aktivt arbete har skett med bemanning vid sjukdom och semester.

Övriga kostnader har minskat mot samma period föregående år. En stor del av detta beror på att externa placeringar har minskat alternativt inte verkställts.

Ekonomiskt bistånd har ökat med ca 800 tkr jämfört med samma period 2017.

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807	Budget 201807	Avvikelse 201807	Budget 2018	Prognos 2018
Omsorgs- och utvecklingskontor	2 877	3 992	4 699	707	8 056	1 320
Äldreomsorg	39 827	41 326	38 024	-3 302	65 184	-4 770
Individ & Familjeomsorg	17 878	17 752	16 346	-1 406	28 022	-1 000
Enheten för Stöd & Service	9 799	8 945	11 255	2 310	19 294	3 500
Totalt	70 381	72 015	70 324	-1 691	120 556	-950

Omsorgs- och utvecklingskontor

En anställd biståndsbedömare har gått ner på 70 % tjänstgöringsgrad vilket genererar ett litet överskott.

Magna Cura-administratören genererar ett underskott på omsorgskontoret.

En tjänst som biståndsbedömare kommer troligtvis vara vakant under en månad pga. rekrytering.

Äldreomsorg

Personalkostnaderna på Solgården och Håvestensgården är fortsatt höga mot budget. Ett aktivt arbete pågår med att få personalbudgeten i balans.

Hemtjänsten har ca. 560 hemtjänsttimmar mer i månaden att verkställa jämfört med 2017 vilket motsvarar ett underskott mot budget motsvarande ca - 1 572 tkr på helårsbasis.

Detta innebär ett större uppdrag med behov av en utökad personalstyrka i en verksamhet som har en för hög effektivitet för att kunna verkställa det administrativa uppdraget. Effektiviteten hittills under året uppgår till 0,90.

Effekten blir att utöka personaltätheten för att komma ikapp det lagstyrda uppdraget.

Beställda hälso- och sjukvårdsinsatser har i dagsläget ingen relevant ersättning.

Nyanställning av leg sjukgymnast innebär ökade lönekostnader. Marknadsläget för legitimerad personal med den kompetens och lämplighet som krävs för att utföra uppdraget har ökat.

Hemsjukvårdens negativa utfall beror till stor del på det lägre antal uppdrag från Samverkande sjukvård som har inkommit till kommunen än vad som varit budgeterat och att den egna personalen täcker frånvaro med kvalificerad övertidsersättning. En följd av det ökade antalet inskrivna i hemsjukvården samt det sämre tillståndet hos patienter som kommer hem från sjukhuset leder till att sjuksköterskor i tjänst behöver jobba övertid.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och Familjeomsorg redovisar ett underskott. Merparten av detta underskott är att härröra till uppbokade intäkter från migrationsverket.

Enheten för stöd och service

Enheten för stöd och service redovisar ett stort överskott som härrör till ett ej verkställt boendebeslut med anledning av att personen i fråga har tackat nej till de olika förslag på boenden som hen har fått.

Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2015	2016	2017	Utfall 201807
Äldreomsorg				
Antal platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	72	72	72	70
Belagda platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	72	68	72	68
Nyttjandegrad särskilt boende, vid bokslutsdatum	100 %	94 %	100 %	97 %
Nettokostnad per plats särskilt boende, tkr/plats	475	446	519	326
Antal beviljade hemtjänsttimmar, vid bokslutsdatum	31 048	32 614	33 247	22 490
Antal personer med beviljad hemtjänst, genomsnitt under året	167	177	188	201
Antal inskrivna i hemsjukvården, vid bokslutsdatum	175	158	170	177
Individ och familjeomsorg				
Institutionsvård, barn och unga*, tkr	7 617	121	1 336	432
Familjehem, barn och unga*, tkr	7 538	4 742	1 955	829
Institutionsvård, vuxna missbrukare, tkr	1 017	2 536	1 533	659
Ekonomiskt bistånd, tkr	7 840	8 525	7 526	5 093
*) Egen regi och externa utförare. Verksamhet för ensamkommande barn exkluderad från 2016 och framåt.				
Enhet för stöd och service				
Antal vuxna med boendebeslut egen regi, genomsnitt	13	13	12	14
Nettokostnad per plats, tkr/plats	418	387	501	270
Antal placeringar externt**, genomsnitt	14	11	8	7
Nettokostnad per extern plats, tkr/plats	240	485	537	336

Analys av utfall per verksamhetsområde

Omsorgs- och utvecklingskontor

Systemadministratör Magna Cura är ej budgeterad och skapar ett underskott. Verksamheterna inom hela sektorn har behov av denna resurs.

Äldreomsorg

Hemtjänsten räknar med ett negativt resultat -300 tkr pga. det saknas relevanta schabloner för beställda Hälso- och sjukvårdsinsatser.

Hemtjänsten har fått ärenden att verkställa med kortare framförhållning samt ärenden som är av sådan dignitet att god omsorg och dubbelbemanning krävs för att trygga och tillgodose behov hos brukare samt närstående i deras särskilt svåra situation.

Resursanvändning anpassas till verksamheten. Så här långt på året har effektiviteten varit 0,90 vilket är för högt. Rimligt att effektiviteten borde vara ca 0,70–0,75 för att bl.a. verkställa det administrativa uppdraget.

Vi arbetar med organisationshälsa vilket innebär att vi sedan April månad 2017 lagt om schema så personalen arbetar var tredje helg istället för var annan helg. Att all personal som önskar och som nyanställs, anställs på 100%. Merparten av frånvaro täcks i arbetslaget och att personalen har större möjlighet att aktivt arbeta med lagbundna uppdrag under vardagar. Frånvaron i hemtjänsten är 2,2 %.

Målet är att alla brukare har genomförandeplan som brukaren har varit delaktig i att påverka. Att ha teamträffar tillsammans med andra yrkeskategorier en gång per vecka. Planera in beställda insatser hos brukaren.

Fortsätta att skapa trygghet och arbeta aktivt med bemötande och förhållningssätt. Att arbeta aktivt med riskanalyser i det enskilda hemmet samt med fortbildning.

Hemsjukvården har fått ökade lönekostnader för den legitimerade personalen då tillgång, marknad och efterfrågan styrt lönerna i en personalkategori som blir allt svårare att rekrytera. Budgeten har inte uppräknats till dagens lönekostnader.

Färre antal uppdrag från samverkande sjukvård än beräknat i budget.

Sommarperiodens lönekostnader är alltid höga pga. högre ersättningar.

Svårigheter att ha luft i organisationen för att kunna svara upp till Länssjukvårdens kortade vårdtider, leder ofta till övertidsarbete.

Högre antal inskrivningar i HSV.

Hemsjukvården har i dagsläget 2 vakanser och en föräldraledig sjuksköterska. En ny sjuksköterska anställs från och med 29/11. För att bromsa de ökade kostnaderna kommer undersköterskor, med lägre lön än sjuksköterskor, arbeta i Hemsjukvården och utföra arbetsuppgifter som kan göras av undersköterska.

Rehabassistenter, med lägre lön än legitimerad rehabpersonal, ersätter 1,5 årsarbetare, på prov, i Kommunrehab.

Individ- och familjeomsorg

Antalet LVM-placeringar (Lagen om vård av missbrukare) under första halvåret 2018 har varit fler än föregående år 2017.

Försörjningsstöd/ekonomiskt bistånd har en ökande volym gällande sökande med större hushåll än tidigare vilket leder till ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Antalet hushåll som efter etablering ej kommit ut i arbete/sysselsättning har ökat. Prognosen framåt visar i nuläget på en fortsatt avvikelse.

Utöver detta beror den negativa avvikelsen på att de uppbokade placeringsintäkterna för åren 2016-

2017 från Migrationsverket fick avskrivas (dryga 2 mkr).

Enheten för stöd och service.

Sammanfattningsvis är prognosen för 2018 i enheten för stöd och service ett överskott motsvarande 3 500 tkr. Detta under förutsättning att boendebeslut externt inte verkställs samt att inga nya beslut tillkommer som genererar höga kostnader.

Framtid

Omsorgs- och utvecklingskontor

Förenklade biståndsbedömda insatser inom hemtjänst är en ny lagstiftning som kom sommaren 2018 och som ger kommunen en möjlighet att ge insatser utan någon utredning. Frågan diskuteras vidare på enheten som ett förslag till beslut för att politiken kan fatta beslut om vilken riktning man ska ta.

Införandet av Individens behov i centrum (IBIC) behöver göras. Individens behov i centrum, IBIC, är ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt för de som arbetar med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen (SOL), och Lagen om stöd och service (LSS).

Riktlinjer för anhörigstödet kommer göras under hösten 2018. En styrgrupp för anhörigstödet är igång startad under 2018 och har till uppgift att tillsammans se till att anhörig arbetet kommer de enskilda personer till gagn på bästa sätt.

De rekommendationer för budget- och skuldrådgivning som är framtagna nationellt kommer arbetas med hur man i Färgelanda ska tillämpa dessa.

Äldreomsorg

Trycket på korttidsplatser har vart konstant under hela året, vilket inneburit konstant överbeläggning på korttidsenheten på Lillågården. Vård och Omsorgsarbetet har säkrats genom att extra personal har fått sättas in då behovet har varit som störst under dygnet. På korttidsenheten bor 5 brukare med beslut om Särskilt boende. Dessa äldre påverkas negativt då det är överbeläggning på korttidsplatserna. Lokalerna är inte anpassade för så många brukare. Behov av att öppna en renodlad korttidsenhet är stort vilket kräver ökade personalresurser.

På Solgården har tomma lägenheter belagts med korttidsplaceringar och kommer så att fortsätta ske om det finns lediga lägenheter och trycket på dessa platser är lika stort som det har varit hittills. Arbetet med nytta schema på Solgården fortsätter med beräknad start i september. Ett av syftena med nytt schema är att minska vikariekostnaderna.

Hemtjänsten arbetar vidare mot att möta de allt mer komplexa insatser som brukaren har behov av genom fortbildning. Kortare tid mellan beslut och verkställighet som gör att verksamheten behöver ha ett utrymme för att möta behovet. Att brukaren har en större upplevelse av att vara mer delaktig i verkställigheten.

Att fortsätta arbeta med de olika lagstyrda krav som finns när det gäller SoL och HSL uppdrag. Att kvalitén fortsätter att förbättras.

Att vi kan anställa kvalificerad och kompetent personal på heltidstjänster.

Att verksamheten tar utmaningen om teknik i välfärden på allvar.

Den medicinska sekreteraren påbörjar sin anställning den 15 oktober. Undersköterskor kommer att arbeta i Hemsjukvård och utföra arbete på delegation av sjuksköterska. Detta leder till att sjuksköterskan kan fokusera på sina specifika uppdrag, det nära patientarbetet.

Rehabassistenter anställs i Kommunrehab. Dessa kan på instruktion av legitimerad arbetsterapeut och legitimerad sjukgymnast bl.a. verkställa träningsprogram, planera och leda aktiviteter och göra tillsynsbesök. Detta lämnar utrymme för arbetsterapeut och sjukgymnast att utföra arbetsuppgifter som endast kan utföras av dessa professioner.

Under hösten kommer den första sjukgymnaststudenten komma till Kommunrehab.

Arbetsterapeutsstudenter beräknas fortsätta komma från olika universitet.

Två sjuksköterskor kommer i höst att utbilda sig till BPSD instruktörer. Därefter planeras 2 heldagar för att vidareutbilda all personal som jobbar med Demens i BPSD metoden.

Utbildning i ICF Kvalitetskoder genomförs under hösten. Ny föreskrift från Socialstyrelsen träder i kraft 1/1-19.

Regionen har för avsikt att starta upp mobila närsjukvårdsteam under hösten 2018 som i princip innebär att mera allvarligt sjuka kommuninvånare ska vårdas i hemmet. Dessa team kommer att bemannas av regionen dagtid måndag-fredag därefter tar det kommunala ansvaret över för såväl kvällar, helger som nätter utan att någon ersättning (skatteväxling) för detta utgår. Behovet av såväl hemsjukvård som hemtjänstinsatser kommer troligtvis att öka och kräva budgetförstärkning.

Den nya betalningsansvarslagen träder i kraft den 25 september vilket innebär snabbare utskrivning från slutenvården tillbaka hem till kommunerna med ett kraftigt ökat betaldagsbelopp från ca 3000 kr/dygn till ca 7000 kr/dygn om inte kommunen klarar av att ta hem kommuninvånare inom 3 arbetsdagar från det att man bedöms som utskrivningsklar. Om detta även skulle komma att gälla lördagar och söndagar så måste detta arbete organiseras vilket skulle leda till ökade personalkostnader.

Individ- och familjeomsorg

Satsar på volymökning av biståndsinsatser SoL 4:1 (familjebehandling på hemmaplan). Familjebehandlare har gått evidens baserad utbildning FFT (funktionell familjeterapi). Fortbildning och handledning i metoden FFT för certifiering är inplanerad under hösten-18.

Ny- och reviderad lagstiftning KL, FL och GDPR under året där handläggare behöver uppdateras. Myndighetsutövningen kräver fortlöpande kompetensutveckling.

ESF projekt via SoFV - Steget vidare påbörjas under hösten. Färgelanda kommun samarbetar med Munkedals kommun.

Projektet "En Trygg kommun för Alla" Team unga fortlöper, ett förebyggande arbete för unga i vår kommun där alla tre sektorer samverkar.

Färgelanda kommun ingår nu i norra Dalslands gemensamma familjerätts- och familjehemsenhet. Familjerättsenheten har startat och familjehemsenheten startar i september månad. Kortfattat innebär detta att kommunens familjerätts och familjehemsarbete utförs och samordnas i ovan gemensamma norra Dalslands enheter.

Enheten för stöd och service.

Arbetet med den framtida organiseringen av enheten för stöd och service from 1 januari 2019 fortsätter.

Organisationsförändringen innebär att största delen av kommunens ansvar för personer med funktionsnedsättning blir samlad i en enhet stöd och service i sektor omsorg. Detta innebär att medarbetarnas kompetens kan nyttjas i större utsträckning och samverkan och samordning i enskilda ärenden kan ske på ett mer kvalitativt sätt. Det samlade ansvaret för målgruppen underlättar också kompetensutveckling inom området.

LSS-verksamheten är svår att förutse, enskilda ärenden som kräver individuella lösningar medför ofta höga kostnader, tendensen är att insatser till barn/unga vuxna ökar. Försäkringskassans striktare bedömningar av rätten till personlig assistans kan komma påverka kommunen, enskildas behov ska då tillgodoses i kommunen.

För att uppfylla lagkraven på boende, behöver vi utveckla alternativa boendeformer.

Kompetenshöjande åtgärder för medarbetare samt ökade krav på kvalifikationer vid rekrytering.

Fortsätta förbättra kvalitetsarbetet med brukarnas delaktighet i utformandet av insatsen.

Sektor Samhällsutveckling

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Samhällsutveckling består av följande verksamhetsområden tillika enheter, plan och bygg, arbetsmarknadsenhet/integration (AME), mark och exploatering (MEX), kultur och fritid, teknik samt måltid.

Sektorchef samt respektive enhetschef bildar tillsammans sektorns ledningsgrupp.

Plan och Bygg

Enhet plan och bygg arbetar i huvudsak med myndighetsutövning såsom bygglovsprövningar, strandskyddsprövningar, trafikfrågor, bedriver tillsynsarbete för ovårdade tomter, samt inventering av allmänna lokaler ur tillgänglighetssynpunkt. Enheten arbetar också med planering av VA verksamhet tillsammans med Västvatten AB.

AME-Integration

Enhet AME-integration ansvarar för kommunens boenden för ensamkommande barn, integrationskontor, socialpsykiatri och daglig verksamhet LSS. Enheten ansvarar också för samordning av kommunens arbetsmarknadsåtgärder, dvs praktikplatser, extratjänster m.m.

Mark och Exploatering

Enhet mark och exploatering är en beställarenhet och ansvarar för kommunens fastigheter och byggnader, markförvaltning, skogsvård, samt uthyrning av båtplatser.

Kultur och Fritid

Enhet kultur och fritid ansvarar för biblioteksverksamhet, fritidsgård, musikskola, simskola samt skolskjuts- och färdtjänstverksamhet.

Teknik

Enhet teknik är en utförande enhet och ansvarar för skötselplan avseende kommunala grönytor, röjningsarbete, fastighetsskötsel och lokalvård. Renhållning och snöröjning ingår i verksamhetsansvaret. Dessa delar av verksamheten utförs av externa leverantörer via avtal. Kommunens service lag (arbetsmarknadsåtgärd) arbetsleds inom enheten.

Måltid

Enhet måltid ansvarar för mat till kommunens skolor, förskolor och äldreboenden.

Verksamhetsberättelse

Verksamhetsberättelse

Sektor samhällsutveckling har under verksamhetsårets första del fortsatt sitt arbete med att verkställa politiska beslut och att utarbeta samt införa en del nya rutiner inom sektorns ansvarsområden. De förändrade rutinerna inom sektorn skall på sikt resultera i en positiv påverkan för den kommunala organisationen i sin helhet.

Sektorns arbete och arbetsmiljön för chefer samt medarbetare har påverkats negativt på grund av en stor mängd av tilldelade uppdrag som kan tydliggöras med att verksamheten arbetat i tre spår, dvs ej utförda beslutade uppdrag från tidigare verksamhetsår, att arbeta utifrån ett nuläge och att arbeta med viktiga framtidsfrågor för Färgelanda kommun. Utifrån ett effektivitetsperspektiv har sektorns arbete inte haft de bästa förutsättningar för att lyckas i sitt arbete.

Viktiga områden som prioriterats inom sektorn under första delen av verksamhetsåret har varit, struktur-arbetsflöden, planering, målarbete, informations-spridning samt mycket stort fokus på styrning och ledningsfrågor. Detta för att möjliggöra ett effektivare arbete som samtidigt håller en hög kvalitet.

Under våren genomfördes möten med entreprenörer inom bygnadssektorn som ett led i kommunens vilja för ett ökat bostadsbyggande i Färgelanda.

Enhet AME-Integration har under första halvåret avvecklat kommunens sista kvarvarande boende för ensamkommande barn (EKB) på Furåsen. Enheten är inne i en omställningsprocess med anledning av att antalet nyanlända minskar i kommunen likaså de statliga bidragen för verksamheten. Verksamheterna socialpsykiatri, daglig verksamhet LSS samt verksamhet utslussboende planeras att överföras till sektor omsorg under hösten.

Rekrytering av personal har varit en viktig del, då exempelvis inom enheten mark- och exploatering återtillsatt en tjänst som förvaltare som i sitt arbete med bla. kommunala fastigheter skall skapa rätt förutsättningar för kommunens fastighetsbestånd.

Sektorns enheter har arbetat och samverkat med övriga verksamheter inom förvaltningen för att nå framgång i vårt gemensamma uppdrag som skall resultera i en bra service till våra kommuninvånare. Fortsatt arbete med ett helhetstänk i sektorn är en viktig framgångsfaktor.

Målarbetet inom sektorn behöver ytterligare utvecklas, och en samsyn inom förvaltningen är nödvändig för att detta arbete skall nå framgång. Verksamhetsåret 2018 kommer att ge oss viktiga erfarenheter för framtiden och hur vi gemensamt kan förbättra verksamheten.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Akkumulerat utfall 201707	Akkumulerat utfall 201807	Akkumulerad budget	Avvikelse mot budget	Prognos avvikelse helår
Intäkter	74 761	55 580	49 190	6 390	8 000
Kommunbidrag	28 002	27 263	27 263	0	0
Summa intäkter	102 763	82 843	76 453	6 390	8 000
Personalkostnader	-36 008	-31 865	-29 679	-2 186	-3 000
Övriga kostnader	-54 372	-47 923	-40 657	-7 266	-7 200
Kapitalkostnader	-5 206	-6 179	-6 117	-62	0
Summa kostnader	-95 586	-85 967	-76 453	-9 514	-10 200
Periodens resultat	7 177	-3 124	0	-3 124	-2 200

Perioden redovisar ett underskott på -3 100 tkr. De största avvikelserna finns inom verksamheterna AME-Integration, teknik, MEX och måltid.

Nettokostnadsökningen på 6 000 tkr inom AME-Integration beror på kraftigt minskade statliga bidrag samt avvecklingskostnader för EKB-boende, där personal och hyror inte kan påverkas på kort sikt. Budgetavvikelsen beror på kraftigt minskade antal ensamkommande barn. Prognosen pekade på att verksamheten för ensamkommande barn skulle avvecklas i september men upphörde redan i maj månad.

För enhet teknik beror underskottet på en överskriden budget avseende snöröjning med -300 tkr, och minskade intäkter från övriga verksamheter. Verksamheten finansieras med köp av tjänster från övriga kommunala verksamheter. Detta har inneburit att personalresursen i form av säsongsanställningar inte kunnat utföra planerat arbete, exempelvis gräsklippning. Ökade nettokostnader inom MEX påverkas av att enheten har utfört mer arbete på våra fastigheter i jämförelse med föregående år, verksamheten redovisar ett resultat i nivå med budget.

Ekonomisk översikt

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807	Budget 201807	Avvikelse 201807	Budget 2018	Prognos 2018
Plan & Bygg	2 005	1 914	2 373	459	4 068	500
AME & Integration	-762	5 574	4 010	-1 564	6 950	-1 500
Mark & Exploatering	1 755	3 755	4 323	567	7 411	500
Kultur & Fritid	12 177	11 368	11 282	-86	19 331	0
Tekniska enheten	2 274	4 381	2 647	-1 734	4 470	-900
Måltider	2 167	2 680	1 981	-699	3 260	-800
Ledning	1 209	717	650	-67	1 114	0
Totalt	20 825	30 389	27 266	-3 124	46 604	-2 200

Utfall och prognos per verksamhetsområde

Plan och Bygg

Enheten påvisar ett positivt resultat för perioden. Orsaker till detta är minskade personalkostnader och större intäkter från bygglovsverksamheten än budgeterat. Ytterligare faktorer som påverkar är minskade kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

Prognos för enheten visare ett överskott för året på 500 tkr.

AME-Integration

Enheten redovisar ett större underskott. Orsaker till underskottet är minskning av tillströmning av ensamkommande barn. Statliga bidrag avslutas omgående när de ensamkommande barnen flyttas från kommunens boenden, medan enhetens fasta kostnader inte kan justeras i samma takt.

Verksamheten har ansökt om stöd för avvecklingskostnader hos Migrationsverket, men har ännu inte fått denna beviljad. Daglig verksamhets budget och verksamhet är i behov av översyn, detta kommer att genomföras vid en överföring av verksamheten till sektor omsorg. Med hänsyn till att ansökan ännu inte är beviljad, visar prognosen ett underskott på -1 500 tkr.

Mark och Exploatering

Enheten påvisar ett positivt resultat för perioden.

Prognos för enheten baseras på planerade intäkter från skogsavverkning/röjning som genomförs under hösten och beräknas ge en intäkt på 500 tkr.

Beslut om bolagisering av industrifastigheten Livsmedelcenter i Väst har fattats. Det är i dagsläget osäkert om detta kommer att slutföras under innevarande år eller i början av 2019. Hur stort kapitaltillskott som kommer att behövas i detta bolag är oklart i dagsläget och är av dessa anledningar inte inräknat i årsprognosen.

Teknik

Enheten påvisar ett större underskott för perioden.

Orsaker till detta är en överskriden budget för snöröjning, stora mängder snö tidigare i år, och högre kostnader i samband med ny upphandling påverkade verksamheten. För denna budget finns inga möjligheter att påverka resultatet, utan påverkan av övriga verksamheter inom det tekniska området. Minskad efterfrågan på tjänster från verksamheterna har påverkat resultatet negativt. En av orsakerna kan vara att årets väderförhållanden har påverkat verksamheten negativt. Enheten har haft säsongsanställningar, men efterfrågan på tjänster har uteblivit.

Prognos för enheten påvisar ett underskott på -900 tkr

Måltid

Enheten redovisar ett underskott för perioden.

Orsaker till underskottet är personalkostnader - hög frånvaro när det gäller semester, vård av sjuka barn, studieledighet som måste ersättas för att verksamheten skall fungera.

Nytt livsmedelsavtal som är något dyrare än tidigare avtal påverkar underskottet samt att verksamheten har stått för vissa reparationskostnader av maskiner som egentligen är fastighetsrelaterade.

Prognosen för enheten påvisar ett underskott på -800 tkr

Ledning

Redovisar ett resultat i nivå med budget.

Volym- och nyckeltal

Inom sektorn pågår ett arbete med att utarbeta nyckeltal och volymer för samtliga verksamhetsområden, arbete beräknas kunna presenteras under nästa verksamhetsår.

Investeringar

Månvägens förskola Högsäter, tillbyggnad samt renovering

Projektet beräknat klart 31/1 2019, och beräknas hålla budget samt tidsplan.
Beslutad budget 22 500 tkr

Höjdens förskola etapp 1, renovering

Projektet beräknas klart 31/12 2018, och beräknas hålla budget samt tidsplan.
Beslutad budget 26 600 tkr

Detaljplans revidering Dyrtorp

Detaljplanarbete och projekteringsarbete pågår

Planerad budget för 2018 på 18 200 tkr, beräknas inte förbrukas på grund av detaljplans revidering.
Beslutad budget 25 050 tkr

Framtid

Sektor samhällsutveckling och dess verksamheter inhämtar kunskap och nyttiga erfarenheter från pågående verksamhetsår, att ta med sig in i framtiden.

Inom sektorn pågår ett arbete med att gemensamt stärka kommunens varumärke, genom att vi identifierar viktiga delar som kommuninvånare, besökare, företag samt kunder eftersöker.

I kommunens fortsatta samhällsutveckling bör arbetet prioriteras högt.

Sektorns enheter skall fortsätta att arbeta med att tydliggöra mål - och verksamhetsuppdrag utifrån beslutade direktiv. Utveckling av sektorns budgetuppföljning och måluppfyllelse skall fortsatt prioriteras, för att resultera i en god ekonomisk hushållning samt god måluppfyllelse. Sektorns olika verksamhetsområden är i behov av fortsatt uppföljning för att säkerställa att uppdrag som tilldelats sektorn och enheterna verkställs. På grund av viss generationsväxling, förändrade rutiner och omsättning på personal är det viktigt att identifiera beslutade uppdrag som tilldelats sektorn. Uppföljningen är också betydelsefull på grund av införandet av nya rutiner-arbetsätt framförallt inom enheterna teknik och mark och exploatering

Utifrån ett förändrat omvärldsläge avseende flyktingmottagandet har enheten AME-Integration påverkats och genomgår nu och under hösten en förändringsprocess, delar av enhetens verksamhetsområden planeras samtidigt att överföras till sektor omsorg. Sektorchef ska under hösten analysera de kvarvarande verksamheterna, arbetsmarknad samt integrationskontorets verksamhet och uppdrag för att säkerställa att uppdragen återspeglar ett aktuellt nuläge. Verksamheterna arbetsmarknad och integrationskontor kommer under hösten att överföras till enhet teknik. Övriga enheter inom sektorns ansvarsområden kommer vidare att fokusera på att öka sin effektivitet samt kvalitet i sina respektive uppdrag. Sektor samhällsutveckling har startat sitt arbete med att vidareutveckla och ta fram relevanta volymer och nyckeltal för sektorn, arbetet beräknas kunna presenteras under nästa verksamhetsår. Sektorns arbete med interna fastigheter gällande underhåll, inventering, riktlinjer för lokalförsörjning, avtalsfrågor, behöver fortsatt prioriteras för att möjliggöra en god ekonomisk hushållning.

Personalen är vår viktigaste resurs och att bibehålla den kompetens som finns är mycket viktigt för ett framgångsrikt arbete

Framgångsfaktorer för sektorns satsningar är:

Hållbarhet - Långsiktighet - Digitalisering - God ekonomisk hushållning - Helhetstänk - Gemensam målbild

Valbohem AB

Verksamhet Valbohem AB

Valbohem är det kommunala bostadsbolaget i Färgelanda kommun med 616 lägenheter i sitt bestånd. Valbohems vision är att vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden i Färgelanda kommun.

För bolagets projekt "Integration mellan generationsgränserna" beviljades ett stöd på 500 tkr från Boverket för anläggande av fyra lekplatser. Projektet är två-årigt och två lekplatser anläggs under 2018.

En uppgradering av fastighetssystemet med ny hemsida har påbörjats med slutförande i september 2018. Uppgraderingen syftar till ökad service för hyresgäster med bla felanmälan på nätet samt bättre marknadsföring av bolagets bestånd och Färgelanda som destination.

Uppsägning från Migrationsverket av ett större antal lägenheter leder till högre vakansgrad under senare delen av året.

Den kalla och snörika vintern har medfört höjda driftskostnader.

Resultaträkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807
Intäkter	25703	23792
Kostnader	-17632	-18110
Avskrivningar	-2950	-3301
Rörelseresultat	5121	2381
Finansiella poster	--1345	-1395
Periodens resultat	3776	986

Balansräkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807
Anläggningstillgångar	167 884	166 867
Omsättningstillgångar	9 477	6 031
Summa Tillgångar	177 361	172 898
Eget kapital	14 921	16 103
Långfristiga skulder	154 412	154 512
Kortfristiga skulder	8 028	2 283
Summa eget kapital och skulder	177 361	172 898

Färgelanda Vatten AB

Verksamhet Färgelanda Vatten AB

Verksamhetsbeskrivning

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter. Bolaget äger samtliga Va-anläggningar i Färgelanda kommun. Tillsammans med kommunen beslutar bolaget om utbyggnader, upprustningar och Va-taxor. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av Va-anläggningar i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelandas ägarandel av Västvatten AB är 7 %.

Ekonomiskt utfall

VA-verksamheten bedrivs enligt självkostnadsprincipen vilket innebär att de nödvändiga kostnaderna per vattentjänst ska finansieras via motsvarande intäkt. Den taxefinansierade verksamheten får inte gå med vinst eller förlust. Eventuella överuttag eller underuttag redovisas som skuld/fordran till VA-kollektivet. Färgelanda Vatten AB redovisar för perioden ett överuttag på 1 274 tkr (budgeterat underuttag 358 tkr). Avvikelsen beror till stor del på att året har startat med få akuta åtgärder på ledningsnätet och att skyltningen av vattenskyddsområdena inte blir av 2018. Årets underuttag beräknas till 352 tkr (budgeterat underuttag 614 tkr). Underuttaget är till för att återställa tidigare års överuttag. Avvikelsen beror till stor del på att skyltningen kring vattenskyddsområdena inte blir av 2018.

Investeringar

Investeringar under perioden har gjorts med 425 tkr och anläggningsintäkter har inkommit med 143 tkr. Årsprognosen för investeringar är på 3 000 tkr samma som är budgeterat. Några få ströfakturer på anläggningsavgifter minskar kostnaden med 143 tkr. Under denna period har det mest arbetats med renovering av Stigens pumpstation och mindre ledningsarbete som är utbyte av kortare sträckningar ledning.

Hänt under året

Projektering för uppgradering och renovering av Färgelanda vattenreservoar pågår. På vattenverken i Vallardalen, Stigen och Högsäter har stänkskyddsdraperier installerats vid lutdosering för att förbättra arbetsmiljön. Ödeborgs reningsverk har fått nya skjutspjällsventiler på inkommande galler och centrifugen har programmerats. Sökandet efter ovidkommande vatten i Stigens spillvattensystem fortskrider. Flödesmätare har använts och fakta är genomgången. Möten med vägföreningar har genomförts för att komma överens om vilka ytor som avvattnas till dagvattensystemet. Fakturering av allmän platsmarkhållare påbörjades 2017-07-01, men ytorna diskuterades då fortfarande. Överenskommelse om debitering av dagvatten är nu klar. Vattenskyddsområdena är godkända av styrelsen och har nu gått vidare till Kommunfullmäktige för beslut. Spillbrunnar är utbytta i Järbo. Färgning för att fastställa dagvattentaxan i Högsäter pågår.

Resultaträkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807
Intäkter	7 752	8 045
Kostnader	-5 893	-6 708
Avskrivningar	0	0
Rörelseresultat	1 859	1 337
Finansiella poster	-41	-63
Periodens resultat	1 818	1 274

Balansräkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807
Anläggningstillgångar	40 634	38 426
Omsättningstillgångar	3 344	8 755
Summa Tillgångar	43 978	47 181
Eget kapital	2 500	2 500
Långfristiga skulder	37 720	41 293
Kortfristiga skulder	3 758	3 388
Summa eget kapital och skulder	43 978	47 181

Gatersbyn 120 Fastighets AB

Verksamhet Gatersbyn 120 Fastighets AB

Bolaget är vilande och ingen verksamhet har bedrivits under året.

Resultaträkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807
Intäkter	0	0
Kostnader	-5	-1
Avskrivningar	0	0
Rörelseresultat	-5	-1
Finansiella poster		
Periodens resultat	-5	-1

Balansräkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 201707	Bokslut 201807
Anläggningstillgångar	0	0
Omsättningstillgångar	30	25
Summa Tillgångar	30	25
Eget kapital	26	25
Långfristiga skulder	0	0
Kortfristiga skulder	4	0
Summa eget kapital och skulder	30	25

Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningens utformning följer Lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. God redovisningssed inom den kommunala sfären utarbetas bl.a. av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Sammanställd redovisning

Den kommunala koncernen består av kommunen och bolagen Valbohem AB (org.nr. 556527-9485), Färgelanda Vatten AB (556901-9630) och Gatersbyn 120 Fastighets AB (org.nr. 556975-3923) som ägs till 100 % av kommunen. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens aktiekapital elimineras mot kommunens aktieinnehav i bolagen. I övrigt görs elimineringar för interna mellanhavanden inom koncernen.

Sammanställd redovisning görs endast i samband med årsbokslut, då olika delårsrapporteringstider tillämpas i koncernen.

Skatteintäkter

Prognosen för den kollektiva slutavräkningen av kommunalskatt för redovisningsåret följer RKR:s rekommendation 4.2.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet utgörs av anskaffningsutgiften minskad med eventuella investeringsinkomster. Avskrivningar enligt plan sker fr.o.m. efterföljande kvartal som investeringen tas i bruk. Avskrivningar görs linjärt under investeringens bedömda ekonomiska livslängd. Nedskrivning av anläggningstillgång sker vid behov när värdet varaktigt gått ner. Pågående investeringar beläggs inte med någon internränta. De avskrivningstider som tillämpas är enligt den vägledning som finns från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Komponentavskrivning

RKR:s rekommendation 11.4 ställer krav på en avskrivningsmetod som syftar till dela upp anläggningstillgångar i komponenter, som har olika nyttjandeperioder och utgör ett väsentligt värde. Komponenterna ska redovisas och skrivas av som separata enheter.

Från och med 2014 års investeringar tillämpas metoden med komponentavskrivning. Anläggningstillgångar anskaffade före 2014 har inte delats upp i komponenter, då återstående nyttjandeperiod på dessa anläggningars komponenter bedöms att inte utgöra ett väsentligt värde.

Kommunen tillämpar i allt väsentligt RKR:s rekommendation 8.2 om sammanställd redovisning dock görs ingen anpassning av de kommunala bolagens avskrivningsprinciper till kommunens. Detta gäller framförallt Valbohem AB som redovisar enligt K2 där komponentavskrivning inte tillämpas.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Pensionskund

Pensionskund redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas inom linjen som ansvarsförbindelse medan pensioner intjänade från 1998 redovisas i resultaträkningen som en kostnad och den del som avser framtida utbetalningar redovisas under avsättningar i balansräkningen.

Leasing

Kommunen tillämpar RKR:s rekommendation 13:2 för klassificering av operationell respektive finansiell leasing.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelser i form av pensionsåtaganden, borgensåtaganden och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias belastas resultatet.

Avskrivningar

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångars värde. En i förväg bestämd procentsats av anläggningstillgångens anskaffningsvärde redovisas som kostnad under året.

Balanskrav

I kommunallagen finns fastställda krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna. Fr.o.m. 1 december 2004 gäller att ett negativt resultat skall regleras inom 3 år och gäller fr.o.m. 2005 års resultat.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutsdagen. I balansräkningen framgår vilka tillgångar som finns och hur dessa finansierats i form av skulder och eget kapital.

Driftredovisning

Visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget.

Eget kapital

Är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör den del av de samlade tillgångarna som finansierats av egna medel. Förändringen av det egna kapitalet påverkas främst av årets resultat.

Finansnetto

Utgör skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Investeringsredovisning

Avser kommunens anskaffningar av anläggningstillgångar i form av t.ex. fastigheter, maskiner och inventarier.

Kassaflödesanalys

Visar hur verksamheten har finansierats och hur kapitalet har använts under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen visar hur likvida medel har förändrats under året.

Kommunbidrag

Till nämnd och sektorer tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Kortfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag mindre än ett år efter bokslutsdagen.

Likvida medel

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Likviditet

Visar omsättningstillgångar (exkl. lager) samt beviljad kredit i räkning i förhållande till de kortfristiga skulderna.

Långfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag senare än ett år efter bokslutsdagen.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod de uppstått.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

Skuldsättningsgrad

Skuldernas andel av det totala kapitalet uttryckt i procent.

Soliditet

Egna kapitalets andel av det totala kapitalet uttryckt i procent. Visar långsiktig betalningsförmåga.

Utdebitering

Anger hur stor del per intjänade hundra kronor som betalas i kommunalskatt

Revisionsyttrande

Färgelanda kommun
Revisorerna

Till: Kommunfullmäktige

Utlåtande avseende delårsrapport per 31 juli 2018

Vårt uppdrag:

Vi har i enlighet med kommunallagen och god revisionssed översiktligt granskat Färgelanda kommuns delårsrapport per 31 juli 2018. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad i förhållande till granskning av en årsredovisning. Vår uppgift är att bedöma om resultatet i delårsrapporten är rättvisande och är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Vi skall även bedöma om det är troligt att ett balanserat resultat kommer att uppnås vid årets slut och om styrningen är tillräcklig.

Vi bifogar revisionsrapporten från PwC som på vårt uppdrag granskat delårsrapporten per 31 juli 2018.

Med utgångspunkt från vår samlade granskning hittills har vi gjort nedanstående bedömningar:

Räkenskaperna

Vi bedömer att kommunens delårsrapport är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed samt att den i allt väsentligt uppfyller kravet på rättvisande räkenskaper.

Avstämning av finansiella mål samt balanskravet

Kommunen klarar balanskravet men uppnår inte fullmäktiges finansiella mål enligt upprättad prognos för helår 2018.

Avstämning av verksamhetsmål

Vi kan inte göra en bedömning av måluppfyllelsen och om kommunen har en "god ekonomisk hushållning" enligt fullmäktiges övergripande verksamhetsmål, eftersom underlaget och rapporteringen i delårsrapporten är översiktlig och effekterna av pågående aktiviteter är svåra att verifiera. Men kommunstyrelsens delårsrapport är förenlig med fullmäktiges beslutade mål.

Styrning

Vi bedömer att delårsrapporten uppfyller syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten.

Färgelanda den 5 oktober 2018

Ingemar Lindhe
Ordförande

Bo Johansson

Zaid Långström

Roger Martinsson

Jan Ohman

Revisionsrapport

FÄRGELANDA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2018 -10- 05
Dnr:
Hid:

Håkan Olsson
Certifierad
kommunal revisor

September 2018

Granskning av delårsrapport 2018

Färgelanda kommun

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Metod	3
3	Granskningsresultat	4
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.2	God ekonomisk hushållning	4
3.2.1	Finansiella mål	4
3.2.2	Mål för verksamheten	5

1 Sammanfattande bedömning

Vi bedömer att kommunens delårsrapport är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed samt att den i allt väsentligt uppfyller kravet på rättvisande räkenskaper.

Kommunen klarar balanskravet men uppnår inte fullmäktiges finansiella mål enligt prognos för helår.

Vi kan inte göra en bedömning av måluppfyllelsen och om kommunen har en "god ekonomisk hushållning" enligt fullmäktiges övergripande verksamhetsmål, eftersom underlaget och rapporteringen i delårsrapporten är översiktlig och effekterna av pågående aktiviteter är svåra att verifiera. Men kommunstyrelsens delårsrapport är förenlig med fullmäktiges beslutade mål.

Sektorernas avvikelser från budget är väl analyserade och förklarade i delårsrapporten.

Vi bedömer att delårsrapporten uppfyller syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Granskning av specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa ett rättvisande resultat
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten är faktagranskad av personal på ekonomikontoret.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – juli vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

Kommunen redovisar och validerar sina stadsbidragsfordringar fortlöpande. Med hänsyn till försiktighetsprincipen redovisas inte hela den beräknade fordran som upplupen intäkt. Reduktionen är olika för olika verksamheter och typer av bidrag och varierar 85-95 %.

Revisionell bedömning

Vi bedömer att kommunens delårsrapport är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed samt att den i allt väsentligt uppfyller kravet på rättvisande räkenskaper.

3.2 God ekonomisk hushållning

Fullmäktige skall enligt kommunallagen besluta om mål för God ekonomisk hushållning genom finansiella mål och verksamhetsmål.

3.2.1 Finansiella mål

I delårsrapporten redovisas kommunens finansiella mål som fastställts i budget för 2018:

- Årets resultat ska uppgå till minst 1,5 – 2,5 % av skatter och generella statsbidrag.
- Kassalikviditeten ska vara minst 100%
- Soliditeten ska vara minst 40 %

Resultatet för perioden uppgår till 2,6 mkr och prognosen för helåret är 1,2 mkr. Resultatet för perioden är 1,1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag och för prognos helår 0,3 %. Därmed klarar kommunen balanskravet men inte fullmäktiges finansiella mål, varken för rapportperioden eller för prognostiserat helårsresultat.

Både likviditets- och soliditetsmålet uppnås i delårsrapporten för perioden, men bedömning är att de troligtvis inte uppnås för prognostiserat helår.

Revisionell bedömning

Kommunen klarar balanskravet men uppnår inte fullmäktiges finansiella mål enligt prognos för helår.

3.2.2 Mål för verksamheten

Kommunens målarbete och styrmodell framgår övergripande av delårsrapporten.

Mål- och resursplan 2018 anger kommunens vision, 6 övergripande mål för 3 prioriterade områden, vilka följs upp och rapporteras i delårsrapporten.

Sammanfattningsvis anger delårsrapporten att kommunens verksamheter arbetar på sådant sätt att merparten av de övergripande målen har uppnåtts.

Sektorerna ska upprätta effektmål, mäta och redovisa hur de arbetar mot de prioriterade områdena (förväntat resultat). Men också denna redovisning i delårsrapporten kännetecknas av aktiviteter som pågår.

Därutöver finns omfattande verksamhetsbeskrivningar och ekonomiska analyser till sektorernas olika verksamheter.

Revisionell bedömning

Vi kan inte göra en bedömning av måluppfyllelsen och om kommunen har en "god ekonomisk hushållning" enligt fullmäktiges övergripande verksamhetsmål, eftersom underlaget och rapporteringen i delårsrapporten är översiktlig och effekterna av pågående aktiviteter är svåra att verifiera. I granskat utkast till delårsrapport anges att merparten av prioriterade verksamhetsmål inte uppnåtts, men att uppgifterna är preliminära. Men kommunstyrelsens delårsrapport är förenlig med fullmäktiges beslutade mål.

Sektorernas avvikelser från budget är väl analyserade och förklarade i delårsrapporten.

Vi bedömer att delårsrapporten uppfyller syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten.

2018-09-27

Håkan Olsson
Uppdragsledare

Kommunstyrelsen

KS § 147

Dnr 2018/275

Taxor 2019 myndighetsutövning för Norra Älvsborgs Räddningsförbund (NÄRF)

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till taxor för 2019 för NÄRF avseende myndighetsutövning att gälla fr. o m 2019-01-01

Ärendebeskrivning

Direktionen i NÄRF har vid sammanträde 2018-06-19 § 21 beslutat att fastställa taxor 2019. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01.

Taxor som är personalrelaterade har anpassats till budgeterade löneökningar. Detta avser även taxor för myndighetsutövning såsom tillsyn, tillstånd etc. Övriga taxor har räknats upp med KPI jan månad, föregående år. Personrelaterade tjänster har räknats upp med 2,8 %, vilket stämmer överens med budgeterad förändring. Övriga taxor har räknats upp med 1,58 %, vilket motsvarar KPI (jan 2018/jan 2017).

Taxor för tjänster avseende automatiska brandlarm kommer att revideras under hösten 2018 då rutiner och avtalshantering är under omarbetning.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-06-27
Ledningsutskottets protokoll 2018-09-17 § 112

Ekonomichefen informerar.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 112

Dnr 2018/275

Taxor 2019 myndighetsutövning för Norra Älvsborgs Räddningsförbund (NÄRF)

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till taxor för 2019 för NÄRF avseende myndighetsutövning att gälla fr. o m 2019-01-01

Ärendebeskrivning

Direktionen i NÄRF har vid sammanträde 2018-06-19 § 21 beslutat att fastställa taxor 2019. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01.

Taxor som är personalrelaterade har anpassats till budgeterade löne- ökningar. Detta avser även taxor för myndighetsutövning såsom tillsyn, tillstånd etc. Övriga taxor har räknats upp med KPI jan månad, föregående år. Personrelaterade tjänster har räknats upp med 2,8 %, vilket stämmer överens med budgeterad förändring. Övriga taxor har räknats upp med 1,58 %, vilket motsvarar KPI (jan 2018/jan 2017).

Taxor för tjänster avseende automatiska brandlarm kommer att revideras under hösten 2018 då rutiner och avtalshantering är under omarbetning.

Notering till protokollet

Linda Jansson (M) anmäler att hon inte deltar i dagens beslut utan återkommer i kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-06-27

Ekonomichefen informerar

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Taxor 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till taxor för 2019 för NÄRF avseende myndighetsutövning.

Ärendebeskrivning

Direktionen i NÄRF har vid sammanträde 2018-06-19 § 21 beslutat att fastställa taxor 2019. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01.

Taxor som är personalrelaterade har anpassats till budgeterade löneökningar. Detta avser även taxor för myndighetsutövning såsom tillsyn, tillstånd etc. Övriga taxor har räknats upp med KPI jan månad, föregående år. Personrelaterade tjänster har räknats upp med 2,8 %, vilket stämmer överens med budgeterad förändring. Övriga taxor har räknats upp med 1,58 %, vilket motsvarar KPI (jan 2018/jan 2017).

Taxor för tjänster avseende automatiska brandlarm kommer att revideras under hösten 2018 då rutiner och avtalshantering är under omarbetning.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

TAXOR 2019, Myndighetsutövning

Gäller från och med 2019-01-01

Fastställt av Direktionen xx månad 2018, §xx, dnr 5010-2018-8-xx

Innehållsförteckning

4. REGELBUNDEN TILLSYN, ANSÖKAN ETC.	3
INLEDANDE BESTÄMMELSER.....	3
BERÄKNING AV AVGIFT.....	3
TAXA MYNDIGHETSUTÖVNING.....	3
4.1 OBJEKTSFAKTORER FÖR OLIKA BYGGNADER OCH ANLÄGGNINGAR	4
4.2 TILLSTÅND BRANDFARLIGA OCH EXPLOSIVA VAROR.....	5

FÖRSLAG

4. Regelbunden tillsyn, ansökan etc.

Inledande bestämmelser

Kommunalförbundet får enligt 5 kap. 4 § i Lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) ta ut avgift vid tillsynsbesök för att kontrollera efterlevnad av lagen vid en byggnad eller anläggning som omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 2 § i LSO. Taxan reglerar även avgift för regelbunden tillsyn enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor (SFS 2010:1011).

Objektsfaktorerna är baserade på förslag till taxor för tillsyn enligt Sveriges kommuner och landsting (SKL). Taxor och avgifter beträffande myndighetsutövning är fastställda av medlemskommunernas kommunfullmäktige.

Beräkning av avgift

En gång om året i samband med att en ny taxa fastställs justeras grundbeloppet. Grundbeloppet multipliceras med, för byggnaden eller anläggningen, lämplig objektsfaktor enligt tabell i avsnitt 4.1 och 4.2.

Om tillsyn enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor genomförs samtidigt adderas objektsfaktorn med ett för enkel hantering och två för omfattande hantering av brandfarliga varor, samt två för hantering av explosiva varor.

Vid händelsestyrd tillsyn och tematillsyn bestäms avgiften genom timdebitering enligt gällande taxa.

Avgiften innefattar ersättning för genomgång av nödvändiga handlingar; tillsyn, resor och dokumentation.

Om tillsyn för en byggnad eller anläggning tar mer än en arbetsdag i anspråk debiteras timersättning motsvarande grundbeloppet.

Taxa myndighetsutövning

Tillsyn (AKI)	Enhet	Summa
Grundbelopp	faktor	1 044
Uppföljning av tillsyn	tim	1 044

Avgift för tillsyn debiteras ägare eller nyttjanderättshavare efter tillsynsbesök.

Uppföljning av föreläggande vid tillsyn debiteras ägare eller nyttjanderättsinnehavare för handläggning (timdebitering).

Avgift för tillståndshantering debiteras sökanden efter beslut i tillståndsärende.

I handläggning ingår ett avsyningsbesök samt anmälan och godkännande av föreståndare.

I de fall fler än en avsyning fordras, debiteras sökanden för handläggning enligt gällande taxa (timdebitering).

4.1 Objektsfaktorer för olika byggnader och anläggningar

Typ av Objekt	Objektsfaktor
Vård, omsorg och kriminalvård etc.	
Byggnad med 1-10 vårdtagare.	4
Byggnad med 10-50 vårdtagare.	5
Byggnad med fler än 50 vårdtagare.	6
Förskoleverksamhet, skolverksamhet eller skolbarnomsorg	
Byggnad i fler än ett plan med 15-50 barn	4
Byggnad i fler än ett plan med fler än 50 barn.	5
Byggnad i ett plan med fler än 90 barn	5
Byggnad där fler än 5 funktionshindrade barn eller ungdomar behöver hjälp vid utrymning.	4
Övrig förskoleverksamhet, skolverksamhet eller skolbarnomsorg	4
Hotell och andra tillfälliga boenden	
Byggnad för hotell, pensionat eller vandrarhem om byggnaden har platser för 9-50 gäster eller har 5-25 gästrum.	4
Byggnad för hotell, pensionat, vandrarhem, elevhem eller förläggning om byggnaden har platser för 50-100 gäster eller har 25-50 gästrum.	5
Byggnad för hotell, pensionat, vandrarhem, elevhem eller förläggning om byggnaden har platser för fler än 100 gäster eller har fler än 50 gästrum.	6
Övriga hotell och andra tillfälliga boenden	4
Samlingslokaler m.m.	
Byggnad för detaljhandel, restaurang, teater, biograf och andra samlingslokaler i ett plan som används av 151-300 personer.	4
Byggnad för detaljhandel, restaurang, teater, biograf och andra samlingslokaler i ett plan som används av fler än 300 personer.	5
Byggnad för detaljhandel, restaurang, teater, biograf och andra samlingslokaler i fler än ett plan som används av 151-300 personer.	5
Byggnad för detaljhandel, restaurang, teater, biograf och andra samlingslokaler i fler än ett plan som används av fler än 300 personer.	6
Restauranger och andra liknande verksamheter vilka har tillstånd att servera alkohol och där det finns platser för 50-150 personer i samma lokal.	4
Fritidsanläggningar där det finns platser för fler än 1 000 personer, helt eller delvis under tak.	4
Övriga samlingslokaler som används av fler än 50 personer.	4
Industrier	
Byggnader där 20-100 personer är sysselsatta samtidigt i industriverksamheten.	4
Byggnader där fler än 100 personer är sysselsatta samtidigt i industriverksamheten.	5
Byggnader med en sammanlagd yta större än 2 500 m ² (oavsett antal personer)	4
Byggnader för vilka krävs tillstånd enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (oavsett antal personer) eller yta	4
Övriga industrier.	4
Byggnader/ anläggningar med stora kulturhistoriska värden	
Kyrkor som är kyrkliga kulturminnen enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.	4
Byggnader som är byggnadsminnen enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. eller förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m. med undantag för de byggnader som uteslutande används som bostad.	4
Statliga museer och andra museer som är berättigade till bidrag enligt förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet.	4

Typ av Objekt	Objektsfaktor
Byggnad/ anläggning vars utformning innebär stor risk för allvarliga skador vid brand	
Byggnader med fler än 16 våningar ovan mark.	4
Garage som har minst två plan under mark och en sammanhängande yta som är större än 2 000 m ² .	4
Tunnlar som är längre än 500 meter och avsedda för allmän väg eller allmänna kommunikationsmedel.	6
Övriga byggnader och anläggningar	
Bensinstationer som ej faller under industri.	4
Kraft- värmeverk, telestationer samt andra drifanläggningar	5
Övriga byggnader och anläggningar.	4
Badplatser, hamnar, kajer mm.	Timdebitering

4.2 Tillstånd brandfarliga och explosiva varor

Brandfarliga varor	Faktor
Avslag på ansökan <i>Då ansökan avslås debiteras den sökande för nedlagd arbetsinsats och dokumentation.</i>	1,5
Anmälan av ny föreståndare <i>Anmälan av ny föreståndare för hantering (ej i samband med tillståndsansökan)</i>	1
Ändring av gällande tillstånd <i>Ändringar i form av komplettering, förändring, förläggning, ägarbyte etc. Gäller under tillståndets giltighetstid.</i>	3
Tillstånd för mindre omfattande hantering <i>För mindre verksamheter, exempelvis hantering av gasol på restaurang eller brandfarliga varor i försäljningslokal. Hantering av mindre behållare eller endast en cistern.</i>	6
Tillstånd för hantering <i>För medelstora verksamheter, exempelvis bensinstationer, transportdepåer, mindre industrier eller endast en cistern.</i>	13
Tillstånd för omfattande hantering <i>För stora verksamheter, exempelvis industrier och dylikt, flera cisterner eller stora hanterade mängder.</i>	20
Speciella fall <i>Vid ansökan som innebär utsträckt handläggningstid, exempelvis på grund av ej kompletta ansökningshandlingar eller ärenden som på annat sätt kräver stor arbetsinsats, timdebiteras ärendet löpande.</i>	Timdebitering

Explosiva varor	Faktor
Avslag på ansökan Då ansökan avslås debiteras den sökande för nedlagd arbetsinsats och dokumentering.	1,5
Ändring av gällande tillstånd Ändringar i form av komplettering, förändring, ägarbyte etc. Gäller under tillståndets giltighetstid.	3
Godkännande av ny föreståndare Godkännande av ny föreståndare till hanteringen (ej i samband med tillståndsansökan)	3
Tillstånd för hantering utan förvaring Ingen förvaring av explosiva varor, enbart överföring, användning och annan hantering.	3
Tillstånd för småskalig hantering Exempelvis hobbyverksamhet upp till 3 kg eller pyroteknik och stensspräckningspatroner.	3
Tillstånd för mindre omfattande hantering För mindre verksamheter med hantering av mindre än 100 kg explosiva varor.	6
Tillstånd för hantering För medelstora verksamheter med hantering av 100-1000 kg explosiva varor.	13
Tillstånd för omfattande hantering För stora verksamheter med hantering av mer än 1000 kg explosiva varor.	20
Speciella fall Vid ansökan som innebär avsevärt handläggningstid, exempelvis på grund av ej kompletta ansökningshandlingar eller ärenden som på annat sätt kräver stor arbetsinsats, timdebiteras ärendet löpande. Även viss tidsbegränsad hantering timdebiteras.	Timdebitering

FÖRSLAG

Trygghet – Säkerhet – Omtanke - Kvalité

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Larmvägen 1, 461 38 Trollhättan
Tel. 0521-26 59 00

Org.nr 222000-0950
Bankgiro 5180-0027
Plusgiro 490 32 02-2

E-post: info@brand112.se
Webb: www.brand112.se

FÖRSLAG

Taxor 2019, Myndighetsutövning

Bilaga 1

**Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund**

Uppräkning enligt beräknad *AKI 2019

AKI 2019 **2,80%**

Tillsynsfaktor (AKI)		2018	2019
	Enhet	Summa kr	Summa kr
Grundbelopp	faktor	1 016	1 044
Uppföljning av tillsyn	tim	1 016	1 044

*AKI = Arbetskostnadsindex

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Plats och tid Norra Älvsborgs Räddningstjänst, Färgelanda kl.09:00-11:20

Beslutande Monica Hanson (S), Trollhättan Ordförande
Kjell Nilsson (S) Vänersborg
Kent Almkvist (C), Trollhättan
Henrik Harlitz (M), Vänersborg
Rune Månsson (S) Färgelanda
Gunnar Karlsson (C), Mellerud

Övriga deltagande Lars-Göran Ljunggren (S), Vänersborg, ej tjänstgörande ersättare
Leif Söderqvist (C) Färgelanda, ej tjänstgörande ersättare
Roland Björndahl (C), Mellerud, ej tjänstgörande ersättare

Hans Därnemyr, förbundschef
Anders Gillek, stf. Räddningschef
Bodil Bramfors, ekonomichef

Anders Sundberg, Kommunal
Pär-Henrik Karlsson, BRF
Johan Bäckström, Ledarna

Utses att justera Henrik Harlitz

Justeringens plats och tid Brandstationen, Trollhättan

Underskrifter Sekreterare Ann Gustavsson Paragraf § 16-26
Ordförande Monica Hanson
Justerande Henrik Harlitz

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

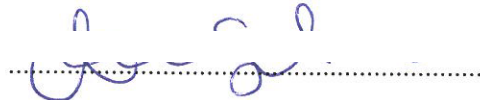
Sammanträdesdatum: 2018-06-19

Datum för anslags-
uppsättande 2018-06-19

Datum för anslags-
nedtagande 2018-07-13

Förvaringsplats
för protokollet Brandstationen, Trollhättan

Underskrift

Utdragsbestyrkande

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

§ 16 Val av justerande

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att välja Henrik Harlitz att justera protokollet.

§ 17 Rapporter/ skrivelser

a) Upphandling företagshälsovård

Förbundet har genom Vänersborgs kommun genomfört en upphandlingsprocess avseende företagshälsovård. Två anbud har inkommit. Förbundet kommer att lämna tilldelningsbeslut inom kort.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

b) Gemensam operativ systemledning (GOSL), RMB-NÄRF

En styrgrupp har tillsatts för att leda samverkansarbetet. Arbetsgrupper har utsetts för se över samverkansavtal, personalresurser inom RMB och NÄRF samt arbetsrättsliga frågorna.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

c) Uppdrag fördjupad analys brandvattenförsörjning/ brandposter

Enhet samhällsskydd har på uppdrag av förbundschefen genomfört en utredning kring hur brandvattenförsörjning med brandposter inom NÄRF ska säkerställas. Därtill har ett förslag till policy och avtalspunkter tagits fram med syfte att tydliggöra ansvarsfördelning mellan förbundet och ägarkommunerna. Förbundets brandingenjör Nicklas Jansson lämnade en redogörelse för direktionen kring utredningens innehåll, slutsatser och förslag på åtgärder för att säkerställa en god brandvattenförsörjning inom förbundsområdet.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten. Direktionen uppdrar åt förbundschefen att lämna en redogörelse över ärendet avseende brandvattenförsörjning på nästkommande ägarsamråd.

d) Information om vitesföreläggande

Förbundet har lämnat ett förslag till beslut avseende att förena föreläggande med vite för Slätterängen Höskrindan 1 AB, org.nr 556711-5448 för utskottet. Utskottet beslutade 2018-05-17 att förena föreläggande med vite enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Förbundet lämnade en kort redogörelse över ärendet för direktionen.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

e) Information om genomförda olycksutredningar (3 st.)

Förbundet har under perioden slutfört 3 st. olycksundersökningar avseende;

- brand i villa, Trollhättan oktober 2017
- brand i byggnad, Trollhättan januari 2018
- brand i flerbostadshus; Brålanda februari 2018

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

f) Tertialrapport jan-april 2018, ekonomiskt nuläge

Förbundet visar ett plusresultat på totalt 427 tkr för perioden. Resultat exkl. sotningsverksamheten uppgår till 360 tkr. Prognos för helåret visar på ca 100 tkr.

Förbundet lämnade en redogörelse över avviktande kostnads- och intäktsposter från budget.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

g) Dataskyddsförordningen (GDPR)

Förbundet lämnar en redogörelse för direktionen över hittills genomfört arbete, samt vad förbundet har att arbeta vidare med, för att leva upp till den nya förordningen.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 18 Beslut om dataskyddsombud för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har enligt artikel 37 i Dataskyddsförordningen skyldighet att utse ett dataskyddsombud. Till dataskyddsombud för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) föreslås Klas Nilsson, dataskyddsombud Trollhättans Stad.

Utskottet beslutade vid möte 2018-05-17 att föreslå för Direktionen att välja Klas Nilsson, dataskyddsombud Trollhättans Stad som tillika dataskyddsansvarig för NÄRF.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att, utifrån utskottets förslag, välja Klas Nilsson, dataskyddsombud Trollhättans Stad som tillika dataskyddsombud för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

§ 19 Beslut om revidering av delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har utifrån identifierat behov tagit fram ett förslag till revidering av delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Syftet är att tydliggöra delegation och ansvarsroller inom områdena för ekonomiska transaktioner, myndighetsutövning och personal/ arbetsmiljö samt övergripande allmänna delar.

Direktionen har att fatta beslut om antagande av reviderad delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund enligt, av förbundet, presenterade ändringar. Beslutet föreslås gälla tills dess att en förändring inträffar som föranleder ett nytt direktionsbeslut.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att anta reviderad delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Beslutet gäller tills dess att en förändring inträffar som föranleder ett nytt direktionsbeslut.

§ 20 Beslut om budget 2019 inkl. ekonomisk plan år 2020-2021 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har tagit fram ett förslag till budget 2019 inkl. ekonomisk plan för år 2020-2021.

Hänsyn har inte tagits till det beslut som ägarkommunerna tog 2018-03-21 avseende samordnad ledningsförmåga mellan NÄRF och RMB (Räddningstjänsten Mitt Bohuslän). Tidigast i höst är projektet så långt framskridet så att en relevant budget kan planeras. Samarbetet planeras att starta i årsskiftet 2018/ 2019.

Direktionen föreslås besluta i enlighet med förslaget.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa budget 2019 inkl. ekonomisk plan för år 2020-2021.

§ 21 Beslut om taxor 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har tagit fram ett förslag till taxor 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. När det gäller taxor som är personalrelaterade har dessa anpassats till budgeterade löneökningar. Detta avser även taxor för myndighetsutövning såsom tillsyn, tillstånd etc. Övriga taxor har räknats upp med KPI jan månad, föregående år.

Personalrelaterade tjänster har räknats upp med 2,8 % vilket stämmer överens med budgeterad förändring. Övriga taxor har räknats upp med 1,58 % vilket motsvarar KPI (jan 2018/jan 2017).

Taxor för tjänster avseende automatiska brandlarm kommer att revideras under hösten 2018 då rutiner och avtalshantering är under omarbetning. Tidigare förfarande, enligt kursiv text nedan, kommer då att utgå.

Taxor för anslutningar och tjänster vid larmcentralen startar med ett grundbelopp vid nyanslutning som inte har räknats upp. Befintliga abonnemang räknas upp med KPI okt mån.

Direktionen föreslås besluta att fastställa den nya taxan för år 2019. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01.

Taxor avseende myndighetsutövning år 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ska därefter översändas till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för fastställelse.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa taxor 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01. Direktionen beslutade vidare att tillsända taxor 2019 avseende myndighetsutövning till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för fastställelse.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

§ 22 Beslut om taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun
2019 års taxa för sotning och brandskyddskontroll inom Färgelanda kommun är beräknad med en genomsnittlig höjning på 2 %. Taxehöjningen grundar sig på sotningsindexet. Taxehöjningen föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 2019.

Direktionen föreslås besluta att fastställa 2019 års taxa för sotningsverksamheten inom Färgelanda kommun enligt förslaget. Taxor avseende sotning och brandskyddskontroll år 2019 inom Färgelanda kommun ska därefter översändas till kommunfullmäktige i Färgelanda för fastställelse.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa den nya taxan för år 2019 avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01. Direktionen beslutade vidare att tillsända den nya taxan för år 2019 till kommunfullmäktige i Färgelanda kommun för fastställelse.

§ 23 Beslut om taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll i Trollhättans Stad
2019 års taxa för sotning och brandskyddskontroll inom Trollhättans Stad är beräknad med en genomsnittlig höjning på 2 %. Taxehöjningen grundar sig på sotningsindexet. Taxehöjningen föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 2019.

Direktionen föreslås besluta att fastställa 2019 års taxa för sotningsverksamheten inom Trollhättans Stad enligt förslaget. Taxor avseende sotning och brandskyddskontroll år 2019 inom Trollhättans Stad ska därefter översändas till kommunfullmäktige i Trollhättan för fastställelse.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa den nya taxan för år 2019 avseende sotning och brandskyddskontroll i Trollhättans Stad. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01. Direktionen beslutade vidare att tillsända den nya taxan för år 2019 till kommunfullmäktige i Trollhättans Stad för fastställelse.

§ 24 Delegationsärende

Förteckning över beslut fattade med stöd av direktionens delegationsbeslut § 13/2017 Ärenden till och med 2018-05-31, nr 131-218.

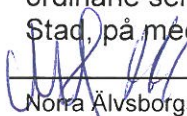
Direktionens beslut

Direktionen beslutade att lägga förekommande ärenden till handlingarna.

§ 25 Förbundschefens rapport från verksamheten

NÄRF utgör samordnare för räddningstjänstförstärkning inom Fyrbodal. Räddningstjänsterna i Fyrbodal skickade gemensamt personal att utgöra extra resurs till inträffade skogsbränder i Västmanland. Arbetet skedde i samverkan med räddningstjänsterna inom Västra Götaland (Räddsam VG) och på begäran av Storstockholms Räddningscentral (SSRC).

Den senaste perioden har det rått eldningsförbud inom hela förbundsområdet. Arbetsgivaren tog med anledning av detta beslut om att ej bevilja semester med kort framförhållning utanför ordinarie semesterplan. Förbundet håller, i samverkan med kommunjurist inom Trollhättans Stad, på med en översyn av gällande eldningsföreskrifter för medlemskommunerna.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Larmvägen 1
461 38 Trollhättan

Telefon växel
0521-26 59 00
Fax
0520-818 21

E-post
info@brand112.se
Webb
www.brand112.se

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Förbundet vill flagga för att man befarar framtida personalbrister avseende RiB-personal. Trenden visar på ett minskat intresse att utgöra RiB-personal inom vissa delar av förbundets geografiska upptagningsområde.

En redogörelse över uppvisad utryckningsstatistik för de senaste tre åren, 2016-2018, avseende brand i byggnad, brand övrig, trafikolycka samt IVPA.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 26 Övriga frågor

Fullmäktige inom Vänersborgs kommun har framfört att förevisat underlag avseende årsredovisning för 2017 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund uppvisar ett föredömligt underlag, och att fler borde ta efter detta upplägg.

Direktionen vill rikta ett stort tack till personalen för den tid som gått och önskar alla en trevlig sommar.

Kommunstyrelsen

KS § 148

Dnr 2018/276

Taxor för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda Kommun

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till taxor för 2019 för NÄRFs sotning och brandskyddskontroll att gälla fr.o.m. 2019-01-01

Ärendebeskrivning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) har inkommit med förslag till taxor för 2019 avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun. Sotningen har två huvuduppdrag, dels att utföra lagstadgade brandskyddskontroller och dels att utföra rengöring i form av sotning gentemot hushåll i Färgelanda kommun. Direktionen i NÄRF har vid sammanträde den 2018-06-19 § 22 beslutat att fastställa den nya taxan avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda Kommun. Den nya taxan är beräknad med en genomsnittlig höjning om 2 % för år 2019. Taxehöjningen grundar sig på sotningsindexet.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-06-27
Ledningsutskottets protokoll 2018-09-17 § 113.

Ekonomichefen informerar

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justering

LB

B

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 113

Dnr 2018/276

Taxor för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda Kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till taxor för 2019 för NÄRFs sotning och brandskyddskontroll att gälla fr.o.m. 2019-01-01

Notering till protokollet

Linda Jansson (M) anmäler att hon inte deltar i dagens beslut utan återkommer i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) har inkommit med förslag till taxor för 2019 avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun. Sotningen har två huvuduppdrag, dels att utföra lagstadgade brandskyddskontroller och dels att utföra rengöring i form av sotning gentemot hushåll i Färgelanda kommun. Direktionen i NÄRF har vid sammanträde den 2018-06-19 § 22 beslutat att fastställa den nya taxan avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda Kommun. Den nya taxan är beräknad med en genomsnittlig höjning om 2 % för år 2019. Taxehöjningen grundar sig på sotningsindexet.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-06-27

Ekonomichefen informerar

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Taxor för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda Kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till taxor för 2019 för NÄRFs sotning och brandskyddskontroll.

Ärendebeskrivning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) har inkommit med förslag till taxor för 2019 avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun. Sotningen har två huvuduppdrag, dels att utföra lagstadgade brandskyddskontroller och dels att utföra rengöring i form av sotning gentemot hushåll i Färgelanda kommun.

Direktionen i NÄRF har vid sammanträde den 2018-06-19 § 22 beslutat att fastställa den nya taxan avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda Kommun. Den nya taxan är beräknad med en genomsnittlig höjning om 2 % för år 2019. Taxehöjningen grundar sig på sotningsindexet. Taxan föreslås gälla från och med 2019-01-01.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Datum
2018-06-19

Diarienummer
5010-2018-8-20

*Färgelanda kommun
Kommunfullmäktige
Allhemsvägen 5
458 80 Färgelanda*

Begäran om antagande av taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun

Direktionen har vid sammanträde 2018-06-19 § 22 tagit beslut om taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01. Direktionen beslutade vidare att tillsända den nya taxan för år 2019 till kommunfullmäktige i Färgelanda kommun för fastställelse.

Förbundet översänder härmed taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll för antagande av kommunfullmäktige inom Färgelanda kommun.

Trollhättan 2018-06-19

Hans Därnemyr
Förbundschef/Räddningschef

Bilagor:

Taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun
Sammanträdesprotokoll, Direktionen NÄRF 2018-06-19

Taxor för sotning och brandskyddskontroll, Färgelanda kommun 2019

Taxa, sotning och eldstadsrengöring

Sotning/ rengöring	Enhet	Helårsbostad	Fritidsbostad
Grundavgift	Tillfälle	158	210
Sotning av värmepanna	st	265	265
Sotning av lokaleldstad	st	158	158
Tillkommande objekt	St	158	158
Sotsugningsavgift	Tillfälle	50	50
Förgävesbesök	Tillfälle	316	420

Taxa, brandskyddskontroll

Brandskyddskontroll	Enhet	Helårsbostad	Fritidsbostad
Grundavgift	Tillfälle	228	272
Kontroll av första objekt	st	516	516
Tillkommande objekt	st	224	224
Förgävesbesök	Tillfälle	457	547

Taxa, övriga sotnings- och rengöringsarbeten

Brandskyddskontroll	Enhet	Helårsbostad	Fritidsbostad
Administrativ kostnad	Tillfälle	158	158
Brandskyddskontroll	Tim	594	594
Sotning/ rengöring	Tim	451	451
Bilkostnad	Km	3,50	3,50

Allmänt

Taxorna för sotning och brandskyddskontroll har antagits av kommunfullmäktige i Färgelanda kommun 201x-xx-xx, KF § xx, dnr xxx att gälla fr.o.m. 2019-xx-xx. Taxan justeras årligen enligt index fastställt av Sveriges Kommuner och landsting (SKL).

Grundavgift tillkommer på samtliga fastigheter. I avgiften ingår kostnad för administration, resa, fordon och duschtid. Om fastigheten trots avisering ej är tillgänglig debiteras dubbel grundavgift för väntetid och administrativ kostnad, s.k. **förgävesbesök**.

Om ändrad eldning meddelas efter att avisering utgått, debiteras en grundavgift.

Övriga sotnings- och rengöringsarbeten

Bilkostnad, resekostnad, administrativa avgifter, förbrukningsmaterial samt kostnader för teknisk utrustning tillkommer för samtliga arbeten. För imkanaler i restauranger och storkök debiteras en ersättning per man och timme. I de fall en extrabeställning av sotning eller brandskyddskontroll sker eller att denna tjänst tas utanför ordinarie inplanerad tur debiteras ersättning per man och timme.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Plats och tid	Norra Älvsborgs Räddningstjänst, Färgelanda kl.09:00-11:20
Beslutande	Monica Hanson (S), Trollhättan Ordförande Kjell Nilsson (S) Vänersborg Kent Almkvist (C), Trollhättan Henrik Harlitz (M), Vänersborg Rune Månsson (S) Färgelanda Gunnar Karlsson (C), Mellerud
Övriga deltagande	Lars-Göran Ljunggren (S), Vänersborg, ej tjänstgörande ersättare Leif Söderqvist (C) Färgelanda, ej tjänstgörande ersättare Roland Björndahl (C), Mellerud, ej tjänstgörande ersättare Hans Därnemyr, förbundschef Anders Gillek, stf. Räddningschef Bodil Bramfors, ekonomichef Anders Sundberg, Kommunal Pär-Henrik Karlsson, BRF Johan Bäckström, Ledarna
Utses att justera	Henrik Harlitz
Justeringens plats och tid	Brandstationen, Trollhättan
Underskrifter	Sekreterare <u>Ann Gustavsson</u> Paragraf § 16-26 Ordförande <u>Monica Hanson</u> Justerande <u>Henrik Harlitz</u>

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Sammanträdesdatum: 2018-06-19

Datum för anslags-
uppsättande 2018-06-19

Datum för anslags-
nedtagande 2018-07-13

Förvaringsplats
för protokollet Brandstationen, Trollhättan

Underskrift

.....

Utdragsbestyrkande

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

§ 16 Val av justerande

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att välja Henrik Harlitz att justera protokollet.

§ 17 Rapporter/ skrivelser

a) Upphandling företagshälsovård

Förbundet har genom Vänersborgs kommun genomfört en upphandlingsprocess avseende företagshälsovård. Två anbud har inkommit. Förbundet kommer att lämna tilldelningsbeslut inom kort.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

b) Gemensam operativ systemledning (GOSL), RMB-NÄRF

En styrgrupp har tillsatts för att leda samverkansarbetet. Arbetsgrupper har utsetts för se över samverkansavtal, personalresurser inom RMB och NÄRF samt arbetsrättsliga frågorna.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

c) Uppdrag fördjupad analys brandvattenförsörjning/ brandposter

Enhet samhällsskydd har på uppdrag av förbundschefen genomfört en utredning kring hur brandvattenförsörjning med brandposter inom NÄRF ska säkerställas. Därtill har ett förslag till policy och avtalspunkter tagits fram med syfte att tydliggöra ansvarsfördelning mellan förbundet och ägarkommunerna. Förbundets brandingenjör Nicklas Jansson lämnade en redogörelse för direktionen kring utredningens innehåll, slutsatser och förslag på åtgärder för att säkerställa en god brandvattenförsörjning inom förbundsområdet.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten. Direktionen uppdrar åt förbundschefen att lämna en redogörelse över ärendet avseende brandvattenförsörjning på nästkommande ägarsamråd.

d) Information om vitesföreläggande

Förbundet har lämnat ett förslag till beslut avseende att förena föreläggande med vite för Slätterängen Höskrindan 1 AB, org.nr 556711-5448 för utskottet. Utskottet beslutade 2018-05-17 att förena föreläggande med vite enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Förbundet lämnade en kort redogörelse över ärendet för direktionen.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

e) Information om genomförda olycksutredningar (3 st.)

Förbundet har under perioden slutfört 3 st. olycksundersökningar avseende;

- brand i villa, Trollhättan oktober 2017
- brand i byggnad, Trollhättan januari 2018
- brand i flerbostadshus; Brålanda februari 2018

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

f) Tertialrapport jan-april 2018, ekonomiskt nuläge

Förbundet visar ett plusresultat på totalt 427 tkr för perioden. Resultat exkl. sotningsverksamheten uppgår till 360 tkr. Prognos för helåret visar på ca 100 tkr.

Förbundet lämnade en redogörelse över avviktande kostnads- och intäktsposter från budget.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

g) Dataskyddsförordningen (GDPR)

Förbundet lämnar en redogörelse för direktionen över hittills genomfört arbete, samt vad förbundet har att arbeta vidare med, för att leva upp till den nya förordningen.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 18 Beslut om dataskyddsombud för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har enligt artikel 37 i Dataskyddsförordningen skyldighet att utse ett dataskyddsombud. Till dataskyddsombud för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) föreslås Klas Nilsson, dataskyddsombud Trollhättans Stad.

Utskottet beslutade vid möte 2018-05-17 att föreslå för Direktionen att välja Klas Nilsson, dataskyddsombud Trollhättans Stad som tillika dataskyddsansvarig för NÄRF.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att, utifrån utskottets förslag, välja Klas Nilsson, dataskyddsombud Trollhättans Stad som tillika dataskyddsombud för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

§ 19 Beslut om revidering av delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har utifrån identifierat behov tagit fram ett förslag till revidering av delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Syftet är att tydliggöra delegation och ansvarsroller inom områdena för ekonomiska transaktioner, myndighetsutövning och personal/ arbetsmiljö samt övergripande allmänna delar.

Direktionen har att fatta beslut om antagande av reviderad delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund enligt, av förbundet, presenterade ändringar. Beslutet föreslås gälla tills dess att en förändring inträffar som föranleder ett nytt direktionsbeslut.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att anta reviderad delegationsordning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Beslutet gäller tills dess att en förändring inträffar som föranleder ett nytt direktionsbeslut.

§ 20 Beslut om budget 2019 inkl. ekonomisk plan år 2020-2021 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har tagit fram ett förslag till budget 2019 inkl. ekonomisk plan för år 2020-2021.

Hänsyn har inte tagits till det beslut som ägarkommunerna tog 2018-03-21 avseende samordnad ledningsförmåga mellan NÄRF och RMB (Räddningstjänsten Mitt Bohuslän). Tidigast i höst är projektet så långt framskridet så att en relevant budget kan planeras. Samarbetet planeras att starta i årsskiftet 2018/ 2019.

Direktionen föreslås besluta i enlighet med förslaget.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa budget 2019 inkl. ekonomisk plan för år 2020-2021.

§ 21 Beslut om taxor 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Förbundet har tagit fram ett förslag till taxor 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. När det gäller taxor som är personalrelaterade har dessa anpassats till budgeterade löneökningar. Detta avser även taxor för myndighetsutövning såsom tillsyn, tillstånd etc. Övriga taxor har räknats upp med KPI jan månad, föregående år.

Personalrelaterade tjänster har räknats upp med 2,8 % vilket stämmer överens med budgeterad förändring. Övriga taxor har räknats upp med 1,58 % vilket motsvarar KPI (jan 2018/jan 2017).

Taxor för tjänster avseende automatiska brandlarm kommer att revideras under hösten 2018 då rutiner och avtalshantering är under omarbetning. Tidigare förfarande, enligt kursiv text nedan, kommer då att utgå.

Taxor för anslutningar och tjänster vid larmcentralen startar med ett grundbelopp vid nyanslutning som inte har räknats upp. Befintliga abonnemang räknas upp med KPI okt mån.

Direktionen föreslås besluta att fastställa den nya taxan för år 2019. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01.

Taxor avseende myndighetsutövning år 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ska därefter översändas till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för fastställelse.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa taxor 2019 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01. Direktionen beslutade vidare att tillsända taxor 2019 avseende myndighetsutövning till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för fastställelse.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

§ 22 Beslut om taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun
2019 års taxa för sotning och brandskyddskontroll inom Färgelanda kommun är beräknad med en genomsnittlig höjning på 2 %. Taxehöjningen grundar sig på sotningsindexet. Taxehöjningen föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 2019.

Direktionen föreslås besluta att fastställa 2019 års taxa för sotningsverksamheten inom Färgelanda kommun enligt förslaget. Taxor avseende sotning och brandskyddskontroll år 2019 inom Färgelanda kommun ska därefter översändas till kommunfullmäktige i Färgelanda för fastställelse.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa den nya taxan för år 2019 avseende sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda kommun. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01. Direktionen beslutade vidare att tillsända den nya taxan för år 2019 till kommunfullmäktige i Färgelanda kommun för fastställelse.

§ 23 Beslut om taxor 2019 för sotning och brandskyddskontroll i Trollhättans Stad
2019 års taxa för sotning och brandskyddskontroll inom Trollhättans Stad är beräknad med en genomsnittlig höjning på 2 %. Taxehöjningen grundar sig på sotningsindexet. Taxehöjningen föreslås gälla fr.o.m. den 1 januari 2019.

Direktionen föreslås besluta att fastställa 2019 års taxa för sotningsverksamheten inom Trollhättans Stad enligt förslaget. Taxor avseende sotning och brandskyddskontroll år 2019 inom Trollhättans Stad ska därefter översändas till kommunfullmäktige i Trollhättan för fastställelse.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa den nya taxan för år 2019 avseende sotning och brandskyddskontroll i Trollhättans Stad. Taxan föreslås gälla fr.o.m. 2019-01-01. Direktionen beslutade vidare att tillsända den nya taxan för år 2019 till kommunfullmäktige i Trollhättans Stad för fastställelse.

§ 24 Delegationsärende

Förteckning över beslut fattade med stöd av direktionens delegationsbeslut § 13/2017 Ärenden till och med 2018-05-31, nr 131-218.

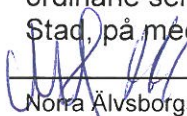
Direktionens beslut

Direktionen beslutade att lägga förekommande ärenden till handlingarna.

§ 25 Förbundschefens rapport från verksamheten

NÄRF utgör samordnare för räddningstjänstförstärkning inom Fyrbodal. Räddningstjänsterna i Fyrbodal skickade gemensamt personal att utgöra extra resurs till inträffade skogsbränder i Västmanland. Arbetet skedde i samverkan med räddningstjänsterna inom Västra Götaland (Räddsam VG) och på begäran av Storstockholms Räddningscentral (SSRC).

Den senaste perioden har det rått eldningsförbud inom hela förbundsområdet. Arbetsgivaren tog med anledning av detta beslut om att ej bevilja semester med kort framförhållning utanför ordinarie semesterplan. Förbundet håller, i samverkan med kommunjurist inom Trollhättans Stad, på med en översyn av gällande eldningsföreskrifter för medlemskommunerna.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Larmvägen 1
461 38 Trollhättan

Telefon växel
0521-26 59 00
Fax
0520-818 21

E-post
info@brand112.se
Webb
www.brand112.se

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Förbundet vill flagga för att man befarar framtida personalbrister avseende RiB-personal. Trenden visar på ett minskat intresse att utgöra RiB-personal inom vissa delar av förbundets geografiska upptagningsområde.

En redogörelse över uppvisad uttryckningsstatistik för de senaste tre åren, 2016-2018, avseende brand i byggnad, brand övrig, trafikolycka samt IVPA.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 26 Övriga frågor

Fullmäktige inom Vänersborgs kommun har framfört att förevisat underlag avseende årsredovisning för 2017 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund uppvisar ett föredömligt underlag, och att fler borde ta efter detta upplägg.

Direktionen vill rikta ett stort tack till personalen för den tid som gått och önskar alla en trevlig sommar.

Kommunstyrelsen

KS § 151 Dnr 2018/281

Bekräftelse av borgensförbindelse, regressavtal och avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat samt fullmakt att kommunicera borgensförbindelse

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar

att Färgelanda kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 23 mars 1998 ("Borgensförbindelsen"), vari Färgelanda kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Färgelanda kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

att Färgelanda kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 5 juli 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

att Färgelanda kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 16 augusti 2011, vari Färgelanda kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

att utse kommunstyrelsens ordförande och kommunchefen att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening ("Föreningen"). Föreningens upplånings- och utlåningsverksamhet bedrivs i det av Föreningen helägda dotterbolaget Kommuninvest i Sverige AB (publ) ("Kommuninvest"). För att Kommuninvest i sin upplåning ska få bästa möjliga kreditvillkor på lånemarknaden återfinns i Föreningens stadgar som villkor för medlemskap, att samtliga medlemmar enligt separat tecknad borgensförbindelse ska ansvara solidariskt såsom för egen skuld för Kommuninvests samtliga förpliktelser. Samtliga medlemmar har tecknat borgensförbindelse.

Kommunstyrelsen

Forts KS § 151

Färgelanda kommun utfärdade sin borgensförbindelse den 23 mars 1998 och har bekräftat densamma genom beslut av kommunfullmäktige den 21 oktober 2009.

Ett borgensåtagande är enligt lag endast giltigt i tio år från den dag då åtagandet ingicks, alternativt från den dag då borgensåtagandet bekräftats genom beslut av kommunfullmäktige. Giltighetstiden för Färgelanda kommuns borgensåtagande kommer således inom kort att löpa ut. Med hänsyn till att borgensförbindelsen utgör ett av villkoren för medlemskap i Föreningen och den betydelse borgensförbindelserna har för Kommuninvests verksamhet är det av mycket stor vikt att Färgelanda kommun innan borgensförbindelsens giltighetstid löper ut på nytt fattar ett beslut i kommunfullmäktige som bekräftar att borgensförbindelsen alltjämt är gällande, samt därefter undertecknar en separat sådan bekräftelse av borgensförbindelsen. När detta har skett har borgensåtagandet förlängts ytterligare en tioårsperiod.

Samtliga medlemmar har, utöver borgensförbindelsen, tecknat ett separat regressavtal ("Regressavtalet") med Kommuninvest samt ett avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponering avseende derivat ("Garantiavtalet"). Även dessa avtal är av avgörande betydelse för medlemskap i Föreningen samt av stor vikt för Kommuninvests verksamhet. Färgelanda kommun undertecknade Regressavtalet den 5 juli 2011 och Garantiavtalet den 16 augusti 2011. Även dessa avtal riskerar att bli ogiltiga efter tio år och måste därför, inom denna tid, bekräftas i enlighet med vad som ovan angivits för borgensförbindelsen.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-08-08

Ledningsutskottets protokoll 2018-09-17 § 116.

Ekonomichefen informerar

Skickas till kommunfullmäktige

Justering

48

B

Utdragsbestyrkande

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Bekräftelse av borgensförbindelse, regressavtal och avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat samt fullmakt att kommunicera borgensförbindelse

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar

att Färgelanda kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 23 mars 1998 ("Borgensförbindelsen"), vari Färgelanda kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltså gäller samt att Kommuninvest äger företräda Färgelanda kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

att Färgelanda kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 5 juli 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltså gäller.

att Färgelanda kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 16 augusti 2011, vari Färgelanda kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltså gäller.

att utse kommunstyrelsens ordförande och kommunchef att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening ("Föreningen"). Föreningens upplånings- och utlåningsverksamhet bedrivs i det av Föreningen helägda dotterbolaget Kommuninvest i Sverige AB (publ) ("Kommuninvest"). För att Kommuninvest i sin upplåning ska få bästa möjliga kreditvillkor på lånemarknaden återfinns i Föreningens stadgar som villkor för medlemskap, att samtliga medlemmar enligt separat tecknad

borgensförbindelse ska ansvara solidariskt såsom för egen skuld för Kommuninvests samtliga förpliktelser. Samtliga medlemmar har tecknat borgensförbindelse. Färgelanda kommun utfärdade sin borgensförbindelse den 23 mars 1998 och har bekräftat densamma genom beslut av kommunfullmäktige den 21 oktober 2009.

Ett borgensåtagande är enligt lag endast giltigt i tio år från den dag då åtagandet ingicks, alternativt från den dag då borgensåtagandet bekräftats genom beslut av kommunfullmäktige. Giltighetstiden för Färgelanda kommuns borgensåtagande kommer således inom kort att löpa ut. Med hänsyn till att borgensförbindelsen utgör ett av villkoren för medlemskap i Föreningen och den betydelse borgensförbindelserna har för Kommuninvests verksamhet är det av mycket stor vikt att Färgelanda kommun innan borgensförbindelsens giltighetstid löper ut på nytt fattar ett beslut i kommunfullmäktige som bekräftar att borgensförbindelsen alltjämt är gällande, samt därefter undertecknar en separat sådan bekräftelse av borgensförbindelsen. När detta har skett har borgensåtagandet förlängts ytterligare en tioårsperiod.

Samtliga medlemmar har, utöver borgensförbindelsen, tecknat ett separat regressavtal ("Regressavtalet") med Kommuninvest samt ett avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat ("Garantiavtalet"). Även dessa avtal är av avgörande betydelse för medlemskap i Föreningen samt av stor vikt för Kommuninvests verksamhet. Färgelanda kommun undertecknade Regressavtalet den 5 juli 2011 och Garantiavtalet den 16 augusti 2011. Även dessa avtal riskerar att bli ogiltiga efter tio år och måste därför, inom denna tid, bekräftas i enlighet med vad som ovan angivits för borgensförbindelsen.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

2018-06-20

Färgelanda kommun
Att: Kristina Olsson
458 80 Färgelanda

Angående borgensförbindelse, regressavtal och avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat

Vi skriver till Dig som kontaktperson för Färgelanda kommun som är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening ("Föreningen").

Föreningens upplånings- och utlåningsverksamhet bedrivs i det av Föreningen helägda dotterbolaget Kommuninvest i Sverige AB (publ) ("Kommuninvest"). För att Kommuninvest i sin upplåning ska få bästa möjliga kreditvillkor på lånemarknaden återfinns i Föreningens stadgar som villkor för medlemskap, att samtliga medlemmar enligt separat tecknad borgensförbindelse ska ansvara solidariskt såsom för egen skuld för Kommuninvests samtliga förpliktelser. Samtliga medlemmar har tecknat borgensförbindelse. Färgelanda kommun utfärdade sin borgensförbindelse den 23 mars 1998 och har bekräftat densamma genom beslut av kommunfullmäktige den 21 oktober 2009.

Samtliga kommunala borgensförbindelser förvaras hos Kommuninvest. Vid Kommuninvests upptagande av lån på lånemarknaden presenteras borgensförbindelserna för långivaren. I den praktiska hanteringen vid företeende av borgensförbindelser i samband med Kommuninvests upplåning företräder således Kommuninvest medlemmarna gentemot långivarna.

Ett borgensåtagande är enligt lag endast giltigt i tio år från den dag då åtagandet ingicks, alternativt från den dag då borgensåtagandet bekräftats genom beslut av kommunfullmäktige. Giltighetstiden för Färgelanda kommuns borgensåtagande kommer således inom kort att löpa ut. Med hänsyn till att borgensförbindelsen utgör ett av villkoren för medlemskap i Föreningen och den betydelse borgensförbindelserna har för Kommuninvests verksamhet är det av mycket stor vikt att Färgelanda kommun innan borgensförbindelsens giltighetstid löper ut på nytt fattar ett beslut i kommunfullmäktige, på det sätt som anges nedan, som bekräftar att borgensförbindelsen alltjämt är gällande, samt därefter undertecknar en separat sådan bekräftelse av borgensförbindelsen. När detta har skett har borgensåtagandet förlängts ytterligare en tioårsperiod.

Samtliga medlemmar har, utöver borgensförbindelsen, tecknat ett separat regressavtal ("Regressavtalet") med Kommuninvest samt ett avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat ("Garantiavtalet"). Även dessa

KOMMUNINVEST

avtal är av avgörande betydelse för medlemskap i Föreningen samt av stor vikt för Kommuninvests verksamhet. Färgelanda kommun undertecknade Regressavtalet den 5 juli 2011 och Garantiavtalet den 16 augusti 2011. Även dessa avtal riskerar att bli ogiltiga efter tio år och måste därför, inom denna tid, bekräftas i enlighet med vad som ovan angivits för borgensförbindelsen.

För att underlätta för medlemmarna har beslutats att tillämpa ett gemensamt förfarande för samtliga bekräftelser och att Regressavtalet och Garantiavtalet således ska bekräftas i samband med borgensförbindelsen. På så sätt måste endast en bekräftelse göras, som omfattar såväl borgensförbindelsen som avtalen ("Bekräftelsen").

En checklista har upprättats över åtgärder som ska vidtas vid tecknandet av Bekräftelsen. För att enhetlighet i dokumentationen för samtliga medlemmar (i dagsläget ca 280 st) ska uppnås är det viktigt att samtliga medlemmar följer checklistan.

Färgelanda kommun ska vidta följande åtgärder.

1. Kommunfullmäktige ska fatta ett beslut med följande lydelse:
Kommunfullmäktige beslutar

Att Färgelanda kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 23 mars 1998 ("Borgensförbindelsen"), vari Färgelanda kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Färgelanda kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

Att Färgelanda kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 5 juli 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

Att Färgelanda kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 16 augusti 2011, vari Färgelanda kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

att utse [NN] och [NN] att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

2. Protokoll från fullmäktiges möte (innehållande beslutet om att bekräfta ingången Borgensförbindelse, Regressavtalet samt Garantiavtalet) ska anslås på kommunens anslagstavla i enlighet med reglerna i kommunallagen. Observera att vad gäller anslagsbevis måste justeringen av protokollet ha anslagits tre veckor

KOMMUNINVEST

från uppsättandet, dvs. 3 veckor + 1 dag räknat med dagen då det sattes upp. Som tumregel gäller att om protokollet anslås en måndag ska det tas ned en tisdag. Observera dock att förlängning av denna tid måste ske då sista dagen i fristen infaller på en lördag, en allmän helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton. Kontakta gärna Advokatfirman Lindahl (kontaktuppgifter nedan) om ni har några frågor med anledning av detta.

3. När anslagstiden löpt ut ska lagakraftsbevis begäras från förvaltningsrätten i Göteborg.
4. När kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft ska slutligen Bekräftelsen undertecknas av de två företrädare för Färgelanda kommun som kommunfullmäktige bemyndigat i sitt beslut. För det fall företrädare inte namngivits i beslutet, och bemyndigandet endast avser innehavaren av viss befattning, ska till Bekräftelsen bifogas underlag som visar att företrädaren innehade ifrågavarande befattning vid tiden för undertecknandet.
5. Färgelanda kommun ska därefter till Advokatfirman Lindahl översända följande:
  - A) Lagakraftvunnet protokoll
Kopia av lagakraftvunnet protokoll med fullmäktiges beslut enligt punkten 1 ovan (inklusive anslagsbevis och lagakraftbevis).
  - B) Bekräftelsen i original (samt i förekommande fall, underlag enligt punkt 4)

Kommuninvest önskar att undertecknad Bekräftelse tillställs Advokatfirman Lindahl senast den 31 maj 2019.

Vi har uppdragit åt Advokatfirman Lindahl att biträda oss i arbetet rörande borgensbekräftelserna och vid frågor rörande dessa ber vi er därför att kontakta Ida Karlsson på Advokatfirman Lindahl via telefon 019-20 89 00 eller via e-post ida.karlsson@lindahl.se.

Handlingar skickas till:
Advokatfirman Lindahl
Box 143
701 42 Örebro

Med vänlig hälsning

Fredrika Norman
KOMMUNINVEST I SVERIGE AB (PUBL)

Bekräftelse av borgensförbindelse, regressavtal och avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat samt fullmakt att kommunicera borgensförbindelse

Härmed bekräftas

- att ingången borgensförbindelse av den 23 mars 1998 ("Borgensförbindelsen"), vari Färgelanda kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller;
- att Kommuninvest äger företräda Färgelanda kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests borgenärer och blivande borgenärer;
- att regressavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 5 juli 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller; samt
- att garantiavtalet undertecknat av Färgelanda kommun den 16 augusti 2011, vari Färgelanda kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

_____/_____
Ort Datum

För Färgelanda kommun

_____
Företrädare för kommunen
enligt beslut

_____
Företrädare för kommunen
enligt beslut

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

Kommunstyrelsen

KS § 157 Dnr 2018/30

Förslag om taxor 2019 enligt alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Dalslands Alkohol och tobaksenhets förslag till taxor och tillsynsavgifter för handläggning av alkoholutskänkning att gälla fr.o.m. 1 januari 2019.

Genom ovanstående ställningstagande har kommunfullmäktige beslutat att godkänna Dalslands Alkohol och tobaksenhets förslag till taxor och tillsynsavgifter avseende alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel att gälla fr.o.m. 1 jan 2019 i sin helhet. (Kommunfullmäktige har redan beslutat (2018-06-20 § 65) att godkänna övriga delar i förslaget.)

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2018-06-20, § 65 godkänt delar av förslaget till taxor enligt alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel med undantag av den del som avser tillsynsavgifter för serveringstillstånd. Denna del av förslaget har återremitterats för utredning om möjligheterna att göra ett mer flexibelt system med hänsyn tagen till omfattningen av alkoholförsäljningen.

Dalslands Alkohol och Tobaksenhet har utarbetat ett förslag där hänsyn tagits till restaurangernas faktiska försäljning av alkohol.

Beslutsunderlag

Dalslands Alkohol och tobaksenhets tjänsteskrivelse 2018-08-27
Ledningsutskottets protokoll 2018-09-17 § 125

Socialchefen informerar.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 125

Dnr 2018/30

Förslag om taxor 2019 enligt alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarett med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Dalslands Alkohol och tobaksenhets förslag till taxor och tillsynsavgifter för handläggning av alkoholutskänkning att gälla fr.o.m. 1 januari 2019.

Genom ovanstående ställningstagande har kommunfullmäktige beslutat att godkänna Dalslands Alkohol och tobaksenhets förslag till taxor och tillsynsavgifter avseende alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarett med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel att gälla fr.o.m. 1 jan 2019 i sin helhet. (Kommunfullmäktige har redan beslutat (2018-06-20 § 65) att godkänna övriga delar i förslaget.)

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2018-06-20, § 65 godkänt delar av förslaget till taxor enligt alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarett med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel med undantag av den del som avser tillsynsavgifter för serveringstillstånd. Denna del av förslaget har återremitterats för utredning om möjligheterna att göra ett mer flexibelt system med hänsyn tagen till omfattningen av alkoholförsäljningen.

Dalslands Alkohol och Tobaksenhet har utarbetat ett förslag där hänsyn tagits till restaurangernas faktiska försäljning av alkohol.

Beslutsunderlag

Dalslands Alkohol och tobaksenhets tjänsteskrivelse 2018-08-27

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justering

UB |

Utdragsbestyrkande

2018-08-27

Myndighetsnämnden i Färgelanda

Förslag om taxor 2019 enligt alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel

Förslag till beslut

Myndighetsnämnden i Färgelanda kommun beslutar att

- föreslå kommunstyrelsen att anta taxeförslaget för 2019.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa föreslagna taxor för 2019.

Sammanfattning av ärendet

Dalslandskommunerna har haft gemensam handläggning enligt alkohollagen och tobakslagen sedan 1998. Förändringar när det gäller tobakslagen har utretts och det kommer inom kort beslut som påverkar handläggningen enligt tobakslagen. Det medför förändring i taxorna även här men i nuläget är det oklart i vilken omfattning lagförslaget kommer att antas.

Underlag till tjänsteskrivelsen

Oförändrad taxa för 2019 när det gäller **ansökan** enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare samt lagen om receptfria läkemedel. Förändrad taxa enligt alkohollagen när det gäller årliga fasta och rörliga avgifter, samt omregistrering av bolag och tillfälliga tillstånd för allmänheten. Beräkning av intäkter för 2019 utifrån restaurangernas alkoholförsäljning under 2017.

Beskrivning av ärendet

De avgifter som tas ut när det gäller alkohollagen och tobakslagen får enligt kommunallagen (1991:900) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder. Ansökningsavgifter enligt alkohollagen har för 2019 föreslagits ligga kvar på samma nivå som 2018 när det gäller stadigvarande serveringstillstånd med sänkning av avgifter för mindre ändringar i bolagssammansättning och omregistreringar som inte medför ägarskifte eller förändrat aktieinnehav, se bilaga 1. Däremot har en förändring av både fast och rörligt del när det gäller tillståndsavgifter (f d tillsynsavgifter) gjorts om för att bli rättvisare utifrån försäljning samt vissa förändringar vid ansökan om tillfälliga serveringstillstånd, se bilaga 1.

För taxor enligt tobakslagen kommer troligen en förändring i lagen under 2019 och nya taxor ska beslutas efter det att lagen träder i kraft. Det är oklart vad som kommer att påverka handläggning och tillsyn.

Förändrad taxa enligt alkohollagen under 2019 med förslag om fast avgift för administration samt en försäljningstaxa utifrån verklig försäljning

Taxeförslaget för de årliga avgifterna har baserats på den verkliga försäljningen av alkoholdrycker för att få en så rättvis taxa som möjligt. Emellertid måste en administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen.

När det gäller tillfälliga serveringstillstånd för allmänheten har taxan sänkts då de flesta söker endast för 1-2 tillfällen och de som vill ha flera tillfällen får då välja att betala för extra dagar vid ansökningstillfället. Vid omregistrering av bolagsform eller nya ledamöter krävs en enklare handläggning vilket motiverar en sänkt avgift.

Avgifter som avser serveringstillstånd ska inte vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt möjligt avgiftsfinansieras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (1991:900). Taxeförslag specificeras i bilaga 3.

När det gäller tillsynsavgifter är det ett sätt att upprätthålla konkurrensneutralitet i kommunerna. Görs ingen tillsyn finns risk för oegentligheter och det kan bli en snedvriden konkurrens mellan företagen, som t ex dumpar priser och betalar ut svarta löner.

De avgifter som avser tobakslagen, lag om e-cigarett med påfyllnadsbehållare och lag om receptfria läkemedel är för tillfället oförändrade p g a förväntade lagändringar. Se bilaga 1, sidan 2.

Dalsland dag som ovan

Yvonne Pettersson
alkoholhandläggare

Bilaga	Nr
Taxeförslag 2019 ansökningsavgifter	1
Oförändrad taxa enligt tobakslagen, lagen om e-cigarett med påfyllnadsbehållare Och lagen om receptfria läkemedel	1 sid 2
Beräkning av ny tillståndstaxa för 2019	3 (Sekretess)

Förslag TAXOR 2019

Taxor enligt alkohollagen

Stadigvarande tillstånd	Avgift kr	Kommentar
-Nyansökningar stadigvarande serveringstillstånd, Ägarskiften, servering på tåg och båt	9000:-	Inkl 1 kunskapsprov
-Utvidgade tillstånd gemensam serveringsyta samt utökad serveringstid, ändrad serveringsyta eller ändrat alkoholutbud	4000:-	Sökande har tillstånd i Dalsland
-Ändring ändring/ny ledamot i bolaget, omregistrering till AB/HB/EF, eller övrig omregistrering i företag	500:-	Ingen återbetalning
-Nyansökan cateringtillstånd, provsmakning och pausservering	5000:-	Inkl 1 kunskapsprov
-Anmälan om catering, provsmakning, rumsservering, rumsservering eller kryddning av snaps	Ingen avgift	Sökande har tillstånd i Dalsland
Tillfälligt utökad serveringstid och serveringsyta	2500:-	Sökande har tillstånd i Dalsland
Tillfälliga tillstånd		
-Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal Sökanden har stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	3000:- 500:-/dag	Ingen återbetalning
- Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal Sökanden har inte stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	5000:- 500:-/dag	Ingen återbetalning
- Tillfälligt tillstånd För slutna sällskap max 6 tillstånd per halvår och avser samma lokal	2000:-	Ingen återbetalning
-Kunskapsprov med möjlighet till två omprov (Gäller både stadigvarande eller tillfälligt tillstånd)	1000:- /prov	<i>Per provtillfälle förutom nyansökans första prov</i>
Årlig avgift för stadigvarande serveringstillstånd		
Fast avgift serveringstillstånd	4000:-	
Fast avgift tillstånd för pausservering och provsmakning	2000:-	Halv fast avgift
Rörlig avgift kronor		
0-25 000	0:-	Beror på föregående års försäljning enligt restaurangrapport
25 001-50 000	1000:-	
50 001-100 000	2000:-	
100 001-150 000	3000:-	
150 001-200 000	4000:-	
200 001-300 000	5000:-	
300 001-600 000	6000:-	
600 001-900 000	7000:-	
900 001-1 200 000	8000:-	
1 200 001-1 500 000	9000:-	
1-500 001-2 500 000	10000:-	
2 500 001-3 000 000	11000:-	
3 000 001 -	12000:-	
Påminnelseavgift Restaurangrapport ska vara registrerat före den 31mars! 500:- första påminnelsen! 1000:- andra påminnelsen, utredning startas.		

TAXOR 2019

Taxor enligt tobakslagen, lagen om e-cigarett med påfyllnadsbehållare samt lagen om receptfria läkemedel

Tillsynsavgifter	Avgift kr	kommentar
En produkt	2000:-	Vid försäljning av t ex folköl och tobak blir det två produkter och totalt 3500:-
Två produkter	3500:-	
Tre produkter	4500:-	
Fyra produkter	5500:-	

Då en ny tobakslag troligen kommer att antas under 2019, där förslag om tillstånd för tobak istället för anmälan föreslås, kan tillsynsavgifterna för dessa produkter komma att ändras.

Kommunernas arbete enligt alkohollagen har ett direkt lagstöd för avgiftsuttag, enligt 8 kap 10 § alkohollagen och 8 kap 3 § b-c i kommunallagen. Begränsning finns dock att kommunerna inte får ta ut en högre avgift än vad som motsvarar de kostnader som kommunerna har för de tjänster de tillhandahåller (självkostnadsprincipen).

Taxor enligt alkohollagen

Stadigvarande tillstånd	Avgift kr	Kommentar
Nyansökningar stadigvarande serveringstillstånd, Ägarskiten, servering på tåg och båt	9000	Inkl 1 kunskapsprov
Utvidgade tillstånd: gemensam serveringsyta samt utökad serveringstid, serveringsyta eller ändrat alkoholutbud, ändring/ny ledamot i bolaget, omregistrering till AB/HB/EF	4000	Sökande har tillstånd i Dalsland
Nyansökan: cateringtillstånd, provsmakning och pausservering	5000	Inkl 1 kunskapsprov
Anmälan om catering, provsmakning eller kryddning av snaps	Ingen avgift	Sökande har tillstånd i Dalsland
Tillfälliga tillstånd		
Tillfälligt utökad serveringstid och serveringsyta	2500	Sökande har tillstånd i Dalsland
Sökanden har stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna -högst 6 dagar och avser samma lokal	4000	Ingen återbetalning
- över 6 dagar	500/dag	Ingen återbetalning
Sökanden har inte stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna -högst 6 dagar och avser samma lokal	6000	Ingen återbetalning
- över 6 dagar	1000/dag	Ingen återbetalning
För slutna sällskap max 6 tillstånd per halvår och avser samma lokal	2000	Ingen återbetalning
Kunskapsprov med möjlighet till två omprov (Gäller både stadigvarande eller tillfälligt tillstånd)	1000/prov	<i>Per provtillfälle förutom nyansökans första prov</i>
Tillståndsavgift		beroende på årsom sättning försäljning av alkoholdrycker
Fast avgift (gäller ej pausservering)	4000	
1 – 50 000	1500	
50 001 – 100 000	3000	
100 001 – 200 000	4 000	
200 001 – 500 000	5 000	
500 001 – 1 000 000	7 000	
1 000 001- 2 000 000	9 000	
2 000 001-3 000 000	11 000	
3 000 001-5 000 000	14000	
5 000 001 - 7 000 000	17 000	
7 000 001 – 9 000 000	20 000	
9 000 001 – 11 000 000	23 000	
11 000 001 -	25 000	
Påminnelseavgift restaurangrapport Ska insändas före den 31mars	500kr /vecka	Fr o m 1 maj påbörjas utredning om ev åtgärd enligt alkohollagen; erinran, varning eller återkallelse restaurang

TAXOR 2018

Taxor enligt tobakslagen, alkohollagen, lagen om e-cigarettor med påfyllnadsbehållare samt lagen om receptfria läkemedel

	Avgift kr	Kommentar
Årsavgift		Vid försäljning av t ex folköl och tobak blir det två produkter och totalt 3500 kr
En av ovanstående produkter:	2000	
Två produkter	3500	
Tre produkter	4500	
Fyra produkter	5500	

Fr o m 2018 debiteras alla avgifter direkt från Dalshands Alkohol- och Tobaksenhet.

Förslag TAXOR 2019

Taxor enligt alkohollagen

Stadigvarande tillstånd	Avgift kr	Kommentar
-Nyansökningar stadigvarande serveringstillstånd, Ägarskiften, servering på tåg och båt	9000:-	Inkl 1 kunskapsprov
-Utvidgade tillstånd gemensam serveringsyta samt utökad serveringstid, ändrad serveringsyta eller ändrat alkoholutbud	4000:-	Sökande har tillstånd i Dalsland
-Ändring ändring/ny ledamot i bolaget, omregistrering till AB/HB/EF, eller övrig omregistrering i företag	500:-	Ingen återbetalning
-Nyansökan cateringtillstånd, provsmakning och pausservering	5000:-	Inkl 1 kunskapsprov
-Anmälan om catering, provsmakning, rumsservering, rumsservering eller kryddning av snaps	Ingen avgift	Sökande har tillstånd i Dalsland
Tillfälligt utökad serveringstid och serveringsyta	2500:-	Sökande har tillstånd i Dalsland
Tillfälliga tillstånd		
-Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal Sökanden har stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	3000:- 500:-/dag	Ingen återbetalning
- Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal Sökanden har inte stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	5000:- 500:-/dag	Ingen återbetalning
- Tillfälligt tillstånd För slutna sällskap max 6 tillstånd per halvår och avser samma lokal	2000:-	Ingen återbetalning
-Kunskapsprov med möjlighet till två omprov (Gäller både stadigvarande eller tillfälligt tillstånd)	1000:- /prov	<i>Per provtillfälle förutom nyansökans första prov</i>
Årlig avgift för stadigvarande serveringstillstånd		
Fast avgift serveringstillstånd	4000:-	
Fast avgift tillstånd för pausservering och provsmakning	2000:-	Halv fast avgift
Rörlig avgift kronor		
0-25 000	0:-	Beror på föregående års försäljning enligt restaurangrapport
25 001-50 000	1000:-	
50 001-100 000	2000:-	
100 001-150 000	3000:-	
150 001-200 000	4000:-	
200 001-300 000	5000:-	
300 001-600 000	6000:-	
600 001-900 000	7000:-	
900 001-1 200 000	8000:-	
1 200 001-1 500 000	9000:-	
1-500 001-2 500 000	10000:-	
2 500 001-3 000 000	11000:-	
3 000 001 -	12000:-	
Påminnelseavgift Restaurangrapport ska vara registrerat före den 31mars! 500:- första påminnelsen! 1000:- andra påminnelsen, utredning startas.		

TAXOR 2019

Taxor enligt tobakslagen, lagen om e-cigarett med påfyllnadsbehållare samt lagen om receptfria läkemedel

Tillsynsavgifter	Avgift kr	kommentar
En produkt	2000:-	Vid försäljning av t ex folköl och tobak blir det två produkter och totalt 3500:-
Två produkter	3500:-	
Tre produkter	4500:-	
Fyra produkter	5500:-	

Då en ny tobakslag troligen kommer att antas under 2019, där förslag om tillstånd för tobak istället för anmälan föreslås, kan tillsynsavgifterna för dessa produkter komma att ändras.

Kommunernas arbete enligt alkohollagen har ett direkt lagstöd för avgiftsuttag, enligt 8 kap 10 § alkohollagen och 8 kap 3 § b-c i kommunallagen. Begränsning finns dock att kommunerna inte får ta ut en högre avgift än vad som motsvarar de kostnader som kommunerna har för de tjänster de tillhandahåller (självkostnadsprincipen).

Kommunstyrelsen

KS § 165 **Dnr 2018-181**
Gemensam avfallsplan 2018-2025 , Färgelanda kommun

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till gemensam avfallsplan 2018-2025 för Färgelanda kommun.

Finansiering: Enligt budget (taxefinansierad)

Ärendebeskrivning:

I samverkan med Dalslandskommunerna Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda och Mellerud har en avfallsplan för perioden 2018-2025 utarbetats under projektledning av SWECO. Avfallsplanens innehåll har styrts av gällande lagar men hänsyn har även tagits utifrån både nationella och lokala mål samt strategier.

Avfallsplanen har ställts ut på mellan den 2 maj 2018 till och med den 31 maj 2018. Under samrådstiden har ett 20-tal yttranden inlämnats.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2018-09-12
Ledningsutskottets protokoll 2018-09-17 § 129.

Teknische chefen informerar.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 129 **Dnr 2018-181**
Gemensam avfallsplan 2018-2025 , Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till gemensam avfallsplan 2018-2025 för Färgelanda kommun.

Finansiering: Enligt budget (taxefinansierad)

Ärendebeskrivning:

I samverkan med Dalslandskommunerna Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda och Mellerud har en avfallsplan för perioden 2018-2025 utarbetats under projektledning av SWECO.

Avfallsplanens innehåll har styrts av gällande lagar men hänsyn har även tagits utifrån både nationella och lokala mål samt strategier.

Avfallsplanen har ställts ut på mellan den 2 maj 2018 till och med den 31 maj 2018. Under samrådtiden har ett 20-tal yttranden inlämnats.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2018-09-12

Chefen för sektor samhällsutveckling och tekniske chefen informerar.

Skickas till
kommunstyrelsen

Samhällsutveckling
Enhetschef, Teknik
Ulf Nilson
0528-56 71 51
ulf.nilsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Gemensam avfallsplan 2018-2025 , Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till gemensam avfallsplan 2018-2025 för Färgelanda kommun.

Finansiering:

Enligt budget (taxefinansierad)

Ärendebeskrivning:

I samverkan med Dalslandskommunerna Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda och Mellerud har en avfallsplan för perioden 2018-2025 utarbetats under projektledning av SWECO.

Avfallsplanens innehåll har styrts av gällande lagar men hänsyn har även tagits utifrån både nationella och lokala mål samt strategier.

Remissförfarande:

Avfallsplanen ställdes ut på remiss mellan den 2 maj 2018 till och med den 31 maj 2018. Avfallsplanen med tillhörande bilagor fanns tillgänglig på respektive kommuns bibliotek och kommunhus samt digitalt på respektive kommuns hemsida. Annonsering om utställning av avfallsplanen har även gjorts i tidningen Dalslänningen.

Remissversionen med tillhörande bilagor skickades ut i digital form till bland annat Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Dalslands Miljö- och Energiförbund, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, Ragn-Sells AB, Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund, Polismyndigheten Väst, Pensionärernas Riksorganisation, SPF Seniorerna, Företagarföreningen, Handikapprådet, Valbohem AB.

Yttranden:

Under samrådstiden inkom elva yttranden som har behandlas gemensamt inom ovan nämnda kommuner samt SWECO.

Susanne Korduner
Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Sektorchef, Sektor Samhällsutveckling

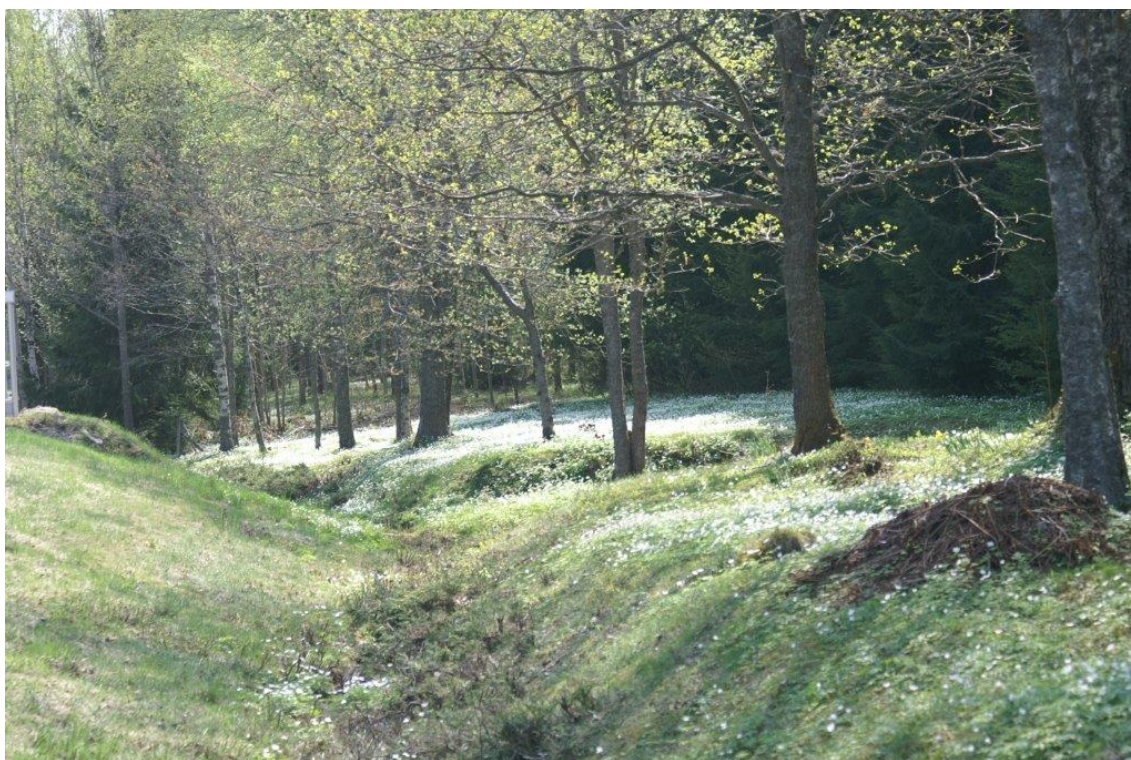

GEMENSAM AVFALLSPLAN FÖR DE FYRA DALSLANDSKOMMUNERNA: BENGTSFORS, DALS-ED, FÄRGELANDA OCH MELLERUD

2018-06-26

AVFALLSPLAN 2018-2025

**BENGTSFORS
KOMMUN**

**DALS-EDS
KOMMUN**

**MELLERUDS
KOMMUN**

**Färgelanda
kommun**

Förord

Samverkan mellan de fyra kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud är viktigt för att uppnå en långsiktigt hållbar avfallshantering. Redan tidigare samarbetar kommunerna med ett gemensamt miljö- och energikontor. Sedan 2013 samverkar kommunerna genom gemensamma avfallsföreskrifter och gemensam upphandling av avfallsinsamling. Nu tar vi ytterligare ett steg och inför en gemensam avfallsplan!

Avfallsplanen är vårt verktyg för att styra mot en hållbar resurshantering. Avsikten med samverkan i den nya planen är att skapa samsyn inom avfallsområdet och på de olika utmaningar som avfallsområdet bär med sig. Vidare bör detta underlätta avfallsinsamlingen och miljötillsynen relaterad till avfall inom kommunerna. På så sätt kan olika insatser och hantering av uppkomna problem samordnas och detta kan ge synergier och effektivare resursutnyttjande.

Under arbetets gång har tjänstemän och politiker i våra fyra kommuner jobbat tillsammans med att ta fram en gemensam vision och handlingsplan som ska leda kommunerna in i framtiden. I din hand har du nu våra fyra Dalslands-kommuners plan om förebyggande och hantering av avfall med sikte på 2025!

Sammanfattning

Varje kommun ska ha en avfallsplan som ska fastställas av kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Innehållet i avfallsplanen styrs av lagstiftning och ska ta hänsyn till nationella, regionala och lokala strategier och mål som berör området. Avfallsplanen utgör ett strategiskt viktigt dokument för kommunerna ur miljö- och resurshushållningssynpunkt. Avfallsplanen innehåller även ett antal uppgifter om förutsättningar i kommunerna, insamlade mängder avfall, anläggningar som finns för hantering av avfall, hur hänsyn tas till avfallsområdet vid fysisk planering med mera.

I arbetet med avfallsplan för perioden 2018-2025 har de fyra Dalslands-kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud gått samman. En styrgrupp och en arbetsgrupp, bestående av politiker och tjänstemän från de fyra kommunerna, har gemensamt arbetat fram planen under projektledning från Sweco Environment. Kommunerna har enats om ett gemensamt syfte med avfallsplanen. De har också enats om en gemensam vision för avfallsplanen.

Syftet med avfallsplanen är att få ett tydligt gemensamt styrdokument för avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna. Avfallsplanen ska långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

Vision: Avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna bidrar till ett hållbart samhälle. Avfallshanteringen är serviceinriktad vilket innebär att alla aktörer och invånare i kommunerna förstår och bidrar till att det avfall som uppstår ska hanteras som en resurs.

För att uppnå avfallsplanens syfte och vision har två fokusområden utarbetats. Till dessa har fem mål och ett antal aktiviteter tagits fram.

Fokusområde 1:

Avfallet i kommunerna ska inte vara farligt för människors hälsa eller miljö

Fokusområde 2:

Vi ska högre upp i avfallstrappan!

Miljöbedömning av planen visar att den inte har någon negativ miljöpåverkan på omgivningen. Snarare bidrar den till uppfyllnad av flera miljö kvalitetsmål. Planen har ställts ut och berörda myndigheter, fastighetsinnehavare samt andra identifierade intressenter har bjudits in till samråd innan planen antogs i respektive kommunfullmäktige.

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Syftet med avfallsplanen	5
2	Läsanvisningar	5
2.1	Förkortningar	6
2.2	Läsanvisning på aktivitetslistor	6
3	Historik, nuläge och framtida behov	7
4	Process för avfallsplanen	8
4.1	Framtagning av avfallsplanen	8
4.2	Miljöbedömning	8
4.3	Utställning och samråd	9
4.4	Uppgifter till Länsstyrelsen	9
5	Framtidens avfallshantering i de fyra Dalslandskommunerna	9
5.1	Vision	10
5.2	Avfallsplanens övergripande fokusområden	10
5.3	Fokusområde 1	10
5.3.1	Mätbart mål nr 1	11
5.3.2	Uppföljning samt nyckeltal för mål 1	11
5.3.3	Aktiviteter för mål 1	12
5.3.4	Mätbart mål nr 2	12
5.3.5	Uppföljning samt nyckeltal för mål 2	13
5.3.6	Aktiviteter för mål 2	13
5.3.7	Övriga aktiviteter för fokusområde 1	13
5.4	Fokusområde 2	15
5.4.1	Mätbart mål nr 3	16
5.4.2	Uppföljning samt nyckeltal för mål 3	16
5.4.3	Aktiviteter för mål nr 3	17
5.4.4	Mätbart mål nr 4	18
5.4.5	Uppföljning samt nyckeltal för mål 4	18
5.4.6	Aktiviteter för mål nr 4	19
5.4.7	Övriga aktiviteter för fokusområde 2	20

**BENGTSFORS
KOMMUN**

**DALS-EDS
KOMMUN**

**MELLERUDS
KOMMUN**

**Färgelanda
kommun**

Bilagor

- Bilaga 1 Omvärldsbevakning och lagstiftning
- Bilaga 2 Nulägesbeskrivning av avfallshantering
- Bilaga 3 Översiktsplaner, framtida insamlingsystem och anläggningar
- Bilaga 4 Uppföljning av tidigare avfallsplaner
- Bilaga 5 Miljöbedömning av avfallsplanen
- Bilaga 6 Redogörelse för utställning och samråd
- Bilaga 7 Sammanställning till Länsstyrelsen

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Avfallsplanen utgör ett strategiskt viktigt dokument för kommunerna ur miljö- och resurshushållningssynpunkt. I planen fastslår kommunfullmäktige i respektive kommun de övergripande och detaljerade mål som ska gälla för avfallshanteringen i kommunen fram till år 2025. I planen anges också åtgärder som kommunens olika förvaltningar och bolag ska genomföra för att målen ska uppnås. Genom årlig uppföljning av avfallsplanen ska åtgärderna anpassas så att målen kan uppnås till 2025.

I formuleringen av avfallsplanens vision, mål och åtgärder har avfallstrappan (även kallad avfallshierarkin), lagstiftning samt mål och andra strategier på nationell, regional och lokal nivå varit vägledande (se Bilaga 1). Ambitionsnivån för de mätbara målen i avfallsplanen motsvarar lika hög eller högre ambitionsnivå som i de nationella miljö kvalitetsmålen.

Enligt bestämmelserna i miljöbalkens (1998:808) 15 kapitel 11 § ska varje kommun ha en gällande avfallsplan. Innehållet i planen regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i en kommunal avfallsplan, NFS 2017:2. Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering renhållningsordning för kommunen.

Enligt avfallsförordningen (2011:927) 80 § ska uppgifterna i en avfallsplan ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov.

Avfallsplanen ger en bild av avfallshanteringen i kommunen och berör såväl kommunen som organisation som medborgare och andra aktörer inom kommunens geografiska område. Mål och åtgärder ska sträva mot att minska avfallets mängd och farlighet samt följa avfallstrappan (miljöbalken 2 kap 5 § samt 15 kap 10 §) där förebyggande åtgärder är högst prioriterat följt av återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och slutligen deponering i nämnd ordning. Planen ska också innehålla mål och åtgärder för nedskräpning, behov av insamlingssystem, hur anläggningar för avfall omhändertas i kommunens fysiska planering, styrmedel som avses användas, uppgifter om nedlagda deponier med mera.

1.2 Syftet med avfallsplanen

Syftet med avfallsplanen är att få ett tydligt gemensamt styrdokument för avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna. Avfallsplanen ska långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

2 Läsanvisningar

Avfallsplanen består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet fokuserar på vision, mål och åtgärder. I huvuddokumentet beskrivs också hur respektive mål ska följas upp och nyckeltal kopplat till målen. Åtgärder kopplat till mätbara mål och övergripande fokusområden listas i aktivitetslistor (beskrivs ytterligare i avsnitt 2.2).

2.1 Förkortningar

Nedan beskrivs förkortningar som används i texten.

DMEK	Dalslands Miljö- och Energikontor
FA	Farligt avfall
FTI	Förpacknings- och tidningsinsamlingen
ÅVC	Återvinningscentral
ÅVS	Återvinningsstation
ÖP	Översiktsplan

2.2 Läsanvisning på aktivitetslistor

I avsnitt 5.3 och 5.4 listas åtgärder i aktivitetslistor. Nedan följer beskrivning av de rubriker som används i aktivitetslistorna.

Åtgärder	Beskrivning av de aktiviteter som avses utföras
År	Beskriver det år aktiviteten ska genomföras (kan vara flera år)
Styrmedel	Beskriver de styrmedel med vilka aktiviteten ska genomföras Exempel på styrmedel: <ul style="list-style-type: none"> • Administrationsåtgärder • Information • Avfallsföreskrifter • Utformning (miljöstyrning) av avfallstaxa • Tillsyn • Fysisk planering • Upphandling
Kostnad	Ungefärlig kostnad för aktiviteten

Angiven kostnad	Total kostnad/kommun/år
Liten	< 30 000 SEK
Medel	30 000–100 000 SEK
Stor	> 100 000 SEK

Ansvarig	Beskriver vem som huvudsakligen är ansvarig för genomförande (observera att flera enheter och personer kan vara involverade)
-----------------	--

3 Historik, nuläge och framtida behov

En avfallsplan ska innehålla ett antal uppgifter om tidigare avfallshantering, nuvarande avfallsmängder och framtida behov.

Uppgifter om nedlagda deponier, som använts för avfallshantering längre tillbaka i tiden, finns i Bilaga 2. Tillsyn inom miljöbalkens områden utförs av Dalslands Miljö- och Energiförbund. Detta innefattar även avfallsfrågor.

Uppgifter om kommunerna, som kan påverka sammansättning och mängd avfall som uppstår inom kommunerna, finns i Bilaga 2. Här finns även uppgifter om det avfall som samlas in i kommunerna idag, samt anläggningar som anses vara viktiga för kommunernas avfallshantering.

I framtiden antas den mängd avfall som varje person genererar minska. Dock har folkmängden ökat i samtliga kommuner från 2011 till 2016 där invånarantalet för de fyra kommunerna sammantaget ökat med 2%. Om denna trend fortsätter kan den sammanlagda mängden avfall att hantera fortfarande bli kvar på samma nivå, eller till och med öka, trots att varje hushåll minskar sin avfallsmängd.

Inför den framtida utvecklingen av avfallsverksamheten vore det önskvärt att kunna ta hand om biologiskt nedbrytbart avfall på närmare håll än vad som sker idag. Idag transporteras matavfallet till Linköping för produktion av biogas och biogödsel. En biogasproduktion inom regionen skulle innebära både minskade transporter och synergier med annan lokal utveckling: näringen skulle kunna användas mer lokalt och kommunerna skulle kunna driva sina fordon på bränsle från den egna orten. Kommunerna följer utvecklingen inom regionen för eventuellt lokalt omhändertagande av både biologiskt nedbrytbart och annat avfall.

Hur avfallshantering i kommunerna, framtida insamlingssystem och anläggningar hanteras i den fysiska planeringen framgår i Bilaga 3.

Idag säger lagstiftningen att en kommunal avfallsplan ska ses över och uppdateras minst vart fjärde år. Kommunernas tidigare planer gavs ut 2002 (Bengtsfors), 2003 (Dals-Ed), 1998 (Färgelanda) respektive 1994 (Mellerud) och det är hög tid att se över kommunernas målsättningar inom avfallsområdet. Uppföljning av kommunernas föregående avfallsplaner återfinns i sin helhet i Bilaga 4. Sammanfattningsvis har många mål uppnåtts och många aktiviteter som planerades är genomförda.

I kommunernas tidigare avfallsplaner hade flera av kommunerna mål kring att minska deponering och att avsluta aktiva deponier, mål som till stor del har uppnåtts. Kommunerna har också jobbat med ökad sortering och ett tydligt resultat av detta är att utsortering av matavfall (från restavfallet) i separata kärl har införts. Kommunerna jobbar också sedan tidigare med information, exempelvis genom årliga utskick tillsammans med fakturor eller information i kommunens miljöalmanacka och i samband med införandet av matavfallssortering i separata kärl genomfördes en gemensam informationskampanj. Andra mål i tidigare avfallsplaner kretsade kring att minska avfallsmängderna, minska avfallets farlighet, minska nedskräpning kring ÄVS:er, insamling av skrotbilar, hantera

bygg- och rivningsavfall, verksamhetsavfall, återbruk med mera. Många av dessa områden är fortfarande aktuella i dagens och hela Sveriges avfallshantering.

4 Process för avfallsplanen

4.1 Framtagning av avfallsplanen

Vid framtagning av denna avfallsplan har representanter från samtliga fyra kommuner deltagit, både politiker och tjänstemän. Dessutom har den gemensamma organisationen för miljöfrågor, DMEK, varit delaktig. Initialt fick kommunernas samhällsbyggnadschefer uppdraget att ta fram planen, av respektive ansvarig nämnd. Arbetet organiserades i en styrgrupp och en arbetsgrupp, men för att alla skulle ha möjlighet att bidra i dialogen fullt ut formades ganska tidigt en gemensam arbetsgrupp där alla hade möjlighet att delta och påverka arbetet mer direkt. Projektledning och skrivandet har skötts av Sweco, inledningsvis av Emma Hamilton och senare av Erika Weddfelt.

Bengtsfors: driftchef-VA/Renhållning, driftledare renhållning, politiker

Dals-Ed: teknisk chef, samhällsbyggnadschef, KS ordförande

Färgelanda: teknisk chef, renhållningsadministratör, KS ordförande

Mellerud: driftledare renhållning, enhetschef renhållning, politiker

Dalslands miljö- och energikontor: förbundschef, miljöstrateg, miljö- och hälsoskyddsinspektör

4.2 Miljöbedömning

Miljöbedömning har genomförts av avfallsplanen enligt Bilaga 5.

Avfallsplanen innebär inte att några nya anläggningar eller nya områden tas i anspråk. Därmed påverkas inte naturmiljö, friluftsliv eller kulturmiljö. Planen leder ej heller till vidare exploatering, påverkan på infrastruktur eller frågor som rör hälsa och säkerhet. Planen syftar till att minska uttag av jungfruligt material genom att förebygga uppkomsten av avfall samt att öka återvinningen. Den syftar också till att främja insamling och återvinning av avfall vilket kan minska spridning av föroreningar till miljön.

Planen bedöms bidra till uppfyllandet av flera av de nationella miljö kvalitetsmålen: frisk luft, grundvatten av god kvalitet, levande sjöar och vattendrag, hav i balans och levande kust, god bebyggd miljö, giffri miljö, skyddande ozonskikt, begränsad miljöpåverkan med flera.

Miljöbedömningen visar att avfallsplanen inte medför betydande miljöpåverkan enligt gällande lagstiftning. Denna bedömning har samrättats med Länsstyrelsen i Västra

5.1 Vision

För framtidens avfallshantering har kommunerna följande vision:

Avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna bidrar till ett hållbart samhälle. Avfallshanteringen är serviceinriktad vilket innebär att alla aktörer och invånare i kommunerna förstår och bidrar till att det avfall som uppstår ska hanteras som en resurs.

5.2 Avfallsplanens övergripande fokusområden

Två övergripande fokusområden har formulerats för den framtida avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna:

Fokusområde 1:

Avfallet i kommunerna ska inte vara farligt för människors hälsa eller miljö

Fokusområde 2:

Vi ska högre upp i avfallstrappan!

Till dessa fokusområden har mätbara mål och aktiviteter kopplats. Målen syftar inte till att uppfylla fokusområdena i sin helhet utan anger vad kommunerna särskilt kommer att prioritera inom avfallsplanens livslängd. Det finns även ytterligare aktiviteter som är kopplade till de två övergripande fokusområdena.

Specifika mål och aktiviteter benämns vidare i avsnitt 5.3 och 5.4.

5.3 Fokusområde 1

Avfallet i kommunerna ska inte vara farligt för människors hälsa eller miljö

Avfallshanteringen kan påverka hälsa och miljö på flera olika sätt. Det är angeläget att farligt avfall samlas in separat så att det inte hamnar bland det övriga hushållsavfallet eller spolas ner i avloppet.

Nedskräpning i naturen och på allmänna platser ska också motverkas. Nedskräpning kan t.ex. vara skrotbilar, dumpning av avfall, fimpas och nedskräpning vid återvinningsstationer.

5.3.1 Mätbart mål nr 1

Mål 1	Senast år 2025 ska det inte finnas något farligt avfall, elektronikavfall eller batterier i hushållsavfall som samlas in i kärl.
------------------	--

5.3.2 Uppföljning samt nyckeltal för mål 1

Mål 1 kommer att följas upp genom plockanalys årligen.

Plockanalys som genomfördes under hösten 2017 visar att farligt avfall och elektronikavfall slängs i restavfallet enligt nedanstående tabell. Detta utgör nuläget för uppföljningen. Inget farligt avfall hittades i matavfallet.

Nyckeltal:

Kommun	Farligt avfall, elektronik och batterier (ton/år) ⁴	Farligt avfall, elektronik och batterier (kg/person/år)
Bengtsfors kommun	9,7	0,98
Dals-Eds kommun	0,84	0,18
Färgelanda kommun	2,3	0,39
Melleruds kommun	1,0	0,093
Riksgenomsnitt		0,39 – 0,78 ⁵

⁴ Vid plockanalys är antalet objekt FA/elavfall/batterier som återfinns i det urval av kärlavfall som studeras förhållandevis litet, det slår således ganska olika om det är en glödlampa eller en förgreningsdosa som hittas då vikten på dessa skiljer avsevärt. Sammantaget blir dock mängden av detta avfall väsentlig.

⁵ Baserat på Avfall Sveriges Rapport 2016:28 *Vad slänger hushållen i soppåsen? Nationell sammanställning av plockanalyser av hushållens mat- och restavfall: villahushåll (2,7 personer/hushåll) 20-40 g/vecka; lägenhetshushåll (2 personer/hushåll) 20-30 g/vecka. Kommuner utan matavfallsinsamling ligger högre så den lägre siffran i intervallet borde vara mer jämförbar med de fyra kommunerna.*

5.3.3 Aktiviteter för mål 1

Mål 1					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
1.1	Gemensamma informationsinsatser med fokus på att sortera ut FA och förebygga innehavet av FA genom smart konsumtion	2019 2022 2025	Information	Medel	Avfallsenhet, Informations ansvarig
1.2	Samarbete med samt stöd och information till butiker om mottagande av elektronikavfall	2019	Information Tillsyn	Liten	Avfallsenhet DMEK
1.3	Utreda och ev. införa "Farligt avfall slinga" där anlitad mottagare av farligt avfall kan köra turer, exempelvis på landsbygden	2020	Upp- handling	Stor	Avfallsenhet

5.3.4 Mätbart mål nr 2

Mål	Antal inrapporterade klagomål på nedskräpning vid ÅVS ska
------------	--

2 halveras till år 2025 i jämförelse med 2018.**5.3.5 Uppföljning samt nyckeltal för mål 2**

Mål 2 kommer att följas upp årligen.

Klagomål på nedskräpning vid ÅVS inkommer till FTI, kommunernas avfallsenheter, miljö- och energikontoret och medborgarkontor.

Nyckeltal: Nuläge finns ej underlag för, därmed blir startår för jämförelse år 2018.

5.3.6 Aktiviteter för mål 2

Mål 2					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
2.1	Upprätta rutin för hur antal klagomål ska registreras och sammanställas	2018	Admin	Liten	Avfallsenhet
2.2	Informera på respektive kommuns hemsida om hur anmälningar ska tas emot	2018	Information	Liten	Kommunikatör
2.3	Årliga möten med FTI för att diskutera behov och frekvens av tömning, antal stationer och behållare med mera för att skapa trygga och välordnade ÅVS:er	Varje år	Admin	Liten	Plan- och byggenheten

5.3.7 Övriga aktiviteter för fokusområde 1

Ytterligare aktiviteter kopplade till det övergripande fokusområdet

Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
A.1	Se över möjligheten att ta bort ÅVC-avgift för hushåll (Mellerud och Färgelanda)	2018 (Färgelanda), 2019 (Mellerud)	Admin Taxa	Stor (omstruktur av taxa, tar dock bort en inkomst)	Avfallsenhet
A.2	Se över tillgängligheten till ÅVC:er (mer enhetliga öppettider)	2019	Admin Tillsyn	Stor	Avfallsenhet
A.3	Upprätta åtgärdsplaner för nedlagda deponier med riskklass 1 och 2 i kommunerna.	2020	Admin Tillsyn	Medel- Stor	DMEK
A.4	Översyn av riskklassning av nedlagda deponier samt ställningstagande för respektive deponi om fortsatta åtgärder	2018	Tillsyn	Liten	DMEK Berörd kommun
A.5	Ta med avfallshanteringen i beaktande vid detaljplanering genom exempelvis upprättande av rutiner	2020	Fysisk planering	Liten	Planenhet
A.6	Ta fram rutin för att säkerställa yttrande från avfallsenheterna vid om- och nybyggnation	2021	Fysisk planering	Liten	Planenhet Kommunala bolag

A.7	Upprätta en rutin för hur samarbetet kring enskilda avlopp ska förbättras mellan avfallsenhet och DMEK	2018	Tillsyn	Liten	Avfallsenhet/ DMEK
------------	--	------	---------	-------	-----------------------

5.4 Fokusområde 2

Vi ska högre upp i avfallstrappan!

En effektiv återvinning sparar både material och energi. Avfallstrappan är grunden för avfallshandlingen i de fyra Dalslandskommunerna och är även lagstadgad i Miljöbalken för hur avfall ska hanteras i Sverige.

I första hand ska avfallsmängden minskas – genom förbättrade produktionsmöjligheter och förändrade konsumtionsmönster. För Dalslandskommunerna tror vi att detta sker främst genom ändrade konsumtionsvanor- vilket innebär att invånarna i kommunerna behöver påverkas, men även att upphandlingsmöjligheter inom den egna kommunala verksamheten behöver ses över.

Om avfall trots det uppstår ska det hanteras genom återanvändning i andra hand, materialåtervinning i tredje hand, energiåtervinning i fjärde hand och som allra sista utväg deponeras. Det innebär att det avfall som uppstår ska hanteras så att mesta möjliga miljönytta från avfallet erhålls.

I nuläget sorteras matavfall ut i alla fyra kommunerna och behandlas via rötning. Det finns två tydliga nyttor av rötning av matavfall; dels att biogasen som produceras är ett förnyelsebart bränsle som kan ersätta fossila bränslen och dels att biogödsel produceras som kan ersätta handelsgödsel i jordbruket. Plockanalyser i kommunerna visar dock att mellan 5 och 21 % av hushållens restavfall består av matavfall och det finns således ytterligare potential att utöka mängden matavfall som sorteras ut.

En stor mängd förpackningar och tidningar finns också kvar i restavfallet, som går till förbränning, och åtgärder behövs för att en större del av detta material istället ska kunna gå till materialåtervinning.

5.4.1 Mätbart mål nr 3

Mål 3 Mängden kärllavfall i kommunerna ska minska med 20 % per invånare år 2025 i jämförelse med 2016.

5.4.2 Uppföljning samt nyckeltal för mål 3

Mål 3 kommer att följas upp genom att jämföra insamlade mängder kärllavfall, samt årliga plockanalyser för att följa upp att utsorteringen av det som idag felaktigt hamnar i kärll sorteras ut.

Nyckeltal:

Kommun	Mängd kärllavfall ⁶ (ton/år)	Mängd kärllavfall ⁷ (kg/person/år)
Bengtsfors kommun	2 088	210
Dals-Eds kommun	1 090	228
Färgelanda kommun	1 068	161
Melleruds kommun	1 959	209
Riksgenomsnitt		224 ⁸

⁶ Matavfall och restavfall

⁷ Se 6

⁸ Avfall Web 2016 (I1/A1) för de kommuner som har angett värden för mat- och restavfall

Kommun	Förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i matavfallet (%) ⁹	Förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i restavfallet (%) ¹⁰
Bengtsfors kommun	1,4 ¹¹	17
Dals-Eds kommun	0,8 ¹²	17
Färgelanda kommun	11	26
Melleruds kommun	15	21
Riksgenomsnitt ¹³	1,8 – 2,0 ¹⁴	37 – 39 ¹⁵

5.4.3 Aktiviteter för mål nr 3

Mål 3					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
3.1	Utreda möjligheten att ytterligare miljöstyra med taxan (ex. behovsstyrd hämtning, vägning av kärl)	2023	Avfalls- taxan Upp- handling Information Avfallsföres krifter	Medel	Avfallsenhet

⁹ I matavfallet förekommer även 3 – 15 % brännbart restavfall

¹⁰ I det brännbara restavfallet förekommer även 6 – 21 % matavfall

¹¹ Endast förpackningar

¹² Endast förpackningar

¹³ Baserat på siffror för kommuner med utsortering av matavfall i Avfall Sveriges Rapport 2016:28 *Vad slänger hushållen i soppåsen? Nationell sammanställning av plockanalyser av hushållens mat- och restavfall*

¹⁴ Den lägre siffran motsvarar villahushåll, den högre siffran motsvarar lägenhetshushåll

¹⁵ Den lägre siffran motsvarar villahushåll, den högre siffran motsvarar lägenhetshushåll

3.2	Information på hemsidorna om hur avfallsmängderna kan minskas. Informationen ska fokusera på hur beteenden kan förändras genom återkoppling och agerande samt kunskapsökning – samma information hos alla kommuner	2019	Information	Liten	Kommunikatör
3.3	Genomföra ett projekt i skolor, vård och omsorg med fortsatt fokus på matsvinn	2019	Information Upphandling	Medel	Kostchef och berörda enheter i organisationerna
3.4	Ta fram rutin för kriterier som minimerar avfall vid kommunal upphandling	2019	Upphandling	Medel	Kommunens upphandling sresurs
3.5	Ha studiebesök för skolelever på ÅVC	årligen	Läroplan	Liten	Avfallsenhet/ Utbildning/

5.4.4 Mätbart mål nr 4

Mål 4	Senast år 2025 ska minst 93 % av matavfallet från hushåll, restauranger och storkök tas omhand så att växtnäringen utnyttjas. Matavfallet ska behandlas biologiskt så att energi och växtnäring omhändertas
--------------	---

5.4.5 Uppföljning samt nyckeltal för mål 4

Mål 4 kommer att följas upp genom plockanalys årligen.

Plockanalys som genomfördes under hösten 2017 visar att andelen matavfall som sorteras ut hos hushållen, för att sedan gå till biologisk behandling så att energi och växtnäring tas tillvara, fördelas enligt nedanstående tabell. Förekomsten av matavfall i det brännbara restavfallet varierar mellan 5 och 17 % hos de fyra kommunerna.

Nyckeltal:

Kommun	Andel matavfall insamlat i kärl (hushåll)
Bengtsfors kommun	87 %
Dals-Eds kommun	90 %
Färgelanda kommun	90 %
Melleruds kommun	94 %

5.4.6 Aktiviteter för mål nr 4

Mål 4					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
4.1	Utreda förutsättningar för biogasproduktion av organiskt avfall inom Dalsland och samarbete med andra aktörer inom regionen	2019	Admin	Stor	Kommunledning
4.2	Ställa krav på avfallsbehandling till biogas av matavfall vid upphandling av nästa renhållningsentreprenad	2019	Admin Upphandling	Medel	Upphandling/ Avfallsenhet
4.3	Ta fram en kommunal fordonspolicy kopplad till bland annat biogas	2020	Admin	Medel	Miljöstrateg (DMEK)
4.4	Gemensam informationsaktivitet med fokus på att sortera ut matavfall	2022	Information Admin Taxa	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör

5.4.7 Övriga aktiviteter för fokusområde 2

Ytterligare aktiviteter kopplade till det övergripande fokusområdet					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
B.1	Genomföra en kundundersökning för en avstämning om kunderna är nöjda med servicenivån	2019 2022	Information	Stor	Avfallsenhet
B.2	Årligen genomföra plockanalyser	Årligen	Upphandling	Liten	Avfallsenhet
B.3	Återbruk: Genomföra projekt för att uppmuntra till omhändertagande av bygg & rivningsavfall	2024	Information	Medel	Avfallsenhet
B.4	Utnyttja kommunens näringslivsträffar för företagare till att informera om avfall (förebyggande av avfall, transporter, källsortering, farligt avfall med mera).	2019 2024	Information		Näringslivs- chef
B.5	Införa full sortering (av tidningar, förpackningar, matavfall) hos alla kommunala verksamheter	2020	Information Tillsyn Upphandling Fysisk planering	Medel	Samhälls- byggnads- förvaltningen / tekniska kontoret

B.6	Genomföra avfallsminimeringsprojekt inom all kommunal verksamhet	2024	Information	Liten	Avfallsenhet
B.7	Förbättra rutiner och tillsyn över hanteringen av rivningsavfall	2019	Tillsyn Fysisk planering	Liten	DMEK Plan- och byggenhet
B.8	Genomföra informationskampanj bland skolbarn med avfallsfokus	2020 2022 2024	Information	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör/ Utbildning
B.9	Gemensam informationsaktivitet med fokus på att sortera ut förpackningar och tidningar	2018	Information Admin	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör
B.10	Utreda möjligheten till samarbeten med organisationer för återbruk på ÅVC	2020	Upphandling Admin	Liten	Avfallsenheten

---

OMVÄRLDSBEVAKNING OCH LAGSTIFTNING ATT FÖRHÅLLA SIG TILL I ARBETET MED KOMMUNAL AVFALLSPLAN FÖR BENGTSFORD, DALSED, FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER

Bilaga 1 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

Förutsättningar för kommunal avfallsplan

Varje kommun ska ha en avfallsplan som ska fastställas av kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Innehållet i avfallsplanen styrs av lagstiftning och ska ta hänsyn till nationella, regionala och lokala strategier och mål som berör området.

Lagstiftning

Kravet på att kommunal renhållningsordning, det vill säga avfallsplan samt föreskrifter, framgår i miljöbalken (1998:808) 15 kap om avfall. Här framgår också hur utställning och samråd ska ske innan fastställande i kommunfullmäktige.

Vidare styrs innehållet i den kommunala renhållningsordningen upp i avfallsförordningen (2011:927). Här framgår att avfallsplanen ska ses över minsta vart fjärde år och uppdateras vid behov. Krav finns även på att planen ska innehålla åtgärder för att förebygga uppkomsten av förpackningar och returpapper.

Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förbyggande och hantering av avfall (2017:2) styr ytterligare upp innehållet i den kommunala avfallsplanen. Här framgår att planen ska innehålla mål och åtgärder för att förebygga och hantera avfall som kommunen ansvarar för (det vill säga hushållsavfall och kommunens eget verksamhetsavfall), mål och åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning samt mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för (det vill säga avfall som faller under producentansvar och verksamhetsavfall). Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen samt andra relevanta mål, strategier och planer. Mål och åtgärder ska syfta till att avfallet hanteras enligt avfallstrappan. Avfallsplanen ska även beskriva vilka styrmedel som kommer att användas, hur uppföljning kommer att ske, behov av insamlingsystem och anläggningar för att hantera avfall, hur behovet tillgodosätts i den fysiska planeringen, uppgifter om kommunen som påverkar avfallets uppkomst och mängd, uppgifter om insamlade avfallsmängder, hur avfall hanteras enligt avfallstrappan, uppgifter om nedlagda deponier med mera.

Avfallstrappan (även kallad avfallshierarkin) är central i avfallsplanen (se Figur 1). Denna är lagstadgad enligt miljöbalken 2 kap 5 § samt 15 kap 10 §. Avfallstrappan bygger på att hushållning av resurser är högst prioriterat, det vill säga förebyggande av att avfall över huvud taget uppkommer. I andra hand ska avfallet förberedas för återanvändning, om detta ej är möjligt ska det materialåtervinnas, om detta inte är möjligt ska det återvinnas på annat sätt (exempelvis genom energiåtervinning) och i sista hand ska avfallet deponeras.

Figur 1. Avfallstrappan, Bild: Avfall Sverige

Nationella strategier och mål

I Sverige finns 16 miljö kvalitetsmål som ska vara vägledande för allt miljöarbete i landet. Naturvårdsverket är den myndighet som har ansvar för avfallsfrågor och ansvar för uppföljning av etappmålen kopplade till avfall. Det miljö kvalitetsmål som har störst koppling till avfallsområdet återfinns i Tabell 1. Miljömålssystemet följs upp med ett antal indikatorer där flera har koppling till avfall (se Tabell 2). Till miljömålen finns även ett antal etappmål där två har direkt beröring med avfallsområdet (se Tabell 3).

Tabell 1. Nationella miljö kvalitetsmål som främst berör avfallsområdet

Nationellt miljö kvalitetsmål	
Begränsad klimatpåverkan	
Gifrfri miljö	
God bebyggd miljö	

Tabell 2. Indikatorer i miljömålssystemet som har direkt koppling till avfall

Indikatorer kopplade till avfall
Återvinning Glas
Återvinning Metall
Återvinning Pappersförpackningar
Återvinning Plast

Tabell 3. Etappmål i miljömålssystemet som har direkt koppling till avfall

Etappmål
<p>Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan</p> <p><i>Insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas så att även energi tas tillvara senast 2018.</i></p>
<p>Ökad resurshushållning i byggsektorn</p> <p><i>Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020.</i></p>

Naturvårdsverket har tagit fram en nationell avfallsplan för 2012-2017: Från avfallshantering till resurshushållning (rapport 6502, maj 2012). I denna lyfts ett antal prioriterade områden enligt Tabell 4. Planen ger också exempel på åtgärder som kommuner och andra aktörer kan genomföra. Naturvårdsverket har också tagit fram ett nationellt program för att förebygga avfall: Tillsammans vinner vi på ett giffritt och resurseffektivt samhälle (rapport 6654, juni 2015). Denna omfattar övergripande inriktningsmål samt inriktningsmål inom specifika områden (Tabell 5). Programmet tar även upp hur kommuner och andra aktörer påverkas och kan bidra.

Tabell 4. Prioriterade områden i nationell avfallsplan

Prioriterade områden
Hantering av avfall inom bygg- och anläggningssektorn
Hushållens avfall (exempelvis textilier, elavfall, batterier, nedskräpning samt återanvändning och materialåtervinning)
Resurshushållning i livsmedelskedjan (minskat matavfall och ökad återvinning av växtnäring och energi)
Avfallsbehandling (exempelvis bilskrotning och nedlagda deponier, luftutsläpp från avfallsförbränning och bränder i avfallslager)
Illegal export av avfall

Tabell 5. Inriktningsmål i nationellt avfallsförebyggande program

Övergripande inriktningsmål
Mängden avfall ska minska kontinuerligt jämfört med år 2010
Innehållet av farliga ämnen i material och produkter ska minska
Inriktningsmål inom specifika områden
Matavfallet i hela livsmedelskedjan ska minska jämfört med år 2010
Textilavfallet från hushåll ska minska jämfört med år 2010
Andelen andrahandsvaror av den totala försäljningen av textilier ska öka jämfört med år 2014
Textilbranschens kunskap om användning och innehåll av farliga ämnen i textil har ökat jämfört med år 2014
År 2020 uppstår det mindre avfall per byggd m ² jämfört med år 2014
Senast år 2020 har förbehandlare och återvinnare av elavfall tillgång till ändamålsenlig information om produkternas sammansättning och innehåll av farliga ämnen jämfört med år 2014

I skrivande stund pågår arbete med att ta fram en reviderad nationell avfallsplan och ett avfallsförebyggande program för åren 2018-2023.

Regionala strategier och mål

I Västra Götalands län har det beslutats om regionala tilläggs mål, som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser. De regionala målen är levande och uppdateras, främst när nya etappmål beslutas av regeringen. De regionala mål som har tydligast bäring mot att minska det avfall som uppstår och minska farligheten på det följer nedan (Tabell 6).

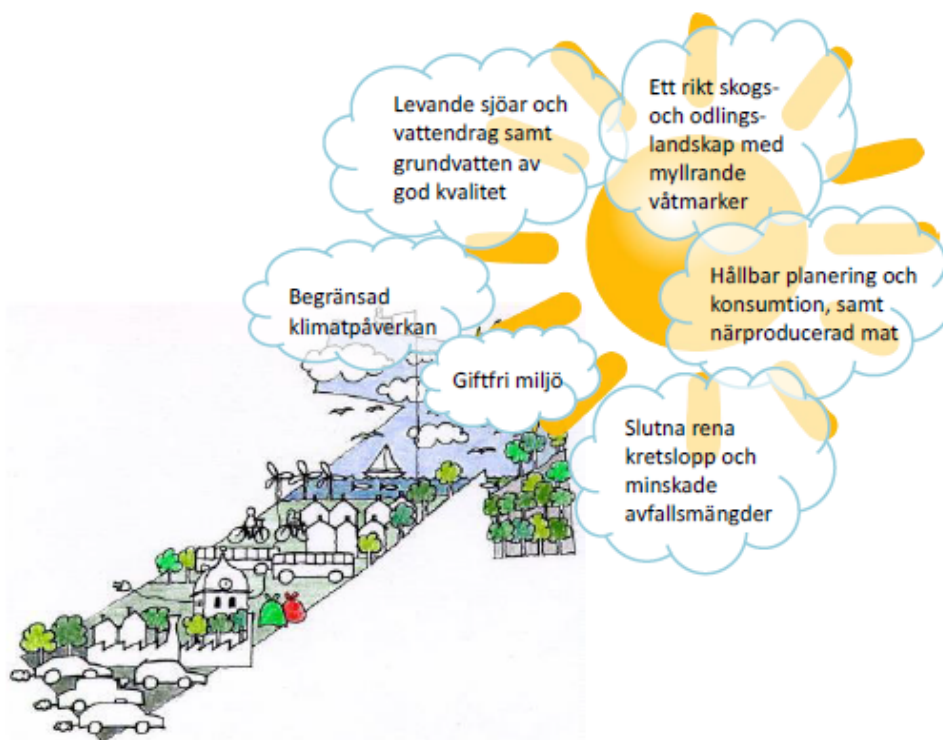
Tabell 6. Regionalt tilläggs mål till nationella miljö kvalitetsmål som berör avfallsområdet

Nationellt miljö kvalitetsmål	Regionalt tilläggs mål
Begränsad klimatpåverkan	Minskad klimatpåverkan från vår konsumtion <i>År 2030 har en klimatsmart konsumtion minskat utsläppen av växthusgaser med 30 procent jämfört med 2010. År 2050 har utsläppen, sett ur ett konsumtionsperspektiv, minskat till en klimatomåttlig hållbar nivå vilket idag beräknas till 1-3 ton koldioxidekvivalenter per person.</i>

Lokala strategier och mål

Dalslands miljö- och energiförbund hjälper till med miljöledningsarbetet i Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner. Miljö- och energistrategier inom förbundet jobbar med sex miljö mål (Figur 2, Tabell 7) och tio tillhörande åtgärdsstrategier (Tabell 8). Av målen är det framför allt Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat som har störst bäring på avfallsområdet. Strategier som är av störst vikt i sammanhanget är Miljöledning i kommunerna, Miljöanpassad offentlig upphandling och Hållbar livsstil och konsumtion. Även strategier såsom Miljötillsyn eller Miljödiplomering av företag kan påverka avfallshandling i verksamheter. Miljöinformation kan påverka många olika intressenter.

Figur 2. Miljömål för kommunernas samordnade miljö- och energiarbete, Bild: Dalssländs Miljö- och Energiförbund

Tabell 7. Lokala miljömål inom Dalssländs Miljö- och energiförbund

Lokala miljömål
Begränsad klimatpåverkan
Giftfri miljö
Levande sjöar och vattendrag samt grundvatten av god kvalitet
Ett rikt skogs- och odlingslandskap med myllrande våtmarker
Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat
Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

Tabell 8. Lokala miljöstrategier inom Dalslands Miljö- och energiförbund

Lokala miljöstrategier
Miljötillsyn
Miljöledning i kommunerna
Klimat och energi
Miljöanpassad offentlig upphandling
Hållbar samhällsplanering
Miljöinformation
Hållbar livsstil och konsumtion
Naturvårdsplanering
Vattenplanering
Miljödiplomering av företag

NULÄGESBESKRIVNING AV AVFALLSHANTERING I BENGTSFORS, DALSED, FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER ÅR 2016

Bilaga 2 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

NOLÄNGEN ÄVC, BENGTSFORS KOMMUN

Innehållsförteckning

1	Allmänt	1
2	Fakta om kommunerna	1
2.1	Geografiskt läge	1
2.2	Befolkning, boende och bebyggelse	2
2.2.1	Invånarantal	2
2.2.2	Antal hushåll och boendestruktur	2
2.2.3	Befolkningstäthet och tätortsfördelning	3
2.3	Näringsliv och turism	3
2.3.1	Bengtfors	3
2.3.2	Dals-Ed	4
2.3.3	Färgelanda	4
2.3.4	Mellerud	4
3	Ansvar för avfallshanteringen	4
4	Avfallslag och mängder	5
4.1	Avfall som omfattas av kommunalt ansvar	5
4.1.1	Kärl- och säckavfall (Brännbart restavfall och matavfall)	5
4.1.2	Grovavfall på ÅVC	9
4.1.3	Avfall till återbruk	11
4.1.4	Farligt avfall	11
4.1.5	Slam och fettavfall samt latrin	12
4.2	Avfall som omfattas av producentansvar	13
4.2.1	Förpackningar och tidningar	13
4.2.2	Elektronikavfall och batterier	16
4.2.3	Läkemedel	19
4.2.4	Däck	19
4.2.5	Bilar	20
4.2.6	Ensilageplast	20
4.3	Avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar	20
4.3.1	Verksamhetsavfall	20
4.4	Nedskräpning	20
5	Avfallsanläggningar i kommunen	21
5.1	Bengtfors kommun	21
5.1.1	Nolängen återvinningscentral	21
5.1.2	Avloppsreningsverk	21
5.1.3	Återvinningsstationer	21

5.2	Dals-Eds kommun	22
5.2.1	Onsöns återvinningscentral	22
5.2.2	Avloppsreningsverk	22
5.2.3	Återvinningsstationer	23
5.3	Färgelanda kommun	23
5.3.1	Stigens återvinningscentral	23
5.3.2	Avloppsreningsverk	24
5.3.3	Återvinningsstationer	24
5.4	Melleruds kommun	25
5.4.1	Hunnebyn återvinningscentral	25
5.4.2	Avloppsreningsverk	25
5.4.3	Återvinningsstationer	25
6	Nedlagda deponier	26
6.1	Bengtsfors kommun	27
6.2	Dals-Eds kommun	29
6.3	Färgelanda kommun	30
6.4	Melleruds kommun	31

1 Allmänt

Nulägesbeskrivningen är en bilaga till avfallsplanen för fyra kommuner i Dalsland, som omfattar relevanta fakta om de fyra kommunerna samt de uppgifter om nuläget som en avfallsplan ska innehålla enligt Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2017:2.

Nulägesbeskrivning omfattar följande delar för de fyra kommunerna:

- Statistik om kommunerna
- Avfallsstatistik för kommunerna
- Organisation
- Aktuella avfallsanläggningar
- Nedlagda deponier

Statistik är hämtad från angivna referenser. Följande förkortningar förekommer:

ET – ej tillämbart (används då indata inte är relevant för kommunen)

DS – data saknas (används då indata är relevant för kommunen men värde saknas)

2 Fakta om kommunerna

2.1 Geografiskt läge

Dalsland är ett landskap i Götaland i västra Sverige. Melleruds-, Dals-Eds-, Färgelandas- och Bengtsfors kommun är fyra av kommunerna i Dalsland.

Kommunerna gränsar i söder till kommuner i Bohuslän och Västergötland, i väster till kommuner i Bohuslän och Norge i nordväst samt till kommuner i Värmland i norr.

Totalt uppstår arealen från de fyra kommunerna till ca 3 450 km². Störst till ytan är Bengtsfors kommun, se Tabell 1.

Tabell 1. Areal och fördelning av areal i de fyra kommunerna, 2010 (SCB¹).

Kommun	Areal totalt (km ²)	Land (km ²)	Vatten (km ²)
Bengtsfors	1 059,2	883,0	176,2
Dals-Ed	825,4	724,3	101,1
Färgelanda	618,3	589	29,3
Mellerud	944,5	516,8	427,7
Totalt	3 447	2 713	734,4

¹ År 2010 <http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/djupdykning-i-kommunstatistik/>

2.2 Befolkning, boende och bebyggelse

2.2.1 Invånarantal

Totalt är det ca 31 000 invånare i de fyra kommunerna. Se fördelningen i Tabell 2.

Tabell 2. Folkmängd i kommunerna 2011–2016 (SCB²).

Kommun	Folkmängd					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bengtsfors	9 680	9 588	9 550	9 556	9 626	9 940
Dals-Ed	4 679	4 665	4 740	4 764	4 799	4 777
Färgelanda	6 606	6 549	6 520	6 502	6 495	6 627
Mellerud	9 068	8 946	8 892	8 936	9 169	9 323
Totalt	30 033	29 748	29 702	29 758	30 089	30 667

2.2.2 Antal hushåll och boendestruktur

Det finns totalt ca 15 000 hushåll tillsammans i de fyra kommunerna där fördelningen är ca 72 % villahushåll och 28 % flerbostadshus. Det skiljer sig dock något i boendestrukturen mellan kommunerna, se Tabell 3. I Färgelanda bor nästan 83 % i småhus/villahushåll medan motsvarande siffra i Dals-Ed och Bengtsfors är 67 - 68 %.

Tabell 3. Antal hushåll och fördelning mellan småhus och flerbostadshus, 2016 (SCB³).

Kommun	Småhus/ Villahushåll		Flerbostadshus ⁴		Totalt	Fritidshus ⁵
	Antal	%	Antal	%	Antal	Antal
Bengtsfors	3 308	67,9	1 567	32,2	4 875	1 743
Dals-Ed	1 546	67	761	33	2 307	957
Färgelanda	2 540	82,9	528	17,3	3 068	727
Mellerud	3 189	71,8	1 252	28,1	4 441	1 940
Totalt	10 583		4 108		13 937	5 367

² <http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/djupdykning-i-kommunstatistik/>

³ http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_HE_HE0111

⁴ Inklusiv specialbostad och övrigt boende

⁵ <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/boende-byggande-och-bebyggelse/bostadsbyggande-och-ombyggnad/bostadsbestand/>

2.2.3 Befolkningstäthet och tätortsfördelning

I Tabell 4 framgår befolkningstäthet, tätortsgrad samt hur många tätorter det finns i respektive medlemskommun.

Tabell 4. Befolkningstäthet, antal tätorter samt tätortsgrad, 2015 (SCB⁶).

Kommun	Befolkningstäthet inv./km ²	Antal tätorter	Tätortsgrad (%)
Bengtsfors	11	5	69
Dals-Ed	7	1	62
Färgelanda	11	4	58
Mellerud	18	3	59
Totalt		13	

- Tätorter i Bengtsfors kommun: Bengtsfors, Dals Långed, Billingefors, Bäckefors, och Skåpafors
- Tätorter i Dals-Eds kommun: Ed
- Tätorter i Färgelanda kommun: Färgelanda, Högsäter, Ödeborg och Stigen
- Tätorter i Melleruds kommun: Mellerud, Dals Rostock och Åsensbruk

2.3 Näringsliv och turism

De fyra kommunerna har varje år besök av många turister som kommer för att njuta av friluftsliv som vandring, sportfiske, båtliv, camping m.m. Den berömda akvedukten i Häverud är den största turistattraktionen i Dalsland med ca 130 000 besökare årligen.

2.3.1 Bengtsfors

Totalt finns det ca 1 200 verksamma företag i Bengtsfors kommun och de dominerande arbetsgivarna finns framförallt inom papperstillverkningen. Förpackningsindustri, livsmedel och hästkosöm är andra stora industrier i kommunen. Den bransch i kommunen som har flest företag är jordbruk- och skogsbruk. Kommunen är själv den största arbetsgivaren med ca 800 anställda.

⁶

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0810__MI0810A/TatortGrad/?rxid=c6aedfc4-01ff-458c-9392-0360827d45b0

2.3.2 Dals-Ed

Det finns ca 700 företag i Dals-Ed varav ca 170 är AB. Varje år startas ca 40 nya företag inom bl.a. skogsnäring, företagsservice och kulturella näringar. Tidigare var tillverkande industrier den största branschen, men under senare år har nya branscher tillkommit tack vare moderna teknik-möjligheter.

2.3.3 Färgelanda

I Färgelanda finns totalt ca 900 företag. Den största branschen i kommunen är jord- och skogsbruk. Det finns även en hel del företag inom industrisektorn, framförallt inom plast. Många av företagen har fordonsindustrin som kunder. Även turistnäringen spelar en stor roll för kommunen.

2.3.4 Mellerud

Det finns över 700 aktiva företag inom tillverknings- och tjänstesektorn i Mellerud. Mycket av näringen koncentreras dessutom kring turistnäringen då Mellerud är en attraktiv semester- och handelsort. År 2015 fanns det 751 företag i Mellerud. De största branscherna är:

- Jordbruk, skogsbruk och fisk
- Handel och reparation motorfordon
- Bygg
- Verksamhet inom juridik, ekonomi m.m.
- Tillverkning

3 Ansvar för avfallshanteringen

Lagstiftningen i miljöbalken styr avfallshanteringen. Avfallshanteringen är en kedja av åtgärder som består av följande länkar: Insamling, sortering, återanvändning, minimering, återvinning och olika metoder av behandling. Kommunen har ett stort ansvar för att genomföra eller möjliggöra alla led i kedjan på bästa sätt; tekniskt, ekonomiskt och miljömässigt.

Ansvar för avfallshanteringen i kommunerna delas mellan olika aktörer, se Tabell 5.

Kommunstyrelsen hos respektive kommun har det huvudsakliga ansvaret för att samla in, transportera och behandla hushållsavfall och därmed jämförligt avfall från verksamheter.

Tabell 5. Ansvarsfördelning i kommunerna

Vem	Ansvar
Kommunstyrelsen	Verksamhetsansvar samt fysisk planering, miljöstrategiskt arbete
Länsstyrelsen	Tillsyn av avfallsanläggningar
Dalslands energi- och miljökontor	Tillsyn och kontroll av avfallsanläggningar, hantering av klagomål gällande nedskräpning utanför planlagt område, mottagande av anmälningar av kompost, tillsyn, ansökan/anmälan enskilda avlopp
Plan- och byggenheten	Hanterar klagomål och fysisk hantering av nedskräpning inom planlagt område.
Producenterna	Samla in, transportera bort och återvinna produkter som omfattas om förordningarna om producentansvar.
Fastighetsägare	Informera de som bor i fastigheten om de regler om avfallshantering som gäller i kommunen
Verksamhetsutövare	Omhänderta och sortera avfallet som uppstår inom den egna verksamheten
Invånare	Sortera och hantera sitt avfall enligt gällande system som kommunen informerar om

4 Avfallslag och mängder

4.1 Avfall som omfattas av kommunalt ansvar

Enligt lag har kommunen monopol på allt hushållsavfall. I begreppet hushållsavfall ingår både avfall från hushåll och avfall från andra verksamheter som kan jämföras med hushållsavfall. Jämförligt avfall uppkommer som ett resultat av att människor använder lokaler eller anläggningar på ett sätt som ger upphov till avfall som liknar det avfall som uppstår vid användningen av mark eller byggnad för bostadsändamål. Latrin, slam från enskilda anläggningar och fett från fettavskiljare räknas också till hushållsavfall.

4.1.1 Kärl- och säckavfall (Brännbart restavfall och matavfall)

Med kärlavfall avses den del av hushållsavfallet som i normalfallet läggs i en avfallsbehållare och hämtas regelbundet. Insamlingen av kärl- och säckavfall sker av

kommunen upphandlad entreprenör, för närvarande Ragn-Sells. I kommunerna används tvåfacksbil för insamlingen.

I de fyra kommunerna används gröna och bruna avfallskärl för utsortering av brännbart hushållsavfall respektive matavfall. Både det brännbara avfallet samt matavfallet läggs i valfri plastpåse.

Mängder som samlats in per kommun framgår i Tabell 6. Avfallet från Dals-Ed och Bengtsfors omlastas för närvarande på Ragn-Sells anläggning i Dals-Långed medan avfallet från Mellerud och Färgelanda körs till Ragn-Sells anläggning i Heljestorp, Vänersborg. Pågående avtal med Ragn-Sells omfattar även att entreprenören ska tillgodose behandlingen av brännbart säck- och kärlavfall samt matavfall. Det innebär att behandlingsanläggning kan variera under avtalstiden. För närvarande går det brännbara hushållsavfallet från alla fyra kommunerna till energiåtervinning, för närvarande på Lillesjöverket i Uddevalla. Matavfallet behandlas genom rötning till biogas och biogödsel på Tekniska Verkens biogasanläggning i Linköping. Biogödseln får avsättning på Östgötaslätten.

Tabell 6. Kärlavfall fördelat på brännbart avfall och matavfall, år 2016.

Kommun	Brännbart Kärlavfall (ton) ⁷	Brännbart kärlavfall (kg/person) ⁸	Matavfall (ton) ⁹	Matavfall (kg/person) ¹⁰
Bengtsfors	1 547	150	541	53
Dals-Ed ¹¹	808	169	282	59
Färgelanda	738	111	330	50
Mellerud	1 265	131	694	72
Riksgenomsnitt		183 ¹²		40 ¹³
Totalt	4 358		1 847	

⁷ Avfall Web 2016 (I1b)

⁸ Avfall Web 2016

⁹ Avfall Web 2016 (I1a)

¹⁰ Avfall Web 2016

¹¹ Uppgifter från samhällsbyggnadschef Magnus Åkesson

¹² Avfall Web 2016 (I1b/A1) för de kommuner som har angett siffror för utsorterat matavfall

¹³ Avfall Web 2016 (I1a/A1) för de kommuner som har angett siffror för utsorterat matavfall

4.1.1.1 Kärll och abonnemang

Ordinarie hämtning av hushållsavfall utförs varannan vecka hela året, där både matavfall och brännbart avfall töms. Vanligaste abonnemanget är ett 140 l kärll för brännbart samt ett 140 l kärll för matavfallet i alla kommunerna med undantag för Bengtsfors, som har ett 190 l kärll för brännbart avfall. I Bengtsfors tillämpas behovsstyrd hämtning vilket innebär att fastighetsägaren endast ställer ut kärlet för brännbart avfall på hämtningsdagen om denne vill ha tömt. Fastighetsägaren debiteras endast för de tömningar som denne har under ett år utöver en grundavgift. Matavfallet måste dock tömmas varannan vecka. Kostnaden för abonnemang samt priset för en lägenhet framgår av Tabell 7.

Det går också att ansöka om dispens och utökat hämtningsintervall av hushållsavfallet om hushållet har en hemkompost. Antal abonnenter som hemkomposterar framgår av Tabell 8.

Tabell 7. Vanligaste abonnemang och pris för avfallstjänst i kommunerna år 2016.

Kommun	Vanligaste avgift per år för villor (kr)	Pris (kr/m ²) ¹⁴
Bengtsfors	1 591	25,50
Dals-Ed	2 192 ¹⁵	30,73
Färgelanda	1 986	31,31
Mellerud	2 249	26,04
Riksgenomsnitt	-	20,80

Tabell 8. Antal hushåll som hemkomposterar matavfall.

Kommun	En- och tvåfamiljshus ¹⁶	Flerbostadshus ¹⁷
Bengtsfors	414	0
Dals-Ed ¹⁸	531	0
Färgelanda	677	ET
Mellerud	762	0

¹⁴ Nils Holgersson, 2016 års undersökning (pris beräknas för standardiserad lägenhet för att kunna jämföra mellan kommuner)

¹⁵ Uppgift för 2016 från Magnus Åkesson, samhällsbyggnadschef

¹⁶ Avfall Web 2016 (A5)

¹⁷ Avfall Web 2016 (A6)

¹⁸ Uppgifter från samhällsbyggnadschef Magnus Åkesson

Totalt	2 384	0
---------------	--------------	----------

4.1.1.2 Kärslavfallets innehåll

Kommunerna ger idag upphov till sammanlagt cirka 4 360 ton brännbart restavfall samt cirka 1 850 ton matavfall, se Tabell 6. Plockanalys¹⁹ för att analysera hur fördelningen av innehållet i kärslavfallet ser ut genomfördes i de fyra kommunerna i oktober 2017. Resultatet från denna presenteras i Tabell 9 och Tabell 10. Riksgenomsnitt för kommuner med sortering i två kärl (utsortering av matavfall) presenteras i samma tabeller. Generellt har kommunerna en bättre sortering av restavfallet än riksgenomsnittet men lägre sortering av matavfallet.

Tabell 9. Fördelning i restavfallet enligt genomförd plockanalys

	Bengtsfors	Dals-Ed	Färgelanda	Mellerud	Riksgenomsnitt ²⁰
FA/batterier/elavfall	0 %	0 %	0 %	0 %	0,5 %
Förpackningar	12,2 %	10,2 %	18,6 %	15,9 %	28 – 29 %
Trädgårdsavfall	1,5 %	1,0 %	3,8 %	2,1 %	2,4–2,5 %
Matavfall	21,1 %	15,7 %	11,5 %	5,8 %	23 – 27 %
Restavfall	61,6 %	67,7 %	62,3 %	73,1 %	34 – 40 %
Tidningar/returpapper	3,6 %	5,4 %	3,8 %	3,1 %	6 – 8 %

Tabell 10. Fördelning i matavfallet enligt genomförd plockanalys

	Bengtsfors	Dals-Ed	Färgelanda	Mellerud	Riksgenomsnitt ²¹
FA/batterier/elavfall	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Förpackningar	1,4 %	0,8 %	3,8 %	2,7 %	0,7–1,0 %
Trädgårdsavfall	0 %	0 %	6,3 %	8,0 %	1,0–1,1 %
Matavfall	91,2 %	96,2 %	74,9 %	70,3 %	96 – 97 %
Restavfall	7,4 %	3,0 %	13,6 %	15,1 %	0,7–1,0 %

¹⁹ En plockanalys är en metod för karakterisering av avfall vilket innebär att avfall sorterats i olika fraktioner som vägs separat. Därefter kan en procentuell avfallsammansättning beräknas på vad som egentligen slängs i ett sopkärl.

²⁰ Baserat på siffror från kommuner med utsortering av matavfall i separat kärl från Avfall Sverige Rapport 2016:28 *Vad slänger hushållen i soppåsen? Nationell sammanställning av plockanalyser av hushållens mat- och restavfall*, i de fall ett intervall anges beror det på att siffrorna varierar för lägenheter respektive villor

²¹ Se 20

Tidningar/returpapper	0 %	0 %	1,3 %	4,1 %	0 %
-----------------------	-----	-----	-------	-------	-----

4.1.2 Grovavfall på ÅVC

Med grovavfall avses den del av hushållsavfallet som är så tungt eller stort att det inte kan samlas in i den vanliga avfallsbehållaren. Grovavfall för Bengtsfors samlas in på Nolängen ÅVC, Dals-Eds på Onsöns ÅVC, Melleruds kommun på Hunnebyn ÅVC och Färgelanda på Stigen ÅVC. Mängderna grovavfall som samlades in på de fyra ÅVC:erna uppgick till totalt cirka 4 000 ton år 2016, för alla fyra kommunerna. Fördelningen mellan olika fraktioner, och hur dessa behandlades, visas i Tabell 11, Tabell 12 och Tabell 13. Farligt avfall kan även lämnas på vissa andra ställen, exempelvis på miljöstationer på bensinmackar.

Tabell 11. Insamlade mängder grovavfall till olika behandling i kommunerna under 2016 (ton)

	Grovavfall, totalt (inklusive trädgårdsavfall) ²²	Mängd insamlat grovavfall (kg/person) ²³	Grovavfall till förbränning ²⁴	Grovavfall insamlat till materialåtervinning ²⁵	Grovavfall från hushåll till deponering ²⁶
Bengtsfors	1 249	121	921	281	309
Dals-Ed²⁷	109	23	DS	DS	9
Färgelanda	625	94	443	333	DS
Mellerud	1 142	119	1 662	276	68
Totalt	734				

²² Avfall Web 2016 (I2)

²³ Avfall Web 2016

²⁴ Avfall Web 2016 (Å3)

²⁵ Avfall Web 2016 (Å31)

²⁶ Avfall Web 2016 (D2)

²⁷ Uppgifter från samhällsbyggnadschef Magnus Åkesson

Tabell 12. Insamlade mängder grovavfall av olika slag i kommunerna under 2016 (ton)

	Plast (kommunplast – ej förpackningar) ²⁸	Textilavfall – endast materialåtervinning ²⁹	Metallskrot ³⁰	Trädgårdsavfall ³¹	Träavfall, ej impregnerat ³²	Fönster träram/Planglas ³³	Tryckimpregnerat trä ³⁴	Brännbart ³⁵	Wellpapp ³⁶	Gips ³⁷	Däck ³⁸
Bengtsfors	ET	ET	200	46	419	ET	76	194	36	27	17,5
Dals-Ed³⁹	DS	DS	203	109	513	DS	37	290	50	30	4
Färgelanda	ET	ET	320	DS	292	ET	6	DS	7,59	ET	5,5
Mellerud	ET	ET	225	102	295	35	65	401	-	16,3	ET
Totalt			948		1519		184			73	27

²⁸ Avfall Web 2016 (I39)

²⁹ Avfall Web 2016 (I43)

³⁰ Avfall Web 2016 (I16)

³¹ Avfall Web 2016 (I12)

³² Avfall Web 2016 (I13)

³³ Avfall Web 2016 (I38)

³⁴ Avfall Web 2016 (F4)

³⁵ Avfall Web 2016 (I14)

³⁶ Avfall Web 2016 (I15)

³⁷ Avfall Web 2016 (I37)

³⁸ Avfall Web 2016 (I36), producentansvar

³⁹ Uppgifter från samhällsbyggnadschef Magnus Åkesson

Tabell 13. Behandlingsmetoder för grovavfall under 2016

Fraktion	Hantering enligt avfallstrappan
PTP (brännbart i mindre fraktion)	Energiåtervinning
Metallskrot	Materialåtervinning
Träavfall	Energiåtervinning
Fönster m träram/Planglas	Materialåtervinning
Brännbart	Energiåtervinning
Blandat/ Grovt brännbart	Energiåtervinning
Wellpapp	Materialåtervinning

Dals-Ed och Bengtsfors har gratis besök för de som betalar grundavgift i kommunen. I Mellerud och Färgelanda tas en avgift ut per besök på ÅVC.

Grovavfallet från ÅVC transporteras sedan till olika behandlings- och återvinningsanläggningar för vidare omhändertagande. Behandlingsmetod enligt avfallshierarkin framgår av bilaga 2.

4.1.3 Avfall till återbruk

Avfall till återbruk finns det framförallt möjlighet att bli av med genom att lämna till återbruksaffärer i de olika kommunerna. I Bengtsfors finns secondhandbutikerna Flitiga händer och Returen. Flitiga händer är en daglig verksamhet för funktionsnedsatta och är ett samarbete mellan kommunen och Emmaus Björkå. Pengarna från försäljningen samt kläder som inte säljs skänks till behövande. I butiken finns även en loppishörna. Returen är också en secondhand-butik men med mer fokus på möbler och saker till hemmet.

I Dals-Eds kommun finns secondhandbutiken AME som tar emot möbler, cyklar och kläder och som personalen sedan renoverar och säljer vidare. De hjälper även till med sömnad, omklädning, snickeri, målning, reparationer och underhåll.

I Melleruds och Färgelandas kommuner finns en del privata aktörer och religiösa församlingar som jobbar med återbruk, exempelvis och Röda Korset. I Färgelanda finns även Myrorra och butiken Nytt & Begagnat som bl.a. säljer secondhand-kläder.

4.1.4 Farligt avfall

Med farligt avfall avses det avfall som har en eller flera farliga egenskaper och är farligt för människors hälsa eller miljön. Farligt avfall lämnas på kommunernas ÅVC:er. I Bengtsfors kan farligt avfall även lämnas på någon av de två miljöstationerna vid Sågudden (bensinstation) samt i Bäckefors (bensinstation). I Mellerud är det även möjligt att lämna in små mängder farligt avfall till medborgarkontoret och på kommunens förråd.

Totalt uppgår mängderna farligt avfall (exkl. elektronikavfall) till cirka 300 ton år 2016 i de fyra kommunerna, se Tabell 14.

Det farliga avfallet hämtas sedan från ÅVC av upphandlad entreprenör för vidare transport till behandlingsanläggning, där avfallet återvinns och behandlas baserat på dess egenskaper och i enlighet med avfallshierarkin. Elektronikavfall räknas också som farligt avfall, men beskrivs närmare under avsnitt 4.2.2, då det omfattas av producentansvar.

Tabell 14. Farligt avfall inom kommunerna, år 2016.

Kommun	Farligt avfall (ton) ⁴⁰	Farligt avfall (kg/person) ⁴¹
Bengtstors	116	11,6
Dals-Ed ⁴²	57	12
Färgelanda	26,4	3,98
Mellerud	97,1	10,4
Riksgenomsnitt		7,67
Totalt	297	

4.1.5 Slam och fettavfall samt latrin

Där kommunalt vatten- och avlopp saknas i kommunerna ska fastighetsägaren ha enskilt avlopp. Det slam som samlas in från de enskilda anläggningarna räknas som hushållsavfall.

Insamlingen av slam och fettavskiljarslam samt latrin sker av kommunen upphandlad entreprenör. I kommunerna går det insamlade slammet till respektive kommuns avloppsreningsverk. Där avvattnas slammet för att sedan transporteras till Heljestorp för att användas som täckmaterial på tippen. Mängder framgår av Tabell 15.

⁴⁰ Avfall Web 2016 (F1), omfattar småkemikalier, vattenbaserad färg, lösningsmedelsbaserad färg, oljehaltigt avfall, tryckimpregnerat trä, asbest och övrigt farligt avfall från hushåll (exklusive elavfall)

⁴¹ Avfall Web 2016

⁴² Uppgifter från samhällsbyggnadschef Magnus Åkesson

Tabell 15. Antal enskilda avlopp, mängder slam och latrin som samlades in i kommunerna under 2016.

Kommun	Antal enskilda avlopp (st) ⁴³	Mängd slam från enskilda avlopp (ton) ⁴⁴	Antal latrin-abonnemang (st) ⁴⁵	Mängd från latrin (ton) ⁴⁶	Antal fettaskiljare (st) ⁴⁷	Fett-avskiljarslam (ton) ⁴⁸
Bengtstors	1 935	4 035	0	0	10	20
Dals-Ed	1 130	630	0	0	10	22
Färgelanda	1 481	3 702	0	0	DS	DS
Mellerud	2 309	5 812	0	0	7	15 ⁴⁹
Totalt	6 855	14 179	0	0		

4.2 Avfall som omfattas av producentansvar

I Sverige finns det lagstiftade förordningar om producentansvar, där producenterna ansvarar för insamling och omhändertagande av deras uttjänade produkter och förpackningar.

Det producentansvar som berör avfallshanteringen i Dalslands kommunerna är förpackningar, returpapper, avfall från elektriska och elektroniska hushållsprodukter, glödlampor och vissa belysningsarmaturer samt däck och bilar.

4.2.1 Förpackningar och tidningar

Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTIAB) ansvarar för insamlingen av förpackningar och tidningar (returpapper).

Tidningar samt förpackningar av glas, metall, plast och papper ska hushållen själv transportera till någon av de 24 återvinningsstationerna (ÅVS) som finns i de fyra kommunerna. Deras placering framgår av bilaga 1. Totalt samlades cirka 2 600 ton förpackningar och tidningar in under 2016 från de fyra kommunerna, se Tabell 16. Insamlad mängd per person presenteras även i Figur 1.

⁴³ Avfall Web 2016 (S1)

⁴⁴ Avfall Web 2016 (S7)

⁴⁵ Avfall Web 2016 (S2)

⁴⁶ Avfall Web 2016 (S8)

⁴⁷ Avfall Web 2016 (S3)

⁴⁸ Avfall Web 2016 (S9)

⁴⁹ Avfall Web visar 14 781 ton, vilket egentligen är antal kg enligt driftledare renhållning Maria Melkersson

I Tabell 17 visas hur många återvinningsstationer som finns i respektive kommun. Tabellen presenterar också information om hur många av återvinningsstationerna som tar emot glas, kartong, metall, plast och tidningar.

Tabell 16. Mängder förpackningar och tidningar som samlades in under 2016 i kommunerna.

Kommun	Glasförpackningar (ton) ⁵⁰	Glasförpackningar (kg/person) ⁵¹	Pappersförpackningar (ton) ⁵²	Pappersförpackningar (kg/person) ⁵³	Plastförpackningar (ton) ⁵⁴	Plastförpackningar (kg/person) ⁵⁵	Metallförpackningar (ton) ⁵⁶	Metallförpackningar (kg/person) ⁵⁷	Tidningar/returpapper (ton) ⁵⁸	Tidningar/returpapper (kg/person) ⁵⁹
Bengtsfors	214	22	170	17	102	10	20	2,0	504	51
Dals-Ed	88	18	67	14	43	9,0	9	1,9	88	19
Färgelanda	97	15	105	16	48	7,3	19	2,8	155	23
Mellerud	197	21	141	15	78	8,4	25	2,7	220	24
Riks-genomsnitt		20		14		7,2		1,8		25
Totalt	596		483		271		73		967	

⁵⁰ Avfall Sverige 2016 (I18), Dals-Ed härlett från FTI statistik för 2016

⁵¹ FTI statistik för 2016

⁵² Avfall Sverige 2016 (I20), Dals-Ed härlett från FTI statistik för 2016

⁵³ Se 51

⁵⁴ Avfall Sverige 2016 (I21), Dals-Ed härlett från FTI statistik för 2016

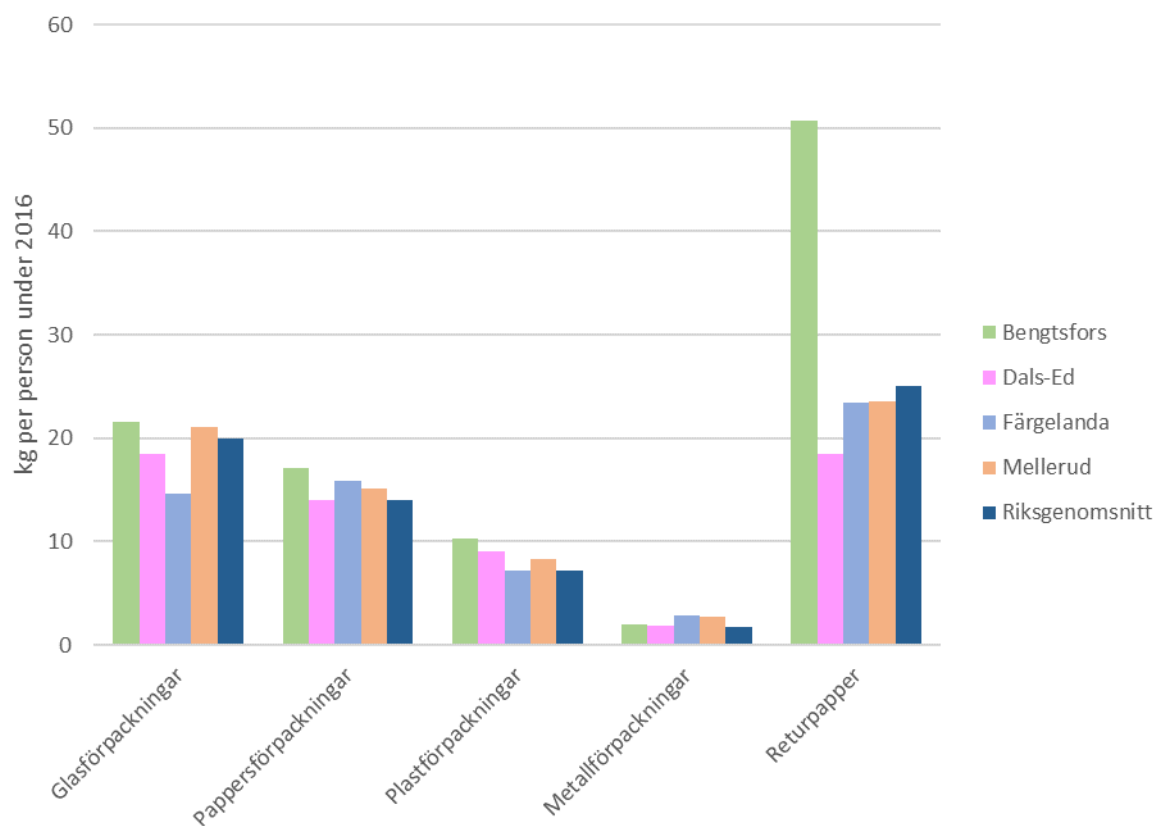
⁵⁵ Se 51

⁵⁶ Avfall Sverige 2016 (I23), Dals-Ed härlett från FTI statistik för 2016

⁵⁷ Se 51

⁵⁸ Avfall Sverige 2016 (I19), Dals-Ed härlett från FTI statistik för 2016

⁵⁹ Se 51

Figur 1 *Insamlad mängd förpackningar och returpapper per person under 2016 i kommunerna*

Tabell 17. Antal återvinningsstationer (ÅVS:er) i kommunerna samt vilka som samlar in glas-, kartong-, metall- och plastförpackningar och tidningar/returpapper⁶⁰.

Kommun	Antal ÅVS:er	Glasförpackningar	Pappersförpackningar	Metallförpackningar	Plastförpackningar	Tidningar/returpapper
Bengtsfors ⁶¹	9	9	9	9	9	9
Dals-Ed	4	4	4	4	4	4
Färgelanda	6	6	6	6	6	6
Mellerud	8	8	8	8	8	8
Totalt antal	27	27	27	27	27	27

4.2.2 Elektronikavfall och batterier

El-kretsen är ett nationellt insamlingssystem som hanterar insamling, transport och behandling av elavfall och batterier och hämtar el- och elektronikavfallet på de fyra ÅVC:erna. Batterier hämtas även av Elkretsen från batteriholkarna som finns vid vissa av ÅVS:erna i kommunen. Elektronikavfall räknas som farligt avfall och mängderna uppgår totalt till cirka 640 ton för kommunerna, mängder per kommun framgår av Tabell 18 och Tabell 19. Jämförelse mellan kommunerna presenteras i Figur 2.

Sedan den första oktober 2015 har butiker ett ansvar för att ta emot elavfall. Större butiker med elektronikförsäljning tar emot all konsumentelektronik som är mindre än 25 centimeter. I övriga butiker gäller principen "en mot en" det vill säga att du har möjlighet att lämna in en gammal produkt när du köper en ny, motsvarande produkt i butiken. Det insamlade materialet lämnas kostnadsfritt till ett godkänt insamlingssystem för återvinning.⁶²

El-Kretsen transporterar elektronikavfallet till någon av återvinningsanläggningarna som de har avtal med. Det finns cirka 30 st sådana anläggningar i Sverige. Där genomgår

⁶⁰ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2018-02-08

⁶¹ Utöver FTI:s återvinningsstationer finns ytterligare fyra stationer för glas och tidningar där kommunen tömmer själva

⁶² El-kretsen AB, 2016

elektronikavfallet en förbehandling som innebär att de sorteras och plockas isär. Därefter behandlas och återvinns el- och elektronikavfallet. Avfallet bedöms behandlas i enlighet med avfallshierarkin.

Tabell 18. Elektronikavfall och batterier som samlades in under 2016 i kommunerna, angivet i ton⁶³.

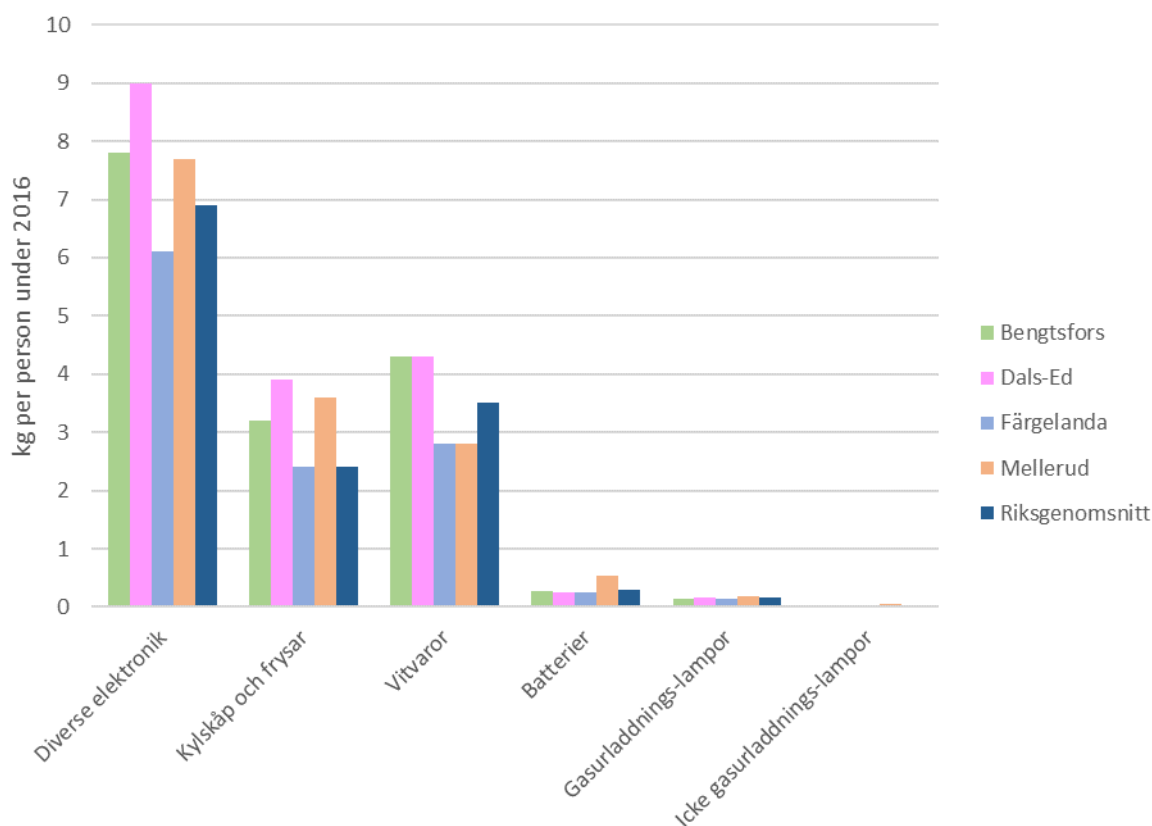
Kommun	Diverse elektronik	Kylskåp och frysar	Vitvaror	Batterier	Gasurladdnings-lampor	Icke gasurladdnings-lampor	Totalt
Bengtsfors	76	31	43	2,6	1,4	0,31	155
Dals-Ed	43	19	20	1,2	0,77	0,11	84
Färgelanda	40	16	19	1,6	0,98	0,22	77
Mellerud	72	33	26	4,9	1,6	0,50	137
Totalt (ton)	231	99	108	10	4,8	1,1	453

⁶³ El-kretsen, återvunna mängder 2016

Tabell 19. Elektronikavfall och batterier som samlades in under 2016 i kommunerna, angivet i kg/person⁶⁴.

Kommun	Diverse elektronik	Kylskåp och frysar	Vitvaror	Batterier	Gasurladdnings-lampor	Icke gasurladdnings-lampor	Totalt
Bengtstors	7,8	3,2	4,3	0,27	0,14	0,03	16
Dals-Ed	9,0	3,9	4,3	0,26	0,16	0,02	18
Färgelanda	6,1	2,4	2,8	0,25	0,15	0,03	12
Mellerud	7,7	3,6	2,8	0,53	0,18	0,05	15
Riksgenomsnitt	6,9	2,4	3,5	0,30	0,16	0,04	13

⁶⁴ Se 63

Figur 2 Jämförelse av mängd olika typer av el-avfall mellan kommunerna

4.2.3 Läkemedel

Alla apotek har en skyldighet att ta emot och hantera överblivna och utgångna läkemedel, både det som är receptförskrivet och receptfritt. Apoteket har genomskinliga påsar för privatpersoner att lägga sitt läkemedelsavfall i hemma för att ta med till apoteket.

Sprutor, kanyler och insulinpennor delas ut med en safe-box kanylbehållare. De ska därefter tas emot på apoteket.

4.2.4 Däck

Svensk Däckåtervinning AB ansvarar för insamling och återvinning av uttjänta däck. I Bengtsfors och Mellerud tar ÅVC:n emot däck med och utan fälgar. I övrigt hänvisas privatpersoner till bilverkstäder som ska ta emot däcken utan kostnad, dock kan verkstäderna ta ut en avgift för att skilja däck från fälg. För större mängder däck hänvisar Svensk Däckåtervinning AB till sin entreprenör Ragn-Sells AB. Däcken materialåtervinns till andra gummiprodukter, såsom ridbanor och konstgräsplaner.

4.2.5 Bilar

Bilproducenterna ska utan kostnad ta emot eller anvisa en plats för att ta emot uttjänta bilar eller anvisa en plats för mottagning. I Melleruds kommun finns mottagningsplats för uttjänta bilar. Övriga kommuner har inte mottagningsplats. I Bengtsfors kommun hänvisas hushållen till Årjängs bilskrot. Dals-Eds kommun hänvisar till BIL Sweden och SBR. Bilarna materialåtervinns så långt det går, men energiåtervinning och deponering sker till viss del.

4.2.6 Ensilageplast

Det finns ett frivilligt producentansvar för ensilageplast som hanteras av Svensk Ensilageplast Retur (SvepRetur), en ideell branschförening. Målet är att 70 % av lantbrukens använda plast ska samlas in. Syftet är att öka materialåtervinningen av ensilageplasten. Insamlingen sker till ett självkostnadspris för lantbrukaren.

I Färgelanda kommun kan ensilageplast lämnas på ÅVC Stigen två dagar per år. I Melleruds kommun kan ensilageplast lämnas på Grinstad Östebyn Hagana två dagar per år. I Dals-Ed och Bengtsfors kommun finns ingen organiserad uppsamlingsplats för ensilageplast.

4.3 Avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar

4.3.1 Verksamhetsavfall

Det saknas heltäckande uppgifter om verksamhetsavfallet som uppstår i de fyra kommunerna. Från de företag som ska lämna in årliga miljörapporter till följd av att de bedriver en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet finns vissa uppgifter registrerade (för tillståndspliktiga och vissa anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöbalken). Med tanke på att ett stort antal verksamheter saknas (ett antal anmälningspliktiga verksamheter samt icke anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöbalken) redovisas registrerad information inte här.

Hur avfallet behandlas enligt avfallshierarkin hos respektive verksamhet är svårt att få klara uppgifter om. Avfallet ska dock omhändertas av olika avfallsentreprenörer och transporteras till godkända anläggningar för omhändertagande.

Bygg- och rivningsavfall klassificeras som verksamhetsavfall.

4.4 Nedskräpning

Den mesta nedskräpningen sker vid ÅVS:erna då mindre verksamheter eller hushåll snabbt vill bli av med avfall. Vid ÅVS:erna sker också dumpning av avfall som egentligen ska till ÅVC eller annan mottagningsplats. Ibland gör idrottsföreningarna en insats och städar längs vägkanterna. Annan nedskräpning är exempelvis mindre avfall som slängs på gator och torg. Det sker inte så mycket nedskräpning i naturmiljön.

5 Avfallsanläggningar i kommunen

5.1 Bengtsfors kommun

5.1.1 Nolängen återvinningscentral

Återvinningscentralen i Bengtsfors kommun heter Nolängen. Här tas mindre mängder avfall emot både från hushåll och verksamheter. Hushåll som betalar grundavgift för sophämtning lämnar avfall kostnadsfritt på Nolängen. Verksamheter betalar viktbaserad avgift.

5.1.2 Avloppsreningsverk

Det finns sex avloppsreningsverk i Bengtsfors kommun: Bengtsfors, Billingsfors, Bäckefors, Gustavsfors, Dals Långed och Ödskölt. Bengtsfors avloppsreningsverk är dimensionerat för totalt 6500 pe. År 2015 var 3344 anslutna. Billingsfors reningsverk är dimensionerat för totalt 3100 pe. Billingsfors reningsverk tar emot 4035 m³ externslam från enskilda avlopp per år.

5.1.3 Återvinningsstationer

Återvinningsstationer i kommunen presenteras i Tabell 20 och den geografiska fördelningen visas i Figur 3.

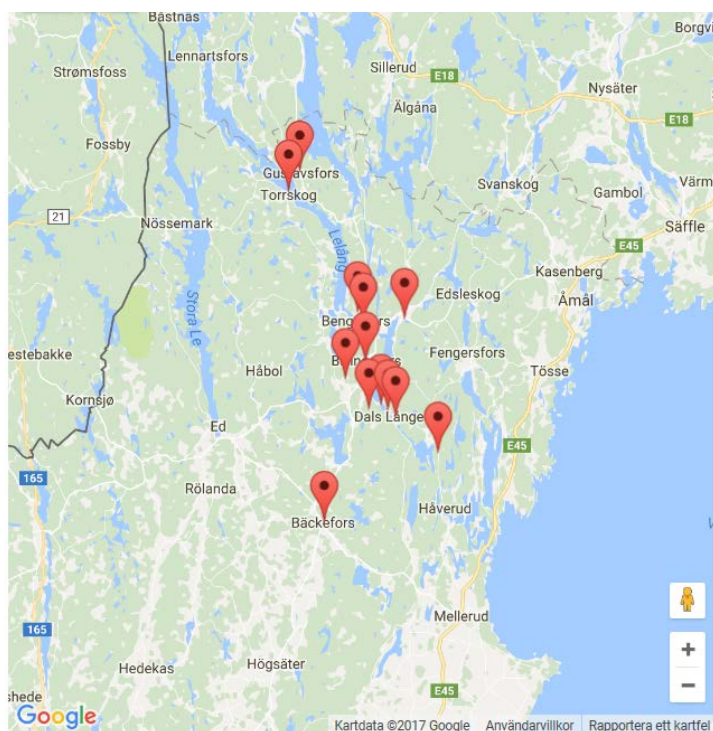
Tabell 20. Återvinningsstationer i kommunen⁶⁵

Bengtsfors	Fabriksgatan/Industrigatan
Bengtsfors	Infart Majbergsdal
Bengtsfors	Nolängens ÅVC
Billingsfors	IOGTs Parkering
Bäckefors	Gamla Postgatan
Dals-Långed	Stenebyvägen/Baldersnäsvägen
Dals-Långed	Bartelmyrsvägen
Dals-Långed	Ängbäcksvägen
Gustavsfors	Affären
Dingelvik ⁶⁶	Kyrkskolan
Laxarby ⁶⁷	Trekanten
Tisselskog ⁶⁸	Högsbyn

⁶⁵ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2018-02-08

⁶⁶ Kommunens egen återvinningsstation för tidningar och glas

⁶⁷ Se 66

- Bengtsfors
- Billingsfors
- Bäckefors
- Dals-Långed
- Dingelvik
- Gustavsfors
- Laxarby
- Tisselskog
- Torrskog

Figur 3. Geografisk fördelning av återvinningsstationerna i kommunen⁷⁰

5.2 Dals-Eds kommun

5.2.1 Onsöns återvinningscentral

På Onsöns ÅVC kan hushållen lämna trädgårdsavfall, träavfall, ris, möbler, järn- och metallskrot, batterier och farligt avfall.

5.2.2 Avloppsreningsverk

Det finns två avloppsreningsverk i Dals-Eds kommun: Brattesta och Håbol. Brattesta avloppsreningsverk är dimensionerat för 5000 pe och har en belastning på 3300 pe. Brattesta tar emot 2100 m³ externslam per år (Torrsubstans (TS)=16,9 to=TS-halt 0,8 %)

⁶⁸ Se 66

⁶⁹ Se 66

⁷⁰ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2017-05-22

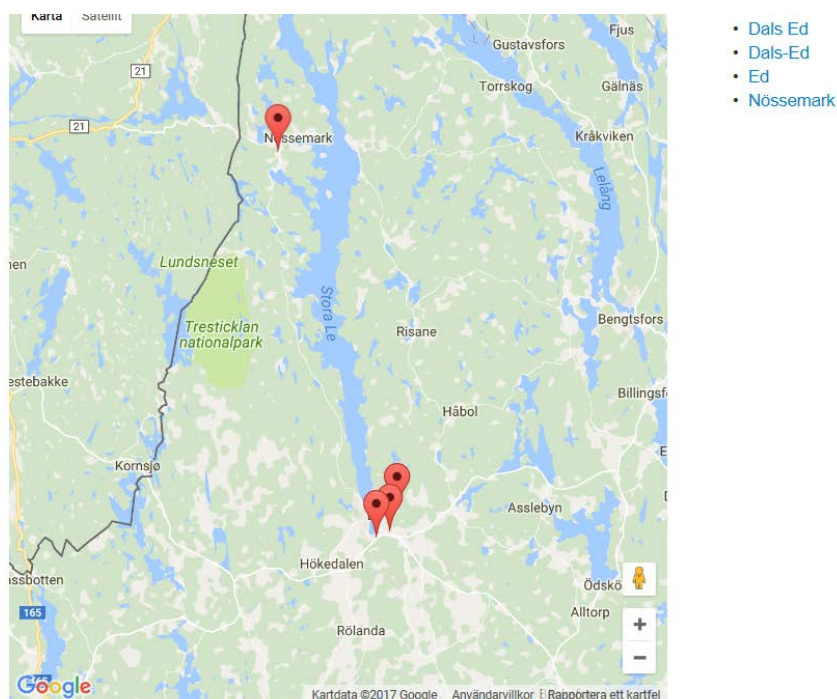

5.2.3 Återvinningsstationer

Återvinningsstationer i kommunen presenteras i Tabell 21 och den geografiska fördelningen visas i Figur 4.

Tabell 21. Återvinningsstationer i kommunen⁷¹

Dals-Eds kommun	
Dals-Ed	Gröne Backe Camping
Dals-Ed	Onsöns avfallsanläggning (ÅVC)
Ed	Karlssons
Nössemark	Nössemark

Figur 4. Geografisk fördelning av återvinningsstationerna i kommunen⁷²

5.3 Färgelanda kommun

5.3.1 Stigens återvinningscentral

Återvinningscentralen Stigen tar kostnadsfritt emot vitvaror, elavfall, färgrester och övrigt miljöfarligt hushållsavfall.

⁷¹ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2018-02-08

⁷² Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2017-05-22

5.3.2 Avloppsreningsverk

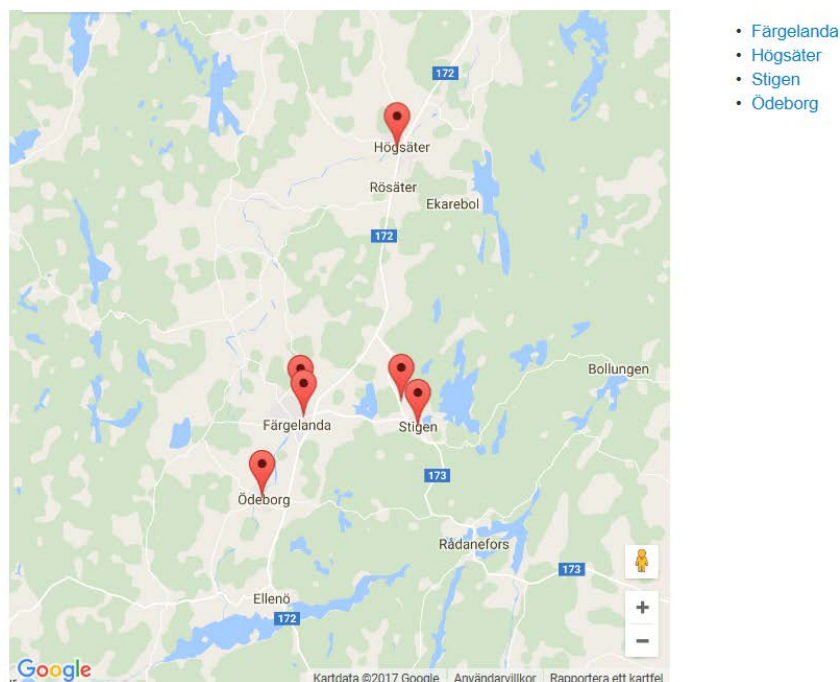
Det finns fem avloppsreningsverk i Färgelanda kommun: Ödeborg, Ellenö, Högsäter, Rådanefors och Stigen. Ödeborg är dimensionerat för 6000 pe, men har idag en belastning på 3300 pe. Ödeborg avloppsreningsverk tar emot 2500-3000 m³ externslam per år från enskilda avlopp och 1500-2000 m³ från andra avloppsreningsverk.

5.3.3 Återvinningsstationer

Återvinningsstationer i kommunen presenteras i Tabell 22 och den geografiska fördelningen visas i Figur 5.

Tabell 22. Återvinningsstationer i kommunen⁷³

Färgelanda kommun	
Färgelanda	Höjden/Höjdenvägen
Färgelanda	Färgelanda Centrum
Färgelanda	Stigen (ÅVC)
Högsäter	Skomakarevägen
Stigen	Stampvägen

Figur 5. Geografisk fördelning av återvinningsstationerna i kommunen⁷⁴

⁷³ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2017-05-22

⁷⁴ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2017-05-22

5.4 Melleruds kommun

5.4.1 Hunnebyn återvinningscentral

Hunnebyn avfallsanläggning fungerar även som återvinningscentral. Privatperson kan lämna el och elektronikavfall, kyl och frys, farligt avfall och förpackningar och tidningar kostnadsfritt. Grovsopor och trädgårdsavfall kostar däremot. På Hunnebyns ÅVC lämnas även farligt avfall.

5.4.2 Avloppsreningsverk

Det finns åtta avloppsreningsverk i Melleruds kommun: Sunnanå, Dals Rostock, Dalskog, Erikstad, Liane, Upperud, Åsebro och Åsensbruk. Sunnanå avloppsreningsverk är dimensionerad för 9000 pe, men har i dagsläget belastning på 6200 pe. Reningsverket tar emot 5800 m³ externslam från enskilda avlopp varje år (TS 82,1 ton=TS halt 1m4 %) och 200 m³ slam från andra avloppsreningsverk per år (TS 2,7 ton=1,5 % TS-halt).

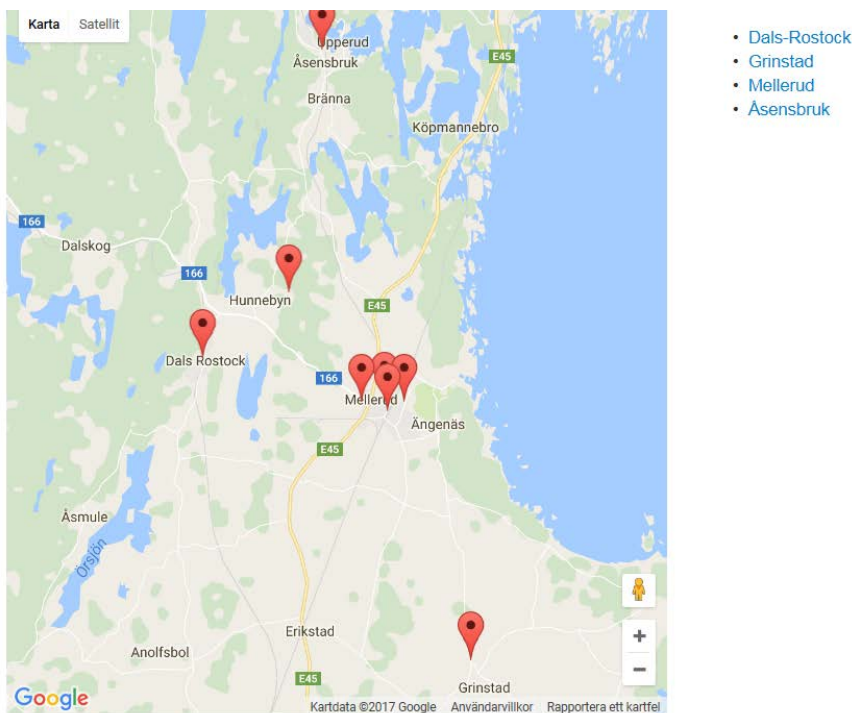
5.4.3 Återvinningsstationer

Återvinningsstationer i kommunen presenteras i Tabell 23 och den geografiska fördelningen visas i Figur 6.

Tabell 23. Återvinningsstationer i kommunen⁷⁵

Melleruds kommun	
Dals-Rostock	Järnvägsstationen
Grinstad	Lanthandeln
Mellerud	Tippen (ÅVC)
Mellerud	Vattentornet
Mellerud	Cirkusplatsen
Mellerud	Brandstationen
Mellerud	Östra Industriområdet
Åsensbruk	Fabriksvägen

⁷⁵ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2018-02-08

Figur 6. Geografisk fördelning av återvinningsstationerna i kommunen⁷⁶

6 Nedlagda deponier

Under 2016 genomförde Sweco en inventering och riskklassning av nedlagda kommunala deponier i medlemskommunerna. Riskklassningen skedde enligt Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO), fas 1. I nedanstående kapitel redovisas tabeller med de inventerade deponierna per medlemskommun⁷⁷.

Riskklassningen är en samlad bedömning av föroreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar och känslighet och skyddsvärde⁷⁸. Ett objekt bedöms utifrån följande riskklasser:

- Klass 1 – Mycket stor risk
- Klass 2 – Stor risk
- Klass 3 – Måttlig risk
- Klass 4 – Liten risk

⁷⁶ Informationen inhämtad från www.ftiab.se 2017-05-22

⁷⁷ Utdrag från EBH-databasen, Länsstyrelsen Västra Götaland kompletterat med information från DMEK

⁷⁸ Naturvårdsverket Rapport 4918 *Metodik för inventering av Förorenade områden, bedömningsgrunder för miljö kvalitet, vägledning för insamling av underlagsdata*

6.1 Bengtsfors kommun

I Tabell 24 visas kända deponier i Bengtsfors kommun.

Tabell 24. Deponier i Bengtsfors kommun.

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Bengtsbro-höljen	Bengtsfors 3:43 >5	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industri-avfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Bäckefors	Vättungen 1:47>1	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industriavfall, allmän tipp för allt, även från sjukhuset)	Behöver klarläggas
Centrala Långed	Långed 3:1	3	Industriedeponier (övrigt: schaktmassor, byggnadsavfall)	Behöver klarläggas
Grimmeruds-mossen	Billingsfors 1:177	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall och dylikt, övrigt: skrot)	Behöver klarläggas
Katterud	Billingsfors 1:177	3	Industriedeponier (fabrikstipp, övrigt: hushållsoptipp)	Behöver klarläggas
Klon	Bergane 2:1	3	Industriedeponier (industriavfall, övrigt: skrot, hushållsavfall)	Behöver klarläggas

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Korsbytippen	Dingelvik 1:40; Dingelvik 1:41; Dingelvik 1:53;	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushålls- och industriavfallsdeponi med senare skrotverksamhet)	Korsbytippen kallas även Karls Gärde och har sluttäckts under 2017 och ska slutbesiktigas under våren 2018.
Majbergstippen	Bengtstors 5:12>1	3	Övrigt BKL 3 (schaktmassor, rivningsfyllnad)	Behöver klarläggas
Mustadstors tipp	Enet 1:3>4	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall och dylikt)	Behöver klarläggas
Nolängens avfallsupplag	Bergane 1:5	2	Anläggning för farligt avfall (mellan-lagring av miljöfarligt avfall, enligt uppgift från början deponering av "allt")	Nolängens avfallsupplag var sluttäckt och godkänd av Länsstyrelsen 2012-12-31.
Sulfittippen	Sidan 3:240>9	3	Industriedeponier (industriavfall, övrigt: byggnadsavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Ödskölet	Ödskölet 1:5>2	3	Industriedeponier (övrigt: schaktmassor och dylikt)	Behöver klarläggas

6.2 Dals-Eds kommun

I Tabell 25 nedan visas kända deponier i Dals-Eds kommun.

Tabell 25. Deponier i Dals-Eds kommun.

Namn	Fastighet	Risiklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Böle	Böle 1:17	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Behöver klarläggas
Hökedalen	Bråten 1:84 >2	2	Kloralkali	Sluttäckt och godkänd av länsstyrelsen 2000 ⁷⁹
Onsötippen	Onsön 3:10	2	Kloralkali	Sluttäckt
Viktippen	Ed 10:3	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Behöver klarläggas

⁷⁹ Uppgifter från samhällsbyggnadschef Magnus Åkesson

6.3 Färgelanda kommun

I Tabell 26 nedan visas kända deponier i Färgelanda kommun.

Tabell 26. Deponier i Färgelanda kommun.

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Dagsholm (slamtippen)	Dagsholm 2:1 >2	3	Övrigt BKL 3 (avloppsslam från slambrunnar)	Behöver klarläggas
Ekebacken (f.d. Ödeborgs bruk)	Brattefors 1:15	2	Industriedeponier (industriavfall från Gunnebo bruk (f.d. Ödeborgs bruk), eldning av plast m.m., schaktmassor)	Tippning av avfall avslutad 1985. Schaktmassor har tippats senare. Industriavfallet i stort sett täckt med schaktmassor.
Färgelanda Prästgård	Färgelanda Prästgård 1:1	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, bark, schaktmassor)	Täckt 1985.
Jolsäter	Öxnäs 1:13	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industriavfall)	Täckt 1985.
Rosendalen (Dagsholm)	Dagsholm 1:1 >2	4	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industriavfall)	Täckt 1985, kontrollprogram finns.
Stigen	Stigen 1:70	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall)	Täckt 1985.

6.4 Melleruds kommun

I Tabell 27 nedan visas kända deponier i Melleruds kommun.

Tabell 27. Deponier i Melleruds kommun.

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Sunnanå	Sunnanå 2:1	3	Industrideponier (hushållsavfall, industriavfall, byggavfall, schaktmassor, bildelar, järnskrot, tomfat, cisterner, förbränt avfall)	Sluttäckt och slutbesiktning skedde 2011.
Dalskog	Årbol 1:45	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Melleruds södra industriområde ⁸⁰	Kärra 1:2	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Åsensbruk	Krökersrud 1:11>1	3	Industrideponier (hushållsavfall, industriavfall, troligen från pappersbruket Håfreström AB, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Åsebro	Åsebrorud 1:3	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor, färgeri och garveri (vegetabiliskt))	Behöver klarläggas

⁸⁰ Kallad endast Mellerud i EBH

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Tångebo	Tångebo 1:1	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall)	Behöver klarläggas
Hult	Hult 1:52	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (mindre mängd hushållsavfall (?) byggavfall)	Behöver klarläggas
Erikstad ⁸¹	Västergården 1:2; Göbyn 1:4	3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor, trädgårdsavfall)	Behöver klarläggas
Hunnebyns sopstation, Hunnebyns avfallsupplag	Hunnebyn 1:27; Vedbyholm 1:3>3; Hunnebyn 1:5>5	Riskklassning saknas i EBH	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Sluttäckt och beslut om godkännande av länsstyrelsen 2017-08-30, Dnr 555-1831-2016.
Maden fiberdeponi ⁸²	Åsen 1:161	Deponins saknas i EBH	?	Sluttäckt
Kroppefjällshemmet (i EBH kallad Dals Rostock)	Södra Bäckebol 1:168>7	4	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas

⁸¹ Heter i Länsstyrelsens databas Krökersrud f.d Kolån, vilket är fel då deponin ligger i Erikstad vid Krokån. Krökersrud är deponin vid Åsensbruk.

⁸² Deponin saknas idag i EBH

ÖVERSIKTSPLANER, FRAMTIDA INSAMLINGSSYSTEM OCH ANLÄGGNINGAR FÖR BENGTSFORS, DALSED, FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER

Bilaga 3 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

Översiktsplaner, framtida insamlingssystem och anläggningar

Avfallsplanen ska också innehålla en beskrivning av hur behovet av platser för anläggningar för att hantera avfall har tillgodosetts i kommunens översiktsplan och i kommunens övriga arbete med fysisk planering. Nedan följer en beskrivning hur avfallsfrågan hanterats i respektive kommuns översiktsplan.

Planen ska även innehålla en bedömning av behovet av nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, behovet av nedläggning eller förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, och avfallsflödenas framtida utveckling.

Bengtsfors

Bengtsfors kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 27 november 2013, planen vann laga kraft den 30 december 2013.

I översiktsplanen beskrivs att mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för t.ex. anläggningar för avfallshantering så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Vidare beskrivs att som underlag för kommunernas arbete med frågor rörande avfallshantering och avställda avfallsanläggningar ska finnas en kommunal avfallsplan. Bengtsfors kommuns avfallsplan antogs 2002 och arbetet med en ny plan har påbörjats.

I översiktsplanen redovisar kommunens ställningstagande avseende avfallshanteringen, dvs:

- En ny avfallsplan ska tas fram
- Avfallet är en resurs som ska tas tillvara och utnyttjas
- Återvinningsstationer ska finnas enkelt och tillgängligt
- Tillgängligheten till återvinningscentralen ska vara god
- Kommunen ska verka för att avfallet minskar och källsorteringen ökar

Dals-Ed

Dals-Ed kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2003, planen vann laga kraft den 22 januari 2004.

I översiktsplanen uttrycks förutsättningarna att återvinning av avfall eftersträvas och att schaktmassor som uppkommer i samband med byggande ska ses som en resurs och återanvändas i största utsträckning.

I översiktsplanen nämns att arbete pågår med att ta fram en ny avfallsplan för perioden 2003–2010 och man beräknade att planen skulle antas under hösten 2003.

I konsekvensanalysen till översiktsplanen uppmärksammas följande:

- Fler och fler förpackningsfraktioner kommer att tas omhand via återvinningsstationer spridda över kommunen. Kommunen har ansvaret för återvinningsstationerna, som ska ges en enhetlig och god estetisk utformning.
- Rivningsavfall och schaktmassor skall ses som resurser.
- Genom att fler kretslopp sluts kommer avfallsdeponin att räcka mycket länge.

Färgelanda

Färgelanda kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 3 september 2014, planen vann laga kraft 15 oktober 2014.

I översiktsplanen beskrivs att kommunens avfallsplan/renhållningsordning antogs 1998 och att nya föreskrifter om avfallshantering har antagits under 2013. I de nya föreskrifterna anges bland annat att allt avfall skall sorteras.

Vidare beskrivs att återvinningsstationer för hushållens inlämning av förpackningar och batterier finns på fem platser i kommunen, i Färgelanda, Stigen, Ödeborg och Högsäter. Insamling av hushållens farliga avfall sker vid miljöstationerna i Färgelanda och vid Stigens återvinningsstation. Stigens återvinningscentral fungerar som kommunens mellanlagringstation för grovsopor och som central för återvinning av diverse sorters avfall. Allt hushållsavfall inom kommunen transporteras från och med 1 november 2013 till HA Recyclings anläggning i Trollhättan.

I översiktsplanen beskrivs kommunens samhällen och förutsättningar samt eventuella förslag för avfallshanteringen.

- Ellenö:
  - Återvinningsstation saknas för närvarande i Ellenö.
  - *Förslag:* Utrymmen för återvinning bör avsättas vid detaljpanelläggning.
- Färgelanda:
  - Återvinningsstationer finns strax norr om korsningen mellan Centrumvägen/Timmervägen och i anslutning till Höjden-området.
  - *Förslag:* Läge för en ny, välbelägen återvinningsstation bör studeras om bostäder ska byggas intill det nuvarande området vid Timmervägen.

- *Förslag:* Utrymmen för återvinningsmaterial bör avsättas vid detaljpanelläggning.
- Högsäter:
  - En återvinningsstation finns i södra delen av samhället, vid brandstationen, väster om väg 172.
  - *Förslag:* Utrymmen för återvinning bör avsättas vid detaljpanelläggning.
- Stigen:
  - I anslutning till Högsätersvägen (väg 2084) ligger Stigens återvinningscentral. Den fungerar som mellanlagringstation i kommunen för hushållens grovsopor och här återvinns olika sorters material. Rena schaktmassor kan också deponeras här. En miljöstation är också placerad på området. En återvinningsstation finns i centrala Stigen.
- Ödeborg:
  - En återvinningsstation finns vid Bruksvägen, mitt i samhället.

Mellerud

Melleruds kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 16 juni 2010, planen vann laga kraft den 16 juli 2010.

I översiktsplanen beskrivs att det finns sju kompletta återvinningsstationer för inlämning av förpackningar och tidningar i kommunen. Fyra av anläggningarna finns i Melleruds tätort samt en i vardera Grinstad, Dals Rostock och Åsensbruk. Hushållens övriga avfall transporteras till Heljestorps avfallsanläggning i Vänersborg för att bli biogas eller förbrännas.

Hunnebyns avfallsstation omfattar återvinningscentral, omlastningsstation av grovavfall och miljöstation för lämning av farligt avfall. Den tidigare deponin vid avfallsstationen håller på att sluttäckas. Sluttäckningen ska enligt översiktsplanen vara klar år 2015.

I översiktsplanen beskriver man tendensen att avfallsdeponi alltmer ersätts av återvinning i kommunen.

Översiktsplanen nämner att behov finns för fler muddertippningsplatser i kommunen och ser det som en utvecklingsmöjlighet.

UPPFÖLJNING AV TIDIGARE AVFALLSPLANER FÖR BENGTSFORS, DALSED, FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER

Bilaga 4 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

Uppföljning av tidigare avfallsplaner

Bengtsfors

Bengtsfors kommuns gällande avfallsplan antogs den 27 mars 2002 § 25 och var den andra avfallsplanen som togs fram i kommunen.

Avfallsplan 2002 anger fyra allmänna mål:

Allmänna mål	Bedömning
Tätortshygieniska mål – omhändertata avfall och upprätthålla god sanitär standard.	Nya renhållningsföreskrifter har upprättats som redovisar hur hanteringen av hushållsavfall inom kommunen skall ske. Kommunens återvinningscentral Nolängen har byggts om och rustats upp. Antalet besökande har ökat mellan åren 2010-2016 med 4 452 personer. Kommunala verksamheter källsorterar sitt avfall fullt ut. Allmänna platser och återvinningsstationer städas dagligen.
Miljöskyddsmål – minimera belastningen på ekosystem vid all hantering av restprodukter.	Arbetar för att restprodukter sorteras så att de kan återanvändas eller behandlas efter sina egenskaper och återföras i kretsloppet.
Resurshushållande mål – Förbättra återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning.	Återvinningscentralen samarbetar med RETUREN för återbruk. Avfallet sorteras i olika fraktioner för att underlätta material- och energiutvinning.
Arbetsmiljömål – Arbetsmiljöaspekter skall beaktas och förbättras i arbetet med restprodukter.	Målet med allt arbetsmiljöarbete är att alltid ligga steget före och förhindra de situationer som kan skapa ohälsa, skador, otrivsel och dålig arbetsmotivation. Bengtsfors kommun strävar efter att ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete, som en naturlig del i avfallsarbetet.

Avfallsplanen anger även ett kommunalt mål- och åtgärdsprogram

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
<p>Anpassa avfallssystemet för kommande krav på utsortering av brännbart och organiskt avfall.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Behovshämtning tillämpas vid insamling av restavfall i gröna kärl, kunden ställer ut sitt kärl när det behöver tömmas och betalar tömningsavgift för antalet utförda tömningar under året. Från och med 2014 hämtas organiskt avfall i separata bruna kärl hos alla abonnenter, förutom hos de som hemkomposterar själva.</p>
<p>Öka andelen skolor och dagis som komposterar allt eller delar av alstrat organiskt avfall.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Från och med 2014 hämtas organiskt avfall i separata bruna kärl.</p> <p>Hemkompostering har avslutats hos skolor och dagis. Matavfall hämtas i bruna kärl.</p>
<p>Återvinningsgrad av förpackningar i Bengtsfors kommun skall år 2005 minst uppgå till de insamlingsgrader som anges i förordningen om producentansvar om förpackningar.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Insamlingsnivåerna av förpackningar vid återvinningsstationerna, har ökat.</p> <p>Information om återvinning av förpackningar finns att läsa på kommunens hemsida. Varje år skickas en informationsbroschyr ut till alla renhållningskunder med information om avfall och återvinning.</p> <p>Restavfallet har minskat, behovshämtning av restavfallet uppmuntrar till utsortering av förpackningar och matavfall. Färre tömningar ger kunden en lägre tömningsavgift.</p> <p>Fastighetsnära insamling av förpackningar finns hos det kommunala bostadsbolaget och vid de större kommunala verksamheterna.</p>

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
<p>Ökad återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning av fraktioner ur grovavfall från hushåll.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Hushållens grovavfall tas emot vid Nolängens återvinningscentral där det sorteras i olika fraktioner och transporteras vidare för omhändertagande av upphandlad entreprenör.</p> <p>Återvinningscentralen samarbetar med RETUREN för inlämning av föremål till återbruk. Från och med 2014-01-01 lämnar alla hushåll kostnadsfritt sitt källsorterade grovavfall och farliga avfall vid Nolängens återvinningscentral där utbildad personal finns. Informationsbroschyr om avfall och återvinning bifogas en gång per år fakturan till alla renhållningskunder. Den kan även hämtas på återvinningscentralen eller på kommunens hemsida.</p>
<p>Insamling av skrot inklusive skrotbilar från landsbygden.</p>	<p>Målet ej uppfyllt.</p>
<p>Ökad återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning av fraktioner ur bygg- och rivningsavfall samt industriavfall.</p>	<p>Industrins bygg- och rivningsavfall har fram till år 2008 tagits emot på Nolängens avfallsanläggning där det har sorterats och träavfallet har flisats till bränslefraktion. Efter år 2008 har inget bygg- och rivningsavfall tagits emot från industrin på Nolängens avfallsanläggning. Industrin får själva anlita transportörer som ordnar med omhändertagandet av avfallet.</p>
<p>Slam från kommunala avloppsreningsverk skall inte deponeras på avfallsupplag.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Inget slam behandlas på Nolängens avfallsanläggning längre, allt slam körs vidare till behandlingsanläggning av entreprenör.</p>

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
<p>Säkerställa lagstadgade krav avseende praktisk och administrativ hantering vid insamling, mellanlagring och avsändning av farligt avfall från miljöstationer.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Tillstånd enligt miljöbalken till mottagning och mellanlagring av farligt avfall och annat avfall vid Nolängens återvinningscentral. Beslutat av Länsstyrelsen 2007-03-09.</p> <p>Nytt kontrollprogram för Nolängens återvinningscentral är upprättat och godkänt 2015. Utbildad personal finns på anläggningen. Borttransport sker av upphandlad entreprenör. Miljörapport lämnas årligen till Länsstyrelsen där mängderna redovisas.</p>
<p>Avveckla deponeringsverksamheten på Nolängen fr.o.m. år 2002/2003. Påbörja efterbehandling (sluttäckning). Möjlighet att avyttra avfallsupplaget skall föreligga år 2002.</p>	<p>Målen är uppfyllda. Nolängens avfallsanläggning arrenderades ut till Ragn-Sells AB med tillträde 2003-05-01, sluttäckningsprocessens sköttes av Ragn-Sells AB i samförstånd med kommunen och Länsstyrelsen i enlighet med då gällande tillståndet. Avfallsanläggningen var sluttäckt och godkänd 2012-12-31.</p> <p>Avfallshämtningen har Bengtsfors kommun upphandlat gemensamt med Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner och dessa avtal gäller som längst till och med 2020-09-30.</p>
<p>Skapa klarhet i frågan om hantering av dispenser.</p>	<p>Målet är uppfyllt. En inventering av alla fastigheter genomfördes under 2003, alla gamla dispenser har upphört att gälla.</p>
<p>Hushåll och företag i Bengtsfors kommun samt i kommunen verkande renhållningsentreprenörer skall regelbundet informeras om förutsättningar och förändringar beträffande renhållnings och avfallshantering.</p>	<p>Målet är uppfyllt. En informationsbroschyr bifogas årligen fakturan till alla renhållningskunder. Information finns även på kommunens hemsida.</p> <p>Vid genomförande av matavfallsinsamlingen anordnades gemensam informationskampanj tillsammans med Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud.</p>

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
Kommunens kostnader för avfallshanteringen skall täckas med avgifter till 100 %. Varav fondering till blivande kostnader skall utgöra 5 %, målet ska vara uppnått år 2005.	Målet är uppfyllt. Årlig fondering har skett till finansiering av sluttäckning vid Nolängens deponi 2012-12-31.
Reviderad renhållningsordning fr Bengtsfors kommun skall fastställas under år 2002.	Målet är uppfyllt. Ny renhållningsordning fastställdes 2002-03-27. Nya renhållningsföreskrifter har arbetats fram gemensamt med Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner som antogs av kommunfullmäktige i Bengtsfors 2013-06-26.
Risk för negativ påverkan på människors hälsa och miljön från gamla avfallsupplag skall undanröjas.	Målet ej uppfyllt. Karta över gamla deponier är inte upprättad. Två gamla deponier har sluttäckts, Nolängen år 2012 och Karls-Gärde år 2017.

Dals-Ed

Dals-Eds kommuns avfallsplan antogs den 22 oktober 2003 § 87 och antogs för perioden 2003-2010. Detta var den andre avfallsplanen som togs fram i kommunen.

Avfallsplan 2003-2010 anger ett handlingsprogram som syftar till skydd av miljön och människors hälsa:

Detalj mål	Bedömning
Minska mängden avfall, källsortera och återvinna	Genomförda åtgärder: Omhändertagande av organiskt material sker i hela kommunen genom införandet av särskilt kärl för matrester. Inom det kommunala bostadsbolaget finns sortering av olika fraktioner i alla fastigheter. Olika informationskampanjer och artiklar har genomförts under åren. Återvinningsstationerna har lokaliserats på lämpliga platser. Återvinning sker till viss del då kommunen har en butik för begagnade produkter.
Minska avfallets farlighet	Genomförda åtgärder: Information har skickats till hushållen angående farligt avfall och hanteringen av dem. Kommunen arbetar för att hanteringen av farligt avfall skall bli så lite som möjligt.
Minska nedskräpning av återvinningsstationer, i naturen och på offentliga platser	Genomförda åtgärder: Fler papperskorgar har satts upp på stråk som används frekvent av befolkningen. Genom att genast städa upp på återvinningsstationerna har nedskräpningen minskat något.
Förbättra arbetsmiljö för renhållningspersonal	Genomförda åtgärder: Nya kärl i ett system för insamling av avfall över hela kommunen genomfört.
Revidering av avfallsplan	Revidering av planen är inte gjord utan man har avvaktat ny avfallsplan.

Färgelanda

Färgelanda kommuns avfallsplan antogs den 10 december 1998. Denna innehåller mål och handlingsplan för att uppnå dessa.

Lokala mål	Bedömning
<p>Att fullfölja de uppsatta regionala målen</p> <ul style="list-style-type: none"> De avfallsmängder som går till deponering skall minska med 25% till år 1995 och med 50% till år 2000, räknat från år 1990. Från och med år 1995 bör följande ej längre deponeras: park- och trädgårdsavfall, träavfall som är fritt från störande ämnen, oljeslam från oljeavskiljare och liknande, lysrör, termometrar och andra kvicksilverhaltiga avfallsslag, PCB-haltiga fogmassor, blymantlade kablar, batterier och andra blyhaltiga avfallsslag, nickel/kadmiumbatterier, gummidäck, kyl- och frysskåp TRAAB:s ägarkommuner har vidare antagit en översiktlig regional avfallsplan som anger bla att hushållsavfallet i framtiden skall delas upp i en biologisk fraktion som behandlas genom rötning och en brännbar fraktion som behandlas genom förbränning. Eventuellt kan en tredje fraktion bli aktuell som då blir deponiärest. 	<ul style="list-style-type: none"> Målet är uppfyllt Inget av detta deponeras längre TRAAB¹ finns ej längre. Hushållsavfallet delas i dag upp i biologiskt och brännbart
Ökad källsortering.	Tillräcklig statistik saknas för att göra en god bedömning
Avfallsmängden som går till deponering skall i fortsättningen kontinuerligt minska.	Tillräcklig statistik saknas för att göra en god bedömning
Minimering av miljöstörande ämnen i avfallet.	Tillräcklig statistik saknas för att göra en god bedömning

¹ Trestadsregionens Avfalls AB

Mellerud

Melleruds kommuns avfallsplan antogs den 22 februari 1994. Denna innehåller mål och handlingsplan för att uppnå dessa.

Övergripande mål och åtgärder för Melleruds kommun	Bedömning
Avfallshanteringen skall ge en god sanitär standard.	Mellan åren 1993 och 1995 övergick den fastighetsnära insamlingen från säck till kärl.
Avfallsets innehåll av miljöskadliga ämnen skall minimeras.	Information om miljöskadliga ämnen och var dessa ska lämnas finns varje år i den almanacka som kommunen ger ut. Inlämnandet av miljöfarligt avfall till Hunnebyn har ökat under åren.
Avfallshanteringens miljöpåverkan skall minimeras.	Avfallet sorteras och genom detta så minskar också miljöpåverkan.
Avfallet skall i största möjliga omfattning återanvändas eller återvinnas på ett resurssparande sätt via källsortering.	Inget avfall deponeras längre på Hunnebyn. Avfallet sorteras i olika fraktioner innan det borttransporteras. Hushållsavfall körs direkt till entreprenör för sortering och omhändertagande.
Avfallsmängden som deponeras på Hunnebyn skall minskas genom återvinning och kompostering.	<p>Reducering av avfallsmängderna som deponerades på Hunnebyn beräknades kunna reduceras med 38% till år 1995 och med 44% till år 2000</p> <p>Totalt deponerades 6 933 ton avfall på Hunnebyn år 2000 vilket var en total minskning från 1991 med 6 007 ton (46%) vilket innebär att det totala deponimålet klarades.</p> <p>Efter 2002 har inget avfall deponerats på Hunnebyns avfallsanläggning. Anläggningen har sluttäckts och godkännande av sluttäckningen ankom 2017-08-30 från Länsstyrelsen. Allt avfall som kommer in grovsorteras och transporteras ut ur anläggningen.</p>

Övergripande mål och åtgärder för Melleruds kommun	Bedömning
Servicegraden för hushåll och företag skall vara hög och anpassad till behovet av renhållning.	<p>Mellan åren 1993 och 1995 övergick den fastighetsnära insamlingen från säck till kärl.</p> <p>2002 infördes sortering i plastpåsar för optisk sortering, biologiskt lättnerbrytbart (läggs i grön påse) och övrigt (läggs i röd påse) båda påsarna läggs sedan i samma kärl och hämtas av en av kommunen anlitaad entreprenör för transport (mellan 2002 och 2007 fanns även en deponipåse). 2014 ändrade man till två kärl i stället för optisk sortering brunt kärl för matavfall och grönt kärl för övrigt. Allt avfall som hämtas i kärl transporteras direkt till avfallsanläggning i Trollhättan för omhändertagande.</p> <p>2002 var mängden insamlat hushållsavfall 1 566 ton för att år 2015 ha ökat till 1 798 ton. Två anledningar till detta är att invånarantalet ökar igen och många har övergått från hemkompostering till att även ha ett kärl för matavfallet.</p>
Arbetsmetoderna skall vara goda från arbetsmiljösynpunkt.	Vid införande av kärl minskade tunga lyft. Kommunen försöker hela tiden förbättra arbetsmiljön.
Avfallshanteringen skall vara rationell, effektiv, flexibel, tillförlitlig och långsiktig.	Kommunen arbetar kontinuerligt med att förbättra avfallshanteringen. Öppettider för att invånarna ska kunna lämna grovavfall har under åren förbättrats. För avfall som hämtas i kärl sker samarbete med entreprenör löpande för att detta ska ske så effektivt och med minsta möjliga förändringar för abonnenterna samtidigt som körsträckorna ska minimeras. Kommunen har också infört sortering av matavfall i separata kärl som går till rötning för biogas för ett långsiktigt och för miljön bra alternativ.
Kostnaderna skall vara rimliga i proportion till utbytet.	Differentierad taxa samt längre hämtningsintervaller för hushållsnära hämtning har införts.

Övergripande mål och åtgärder för Melleruds kommun	Bedömning
Avgifterna differentieras så att återvinning och resursbevarande teknik belönas.	Differentierad taxa samt längre hämtningsintervaller för hushållsnära hämtning har införts.
Lösningarna bör vara lätta att förklara och motivera för att underlätta förståelse och därmed medverka från alla berörda parter.	I senaste kundundersökningen 2016 så fanns frågan om invånarna anser sig tillräckligt informerad gällande taxor och bestämmelser, där 14 % svarat att man inte tyckte detta. Om detta beror på att något är svårt att förstå eller om det är saknad av intresse framgår ej. På frågan om sortering av avfall så anser 86% att man är Mycket/Ganska bra informerad.
Kommunen skall aktivt informera om hur allmänhet och företag agerar för resursbevarande hantering och minskade avfallsmängder.	Information lämnas varje år i den almanacka som kommunen ger ut. Där finns också information om insamlade mängder

Mer om avfallsmängder som deponeras på Hunnebyn

Avfallslag (t/år)	Mängd 1991	Möjlig reduktion		Åtgärder
		1995	2000	
Hushållsavfall	1350	200	500	källsortering, individuell kompostering
Schaktmassor	3226	1500	1500	nytt upplag
Rivningsavfall	2725	1000	1000	ny taxa, t.ex. rivningstillstånd
Avfall från kommunalt avlopp	1376	1376	1376	Jordförbättring
Ej branschspecifikt industriavfall	2732	700	1000	sortering ny taxa
Övrigt avfall	1591	224	324	
Summa	13000	5000 (38%)	5700 (44%)	

Hushållsavfall

Under perioden för avfallsplanen har:

- Återvinningsstationerna utökats med förpackningar av plåt, hård- och mjukplast.
- Hushållens grovavfall transporteras och lämnas av hushållen själva på Hunnebyn i olika containrar för vidare transport till behandlingsanläggning.
- Hushållsavfallsmängden år 2000 uppgick till 1 641 ton vilket gör att målet för insamling inte klarades. En förklaring till ökningen är en stor genomgång av abonnenter och att ca 1000 nya abonnenter anslöts under året.

Schaktmassor

År 2000 deponerades 102 ton schaktmassor vilket är en stor minskning. Förklaring till detta är troligen att byggandet minskat samt ökad materialåtervinning.

Rivningsavfall

År 2000 deponerades endast 80 ton rivningsavfall. Förklaring till detta är troligen att byggandet minskat och materialåtervinning införts.

Avfall från kommunalt avlopp

Deponering av avfall från kommunalt avlopp var år 2000 1 072 ton, vilket är bättre än målet angav.

Ej branschspecifikt industriavfall

Under år 2000 deponerades 2 239 ton ej branschspecifikt avfall, vilket innebär att målet ej uppnåddes.

MILJÖBEDÖMNING AV AVFALLSPLAN FÖR BENGTSFORD, DALSED. FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER

Bilaga 5 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

Miljöbedömning av avfallsplanen

För Dalslands avfallsplan görs bedömningen att genomförandet av planen inte medför betydande miljöpåverkan. Bedömningen grundas i att planen ej ger förutsättningar enligt 4 § i Förordning (1998:905) om Miljökonsekvensbeskrivningar för någon ny anläggning som kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller för någon verksamhet som kan antas påverka ett Natura 2000-område.

I Dalsland finns befintliga återvinningscentraler med erforderlig kapacitet. Planen avser att underlätta för hantering av avfall i Dalsland samt öka återvinning och återanvändning. Åtgärderna i planen bedöms inte vara av sådan omfattning att tillståndsprövning enligt miljöbalken krävs eller att de antas medföra betydande miljöpåverkan.

Tabellerna som följer är ett bedömningsunderlag baserat på Miljöbalkens 6 kap samt Förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB).

Tabell 1. Bedömning av avfallsplanen på miljöaspekter.

Miljöaspekt	Bedömning
Naturmiljö	
Skyddade områden	Avfallsplanen innebär inte förutsättningar för några nya anläggningar eller ianspråktagande av nya områden och därför bedöms inte naturmiljön påverkas.
Strandskydd	
Art- och biotopskydd	
Skyddsvärda skogsområden och träd	Avfallsplanen bedöms inte motverka kommunernas naturvårdsplaner och ingen betydande negativ påverkan på arter eller naturmiljö förväntas.
Naturvårdsplan	
Värdefull odlings- och betesmark	Planen syftar till att minska uttag av jungfruligt material genom att förebygga uppkomsten av avfall samt öka återvinningen.

Friluftsliv	
Rekreationsområden och anläggningar	Avfallsplanen innebär inte förutsättningar för några nya anläggningar eller ianspråktagande av nya områden och därför bedöms inte friluftslivet påverkas.
Grönstruktur	
Kulturmiljö	
Fornlämningar	Avfallsplanen innebär inte förutsättningar för några nya anläggningar eller ianspråktagande av nya områden och därför bedöms inte kulturmiljön påverkas.
Övriga kulturhistoriska lämningar eller miljöer	
Byggnadsminne	
Hushållning av naturresurser	
Överexploatering av värdefull mark	Avfallsplanen innebär inte förutsättningar för några nya anläggningar eller ianspråktagande av nya områden och därför bedöms inte överexploatering bli aktuellt. Avfallsplanens mål är fokuserade på att minska avfall samt återvinna och återanvända avfall och produkter. Detta arbete bidrar positivt till att minska åtgången av ändliga resurser och jungfruliga material.
Ändliga resurser	
Materiella tillgångar	
Infrastruktur	Avfallsplanen innebär inga ändringar i kommunernas infrastruktur och påverkar inte produktiv skogs- eller jordbruksmark. Insamling av avfall i kommunerna är en viktig samhällsfunktion som avfallsplanen bidrar till att främja och effektivisera.
Samhällsfunktioner	
Produktiv skogs- eller jordbruksmark	
Hälsa och säkerhet	
Översvämningar, ras och skred	De flesta frågor rörande hälsa och säkerhet är kopplade till tillstånd och förelägganden för befintliga återvinningscentraler och återvinningsstationer. Avfallsplanen innebär inga ändringar i dessa eller hur frågorna hanteras på befintliga anläggningar. Avfallsplanen främjar insamling och återvinning av avfall vilket kan minska
Buller och vibrationer	
Elektromagnetisk strålning	
Radon	
Luftföroreningar	
Förorenad mark	

Gifter i miljön	spridning av föroreningar till miljön.
Olycksrisker och farligt gods transporter	
Omgivningspåverkan	
Mark	Avfallsplanen främjar minskning av avfall samt insamling och återvinning av avfall vilket kan minska spridning av föroreningar till mark, vatten och luft. Minskad resursanvändning kan även innebära minskade transporter i ett globalt perspektiv.
Luft	
Vatten	
Klimatpåverkan	
Utsläpp transporter och energi	En ökad insamling och återvinning av avfall kan innebära att utsläpp indirekt minskar vid utbrytning av jungfruligt material, tillverkning av nya produkter samt transporter i dessa led i ett globalt perspektiv.
Miljö kvalitetsnormer (MKN)	
Fisk- och musselvatten	Då avfallsplanen ej ger förutsättningar för några nya anläggningar eller ianspråktagande av nya områden bedöms inte MKN påverkas. En bättre insamling och hantering av avfall ger bättre förutsättningar för att minska spridning av föroreningar till mark, vatten och luft. Utsläpp och buller kopplade till befintliga tillstånd och förelägganden hanteras på befintliga anläggningarna. Avfallsplanen innebär inga ändringar i dessa frågor.
Omgivningsbuller	
Luft	
Vatten	
Riksintressen och Natura 2000 områden	
Riksintressen	Då avfallsplanen ej ger förutsättningar för några nya anläggningar eller ianspråktagande av nya områden bedöms inte riksintressen påverkas negativt.

Tabell 2. Avfallsplanens påverkan på de nationella miljömålen.

Miljömål	Måluppfyllelse
Frisk luft	Planen bedöms bidra till uppfyllandet genom minskade transporter i ett globalt perspektiv.
Grundvatten av god kvalitet	Planen bedöms bidra till uppfyllandet då planen främjar att avfall tas om hand på ett korrekt sätt vilket minskar risk för spridning av föroreningar till grundvatten.
Levande sjöar och vattendrag	Planen bidrar till uppfyllandet då planen främjar att avfall tas om hand på ett korrekt sätt vilket minskar risk för spridning av föroreningar till vatten.
Myllrande våtmarker	Avfallsplanen bedöms inte direkt påverka målet men kan i viss mån indirekt bidra till uppfyllandet då planen främjar att avfall tas om hand på ett korrekt sätt vilket minskar risk för spridning av föroreningar till vatten.
Hav i balans och levande kust	Planen bidrar till uppfyllandet då planen främjar att avfall tas om hand på ett korrekt sätt vilket minskar risk för spridning av föroreningar till vatten.
Ingen övergödning	Minskade transporter och därmed minskade kväveutsläpp kan delvis bidra till uppfyllandet av målet.
Bara naturlig försurning	Minskade transporter bidrar delvis till uppfyllandet av målet. Avfallsplanen syftar även till att mer material återvinns istället för att förbrännas vilket bidrar till mindre utsläpp.
Levande skogar	Planen innebär indirekt positiv påverkan genom minskat resursutnyttjande och minskad risk för spridning av föroreningar.
Ett rikt odlingslandskap	Planen innebär indirekt positiv påverkan genom minskat resursutnyttjande och minskad risk för spridning av föroreningar.

God bebyggd miljö	Avfallsplanen bidrar till uppfyllandet av målet bland annat genom minskade transporter globalt. Planen bidrar även till uppfyllandet av miljömålet med avseende på delmål om återvinning av material.
Giftfri miljö	Planen bidrar till uppfyllandet av målet då korrekt omhändertagande av avfall minskar risken för spridning av föroreningar. Återanvändning eller fortsatt användning av produkter som innehåller farliga ämnen kan dock innebära att giftiga ämnen blir kvar längre i kretsloppet.
Säker strålmiljö	Planen innebär ingen påverkan på målet.
Skyddande ozonskikt	En ökad insamling och omhändertagande av gamla vitvaror med freoner bidrar till möjligheten att uppnå målet.
Begränsad klimatpåverkan	Planen bidrar till uppfyllandet genom minskade transporter globalt. Återanvändning eller fortsatt användning av äldre elprodukter kan innebära en högre energiförbrukning än nya produkter. Dock innebär generellt att minska avfallsmängden och återanvända produkter en lägre miljöpåverkan än att tillverka nya produkter.
Ett rikt växt och djurliv	Planen innebär indirekt positiv påverkan genom minskat resursutnyttjande och minskad risk för spridning av föroreningar.

REDOGÖRELSE FÖR UTSTÄLLNING OCH SAMRÅD FÖR BENGTSFORD, DALSED, FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER

Bilaga 6 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

Samrådsredogörelse vid framtagning av avfallsplan 2018-2025 för Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner

Förslag på ny avfallsplan ställdes ut på remiss från och med den 2 maj 2018 – 31 maj 2018. Avfallsplanen med tillhörande bilagor fanns tillgänglig på respektive kommuns bibliotek och kommunhus samt digitalt på respektive kommuns hemsida. Annonsering om utställning av avfallsplanen har även gjorts i tidningen Dalslänningen.

Remissversionen med tillhörande bilagor skickades i digital form till Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Dalslands Miljö- och Energiförbund, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, Ragn-Sells AB, Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund, Polismyndigheten Väst, Pensionärernas Riksorganisation, SPF Seniorena, Företagarföreningen, Handikapprådet, Bengtsfors centrumförening, Returen Bengtsfors, Bengtsforshus, Edshus AB, MMK Plastics AB, Faktorn AB, Eds Plattsättning, AB Melleruds bostäder, Valbohem AB.

Remissversionen skickades även digitalt till relevanta interna instanser, så som Bengtsfors Samhällsbyggnadsenhet, Bengtsfors fastighetservice, Bengtsfors VA & Fjärrvärme, Bengtsfors tekniska chef, Melleruds medborgarkontor, Byggnadsnämnden Mellerud, Samhällsbyggnadskontoret Mellerud, Biblioteket Mellerud.

Inkomna yttranden under samrådtiden

Under samrådtiden inkom elva yttranden. Sammanställning av yttranden samt åtgärder redovisas nedan. Kompletta yttranden återfinns som bilagor till detta dokument.

Synpunkt	Har beaktats på följande sätt
Yttrande från Länsstyrelsen Västra angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
Avfallsplanens syfte har beskrivits i planen.	Synpunkten har noterats.
<p>Länsstyrelsen anser att kommunen på ett tydligt sätt har redovisat uppsatta mål och att målen uppfattas som realistiska och till viss del mätbara. Kommunen kan påverka de åtgärder som föreslås att genomföras, för att helt eller delvis uppnå målen.</p> <p>Det finns en prioriteringsordning för mål och åtgärder. Avfallets miljöpåverkan från att det uppstår till dess att det deponeras, förbränns, återvinns eller återanvänds beaktas samt tillämpning av avfallshierarkin. Kommunen har till viss del lyft åtgärder med förhållandevis liten insats i förhållande till effekt, för att kunna få en högre prioritet.</p> <p>Det som skulle kunna önskas är att det även skulle framgå en strategi för när utvärdering av hur arbetet går ska ske, dvs vem ska sammanställa och utvärdera arbetet och för vem ska utvärderingen presenteras samt hur, när och hur ofta. Detta för att kunna fånga upp eventuellt avstannade aktiviteter, göra prioriteringar och planera fortsatt arbete. Det skulle t ex kunna ske årligen i samband med presentation av miljöbokslut eller liknande för kommunfullmäktige.</p>	<p>Synpunkten består delvis av bekräftelse, vilket noteras.</p> <p>Synpunkten består också av förslag på ändring, och har beaktats som följande. Ett tillägg under kapitel 5 har gjorts, som tydliggör att det för varje ingående år görs en sammanställande rapport kring uppföljning som levereras till ansvarig nämnd i respektive kommun. Detta ansvarar respektive kommuns ansvarig för.</p>
I avfallsplanen redovisas mål och åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning.	Synpunkten har noterats.
I avfallsplanen redovisas de styrmedel som kommunen planerar att använda.	Synpunkten har noterats.
Som framgår av bilaga 3 arbetar Bengtsfors med en ny översiktsplan, men även Melleruds kommun arbetar med en ny översiktsplan. Dals-Ed står inför en	Synpunkten har noterats och respektive kommun återkopplar till

<p>aktualitetsprövning av sin översiktsplan. Viktigt att frågorna får utrymme i kommande översiktsplaner också. Om kommunerna vill utveckla arbetet med avfallsfrågor i översiktsplaneringen rekommenderar Länsstyrelsen att kommunerna vid nästa översyn av översiktsplanerna, helst på karta, synliggör avfallshanteringens infrastruktur och transportbehov och var det finns eller bör tillkomma återvinningsstationer, behandlingsanläggningar och deponier. Framtida expansioner av anläggningarna är också viktiga att redovisa för att förhindra att till exempel bostäder och skolor planeras i anläggningarnas närhet.</p>	<p>relevant enhet/funktion. Ingen revidering kommer att ske.</p>
<p>I Naturvårdsverkets nya föreskrifter (NFS 2017:2) framgår enligt 19 § följande: "Kommunen ska lämna följande uppgifter om den kommunala avfallsplanen till länsstyrelsen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. datum för antagande av planen, 2. en sammanställning av mål, åtgärder och styrmedel enligt 3–6 §§ 3. resultatet av uppföljningen av föregående plan enligt 14 §, samt 4. uppgifter om nedlagda deponier enligt 15 §." <p>När kommunen redovisar efterfrågade uppgifter, enligt § 19, bör detta ske med beaktande av syftet med redovisningen. I Naturvårdsverkets nya vägledning om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (Rapport 6760) anges att syftet med länsstyrelsens sammanställning av de kommunala avfallsplanerna bland annat är att den ska utgöra ett underlag för:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naturvårdsverkets arbete med att ta fram den nationella avfallsplanen, programmet för förebyggande och andra strategier och handlingsprogram inom avfallsområdet, • att länsstyrelsen ska kunna bedöma utvecklingen av avfallshantering i länet och i vilken grad planerna bidrar till att nå regionala och nationella mål inom avfallsområdet, • att länsstyrelsen ska få en överblick över aktualiteten hos avfallsplanerna 	<p>Synpunkten består av tydliggörande om uppföljning och efter att avfallsplanen är godkänd skickas efterfrågad information från respektive kommun till Länsstyrelsen.</p>

<p>och kunna upplysa kommunerna om behov av uppdatering.</p> <p>Länsstyrelsen ser gärna att uppgifterna, enligt 19 §, redovisas i tabellform. Observera att den ändrade avfallsplanen ska sändas till Länsstyrelsen för kännedom.</p>	
<p>Yttrande från Dalslands Miljö- och Energiförbund angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025</p>	
<p>Det bedöms finnas behov av en operativt samordnande resurs hos någon/några kommuner för det fortsatta arbetet med åtgärderna i avfallsplanen.</p>	<p>Synpunkten har beaktats och ingen revidering kommer att ske.</p> <p>Nätverket för framtagande av avfallsplanen kan behöva leva vidare för att samordna arbetet framåt. Ingen ytterligare samordnare hos kommunerna kommer att tas fram utan befintligt nätverk och ansvariga ska användas. Dalslands miljö- och energiförbund ska vara involverade i arbetet framåt, vilket tydliggörs i avfallsplanen.</p>
<p>Den årliga uppföljningen av avfallsplanen (sid 5) bör även innefatta Dalslands miljö- och energiförbund.</p>	<p>Synpunkten har beaktats och revidering har skett kring årlig uppföljning, där det poängteras att Dalslands miljö- och energiförbund bör vara delaktiga.</p>
<p>Kostnaden för aktiviteten A.4 (sid. 14) i avfallsplanen anges som liten. Det bör uppmärksammas att det kan finnas viss osäkerhet i denna bedömning.</p>	<p>Synpunkten har beaktats, ingen revidering kommer att ske.</p>
<p>Det bör betonas att en nära samverkan mellan kommunernas renhållningsfunktioner och VA-funktioner sannolikt är nödvändig när det gäller aktivitet 4.1 (sid 19).</p>	<p>Synpunkten har beaktats, ingen revidering kommer att ske.</p>
<p>Det bör påpekas att tabellerna bör göras mer lättlästa.</p>	<p>Synpunkten har beaktats och ingen revidering av tabellerna kommer att ske. För att göra dokumentet mer lättläst ändras ordet "målinriktning" till "fokusområde" och dokumentets grammatik och stavning går igenom.</p>

Yttrande från Kommunledningskontoret samhällsbyggnadsenheten, Bengtsfors, angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
För aktiviteterna är ansvarig enhet eller yrkesroll angiven, förutom för aktivitet A.3 och B.5 där kommunstyrelsen är ansvarig, vilket blir otydligt och inte följer den övriga strukturen. Här bör en ansvarig yrkesroll eller enhet anges för att tydliggöra ansvaret, även om det slutliga beslutet fattas av kommunstyrelsen.	Synpunkten har beaktats och reviderats, ansvarig för A.3 revideras till Dalslands miljö- och energiförbund och ansvarig för B.5 ändras till "Samhällsbyggnadsförvaltningen/tekniska kontoret".
För aktivitet nummer 2.3 är planläggare ansvarig. Rollen planläggare bör förtydligas, exempelvis med vilken enhet planläggaren hör till.	Synpunkten har beaktats och revidering har skett, ansvarig på 2.3 ändras till "Plan- och byggenheten".
För aktivitet A.3 bör även Dalslands miljö- och energikontor läggas till som ansvarig. Då den samlade miljöexpertisen numera arbetar på miljökontoret bör frågorna om vidare undersökningar, ansvarsutredningar m.m. för gamla deponier göras i dialog med miljökontoret.	Synpunkten har beaktats och revidering har skett, ansvarig för A.3 revideras till Dalslands miljö- och energiförbund.
För att genomföra åtgärd B.3 är fysisk planering ett styrmedel. Här skulle det behöva förtydligas på vilket sätt och i vilken omfattning fysisk planering kan/ska påverka återbruk, t.ex. genom tillämpning av livscykelanalyser för byggnaders klimatpåverkan, där återbruk kan ha stor effekt.	Synpunkten har beaktats och revidering har skett, "fysisk planering" tas bort som styrmedel under B.3.
När det gäller åtgärd B.7 arbetar redan plan- och byggenheten i Bengtsfors kommun utifrån fastlagda rutiner vid rivningslov, i enlighet med plan- och bygglagen. Byggherren ansvarar för att det finns en rivningsplan (en slags kontrollplan) som ska lämnas in signerad efter genomförd rivning. I de fall rivningen omfattar miljöfarligt avfall ska kvitto på att deponering har skett lämnas in. Utöver detta bedriver Plan- och byggenheten inte någon tillsyn av att rivningsplanen följs.	Synpunkten har beaktats och revidering har skett, på B.7 ändras platsen för "Fysisk planering" och "Tillsyn" så tillsyn står på samma rad som Dalslands miljö- och energiförbund.
Det vore önskvärt att större mängder rivningsavfall kunde omhändertas lokalt, framförallt för näringslivet och för de miljöeffekter längre körning innebär då stora mängder måste lämnas i andra kommuner. Förslag till återbruk borde främjas.	Synpunkten har beaktats och ingen revidering kommer att ske.

Yttrande från projektledare för nya ÖP, Mellerud angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
<p>Jag har inga synpunkter mer än att jag tänker vi får se över vad vi ska skriva i nya ÖP. Följande har jag tagit från Framtidsstudien och gällande ÖP där jag behöver mer info;</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Avfallsdeponi ska ersättas alltmer av återvinning i kommunen" – Kretsloppspark planeras i södra industriområdet (vid kommunförrådet). Betyder detta att Hunnebyn försvinner helt, Kretsloppsparken ersätter? • "Behov av fler muddertippningsplatser"? I så fall förslag på var? • "Närhet till ÅVC vid planering av nya bostadsområden." Vad menar vi med nära? Ska vi ha med riktlinjer om detta i ÖP? • "God framkomlighet för renhållningsbilar vid nya bostadsområden." Vad betyder det? Får renhållningsbilar backa? Om inte krävs bra svängradie eller möjlighet till genomfart. • "Anläggning av fler våtmarker för att motverka närsaltläckage" (Öp2010) 	<p>Synpunkterna har noterats, ingen revidering kommer att ske.</p>
Yttrande från Byggnadsnämnden Mellerud angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
<p>Numrering av mål bör ändras då det upplevs som rörigt. Förslagsvis kan det uppdelas om Målinriktning 1, mätbart mål 1A, mätbart mål 1B etc. Alternativt 1.1 etc.</p>	<p>Synpunkten har beaktats och ordet "målinriktning" ändras till "fokusområde".</p>
<p>Under Målinriktning 1 står att "Nedskräpning i naturen och på allmänna platser också ska undvikas". Ordet "undvikas" borde bytas ut till "motverkas". Målet får då en helt annan betydelse.</p>	<p>Synpunkten har beaktats och ordet "undvikas" har ändrats till "motverkas".</p>
<p>Avsaknad av avfallshantering av rivningsavfall i större mängder. Plan- och byggenheten träffar ofta på människor som exempelvis ska riva hus. Ingen återvinningscentral i närområdet tar emot sådana stora mängder rivningsavfall. Enligt visionen ska avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna bidra till ett</p>	<p>Synpunkten har noterats, ingen förändring kommer att ske. Att se över möjligheterna till rivningsavfall på ÅVC inkluderas i aktiviteterna B.3 och B.7.</p>

<p>hållbart samhälle, något som inte kan uppnås när man får leta sig utanför landskapet för att slänga sitt rivningsavfall (dock tas små mängder emot av ÅVC).</p>	
<p>Vid rivningslov krävs kontrollplan (rivningsplan) och i många fall mottagningskvitton för att se att rivningsavfallet har hamnat på rätt ställe. Vid ÅVC i Mellerud fås endast ett kvitto som inte specificerar mängd och typ av innehåll. Att inte få mottagningskvitton som är specificerade försvårar Byggnadsnämndens arbete med att kontrollera att avfallet hamnar på rätt ställe. Under 5.4.7 Nr. B.7 står att "Förbättra rutiner och tillsyn över hanteringen av rivningsavfall". Riktiga mottagningskvitton är en förutsättning för detta.</p>	<p>Synpunkten har noterats och kommunen tar med sig synpunkten i arbetet framåt. Ingen revidering kommer att ske.</p>
<p>Yttrande från Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, (yttrar sig över Mellerud & Färgelanda) angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025</p>	
<p>Enligt den nya avfallsplanen ska inga nya anläggningar eller områden behöva tas i anspråk. I kommunerna förväntas även befolkningsmängden att öka samtidigt som avfallet från varje hushåll antas minska, vilket leder till att den mängd avfall som behöver hanteras kvarstår på samma nivå som i dagsläget.</p> <p>I framtiden finns det önskemål om att kommunerna ska kunna ta hand om det biologiskt nedbrytbara avfallet på närmare håll samt eventuellt ha en egen biogasproduktion i kommunerna. Detta är dock något som än så länge är en framtidsvision och ännu inte aktuellt. I avfallsplanen står det även att det vid en uppstart av biogasproduktion, när det blir aktuellt, kommer utredas mer och hanteras enligt gällande lagstiftning för tillståndsprövning.</p> <p>Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har därmed inget att erinra då inga nya anläggningar eller områden planeras under avfallsplanens gällande tid samt att ungefär samma mängd avfall kan förväntas inom samma tid.</p> <p>Vid eventuell framtida uppstart av biogasproduktion i Färgelandas och Melleruds kommun kommer Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund hantera</p>	<p>Ingen erinran har noterats.</p>

tillståndsprovningen enligt Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.	
Mätbart mål nr 3 "mängden kärnavfall i kommunerna ska minska med 20 % per invånare år 2025 i jämförelse med 2016". Eftersom det i genomförda plockanalyser framkommer information om felsorterat avfall som egentligen går under FTI kan det förväntas att en större mängd avfall kommer att lämnas på ÅVS/ÅVC om avfall sorteras rätt. Fler återvinningsstationer samt oftare tömningstider kan då bli aktuellt för att minimera att ÅVS blir överbelamrade med avfall som exempelvis är brännbart.	Synpunkterna har noterats, ingen revidering kommer att ske.
Yttrande från Åsebro IF, Mellerud, angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
I bilaga 2, sid. 20, tabell 17 fann jag ett fel: totalt antal 31? Och metall 26?	Synpunkterna har beaktats och revidering har skett. Siffrorna var räknefel som korrigerats.
Yttrande från Valbohem, Färgelanda, angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
Ingen erinran.	Ingen erinran har noterats.
Yttrande från Polismyndigheten, Mellerud, angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
Ingen erinran.	Ingen erinran har noterats.
Yttrande från Polismyndigheten, Färgelanda, angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
Ingen erinran.	Ingen erinran har noterats.
Yttrande från AB Melleruds bostäder angående samrådsversion avfallsplan 2018-2025	
Ingen erinran.	Ingen erinran har noterats.

- Bilaga 1: Yttrande från Länsstyrelsen
- Bilaga 2: Yttrande från Dalslands Miljö- och Energiförbund
- Bilaga 3: Yttrande från Kommunledningskontoret, samhällsbyggnadsenheten Bengtsfors kommun
- Bilaga 4: Yttrande från projektledare för ÖP, Mellerud
- Bilaga 5: Yttrande från Byggnadsnämnden, Mellerud
- Bilaga 6: Yttrande från Norra Älvsborgs Räddningsförbund, Mellerud och Färgelanda
- Bilaga 7: Yttrande från Åsebro IF, Mellerud
- Bilaga 8: Yttrande från Valbohem AB
- Bilaga 9: Yttrande från Polismyndigheten, Mellerud
- Bilaga 10: Yttrande från Polismyndigheten, Färgelanda
- Bilaga 11: Yttrande från AB Melleruds bostäder

UPPGIFTER TILL LÄNSSTYRELSENS SAMMANSTÄLLNING FÖR AVFALLSPLAN FÖR BENGTSFORD, DALSED, FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER

Bilaga 7 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

Innehåll

1.	Bengtsfors kommun	2
1.1.	Administrativa uppgifter	2
1.2.	Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan	2
1.3.	Uppgifter om nedlagda deponier	6
2.	Dals-Eds kommun	9
2.1.	Administrativa uppgifter	9
2.2.	Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan	9
2.3.	Uppgifter om nedlagda deponier	10
3.	Färgelanda kommun	11
3.1.	Administrativa uppgifter	11
3.2.	Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan	11
3.3.	Uppgifter om nedlagda deponier	13
4.	Melleruds kommun	15
4.1.	Administrativa uppgifter	15
4.2.	Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan	15
4.3.	Uppgifter om nedlagda deponier	18
5.	Sammanställning av mål, åtgärder och styrmedel för Bengtsfors kommun, Dals-Eds kommun, Färgelanda kommun och Melleruds kommun	21
5.1.	Fokusområde 1	21
5.2.	Fokusområde 2	23

1. Bengtsfors kommun

1.1. Administrativa uppgifter

Kommun: Bengtsfors kommun

År: 2018-2025

Datum för antagande: 1 oktober 2018

Ansvarig nämnd: Kommunfullmäktige

1.2. Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan

Bengtsfors kommuns gällande avfallsplan antogs den 27 mars 2002 § 25 och var den andra avfallsplanen som togs fram i kommunen.

Avfallsplan 2002 anger fyra allmänna mål:

Allmänna mål	Bedömning
Tätortshygieniska mål – Omhänderta avfall och upprätthålla god sanitär standard.	Nya renhållningsföreskrifter har upprättats som redovisar hur hanteringen av hushållsavfall inom kommunen skall ske. Kommunens återvinningscentral Nolängen har byggts om och rustats upp. Antalet besökande har ökat mellan åren 2010-2016 med 4 452 personer. Kommunala verksamheter källsorterar sitt avfall fullt ut. Allmänna platser och återvinningsstationer städas dagligen.
Miljöskyddsmål – Minimera belastningen på ekosystem vid all hantering av restprodukter.	Arbetar för att restprodukter sorteras så att de kan återanvändas eller behandlas efter sina egenskaper och återföras till kretsloppet.
Resurshushållande mål – Förbättra återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning.	Återvinningscentralen samarbetar med RETUREN för återbruk. Avfallet sorteras i olika fraktioner för att underlätta material- och energiutvinning.

Allmänna mål	Bedömning
Arbetsmiljömål – Arbetsmiljöaspekter skall beaktas och förbättras i arbetet med restprodukter.	Målet med allt arbetsmiljöarbete är att alltid ligga steget före och förhindra de situationer som kan skapa ohälsa, skador, otrivsel och dålig arbetsmotivation. Bengtsfors kommun strävar efter att ha ett systematiskt arbetsmiljöarbete, som en naturlig del i avfallsarbetet.

Avfallsplanen anger även ett kommunalt mål- och åtgärdsprogram

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
Anpassa avfallssystemet för kommande krav på utsortering av brännbart och organiskt avfall.	Målet är uppfyllt. Behovshämtning tillämpas vid insamling av restavfall i gröna kärl, kunden ställer ut sitt kärl när det behöver tömmas och betalar tömningsavgift för antalet utförda tömningar under året. Från och med 2014 hämtas organiskt avfall i separata bruna kärl hos alla abonnenter, förutom hos de som hemkomposterar själva.
Öka andelen skolor och dagis som komposterar allt eller delar av alstrat organiskt avfall.	Målet är uppfyllt. Från och med 2014 hämtas organiskt avfall i separata bruna kärl. Hemkompostering har avslutats hos skolor och dagis. Matavfall hämtas i bruna kärl.

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
<p>Återvinningsgrad av förpackningar i Bengtsfors kommun skall år 2005 minst uppgå till de insamlingsgrader som anges i förordningen om producentansvar om förpackningar.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Insamlingsnivåerna av förpackningar vid återvinningsstationerna, har ökat.</p> <p>Information om återvinning av förpackningar finns att läsa på kommunens hemsida. Varje år skickas en informationsbroschyr ut till alla renhållningskunder med information om avfall och återvinning.</p> <p>Restavfallet har minskat, behovshämtning av restavfallet uppmuntrar till utsortering av förpackningar och matavfall. Färre tömningar ger kunden en lägre tömningsavgift.</p> <p>Fastighetsnära insamling av förpackningar finns hos det kommunala bostadsbolaget och vid de större kommunala verksamheterna.</p>
<p>Ökad återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning av fraktioner ur grovavfall från hushåll.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Hushållens grovavfall tas emot vid Nolängens återvinningscentral där det sorteras i olika fraktioner och transporteras vidare för omhändertagande av upphandlad entreprenör.</p> <p>Återvinningscentralen samarbetar med RETUREN för inlämning av föremål till återbruk. Från och med 2014-01-01 lämnar alla hushåll kostnadsfritt sitt källsorterade grovavfall och farliga avfall vid Nolängens återvinningscentral där utbildad personal finns. Informationsbroschyr om avfall och återvinning bifogas en gång per år fakturan till alla renhållningskunder. Den kan även hämtas på återvinningscentralen eller på kommunens hemsida.</p>
<p>Insamling av skrot inklusive skrotbilar från landsbygden.</p>	<p>Målet ej uppfyllt.</p>

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
<p>Ökad återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning av fraktioner ur bygg- och rivningsavfall samt industriavfall.</p>	<p>Industrins bygg- och rivningsavfall har fram till år 2008 tagits emot på Nolängens avfallsanläggning där det har sorterats och träavfallet har flisats till bränslefraktion. Efter år 2008 har inget bygg- och rivningsavfall tagits emot från industrin på Nolängens avfallsanläggning. Industrin får själva anlita transportörer som ordnar med omhändertagandet av avfallet.</p>
<p>Slam från kommunala avloppsreningsverk skall inte deponeras på avfallsupplag.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Inget slam behandlas på Nolängens avfallsanläggning längre, allt slam körs vidare till behandlingsanläggning av entreprenör.</p>
<p>Säkerställa lagstadgade krav avseende praktisk och administrativ hantering vid insamling, mellanlagring och avsändning av farligt avfall från miljöstationer.</p>	<p>Målet är uppfyllt. Tillstånd enligt miljöbalken till mottagning och mellanlagring av farligt avfall och annat avfall vid Nolängens återvinningscentral. Beslutat av Länsstyrelsen 2007-03-09.</p> <p>Nytt kontrollprogram för Nolängens återvinningscentral är upprättat och godkänt 2015. Utbildad personal finns på anläggningen Borttransport sker av upphandlad entreprenör. Miljörapport lämnas årligen till Länsstyrelsen där mängderna redovisas.</p>
<p>Avveckla deponeringsverksamheten på Nolängen fr.o.m. år 2002/2003. Påbörja efterbehandling (sluttäckning). Möjlighet att avyttra avfallsupplaget skall föreligga år 2002.</p>	<p>Målen är uppfyllda. Nolängens avfallsanläggning arrenderades ut till Ragn-Sells AB med tillträde 2003-05-01, sluttäckningsprocessen sköttes av Ragn-Sells AB i samförstånd med kommunen och Länsstyrelsen i enlighet med då gällande tillståndet. Avfallsanläggningen var sluttäckt och godkänd 2012-12-31.</p> <p>Avfallshämtningen har Bengtsfors kommun upphandlat gemensamt med Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner och dessa avtal gäller som längst till och med 2020-09-30.</p>

Kommunalt mål- och åtgärdsprogram	Bedömning
Skapa klarhet i frågan om hantering av dispenser.	Målet är uppfyllt. En inventering av alla fastigheter genomfördes under 2003, alla gamla dispenser har upphört att gälla.
Hushåll och företag i Bengtsfors kommun samt i kommunen verkande renhållningsentreprenörer skall regelbundet informeras om förutsättningar och förändringar beträffande renhållnings- och avfallshantering.	Målet är uppfyllt. En informationsbroschyr bifogas årligen fakturan till alla renhållningskunder. Information finns även på kommunens hemsida. Vid genomförande av matavfallsinsamlingen anordnades gemensam informationskampanj tillsammans med Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud.
Kommunens kostnader för avfallshanteringen skall täckas med avgifter till 100 %. Varav fondering till blivande kostnader skall utgöra 5 %. Målet ska vara uppnått år 2005.	Målet är uppfyllt. Årlig fondering har skett till finansiering av sluttäckning vid Nolängens deponi 2012-12-31.
Reviderad renhållningsordning för Bengtsfors kommun skall fastställas under år 2002.	Målet är uppfyllt. Ny renhållningsordning fastställdes 2002-03-27. Nya renhållningsföreskrifter har arbetats fram gemensamt med Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner som antogs av kommunfullmäktige i Bengtsfors 2013-06-26.
Risk för negativ påverkan på människors hälsa och miljön från gamla avfallsupplag skall undanröjas.	Målet ej uppfyllt. Karta över gamla deponier är inte upprättad. Två gamla deponier har sluttäckts, Nolängen år 2012 och Karls-Gärde år 2017.

1.3. Uppgifter om nedlagda deponier

Under 2016 genomförde Sweco en inventering och riskklassning av nedlagda kommunala deponier i medlemskommunerna. Riskklassningen skedde enligt Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO), fas 1. I nedanstående kapitel redovisas tabeller med de inventerade deponierna per medlemskommun¹.

¹ Utdrag från EBH-databasen, Länsstyrelsen Västra Götaland kompletterat med information från DMEK

Risikklassningen är en samlad bedömning av föroreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar och känslighet och skyddsvärde². Ett objekt bedöms utifrån följande riskklasser:

- Klass 1 – Mycket stor risk
- Klass 2 – Stor risk
- Klass 3 – Måttlig risk
- Klass 4 – Liten risk

I tabell 1 visas kända deponier i Bengtsfors kommun.

Tabell 1. Deponier i Bengtsfors kommun.

Namn	Fastighet	Risk-klass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Bengtsbro-höljen	Bengtsfors 3:43 >5	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industriavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Bäckefors	Vättungen 1:47>1	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industriavfall, allmän tipp för allt, även från sjukhuset)	Behöver klarläggas
Centrala Långed	Långed 3:1	3	Industrideponier (övrigt: schaktmassor, byggnadsavfall)	Behöver klarläggas
Grimmeruds-mossen	Billingsfors 1:177	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall och dylikt, övrigt: skrot)	Behöver klarläggas
Katterud	Billingsfors 1:177	3	Industrideponier (fabrikstipp, övrigt: hushållssoptipp)	Behöver klarläggas

² Naturvårdsverket Rapport 4918 *Metodik för inventering av Förorenade områden, bedömningsgrunder för miljö kvalitet, vägledning för insamling av underlagsdata*

Namn	Fastighet	Risk-klass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Klon	Bergane 2:1	3	Industrideponier (industriavfall, övrigt: skrot, hushållsavfall)	Behöver klarläggas
Korsbytippen	Dingelvik 1:40; Dingelvik 1:41; Dingelvik 1:53;	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushålls- och industriavfallsdeponi med senare skrot-verksamhet)	Korsbytippen kallas även Karls Gärde och har sluttäckts under 2017 och ska slut-besiktigas under våren 2018.
Majbergstippen	Bengtstors 5:12>1	3	Övrigt BKL 3 (schaktmassor, rivningsfyllnad)	Behöver klarläggas
Mustadstors tipp	Enet 1:3>4	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall och dylikt)	Behöver klarläggas
Nolängens avfallsupplag	Bergane 1:5	2	Anläggning för farligt avfall (mellanlagring av miljöfarligt avfall, enligt uppgift från början deponering av "allt")	Nolängens avfallsupplag var sluttäckt och godkänd av Länsstyrelsen 2012-12-31.
Sulfittippen	Sidan 3:240>9	3	Industrideponier (industri-avfall, övrigt: byggnadsavfall, schakt-massor)	Behöver klarläggas
Ödskölt	Ödskölt 1:5>2	3	Industrideponier (övrigt: schaktmassor och dylikt)	Behöver klarläggas

2. Dals-Eds kommun

2.1. Administrativa uppgifter

Kommun: Dals-Eds kommun

År: 2018-2025

Datum för antagande: 15 september 2018

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

2.2. Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan

Dals-Eds kommuns avfallsplan antogs den 22 oktober 2003 § 87 och antogs för perioden 2003-2010. Detta var den andre avfallsplanen som togs fram i kommunen.

Avfallsplan 2003-2010 anger ett handlingsprogram som syftar till skydd av miljön och människors hälsa:

Detalj mål	Bedömning
Minska mängden avfall, källsortera och återvinna	Genomförda åtgärder: Omhändertagande av organiskt material sker i hela kommunen genom införandet av särskilt kärl för matrester. Inom det kommunala bostadsbolaget finns sortering av olika fraktioner i alla fastigheter. Olika informationskampanjer och artiklar har genomförts under åren. Återvinningsstationerna har lokaliserats på lämpliga platser. Återvinning sker till viss del då kommunen har en butik för begagnade produkter.
Minska avfallets farlighet	Genomförda åtgärder: Information har skickats till hushållen angående farligt avfall och hanteringen av det. Kommunen arbetar för att hanteringen av farligt avfall skall bli så liten som möjligt.
Minska nedskräpning av återvinningsstationer, i naturen och på offentliga platser	Genomförda åtgärder: Fler papperskorgar har satts upp på stråk som används frekvent av befolkningen. Genom att genast städa upp på återvinningsstationerna har nedskräpningen minskat något.

Förbättrad arbetsmiljö för renhållningspersonal	Genomförda åtgärder: Nya kärl i ett system för insamling av avfall över hela kommunen genomfört.
Revidering av avfallsplan	Revidering av planen är inte gjord utan man har avvaktat ny avfallsplan.

2.3. Uppgifter om nedlagda deponier

Under 2016 genomförde Sweco en inventering och riskklassning av nedlagda kommunala deponier i medlemskommunerna. Riskklassningen skedde enligt Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO), fas 1. I nedanstående kapitel redovisas tabeller med de inventerade deponierna per medlemskommun³.

Riskklassningen är en samlad bedömning av föroreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar och känslighet och skyddsvärde⁴. Ett objekt bedöms utifrån följande riskklasser:

- Klass 1 – Mycket stor risk
- Klass 2 – Stor risk
- Klass 3 – Måttlig risk
- Klass 4 – Liten risk

I tabell 2 nedan visas kända deponier i Dals-Eds kommun.

Tabell 2. Deponier i Dals-Eds kommun.

Namn	Fastighet	Risk-klass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Böle	Böle 1:17	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall	Behöver klarläggas
Hökedalen	Bråten 1:84 >2	2	Kloralkali	Sluttäckt och godkänd av länsstyrelsen 2000 ⁵
Onsötippen	Onsön 3:10	2	Kloralkali	Sluttäckt

³ Utdrag från EBH-databasen, Länsstyrelsen Västra Götaland kompletterat med information från DMEK

⁴ Naturvårdsverket Rapport 4918 *Metodik för inventering av Förorenade områden, bedömningsgrunder för miljö kvalitet, vägledning för insamling av underlagsdata*

⁵ Uppgifter från samhällsbyggnadschef Magnus Åkesson

Namn	Fastighet	Risk- klass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Viktippen	Ed 10:3	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall	Behöver klarläggas

3. Färgelanda kommun

3.1. Administrativa uppgifter

Kommun: Färgelanda kommun

År: 2018-2025

Datum för antagande: 17 oktober 2018

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

3.2. Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan

Färgelanda kommuns avfallsplan antogs den 10 december 1998. Denna innehåller mål och handlingsplan för att uppnå dessa.

Lokala mål	Bedömning
------------	-----------

Lokala mål	Bedömning
<p>Att fullfölja de uppsatta regionala målen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De avfallsmängder som går till deponering skall minska med 25 % till år 1995 och med 50 % till år 2000, räknat från år 1990. • Från och med år 1995 bör följande ej längre deponeras: park- och trädgårdsavfall, träavfall som är fritt från störande ämnen, oljeslam från oljeavskiljare och liknande, lysrör, termometrar och andra kvicksilverhaltiga avfallsslag, PCB-haltiga fogmassor, blymantlade kablar, batterier och andra blyhaltiga avfallsslag, nickel/kadmiumbatterier, gummidäck, kyl- och frysskåp • TRAAB:s ägarkommuner har vidare antagit en översiktlig regional avfallsplan som anger bl.a. att hushållsavfallet i framtiden skall delas upp i en biologisk fraktion som behandlas genom rötning och en brännbar fraktion som behandlas genom förbränning. Eventuellt kan en tredje fraktion bli aktuell som då blir deponirest. 	<ul style="list-style-type: none"> • Målet är uppfyllt • Inget av detta deponeras längre • TRAAB⁶ finns ej längre. • Hushållsavfallet delas i dag upp i biologiskt och brännbart
Ökad källsortering.	Tillräcklig statistik saknas för att göra en god bedömning
Avfallsmängden som går till deponering skall i fortsättningen kontinuerligt minska.	Tillräcklig statistik saknas för att göra en god bedömning
Minimering av miljöstörande ämnen i avfallet.	Tillräcklig statistik saknas för att göra en god bedömning

⁶ Trestadsregionens Avfalls AB

3.3. Uppgifter om nedlagda deponier

Under 2016 genomförde Sweco en inventering och riskklassning av nedlagda kommunala deponier i medlemskommunerna. Riskklassningen skedde enligt Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO), fas 1. I nedanstående kapitel redovisas tabeller med de inventerade deponierna per medlemskommun⁷.

Riskklassningen är en samlad bedömning av föroreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar och känslighet och skyddsvärde⁸. Ett objekt bedöms utifrån följande riskklasser:

- Klass 1 – Mycket stor risk
- Klass 2 – Stor risk
- Klass 3 – Måttlig risk
- Klass 4 – Liten risk

I tabell 3 nedan visas kända deponier i Färgelanda kommun.

Tabell 3. Deponier i Färgelanda kommun.

Namn	Fastighet	Risk-klass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Dagsholm (slamtippen)	Dagsholm 2:1 >2	3	Övrigt BKL 3 (avloppsslam från slam-brunnar)	Behöver klarläggas
Ekebacken (f.d. Ödeborgs bruk)	Brattefors 1:15	2	Industrideponier (industri-avfall från Gunnebo bruk (f.d. Ödeborgs bruk), eldning av plast m.m., schaktmassor)	Tippning av avfall avslutad 1985. Schaktmassor har tippats senare. Industriavfallet i stort sett täckt med schaktmassor.
Färgelanda Prästgård	Färgelanda Prästgård 1:1	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, bark, schakt-massor)	Täckt 1985.
Jolsäter	Öxnäs 1:13	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industriavfall)	Täckt 1985.

⁷ Utdrag från EBH-databasen, Länsstyrelsen Västra Götaland kompletterat med information från DMEK

⁸ Naturvårdsverket Rapport 4918 *Metodik för inventering av Förorenade områden, bedömningsgrunder för miljö kvalitet, vägledning för insamling av underlagsdata*

Namn	Fastighet	Risk- klass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Rosendalen (Dagsholm)	Dagsholm 1:1 >2	4	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, industriavfall)	Täckt 1985, kontrollprogram finns.
Stigen	Stigen 1:70	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall)	Täckt 1985.

4. Melleruds kommun

4.1. Administrativa uppgifter

Kommun: Melleruds kommun

År: 2018-2025

Datum för antagande: xx september 2018

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

4.2. Resultat av uppföljning av föregående avfallsplan

Melleruds kommuns avfallsplan antogs den 22 februari 1994. Denna innehåller mål och handlingsplan för att uppnå dessa.

Övergripande mål och åtgärder för Melleruds kommun	Bedömning
Avfallshanteringen skall ge en god sanitär standard.	Mellan åren 1993 och 1995 övergick den fastighetsnära insamlingen från säck till kärl.
Avfallets innehåll av miljöskadliga ämnen skall minimeras.	Information om miljöskadliga ämnen och var dessa ska lämnas finns varje år i den almanacka som kommunen ger ut. Inlämnandet av miljöfarligt avfall till Hunnebyn har ökat under åren.
Avfallshanteringens miljöpåverkan skall minimeras.	Avfallet sorteras och genom detta så minskar också miljöpåverkan.
Avfallet skall i största möjliga omfattning återanvändas eller återvinnas på ett resurssparande sätt via källsortering.	Inget avfall deponeras längre på Hunnebyn. Avfallet sorteras i olika fraktioner innan det borttransporteras. Hushållsavfall körs direkt till entreprenör för sortering och omhändertagande.

Övergripande mål och åtgärder för Melleruds kommun	Bedömning
<p>Avfallsmängderna som deponeras på Hunnebyn skall minskas genom återvinning och kompostering.</p>	<p>Reducering av avfallsmängderna som deponerades på Hunnebyn beräknades kunna reduceras med 38 % till år 1995 och med 44 % till år 2000.</p> <p>Totalt deponerades 6 933 ton avfall på Hunnebyn år 2000 vilket är var en total minskning från 1991 med 6 007 ton (46 %) vilket innebär att det totala deponimålet klarades.</p> <p>Efter 2002 har inget avfall deponerats på Hunnebyns avfallsanläggning. Anläggningen har sluttäckts och godkännande av sluttäckningen ankom 2017-08-30 från Länsstyrelsen. Allt avfall som kommer in grovsorteras och transporteras ut ur anläggningen.</p>
<p>Servicegraden för hushåll och företag skall vara hög och anpassad till behovet av renhållning.</p>	<p>Mellan åren 1993 och 1995 övergick den fastighetsnära insamlingen från säck till kärl.</p> <p>2002 infördes sortering i plastpåsar för optisk sortering, biologiskt lättnerbrytbart (läggs i grön påse) och övrigt (läggs i röd påse) båda påsarna läggs sedan i samma kärl och hämtas av en av kommunen anlitaad entreprenör för transport (mellan 2002 och 2007 fanns även en deponipåse). 2014 ändrade man till två kärl i stället för optisk sortering: brunt kärl för matavfall och grönt kärl för övrigt. Allt avfall som hämtas i kärl transporteras direkt till avfallsanläggning i Trollhättan för omhändertagande.</p> <p>2002 var mängden insamlat hushållsavfall 1 566 ton för att år 2015 ha ökat till 1 798 ton. Två anledningar till detta är att invånarantalet ökar igen och många har övergått från hemkompostering till att även ha ett kärl för matavfallet.</p>

Övergripande mål och åtgärder för Melleruds kommun	Bedömning
Arbetsmetoderna skall vara goda från arbetsmiljösynpunkt.	Vid införande av kärl så minskade tunga lyft. Kommunen försöker hela tiden förbättra arbetsmiljön.
Avfallshanteringen skall vara rationell, effektiv, flexibel, tillförlitlig och långsiktig.	Kommunen arbetar kontinuerligt med att förbättra avfallshantering. Öppettider för att invånarna ska kunna lämna grovavfall har under åren förbättrats. För avfall som hämtas i kärl sker samarbete med entreprenör löpande för att detta ska ske så effektivt och med minsta möjliga förändringar för abonnenterna samtidigt som körsträckorna ska minimeras. Kommunen har också infört sortering av matavfall i separata kärl som går till rötning för biogas för ett långsiktigt och för miljön bra alternativ.
Kostnaderna skall vara rimliga i proportion till utbytet.	Differentierad taxa samt längre hämtningsintervaller för hushållsnära hämtning har införts.
Avgifterna differentieras så att återvinning och resursbevarande teknik belönas.	Differentierad taxa samt längre hämtningsintervaller för hushållsnära hämtning har införts.
Lösningarna bör vara lätta att förklara och motivera för att underlätta förståelse och därmed medverka från alla berörda parter.	I senaste kundundersökningen 2016 så fanns frågan om invånarna anser sig tillräckligt informerad gällande taxor och bestämmelser vilket 14 % svarat att man inte tyckte detta. Om detta beror på att något är svårt att förstå eller om det är saknad av intresse framgår ej. På frågan om sortering av avfall så anser 86 % att man är "Mycket/Ganska bra informerad".
Kommunen skall aktivt informera om hur allmänhet och företag agerar för resursbevarande hantering och minskade avfallsmängder.	Information lämnas varje år i den almanacka som kommunen ger ut. Där finns också information om insamlade mängder.

4.3. Uppgifter om nedlagda deponier

Under 2016 genomförde Sweco en inventering och riskklassning av nedlagda kommunala deponier i medlemskommunerna. Riskklassningen skedde enligt Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO), fas 1. I nedanstående kapitel redovisas tabeller med de inventerade deponierna per medlemskommun⁹.

Riskklassningen är en samlad bedömning av föroreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar och känslighet och skyddsvärde¹⁰. Ett objekt bedöms utifrån följande riskklasser:

- Klass 1 – Mycket stor risk
- Klass 2 – Stor risk
- Klass 3 – Måttlig risk
- Klass 4 – Liten risk

I Tabell 4 nedan visas kända deponier i Melleruds kommun.

Tabell 4. Deponier i Melleruds kommun.

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Sunnanå	Sunnanå 2:1	3	Industrideponier (hushållsavfall, industriavfall, byggavfall, schaktmassor, bildelar, järnskrot, tomfat, cisterner, förbränt avfall)	Sluttäckt och slutbesiktning skedde 2011.
Dalskog	Årbol 1:45	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Melleruds södra industriområde ¹¹	Kärra 1:2	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas

⁹ Utdrag från EBH-databasen, Länsstyrelsen Västra Götaland kompletterat med information från DMEK

¹⁰ Naturvårdsverket Rapport 4918 *Metodik för inventering av Förorenade områden, bedömningsgrunder för miljö kvalitet, vägledning för insamling av underlagsdata*

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Åsensbruk	Krökersrud 1:11>1	3	Industrideponier (hushållsavfall, industriavfall, troligen från pappersbruket Håfreström AB, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas
Åsebro	Åsebrorud 1:3	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor, färgeri och garveri (vegetabiliskt)	Behöver klarläggas
Tångebo	Tångebo 1:1	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall)	Behöver klarläggas
Hult	Hult 1:52	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (mindre mängd hushållsavfall (?) byggavfall)	Behöver klarläggas
Erikstad ¹²	Västergården 1:2; Göbyn 1:4	3	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor, trädgårdsavfall)	Behöver klarläggas
Hunnebyns sopstation, Hunnebyns avfallsupplag	Hunnebyn 1:27; Vedbyholm 1:3>3; Hunnebyn 1:5>5	Riskklassning saknas i EBH	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall	Sluttäckt och beslut om godkännande av läns- styrelsen 2017-08-30, Dnr 555-1831- 2016.

¹¹ Kallad endast Mellerud i EBH

¹² Heter i Länsstyrelsens databas Krökersrud f.d Kolån, vilket är fel då deponin ligger i Erikstad vid Krokån. Krökersrud är deponin vid Åsensbruk.

Namn	Fastighet	Riskklass	Primär bransch	Planerade/ genomförda åtgärder
Maden fiberdeponi ¹³	Åsen 1:161	Deponins saknas i EBH	?	Sluttäckt
Kroppefjälls- hemmet (i EBH kallad Dals Rostock)	Södra Bäckebo 1:168>7	4	Avfallsdeponier – icke farligt, farligt avfall (hushållsavfall, byggavfall, schaktmassor)	Behöver klarläggas

¹³ Deponin saknas idag i EBH

5. Sammanställning av mål, åtgärder och styrmedel för Bengtsfors kommun, Dals-Eds kommun, Färgelanda kommun och Melleruds kommun

5.1. Fokusområde 1

Avfallet i kommunerna ska inte vara farligt för människors hälsa eller miljö

Mål 1 Senast år 2025 ska det inte finnas något farligt avfall, elektronikavfall eller batterier i hushållsavfall som samlas in i kärl.

Mål 1					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
1.1	Gemensamma informationsinsatser med fokus på att sortera ut FA och förebygga innehavet av FA genom smart konsumtion	2019 2022 2025	Information	Medel	Avfallsenhet, Informations ansvarig
1.2	Samarbete med samt stöd och information till butiker om mottagande av elektronikavfall	2019	Information Tillsyn	Liten	Avfallsenhet DMEK
1.3	Utreda och ev. införa "Farligt avfall slinga" där anlita mottagare av farligt avfall kan köra turer, exempelvis på landsbygden	2020	Upphandling	Stor	Avfallsenhet

Mål 2 Antal inrapporterade klagomål på nedskräpning vid ÅVS ska halveras till år 2025 i jämförelse med 2018.

Mål 2

Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
2.1	Upprätta rutin för hur antal klagomål ska registreras och sammanställas	2018	Admin	Liten	Avfallsenhet
2.2	Informera på respektive kommuns hemsida om hur anmälningar ska tas emot	2018	Information	Liten	Kommunikatör
2.3	Årliga möten med FTI för att diskutera behov och frekvens av tömning, antal stationer och behållare med mera för att skapa trygga och välordnade ÅVS:er	Varje år	Admin	Liten	Plan- och byggenheten

Ytterligare aktiviteter kopplade till det övergripande fokusområdet

Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
A.1	Se över möjligheten att ta bort ÅVC-avgift för hushåll (Mellerud och Färgelanda)	2018 (Färgelanda), 2019 (Mellerud)	Admin Taxa	Stor (omstruktur av taxa, tar dock bort en inkomst)	Avfallsenhet

A.2	Se över tillgängligheten till ÅVC:er (mer enhetliga öppettider)	2019	Admin Tillsyn	Stor	Avfallsenhet
A.3	Upprätta åtgärdsplaner för nedlagda deponier med riskklass 1 och 2 i kommunerna.	2020	Admin Tillsyn	Medel-Stor	DMEK
A.4	Översyn av riskklassning av nedlagda deponier samt ställningstagande för respektive deponi om fortsatta åtgärder	2018	Tillsyn	Liten	DMEK Berörd kommun
A.5	Ta med avfallshanteringen i beaktande vid detaljplanering genom exempelvis upprättande av rutiner	2020	Fysisk planering	Liten	Planenhet

5.2. Fokusområde 2

Vi ska högre upp i avfallstrappan!

**Mål
3**

Mängden kärlavfall i kommunerna ska minska med 20 % per invånare år 2025 i jämförelse med 2016.

Mål 3					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
3.1	Utreda möjligheten att miljöstyra med taxan ytterligare (ex. behovsstyrd hämtning, vägning av kärl)	2023	Avfalls- taxan Upp- handling Information Avfallsföres krifter	Medel	Avfalls- enheten
3.2	Information på hemsidorna om hur avfallsmängderna kan minskas. Informationen ska fokusera på hur beteenden kan förändras genom återkoppling och agerande samt kunskapsökning – samma information hos alla kommuner	2019	Information	Liten	Kommuni- katör
3.3	Genomföra ett projekt i skolor, vård och omsorg med fortsatt fokus på matsvinn	2019	Information Upp- handling	Medel	Kostchef och berörda enheter i organisationerna
3.4	Ta fram rutin för kriterier som minimerar avfall vid kommunal upphandling	2019	Upp- handling	Medel	Kommunens upphandlingsresurs
3.5	Ha studiebesök för skolelever på ÅVC	årligen	Läroplan	Liten	Avfallsenhet/ Utbildning

Mål 4	Senast år 2025 ska minst 93 % av matavfallet från hushåll, restauranger och storkök tas omhand så att växtnäringen utnyttjas. Matavfallet ska behandlas biologiskt så att energi och växtnäring omhändertas
--------------	---

Mål 4					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
4.1	Utreda förutsättningar för biogasproduktion av organiskt avfall inom Dalsland och samarbete med andra aktörer inom regionen	2019	Admin	Stor	Kommunledning
4.2	Ställa krav på avfallsbehandling till biogas av matavfall vid upphandling av nästa renhållningsentreprenad	2019	Admin Upphandling	Medel	Upphandling/ Avfallsenhet
4.3	Ta fram en kommunal fordonspolicy kopplad till bland annat biogas	2020	Admin	Medel	Miljöstrateg (DMEK)
4.4	Gemensam informationsaktivitet med fokus på att sortera ut matavfall	2022	Information Admin Taxa	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör

Ytterligare aktiviteter kopplade till det övergripande fokusområdet					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
B.1	Genomföra en kundundersökning för en avstämning om kunderna är nöjda med servicenivån	2019 2022	Information	Stor	Avfallsenhet
B.2	Årligen genomföra plockanalyser	Årligen	Upphandling	Liten	Avfallsenhet
B.3	Återbruk: Genomföra projekt för att uppmuntra till omhändertagande av bygg- och rivningsavfall	2024	Information	Medel	Avfallsenhet
B.4	Utfnyttja kommunens näringslivsträffar för företagare till att informera om avfall (förebyggande av avfall, transporter, källsortering, farligt avfall med mera)	2019, 2024	Information		Näringslivschef
B.5	Införa full sortering (av tidningar, förpackningar, matavfall) hos alla kommunala verksamheter	2020	Information Tillsyn Upphandling Fysisk planering	Medel	Samhällsbyggnadsförvaltningen /tekniska kontoret
B.6	Genomföra avfallsminimeringsprojekt inom all kommunal verksamhet	2024	Information	Liten	Avfallsenhet

B.7	Förbättra rutiner och tillsyn över hanteringen av rivningsavfall	2019	Tillsyn Fysisk planering	Liten	DMEK Plan- och byggenhet
B.8	Genomföra informationskampanj bland skolbarn med avfallsfokus	2020, 2022, 2024	Information	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör/ Utbildning
B.9	Gemensam informationsaktivitet med fokus på att sortera ut förpackningar och tidningar	2018	Information Admin	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör
B.10	Utreda möjligheten till samarbeten med organisationer för återbruk på ÅVC	2020	Upphandling Admin	Liten	Avfallsenheten

Myndighetsnämnden

MN § 235

Dnr 2018-26

Rapport Ej verkställda beslut kvartal 2 2018

Myndighetsnämndens beslut

Myndighetsnämnden beslutar att överlämna framtagna rapporter till Kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer.

Ärendebeskrivning

Kommunen är skyldig att till kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer och myndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader samt avbrott i verkställigheten (enligt § 28f – 28h LSS). Vidare skall kommunen ange vilka typer av insatser och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut skulle ha varit verkställt.

Om IVO bedömer att insatser inte verkställts inom skälig tid har myndigheten en skyldighet att ansöka hos förvaltningsrätten om utdömning av en särskild avgift

I nedanstående tabell redovisas det beslut som den 30 juni 2018 inte har kunnat verkställas inom tre månader.

1. Ej verkställda beslut

Nr	Kvinna (x)	Man (x)	Tid sedan beslut (dagar)	Typ av bistånd	Orsak till att beslutet ej kunnat verkställas
1		X	384	Bostad med särskild service enl LSS	Behovet kan inte tillgodoses i kommunens boende, Erbjuden anpassat boende i annan kommun vid fem tillfällen, tackat nej p g a geografiskt avstånd. Vill avvakta planerat boende i annan kommun med planerad start våren 2020

Forts

Justering

LBH | *SA*

Utdragsbestyrkande

Myndighetsnämnden

Forts MN § 235

För perioden har kommunen inte några avbrutna insatser som inte har kunnat verkställas inom tre månader. Det finns inte några ärenden som IVO har valt att gå vidare med till domstol och ansöka om åläggande om särskild avgift.

_____

Beslutet skickas till 20180904
Kommunfullmäktige
Kommunens revisorer
Diariet

Justering

LBH

GM

Utdragsbestyrkande

Burbo

Administrativa enheten
Barbro Isaksson
Nämndsekreterare

0528-56 71 45 / 0766-35 29 65
barbro.isaksson@fargelanda.se

Myndighetsnämnden

Rapport Ej verkställda beslut kvartal 2 2018

Beslutsförslag

Myndighetsnämnden beslutar att överlämna framtagna rapporter till Kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer.

Ärendebeskrivning

Kommunen är skyldig att till kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer och myndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader samt avbrott i verkställigheten (enligt § 28f – 28h LSS). Vidare skall kommunen ange vilka typer av insatser och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut skulle ha varit verkställt.

Om IVO bedömer att insatser inte verkställts inom skälig tid har myndigheten en skyldighet att ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av en särskild avgift

I nedanstående tabell redovisas det beslut som den 30 juni 2018 inte har kunnat verkställas inom tre månader.

1. Ej verkställda beslut

Nr	Kvinna (x)	Man (x)	Tid sedan beslut (dagar)	Typ av bistånd	Orsak till att beslutet ej kunnat verkställas
1		X	384	Bostad med särskild service enl LSS	Behovet kan inte tillgodoses i kommunens boende, Erbjuden anpassat boende i annan kommun vid fem tillfällen, tackat nej p g a geografiskt avstånd. Vill avvakta planerat boende i annan kommun med planerad start våren 2020

För perioden har kommunen inte några avbrutna insatser som inte har kunnat verkställas inom tre månader. Det finns inte några ärenden som IVO har valt att gå vidare med till domstol och ansöka om åläggande om särskild avgift.

Barbro Isaksson
Nämndsekreterare

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige
Kommunens revisorer